

Blekerijlaan 14
3447 GR Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 4108
stadhuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017.21.860.B.02
KvK-nummer
50177214
IBAN-nummer
NL41BNGH0285009672

Onderwerp: erratum jaarrekening 2015

Uw Kenmerk: n.v.t.

Uw brief van:
geregistreerd onder nr.:

Datum 16 september 2016

Ons Kenmerk

Doorkiesnummer/Behandeldr:

Verz.

16U.20932

8401 / M. van Kuilenburg

Geachte leden van de raad,

Ten behoeve van de raadsbehandeling van de jaarrekening 2015 op 29 september a.s. sturen wij u een erratum op de reeds eerder toegezonden jaarrekening 2015.

Tijdens de slotcontrole van de accountant werd verzocht een correctie door te voeren. Onder de post overige schulden is een bedrag opgenomen van € 121.000,- inzake fiscale personele verplichtingen waarvan de hardheid onvoldoende onderbouwd kan worden. Het advies van de accountant is dan ook om deze post vrij te laten vallen. Door deze correctie valt het positieve resultaat over 2015 € 121.000,- hoger uit. Voorgesteld wordt dit resultaat ten gunste te brengen van de algemene reserve.

Het rekeningresultaat 2015 is € 5.221.680 positief. Verminderd met het bedrag aan budgetreserveringen (zie pagina 95) ontstaat een netto positief saldo van € 2.888.879.

De volgende opstelling kan worden gemaakt:

Resultaat jaarrekening 2015		€ 5.221.680
Af: Budgetreserveringen	-/-	€ 2.332.801
Netto positief saldo		€ 2.888.879

Deze correctie werkt door op verschillende plaatsen in het jaarverslag en jaarrekeningdocument.

Pagina 5: Het netto positief saldo van € 2.767.879 verandert naar € 2.888.879

Pagina 5: Het bedrag van € 2.945.926 verandert in € 3.066.926,-.

Pagina 40: Baten: Saldo van kostenplaatsen -€ 979.102 i.p.v.- € 858.102

Pagina 40: Baten: Saldo programma 7: - € 76.254.557 i.p.v. - € 76.133.557
Pagina 41 en 123: Saldo productiemiddelen en –centra: voordelig saldo: € 568.000 wordt € 689.000
Pagina 90 en 124: Algemene inkomsten baten € 78.652.52 i.p.v. € 78.531.052
Pagina 90 en 124: Algemene inkomsten baten - € 2.373.497 i.p.v. - € 2.252.497
Pagina 90 en 124: Algemene inkomsten saldo - € 76.254.557 i.p.v.- € 76.133.557
Pagina 90 en 124: Algemene inkomsten saldo € 2.231.204 i.p.v. € 2.110.204
Pagina 90, 116 en 124: Totaal programma 1 t/m 7: baten € 130.579.956 i.p.v. € 130.458.956
Pagina 90, 116 en 124: Totaal programma 1 t/m 7: baten - € 7.800.862 i.p.v. - € 7.679.862
Pagina 90, 116 en 124: Totaal programma 1 t/m 7: saldo € 2.020.684 i.p.v. € 1.899.684
Pagina 90, 116 en 124: Totaal programma 1 t/m 7: saldo € 11.494.839 i.p.v. € 11.373.839
Pagina 98: Resultaat voor bestemming € 5.221.680 i.p.v. € 5.100.680
Pagina 98: Totaal eigen vermogen € 82.347.127 i.p.v. € 82.226.127
Pagina 98 en 109: totaal vaste passiva € 173.501.729 i.p.v. € 173.380.729
Pagina 98 en 114: Overige schulden € 12.424.158 i.p.v. € 12.545.158
Pagina 98: Totaal netto vlott. schulden etc. € 26.926.321 i.p.v. € 27.047.321
Pagina 98: Totaal vlottende passiva: € 36.566,898 i.p.v. € 36.687.898
Pagina 114: Overige € 1.617.138 i.p.v. € 1.738.138
Pagina 116: Resultaat na bestemming baten € 140.177.757 i.p.v. € 140.056.757 en - € 3.911.654
i.p.v. € - € 3.790.654
Pagina 116: Resultaat na bestemming - € 5.221.680 i.p.v. - € 5.100.680

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders

M.C van Kuilenburg
Teammanager Financien

RAADSVOORSTEL

16R.00574

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 20 september 2016

Portefeuillehouder(s): Haring

Portefeuille(s): financiën

Contactpersoon: M. van Kuilenburg

Tel.nr.: 8401

E-mailadres: kuilenburg.m@woerden.nl

Onderwerp: Vaststellen (nieuwe) jaarrekening 2015

De raad besluit:

De (nieuwe) jaarrekening 2015 vast te stellen

Inleiding:

Op 7 september heeft de accountant van EY zijn bevindingen gedeeld met de audit commissie over de jaarrekening 2015. Tijdens deze bespreking heeft de accountant de controle van 2015 en heeft hij zijn belangrijkste bevindingen toegelicht. In de audit commissie is ook aan de orde gekomen dat de jaarrekening, inclusief de controleverklaring formeel door de raad vastgesteld moet worden.

Het formeel opnieuw vaststellen van de gewijzigde jaarrekening heeft als doel:

- 1) dat de afgegeven verklaring van de accountant past bij de vastgestelde jaarrekening;
- 2) De door de raad vastgestelde versie naar de provincie, CBS en accountant te sturen.

Het saldo van de jaarrekening is ongewijzigd. De belangrijkste mutatie is een balansmutatie naar aanleiding van de uitspraak van het Europese hof inzake de BTW vriendelijke structuur Brede Scholen:

- 'Investerings in economisch nut' minus 2 miljoen
- 'vorderingen op openbare lichamen' plus 2 miljoen.

Verder is er een aantal kleine tekstuele mutaties. Alle wijzigingen zijn in de audit commissie toegelicht en als bijlage aan dit voorstel toegevoegd.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

gemeentewet

Beoogd effect:

De (nieuwe) jaarrekening 2015 vast te stellen.

Argumenten:

n.v.t

Kanttekeningen:

n.v.t.

Financiën:

n.v.t.

Uitvoering:

n.v.t.

Communicatie:

n.v.t.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Op 30 juni 2015 heeft de raad de jaarrekening / jaarstukken 2015 vastgesteld. Deze vaststelling vond plaats op het moment dat de controle van de accountant nog volop gaande was. De afgelopen maanden is in samenwerking met de accountant de controle afgerond en wordt er door de accountant bij de jaarrekening 2015 een verklaring met beperking afgegeven. Deze verklaring, alsmede de uitkomsten jaarrekening controle en overige informatie zijn als bijlage toegevoegd.

Bijlagen:

- De wijzigingen jaarrekening september t.o.v. jaarrekening juni 2015 (16i.04105)
 - (Nieuwe) jaarverslag/jaarrekening 2015 (16i.04106)
 - Accountantsverklaring jaarrekening 2015 (16.020586)
 - Aanbiedingsbrief accountant jaarrekening 2015 (16.020587)
 - Bestuurlijke reactie accountantsverslag (16i.00.....)
-

De indiener: college van burgemeester en wethouders

De secretaris

De burgemeester

drs. M.H.J. van Kruijsbergen
MBA

V.J.H. Melkenboer

wijzigingen jaarrekening 2015_Gemeente Woerden	
Pagina 5 bovenaan staat dat de begroting 2015 in de raadsvergadering van 30 oktober 2015 is vastgesteld. Dit lijkt mij niet juist, 2015 moet 2014 zijn	
Pagina 7 staat verwijzing naar pagina 98, dit moet pagina 97 zijn	
Pagina 22 toevoegd onder toelichting Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo : ""Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen op deze overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.""	
Pagina 47 ad 5 omgevingsvergunningen loopt de tabel te ver door, is aangepast	
Pagina 59 staat nu paragraaf weerstandvermogen. Deze paragraaf heet tegenwoordig weerstandsvermogen en risicobeheersing. Dit wordt in het hele boekwerk aangepast.	
Pagina 69 staat nu boekwaarde 1-1-2015, dit moet 31-12-2015 zijn	
pagina 97 In de balans van de gemeente Woerden wordt aan de activakant een mutatie dooegevoerd: - investeringen met een economisch nut minus 2 miljoen / vorderingen op openbare lichamen plus 2 miljoen	
Pagina 101 en verder staat bij de toelichtingen/verloopoverzichten de ene keer als datum voor het beginsaldo 1-1-2015 en de andere keer -12-2014. dit is aangepast in het hele boekwerk	
Pagina 127 staat bij beloning een *, maar dit * wordt verder niet toegelicht op deze pagina	
Pagina 133 de controleverklaring zal er mogelijk anders uit zien. De jaarrekening mag dan ook op geen enkele wijze worden verspreid/ gedeeld of wat dan ook met derden met deze controleverklaring er in omdat de gebruiker/ lezer kan denken dat EY deze verklaring reeds heeft afgegeven.	Laatste versie: wordt later ingevoegd!!

Jaarverslag en Jaarrekening 2015

**- DEFINITIEF -
SEPTEMBER 2016**

INHOUDSOPGAVE

	Pag.
VOORWOORD	3
ALGEMENE en FINANCIËLE BESCHOUWINGEN	4
I. JAARVERSLAG	
Programma's	
<i>Programma 1</i> Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	8
<i>Programma 2</i> Fysiek beheer openbare ruimte en Vervoer	13
<i>Programma 3</i> Sociaal domein	17
<i>Programma 4</i> Cultuur, Economie en Milieu	23
<i>Programma 5</i> Onderwijs en Sport	28
<i>Programma 6</i> Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen	33
<i>Programma 7</i> Algemene inkomsten	39
Paragrafen	
<i>Paragraaf 1</i> Lokale heffingen	43
<i>Paragraaf 2</i> Verbonden partijen	49
<i>Paragraaf 3</i> Weerstandsvermogen en risicobeheersing	59
<i>Paragraaf 4</i> Bedrijfsvoering	67
<i>Paragraaf 5</i> Financiering	69
<i>Paragraaf 6</i> Kapitaalgoederen	73
<i>Paragraaf 7</i> Grondbeleid	82
Bijlagen	
<i>Bijlage 1</i> Lasten en baten per programma	90
<i>Bijlage 2</i> Afgesloten kredieten 2015	91
<i>Bijlage 3</i> Lopende kredieten mee naar 2016	93
<i>Bijlage 4</i> Budgetreserveringen	95
II. JAARREKENING	
Balans	97
Waarderingsgrondslagen	99
Toelichting balans	101
Programmarekening	116
Toelichting programmarekening	117
Overzicht lasten en baten per programma	124
Algemene dekkingsmiddelen	125
Dotaties/vrijval reserves per programma	126
Wet normering topinkomens	127
Overzicht incidentele baten en lasten	128
SISA	
- toelichting SiSa-verantwoording	129
- SiSa-verantwoording (<i>separaat document</i>)	
Subsidies	131
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	133
Vaststellingsbesluit	135

VOORWOORD

Aan de raad van de gemeente Woerden

Hierbij bieden wij u ter vaststelling het jaarverslag en de jaarrekening 2015 van de gemeente Woerden aan.

Jaarverslag en jaarrekening zijn opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de door de raad in oktober 2003 vastgestelde 'Financiële beheersverordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet', gewijzigd bij raadsbesluit van 29 januari 2015.

Het jaarverslag en de jaarrekening geven inzicht in de realisatie van de programma's na het uitbrengen van de programmabegroting 2015.

In het *jaarverslag* leggen wij verantwoording af over de programma's. Per programma is er een samenvatting met de belangrijke ontwikkelingen waarbij wordt ingegaan op de thema's van de programma's (conform de programmabegroting). Vervolgens rapporteren we over de realisatie van de programmadoelen, maar uitsluitend op de doelen die niet zijn gerealiseerd (score 3) en de doelen die deels zijn gerealiseerd (score 2).

In de *jaarrekening* treft u onder meer de balans, waarderingsgrondslagen, programmarekening en de bijbehorende toelichtingen aan. Daarnaast zijn de controleverklaring van de onafhankelijke accountant en het vaststellingsbesluit opgenomen.

Het college van burgemeester en wethouders

ALGEMENE en FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Algemene beschouwing

De meest in het oog lopende gebeurtenis van het afgelopen jaar was misschien wel de opvang van 150 vluchtelingen, slachtoffers van oorlog en geweld in het Midden-Oosten, in oktober 2015. We zagen een enorme inzet van inwoners en ondernemers en niet te vergeten talloze medewerkers om de opvang in sporthal Snellerpoort goed te laten verlopen. Maar we zagen ook de bestorming van de sporthal door een aantal – overwegend jonge – tegenstanders van de opvang van vluchtelingen, die op de vluchtelingen en de andere betrokkenen een grote indruk heeft gemaakt. Deze smet kan niet wegnemen dat wij bijzonder trots zijn op de veel grotere groep van inwoners en ondernemers die een positieve bijdrage hebben geleverd door spullen te doneren, daadwerkelijk te helpen bij de opvang, activiteiten te organiseren of anderszins.

Van een heel andere orde, maar zeker zo ingrijpend voor de gemeente, was de start van de grote decentralisaties in het sociaal domein. De voorbereiding was intensief geweest en terugkijkend kan worden gesteld dat de transitie weliswaar niet zonder problemen, maar in het algemeen toch goed is verlopen. Aan de continuïteit van de zorg is invulling gegeven, er hebben zich geen wachtlijsten gevormd en de klanttevredenheid was hoog. Met behoud van deze kwaliteiten verleggen we nu de aandacht naar de transformatie: waarbij de inwoner in zijn eigen kracht centraal staat.

Nadat in voorgaande jaren duidelijk werd dat ons model van onderhoud van de openbare ruimte niet het gewenste resultaat leverde, zijn in het verslagjaar stappen gezet om tot een radicale verbetering te komen. De organisatie is en wordt aangepast, het 'Woerdens model' is geïntroduceerd (een methode waarmee de onderhoudsactiviteiten voor een gegeven periode worden geprioriteerd) en de raad heeft bij de begroting extra middelen beschikbaar gesteld.

In 2015 zette het herstel van de economie door, wat zich ook uitte in het ruimtelijk domein. Er zijn 141 woningen opgeleverd (waarvan 45% sociaal), en enkele projecten – waaronder Waterrijk, Villa Berlage en het voormalig Campinaterrein – ontwikkelden zich voorspoedig. De woonvisie is vastgesteld.

Het thema cocreatie, een belangrijk aandachtspunt voor dit college, kreeg in 2015 meer vorm. Wij willen steeds meer zaken niet vanuit het stadhuis oppakken, maar overlaten aan de samenleving of in ieder geval samen met onze inwoners en ondernemers oppakken. In het verslagjaar is hiervoor een reeks van aansprekende resultaten bereikt. We noemen hier het beleid recreatie & toerisme, het sport-en-speelbeleid, het fietsbeleid, maar bijvoorbeeld ook het beleid met betrekking tot de wijze van afvalinzameling. De overdracht van het zwembad aan Woerden Sport, een organisatie van Woerdense inwoners, mag in dit verband niet onvermeld blijven.

Voor onze organisatie was 2015 om een aantal redenen een ingrijpend jaar. Per 1 januari startte de ambtelijke samenwerking met Oudewater. De medewerkers van Oudewater werden geïntegreerd in de Woerdense organisatie en gezamenlijk werken zij voor beide gemeentebesturen. Hoewel daarin veel goed ging, liepen we tegen de nodige opstartproblemen aan, die hebben geleid tot een aanpassing van de werkwijze en het besluit al snel (medio 2016) te gaan evalueren om een verbetertraject in te zetten.

Programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij per programma de afwijkingen: niet de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd (score 1), maar uitsluitend doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (score 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (score 3, kleur rood). Van de resultaten die in de programmabegroting 2015 opgenomen zijn, is ruim driekwart gerealiseerd:

progr.	aantal doelen	score 1		score 2 of 3	
		aantal	%	aantal	%
1	32	30	94%	2	6%
2	22	19	86%	3	14%
3	41	32	78%	9	22%
4	30	20	67%	10	33%
5	15	10	67%	5	33%
6	27	12	44%	15	56%
7	14	14	100%	0	0%
Totaal	181	135	76%	46	24%

In het onderdeel Programma's van dit jaarverslag wordt per programma uiteengezet welke resultaten (nog) niet geboekt zijn en waardoor dit is veroorzaakt.

Financiële beschouwing

In de raadsvergadering van 30 oktober 2014 heeft de gemeenteraad de begroting 2015 vastgesteld. Het meerjarenperspectief liet een sluitende begroting zien. De begroting 2015 liet een overschot zien van € 170.000. Het saldo van de jaarrekening 2015 toont het saldo tussen de begrote en de werkelijke cijfers over 2015. Dit saldo is het rekening resultaat 2015.

Het rekeningresultaat 2015 is € 5.100.680 positief. Verminderd met het bedrag aan budgetreserveringen (zie pagina 95) ontstaat een netto positief saldo van € 2.767.879.

De volgende opstelling kan worden gemaakt:

Resultaat jaarrekening 2015		€ 5.100.680
Af: Budgetreserveringen	-/-	<u>€ 2.332.801</u>
Netto positief saldo		€ 2.767.879

Bij het vaststellen van de programmabegroting heeft de raad als uitgangspunt gesteld dat schommelingen in de lasten en baten in het sociaal domein opgevangen worden binnen het sociaal domein. De reserve Wmo kan ingezet worden binnen het sociaal domein. In feite betekent dit financieel gezien binnen programma 3 moet worden gebleven. Hierdoor is het ontschot werken mogelijk en kan het sociaal domein integraal worden ingestoken. Dit impliceert dat de reserve Wmo omgevormd wordt tot een brede reserve Sociaal Domein en fungeert als achtervang van het betreffende programma. Het saldo van programma 3 wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

Dit dient echter nog via raadsbesluit te worden geformaliseerd. Voor de jaarrekening 2015 betekent dit een onttrekking van € 178.047 uit de reserve Sociaal Domein (zie ook de financiële toelichting bij programma 3). Dit bedrag wordt toegevoegd aan het netto saldo over 2015: samen **€ 2.945.926**. Dit voordelige saldo is het resultaat na mutaties in reserves en voorzieningen.

Uw raad dient te besluiten over de resultaatbestemming. Hierna volgt de analyse van het rekeningsaldo en (op pagina 7) een voorstel voor deze bestemming.

Analyse rekeningsaldo

Het netto positief saldo van de jaarrekening is € 2.767.879 (excl. onttrekking reserve sociaal domein). Begroot was een positief saldo van € 170.000. Het verschil van € 2.597.879 wordt met name veroorzaakt door een aantal (incidentele) meevallers (veelal pas inzichtelijk eind 2015 en begin 2016):

Programma 7: Algemene uitkering (€ 885.000)

Dit voordeel is het gevolg van bijstellingen en verrekeningen (voorgaande jaren) van de algemene uitkering gemeentefonds. Deze bijstellingen werden eind 2015, begin 2016 bekendgemaakt door het Rijk. De belangrijkste afwijkingen op de algemene uitkering lichten wij hieronder toe:

Septembercirculaire

De septembercirculaire 2015 gaf een voordeel van € 226.000. Uw raad is hierover in oktober geïnformeerd bij de begrotingsbehandeling.

Hogere eenheden

In januari 2016 bleek dat bepaalde eenheden voor Woerden hoger uitvielen voor 2015 (hogere eenheden = meer geld) dan ingeschat bij de begroting. Dit geldt met name voor aantal bijstandsontvangers, aantal lage inkomens en aantal leerlingen. Deze hogere eenheden geven een voordeel van € 371.000.

Verrekening voorgaande jaren

Eind 2015 bleek dat de nieuwe rijksberekeningen van afgelopen jaren een voordeel gaven van € 241.000. Oorzaak hiervan is met name dat de werkelijke rijksuitgaven in die jaren hoger uitgevallen waren. Door de 'trap-op-trap-af'-systematiek ontvangen gemeenten dan meer geld.

Programma 6: Overige volkshuisvesting (€ 865.154)

De belangrijkste oorzaken zijn:

- Hogere opbrengst verkoop onroerend goed (voordeel € 175.000). In 2015 zijn ontvangsten verantwoord van de objecten Willemshof 4, Rietveld 25 en Touwslagersweg;
- In het kader van koopgarant is een ontvangst verantwoord van € 255.000 (zie ook RIB 15r.00794);
- In 2015 is een betere verhuur gerealiseerd van het object Carrosserieweg 1 (voordeel € 128.319);

Programma 7: Geldleningen (€ 377.000)

Het voordeel is ontstaan door een beter renteresultaat dan begroot. 2015 werd gekenmerkt door een historisch lage rente. Alle (lenende) gemeenten hebben hiervan voordeel gehad. In 2015 zijn er, conform afspraken met de bank (Bank Nederlandse Gemeenten), aflossingen gedaan op de bestaande langlopende geldleningen en zijn geen nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken. Daarnaast was de algemene reserve hoger dan in eerste instantie ingeschat, waardoor een hoger renteresultaat ontstond, en is conform afspraken een oude achtergestelde lening van Vitens ontvangen in 2015.

Programma 7: Algemene baten en lasten (€ 205.000)

Deze post valt voordeliger uit dan geraamd. Het incidentele voordeel wordt o.a. verklaard doordat de post onvoorzien in 2015 niet aangesproken is. Een ander deel van het voordeel wordt veroorzaakt door verrekeningen/vervallen van overlopende verplichtingen uit voorgaande jaren.

Een aantal opgenomen te verwachten uitgaven vanuit 2014 bleken lager uit te vallen dan verwacht.

Programma 4: Milieubeheer (€ 200.000)

De belangrijkste oorzaken van dit voordeel zijn:

- Meer (OdRU) uren doorbelast naar projecten (€ 49.000)
- Kosten van uitvoering door de OdrU van VTH-taken zijn lager dan de hiervoor ontvangen vergoeding via het gemeentefonds (€ 20.723)
- Budget Duurzaamheid is niet volledig besteed (€ 25.000)
- Eindafrekening 2014 met de OdrU geeft een voordeel van € 37.000

Programma 6: Ruimtelijke ordening (€ 163.216)

Dit verschil ten opzichte van de begroting heeft betrekking op het onderdeel kostenverhaal. In de praktijk lopen ontvangsten kostenverhaal en de hiervoor te maken (ambtelijke) kosten niet gelijk op in het betreffende jaar.

In voorkomende gevallen worden al kosten gemaakt voordat een kostenverhaalsovereenkomst is getekend of voordat een concrete bijdrage is ontvangen. De grootste verschillen komen voort uit de herontwikkelingen Campinaterrein, Klompenmakersweg en diverse locaties Harmelen.

Programma 5: Stichting gebouwenbeheer (€ 107.092)

Jaarlijks declareert de gemeente Woerden de werkelijk gemaakte uren/kosten t.b.v. Stichting GebouwenBeheer Woerden. De stichting beheert de brede scholen (incl. sporthal) Schilderskwartier en Waterrijk. De stichting heeft een financieel goed jaar gedraaid. In 2015 zijn er meer uren voor de stichting gemaakt dan geraamd en is de exploitatiebijdrage lager dan geraamd.

Programma 4: Peuteropvang/Kinderopvang (€ 85.000)

Er heeft onderzoek plaatsgevonden bij het onderwijs, jeugdgezondheidszorg en de kinderopvang-organisaties zelf. Hieruit is naar voren gekomen dat we met deze regeling onze doelstelling bereiken met minder inzet van middelen. Ook is de kwaliteit van de kinderopvang ook dit jaar verbeterd waardoor er minder gehandhaafd is.

Naast bovengenoemde afwijkingen zijn er diverse kleinere voordelige en nadelige afwijkingen.

We onderzoeken de structurele effecten van alle afwijkingen; de uitkomsten worden meegenomen bij het opstellen van de programmabegroting 2017-2020. Effecten die betrekking hebben op 2016 worden gemeld in de bestuursrapportage 2016.

Per programma worden afwijkingen > € 50.000 toegelicht.

Financiële positie gemeente Woerden

De cijfers van de jaarrekening geven het beeld van de gemeente over het afgelopen boekjaar. Om een oordeel te kunnen geven over de financiële positie van de gemeente Woerden is de balans van groot belang. De balans vindt u op pagina 97 e.v. Op de balans staat voor een bedrag van € 77 miljoen aan reserves, waarvan € 42 miljoen in de algemene reserve. Dit bedrag afzet tegen de grens die nodig is vanwege onze risico's (bandbreedte 4,5 tot 5,5 miljoen) geeft aan dat we een stevige reservepositie hebben (zie ook paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing). Een stevige reservepositie is prima maar zorgt niet voor een sluitende (meerjaren)begroting.

Het voordelig saldo is een optelsom van incidentele mee- en tegenvallers. De komende jaren komen er ongetwijfeld nieuwe (eveneens incidentele) uitdagingen op ons pad. Denk daarbij o.a. aan knelpunten als huisvesting statushouders, organisatieontwikkeling, het nieuwe werken, privacy & informatiebeveiliging.

Wij stellen voor om het rekeningresultaat à € 2.945.926 op te nemen in een nieuw te vormen bestemmingsreserve 'incidentele allocatie', van waaruit dergelijke incidentele uitgaven gedekt kunnen worden. Uiteraard zal deze reserve alleen na instemming van uw raad, en dus op basis van onderbouwde voorstellen, worden aangesproken.

PROGRAMMA 1 – BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Samenvatting

Regionale samenwerking

Regionale Samenwerking

De samenwerking in het Groene Hart met Alphen aan den Rijn en de regio Midden-Holland en in de regio Utrecht (U10) is het afgelopen jaar verder versterkt. In 2015 is de samenwerking U10 geformaliseerd in een convenant. Gelet op de regionale slagkracht en de kansen die er voor de regio liggen is Woerden hierbij aangesloten.

Verbonden partijen

De grip en de sturing op de verbonden partijen is het afgelopen jaar versterkt: voor Ferm Werk is een accountmanager aangesteld en voor de eerste keer is een (vanaf nu jaarlijks terugkerend) overlegmoment georganiseerd met vertegenwoordigers van alle verbonden partijen. Ook wordt samengewerkt met omliggende gemeentes.

Kwaliteit van dienstverlening

Klanttevredenheid

In enquêtes naar de klanttevredenheid gaven onze inwoners ons in 2015 gemiddeld deze rapportcijfers:

Balie:

- Werken op afspraak 7,7
- Duidelijkheid van de informatie door de medewerker 8,1
- Vriendelijkheid van de medewerker 8,2
- Dienstverlening gemeente Woerden 7,8

Huwelijken / geregistreerd partnerschap:

- Huwelijksvoltrekking/geregistreerd partnerschap 8,5
- Ondertrouw 8,2
- Prijs-kwaliteitsverhouding 7,5
- Optreden van de bode 8,0
- Trouwlocatie 8,3

Digitaliseren van de dienstverlening:

In 2015 is Woerden, als een van 17 gemeenten in Nederland, gestart met (de voorbereidingen voor) een proef voor het thuisbezorgen van reisdocumenten. Hierbij hoeven onze inwoners nog maar één keer, bij de aanvraag van hun reisdocument, naar het stadhuis te komen. Daarna wordt het reisdocument bij de aanvrager bezorgd: thuis, op het werk of elders in Nederland.

Veiligheid

Veilig Oud en Nieuw 2015-2016

Ondanks de grote vuurwerkschade voor particulieren tijdens de jaarwisseling bleef de schade aan gemeentelijke eigendommen beperkt tot € 13.000. Daarmee ligt het schadebedrag fors lager dan vorig jaar. Dit brengt ons echter niet in een juichstemming. De jaarwisseling in Woerden was een nacht vol incidenten, met name autobranden. Dit leverde de brandweer handenvol werk op en de getroffen auto-eigenaren leden grote financiële schade.

Openbare orde en veiligheid

Het totaal aantal misdrijven is met 14% gestegen ten opzichte van 2014. Deze stijging is tegengesteld aan de gemiddelde ontwikkeling in Midden-Nederland (-5%) en wordt vooral veroorzaakt door toename van de aantallen autokraken, fietsendiefstal en woninginbraken. De aantallen geven de hoeveelheid aangiften weer. Pogingen tot woninginbraak tellen daarbij even sterk mee als 'geslaagde' woninginbraken.

Opsporing en vervolging

Voorkomen is beter dan genezen. Preventie blijft de belangrijkste sleutel tot succes. Hoe beter de sloten en hoe meer onze inwoners letten op hun eigen gedrag, des te minder er (succesvol) wordt ingebroken. Ook een actieve houding helpt daarbij: hoe meer inwoners de ogen en oren van de politie

zijn, met name door actief te reageren op opsporingsverzoeken via Burgernet of door verdacht gedrag te melden via 112, des te meer potentiële criminelen in de gaten krijgen dat ze in Woerden beter niet actief kunnen zijn. Politie en gemeente zijn dan ook erg blij met iedereen die zich heeft aangesloten bij Burgernet en de WhatsApp-groepen die het afgelopen halfjaar zijn ontstaan.

Jeugdoverlast

Het aantal meldingen over jongerenoverlast is in 2015 gestegen ten opzichte van 2014 (+16%). De regio Midden-Nederland laat hier een lichte daling zien van -2%. Groepen jongeren lijken beginnend crimineel actief te zijn in de wijken rondom de eigen buurt. Dit vraagt om een andere aanpak, vooral gericht op het niet verder laten afglijden van deze jongeren in het echte criminele circuit. De gezinsaanpak staat centraal bij jonge beginnende criminelen.

De invulling van de Top X is in 2014 ontwikkeld. Daarbij wordt een persoonsgerichte aanpak (PGA) afgesproken op diegenen waar de gemeente de focus op legt. De gemeente krijgt daarmee meer invloed op wie wordt aangepakt in het Veiligheidshuis, zonder dat een persoon in een bepaalde doelgroep valt. En de gemeente krijgt meer zicht op wie vanuit de politie volop in beeld zijn en aanpak behoeven. Daarnaast zal de lokale PGA in overleg met de betrokken instanties werkenderwijs verder worden ontwikkeld.

Onveiligheidsgevoelens

Drie kwart van de bewoners (76%) voelt zich in het algemeen altijd veilig en 7 % vrijwel altijd. Van de bewoners heeft 2 % aangegeven zich vaak onveilig te voelen en nog eens 13% soms (2% heeft ik weet niet geantwoord). Dit betekent dat 15 % van de bewoners zich (wel eens) onveilig voelt. Het gevoel van veiligheid verandert weinig over de jaren. Plekken waar groepen jongeren rondhangen, worden het meest als onveilig ervaren. Van de bewoners voelt 42% zich onveilig op deze plekken, gevolgd door het treinstation (30%).

Opvang vluchtelingen in sporthal Snel en Polanen

Van 7 t/m 12 oktober zijn 150 vluchtelingen opgevangen in sporthal Snel en Polanen. Deze crisisnoodopvang zou niet geslaagd zijn zonder de enorme betrokkenheid van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en verenigingen. Ook van onze eigen organisatie heeft de opvang veel capaciteit gekost. Voorbereiding en uitvoering zijn opgepakt vanuit de gemeentelijke crisisbeheersing, met name de processen crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. De bestorming van de crisisnoodopvang heeft de nodige indruk gemaakt op alle betrokkenen, ook die van onze eigen organisatie. In het proces nazorg heeft dit specifieke aandacht gekregen. Woerden heeft laten zien dat we in gezamenlijkheid grote opgaven kunnen oplossen.

Horeca/Bibob

Het afgelopen jaar zijn de banden met de horeca in Woerden verder aangehaald. Dit heeft geleid tot het actualiseren van beleid en regelgeving. Ook is geïnvesteerd in de werkrelatie tussen politie en gemeente op het gebied van handhaving en horeca. De politie en zogenoemde 'Sus-teams' hebben nauw samengewerkt om een veiliger leefomgeving en uitgaansklimaat te bewerkstelligen. Eind 2014 is een onderzoek gestart naar wat een gepast toepassingsbereik van de wet Bibob voor de gemeente Woerden zou zijn. In 2016 worden de resultaten geïmplementeerd om daarmee het Bibob-beleid te actualiseren. In 2015 is er één Bibob-toetsing uitgevoerd.

Organisatie

Aan de hand van het directieplan 2015 en de 100-dagen analyse van de gemeentesecretaris zijn de teams in de organisatie bijeengebracht in zeven domeinen. Voor elk domein is een domeinplan 2016 gemaakt waarin inzichtelijk is gemaakt welke personele inzet noodzakelijk is om alle gewenste resultaten te behalen. In het domein Organisatieontwikkeling zijn diverse opgaven ondergebracht. Ten eerste wordt gewerkt aan een organisatievisie. Daartoe zijn in 2015 de sterktes en zwaktes van de organisatie verkend door projecten van de gemeente door te lichten. Er zijn 86 interviews afgelegd en 7 reflectiebijeenkomsten georganiseerd over diverse casussen, met als doel te leren. Daarbij is o.a. gekeken naar Hondenbeleid, Woerden Werkt, Keuze Afvalstelsel, Privacy Sociaal Domein en Woerden Sport. Binnen deze casussen zijn o.a. de kennis en vaardigheden van het personeel, de stijl van leidinggeven, de organisatiecultuur en de overlegstructuur aan de orde gesteld. Daarnaast is opdracht gegeven tot uitvoering van een medewerkertevredenheidsonderzoek (mto). Daarin komt mede de teruglopende vitaliteit van het personeel aan bod. Ten tweede richt domein Organisatieontwikkeling zich op het leren en ontwikkelen van het personeel en management. Om de veranderingen te versnellen zijn voorbereidingen getroffen voor de oprichting van een Kopgroep van medewerkers. Deze medewerkers gaan actief met hun ontwikkeling aan de slag en doen opdrachten die bijdragen tot organisatieontwikkeling. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor de organisatie van Management Development, om de kwaliteit van het management te vergroten, waarin het vraagstuk van vitaliteit een plek krijgt. Tenslotte richt domein Organisatieontwikkeling zich op een

cultuurverandering die meer gericht is op het bieden van maatwerk en het faciliteren van maatschappelijke initiatieven. Binnen project Woerden zegt Ja tenzij functioneren zogeheten initiatiefbegeleiders als oliemannetjes. Zij helpen de organisatie in de omgang met inwonersinitiatieven. Dat betekent zoeken naar mogelijkheden in plaats van denken vanuit de belemmeringen van regels. De initiatiefbegeleiders werken nauw samen met de wijk- en dorpsambtenaren van het Gebiedsgericht Werken. Vanuit Woerden zegt Ja tenzij wordt de organisatie verder toegerust om inwonersinitiatieven mogelijk te maken. Het Gebiedsgericht Werken heeft daarnaast een signalerende rol in de wijken en dorpen en kan de-escaleren als er spanningen zijn.

Rapportage programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij op afwijkingen. Dat betekent dat we niet rapporteren op de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd, maar uitsluitend op doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (code 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (code 3, kleur rood).

De scores in verhouding tot het aantal programmadoelen

	aantal progr. doelen	waarvan score 1	waarvan score 2 of 3
programma 1	32	30 (94%)	2 (6%)

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Klantprocessen		
Gestroomlijnde primaire klantprocessen. 90% van de primaire klantprocessen is geoptimaliseerd.	2	Bedoeld is 90% van de primaire klantprocessen te <i>digitaliseren</i> . Dit is gehaald. <i>Optimalisatie</i> is een continu proces dat onder Het Nieuwe Werken een extra impuls zal krijgen door niet alleen de aanvraag van de burger digitaal te laten zijn, maar door de bedrijfsvoering geautomatiseerd te laten aansluiten op de dienstverleningsvraag.
Criminaliteit		
Aanpak georganiseerde criminaliteit door middel van toepassing Bibob-beleid. Hiervoor worden de vergunningsvoorwaarden in de APV voor vestiging winkels en bedrijven aangescherpt en zal extra worden ingezet op controle sluitingstijden en (geluids)overlast.	2	In 2015 is het onderzoek afgerond naar wat een gepast toepassingsbereik van de wet Bibob voor de gemeente Woerden zou zijn. In 2016 worden de resultaten geïmplementeerd om daarmee het Bibob-beleid te actualiseren.

Programma 1 – BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

FINANCIËN

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten	10.352.727	12.252.182	11.097.767	1.154.415
Baten	-1.084.603	-1.084.603	-1.330.275	245.672
Saldo programma 1	9.268.124	11.167.579	9.767.491	1.400.088

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten				
Bestuursorganen	2.140.711	2.140.711	2.106.942	33.769
Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders	1.559.788	2.803.979	1.784.984	1.018.995
Burgerzaken	1.780.573	1.745.423	1.680.122	65.301
Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	209.150	294.150	412.105	-117.955
Bestuurlijke samenwerking	233.135	687.897	352.143	335.754
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(funcctie)	412.600	431.451	442.824	-11.373
Brandweer en rampenbestrijding	3.237.730	3.237.730	3.377.593	-139.863
Openbare orde en veiligheid	779.040	910.841	941.055	-30.214
	10.352.727	12.252.182	11.097.767	1.154.415
Baten				
Bestuursorganen	-184.998	-184.998	-141.267	-43.731
Burgerzaken	-1.600	-1.600	-3.444	1.844
Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	-751.040	-751.040	-934.359	183.319
Bestuurlijke samenwerking			-16.474	16.474
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(funcctie)			-3.644	3.644
Brandweer en rampenbestrijding	-121.525	-121.525	-194.402	72.877
Openbare orde en veiligheid	-25.440	-25.440	-36.686	11.246
	-1.084.603	-1.084.603	-1.330.275	245.672
Saldo programma 1	9.268.124	11.167.579	9.767.491	1.400.088

Programma 1 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 1.400.088. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 1.364.773 over te hevelen naar 2016. Hierdoor resteert een netto voordelig saldo van € 35.315. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Bestuursondersteuning college

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 1.018.995. Na aftrek van de hieronder voorgestelde budgetreservering voor frictiekosten van € 1.031.773 resulteert een nadelig saldo van € 12.778.

Burgerzaken

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 67.145. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleine onderschrijdingen op kosten zoals onderhoud van software en apparatuur, blanco eigen verklaringen CBR en lagere kosten verkiezingen.

Secretarieleges burgerzaken

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 65.364, met name doordat meer reisdocumenten zijn afgegeven dan was voorzien.

Bestuurlijke samenwerking

Dit product kent een voordelig saldo van € 352.228. Na aftrek van de hieronder voorgestelde budgetreserveringen (€ 283.000 samenwerking Oudewater-Woerden en € 50.000 convenant Groene Hart) resteert een voordelig saldo van € 19.228.

Brandweer en rampenbestrijding

Per saldo sluit dit product met een nadeel van € 66.985 dat met name wordt veroorzaakt door de incidentele kosten voor de crisisopvang van vluchtelingen.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Frictiekosten	€ 1.031.773
Samenwerking Woerden-Oudewater	€ 283.000
Convenant Groene Hart	<u>€ 50.000</u>
Totaal	€ 1.364.773

PROGRAMMA 2 – FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE en VERVOER

Samenvatting

Openbare ruimte

In 2015 is in het domein van de openbare ruimte veel gebeurd, met name het onderzoek van Tien advies heeft veel impact gehad. De gemeenteraad heeft uitleg gekregen over de tekorten die er liggen voor de openbare ruimte en op welke plekken extra investeringen noodzakelijk zijn. Er is structureel geld beschikbaar gesteld voor het op een hoger niveau beheren van de openbare ruimte. Er is incidenteel geld beschikbaar gesteld voor extra investeringen om plekken aan te pakken die achterstallig onderhoud hebben en ook is er geld beschikbaar gesteld voor de organisatie. Er is in 2015 een start gemaakt met de verbeteringslag voor de openbare ruimte.

Naast veel regulier onderhoud als grasmaaien en het opknappen van speeltuinen en wegen zijn er ook diverse projecten uitgevoerd. De Rijnstraat heeft een metamorfose ondergaan – een mooi project waarbij samen met winkeliers en bewoners een prachtig mooi project is neergezet. Met de inwoners van Kanis is een plan gemaakt om de openbare ruimte aan te pakken met de nieuwste technieken tegen bodemdaling. De Singel heeft deels een nieuwe beschoeiing gekregen en in Kamerik wordt samen met de nutspartners (Ziggo, Stedin, Vitens en KPN) groot onderhoud uitgevoerd. Ook is de openbare verlichting gekocht van Citytec. Deze gaan we vanaf 2016 zelf onderhouden. De stijgende lijn is ingezet en wordt de komende jaren gecontinueerd.

Verkeer en vervoer

Op het gebied van verkeer is veel samen met onze inwoners opgepakt. Er is een start gemaakt met de uitvoerende werkzaamheden in het project Woerden-West: er is een projectleider aangesteld en de eerste stappen om in 2016 een schop in de grond te hebben, zijn gezet. Er is een goede discussie geweest over het landbouwverkeer. Samen met onze burens aan onze westgrens zijn we aan de slag gegaan met het opstellen van een Regionaal verkeer-en-vervoerplan. Als laatste, maar zeker een belangrijke ontwikkeling in het 'samen met onze inwoners beleid maken', is het fietsbeleid ontwikkeld. Een zeer betrokken inwoner heeft hiervoor een beleidsdocument opgesteld, dat ook als onderlegger wordt gebruikt voor toekomstig beleid zoals de verkeersvisie.

Afvalinzameling

Gedurende het jaar is het afvalscheidingspercentage gestegen van 55,8% naar 57,3%. Het streven is om – conform de landelijke richtlijn – in 2020 een afvalscheidingspercentage van 75% te bereiken. Na een peiling onder de inwoners via het zgn. 'klikstemmen' heeft de gemeenteraad besloten om op 1 januari 2017 te starten met 'Het Nieuwe Inzamelen': huishoudens die minder vaak restafval aanbieden. worden daarvoor beloond.

Rapportage programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij op afwijkingen. Dat betekent dat we niet rapporteren op de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd, maar uitsluitend op doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (code 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (code 3, kleur rood).

De scores in verhouding tot het aantal programmadoelen

	aantal progr. doelen	waarvan score 1	waarvan score 2 of 3
programma 2	22	19 (86%)	3 (14%)

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Beheer openbare ruimte		
Beheer groen, verhardingen, straatmeubilair en verwijderen straatveegvuil op C niveau. Vanuit de evaluatie IBOR en de verrichte inspecties/onderzoeken inzicht in de benodigde middelen om de vastgestelde onderhoudsniveaus (B en C) te kunnen halen en duurzaam te behouden.	2	Met het extra geld dat beschikbaar is door de gemeenteraad in 2015 wordt vanaf 2016 een inhaalslag gemaakt.

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Veengebied		
Onderzoek mogelijk oprichten kenniscentrum Infrastructuur op veengrond.	2	Er zijn onderzoeken verricht en er worden diverse pilots uitgevoerd m.b.t. techniek-ontwikkeling. Een 'echt' kenniscentrum is er nog niet, maar via diverse portals wordt wel kennis gedeeld. Platform Slappe Bodem (waar Woerden deel van uitmaakt) heeft (met andere partijen) een plan gemaakt voor een Kennisprogramma veenbodemdaling Nederland. Hierin is gemeente Woerden benoemd als een van drie leeromgevingen, en is ook het idee belegd om een business case te maken voor een (landelijk) kenniscentrum infrastructuur op veengrond.
Beleidsplan		
Het beleidsplan 'Begraven en cremieren in de gemeente Woerden' door de raad vastgesteld.	3	Wordt in 2016 aangeboden.

Programma 2 - FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE en VERVOER

FINANCIËN

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten	27.810.642	28.139.809	24.849.111	3.290.698
Baten	-12.546.248	-12.903.973	-13.452.776	548.803
Saldo programma 2	15.264.394	15.235.836	11.396.334	3.839.502

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten				
Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen	10.869.070	11.169.180	7.869.778	3.299.402
Parkeren	1.656.036	1.436.036	1.182.824	253.212
Binnenhavens en waterwegen	46.130	55.130	49.007	6.123
Waterkering, afwatering en landaanwinning	1.454.529	1.465.666	1.591.545	-125.879
Natuurbescherming	29.652	129.193	109.517	19.676
Openbaar groen en openluchtrecreatie	3.017.349	3.086.331	3.100.700	-14.369
Overige recreatieve voorzieningen	1.106.940	1.103.971	1.090.742	13.229
Afvalverwijdering en -verwerking	4.778.579	4.778.579	5.084.717	-306.138
Riolering	4.084.208	4.147.021	4.002.955	144.066
Lijkbezorging	768.149	768.702	767.326	1.376
	27.810.642	28.139.809	24.849.111	3.290.698
Baten				
Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen	-842.191	-842.191	-912.406	70.215
Baten parkeerbelasting	-1.552.140	-1.614.140	-1.658.052	43.912
Binnenhavens en waterwegen	-49.860	-49.860	-38.576	-11.284
Waterkering, afwatering en landaanwinning	-200.000	-200.000	-488.257	288.257
Openbaar groen en openluchtrecreatie	-201.891	-201.891	-203.858	1.967
Overige recreatieve voorzieningen	-50	-50		-50
Afvalverwijdering en -verwerking	-670.772	-898.955	-1.174.128	275.173
Riolering	-63.487	-131.029	-15.389	-115.640
Lijkbezorging			-2.064	2.064
Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	-4.131.880	-4.131.880	-4.162.875	30.995
Baten rioolheffing	-4.115.897	-4.115.897	-4.150.287	34.390
Baten begraafplaatsrechten	-718.080	-718.080	-646.885	-71.195
	-12.546.248	-12.903.973	-13.452.776	548.803
Saldo programma 2	15.264.394	15.235.836	11.396.334	3.839.502

Programma 2 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 3.839.502.

Na aftrek van de budgettaire neutrale posten bedraagt het voordelig saldo € 568.050.

Budgettaire neutraal:

Lagere bijdrage randwegen t.l.v. reserves € 3.271.452
(Fonds infrastructurele werken (FIW))

De tegenboekingen - lagere onttrekkingen (nadelen) zijn opgenomen in programma 7.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 153.600 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 414.450.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Wegen, straten en pleinen

Per saldo sluit dit product met een voordelig saldo van € 3.369.617. Dit komt met name door lagere uitgaven aan de randwegen als gevolg van het nog niet ontvangen hebben van de declaraties van de provincie Utrecht. Deze uitgaven worden gedekt uit het FIW. Binnen programma 7 valt de onttrekking aan de reserve FIW ook lager uit. Per saldo heeft het ook geen effect op het rekeningresultaat 2015.

Parkeren

Per saldo sluit dit product € 253.212 voordelig. Na aftrek van de voorgestelde budgetreservering van € 75.000 voor onderzoek verkeerssituatie Woerden-West resulteert een voordeel van € 178.212.

Dit wordt met name veroorzaakt door lagere onderhoudskosten vanuit het meerjaren-onderhoudsprogramma (€ 133.279). Dit resulteert in programma 7 tot een lagere onttrekking aan de onderhoudsvoorziening. Ook zijn diverse exploitatielasten lager uitgevallen.

Waterkering, afwatering en landaanwinning

Per saldo sluit dit product € 162.378 voordeliger. Na aftrek van de voorgestelde budgetreservering van € 78.600 (baggeren inzake overlast vederkruid) resulteert een voordelig resultaat van € 93.778. Oorzaak: de baggerkosten waren in 2015 lager dan geraamd.

Afvalverwijdering en verwerking

De onttrekking aan de voorziening afvalstoffen is € 111.120 hoger uitgevallen dan geraamd: er is € 339.303 onttrokken aan de voorziening waar € 228.183 was begroot. De hogere onttrekking is toe te schrijven aan de incidentele extra kosten (o.a. externe inhuur) voor afvalinzameloctie B.

De voorziening afvalstoffen bedraagt per 31-12-2015 € 3.176.723.

Riolering

De onttrekking aan de voorziening riolering is € 61.572 lager geworden dan geraamd. De onttrekking was begroot op € 67.542 maar is uitgekomen op € 5.973, voornamelijk door lagere toerekening van ambtelijke uren. De voorziening riolering bedraagt per 31-12-2015 € 1.701.956.

Baten begraafplaatsen

De baten van de begraafrechten zijn € 71.195 lager uitgevallen dan geraamd. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Minder uitgifte van nieuwe graven, meer bijzettingen in bestaande graven.
- Bij een graftermijn langer dan 10 jaar hoeft deze niet verlengd te worden. Dan kunnen alleen de kosten van openen en sluiten van het graf en het zgn. voorlopen in rekening worden gebracht.
- Bij het verlengen van graven heeft men de optie om in 10 jaarlijkse termijnen te betalen (dit vanwege de kosten van de verlenging ad € 1.625).

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Baggeren inzake aanpak overlast Vederkruid	€ 78.600
Onderzoek verkeerssituatie Woerden-West	<u>€ 75.000</u>
Totaal	€ 153.600

PROGRAMMA 3 – SOCIAAL DOMEIN

Samenvatting

Transitie en transformatie

Na een intensieve voorbereiding hebben per 1 januari 2015 de vier transitie AWBZ, Jeugdzorg, Participatiewet en Passend onderwijs plaatsgevonden. De nieuwe werkwijze is vanuit een heldere visie, waarin niet het systeem maar de mens centraal staat, vastgelegd in verordening, beleidsregels en in de contracten en uitvoeringsovereenkomsten met de ketenpartners.

Kwartiermakers hebben de werkvloer voorbereid op de uitbreiding van taken. Werkprocessen zijn beschreven en de opleiding van de medewerkers is gestart. Zo is ervoor gezorgd dat inwoners per 1 januari 2015 daadwerkelijk bij WoerdenWijzer.nl terecht konden voor al hun ondersteuningsvragen op alle leefgebieden.

Dat is niet zonder slag of stoot gegaan. Het heeft vrij lang geduurd om zicht te krijgen op de overgekomen 'dossiers': inwoners van Woerden van wie de ondersteuning niet langer door de verzekeraar of zorgkantoor wordt geregeld, maar door WoerdenWijzer.nl. Met een taskforce zijn we erin geslaagd om in 2015 al deze mensen te spreken om te komen tot een up-to-date ondersteuningsplan.

Evenmin was het eenvoudig om de beleidsmatige visie direct concreet te vertalen in de uitvoeringspraktijk. Zo is de doorverwijzing van Woerdenwijzer.nl naar de 0^e lijn nog niet optimaal. Hier wordt in 2016 in geïnvesteerd en er lopen inmiddels verschillende pilots om de voorliggende voorzieningen te versterken. Het gebiedsgericht werken heeft steeds meer vorm gekregen maar ook hier is een verdere ontwikkeling noodzakelijk.

Dit was voorzien: 2015 was voor ons het jaar van de transitie: de overdracht van verantwoordelijkheden. Over die transitie zijn we tevreden: in de uitvoering hebben we geen wachtlijsten gezien, er is sprake van zorgcontinuïteit en van een hoge mate van klanttevredenheid. Natuurlijk is er daarnaast energie gestoken in het invulling geven aan de transformatie maar de echte slagen hierin gaan we maken in 2016 en verder.

Met het schrijven van een ondersteuningsplannen ontstaat een ingewikkeld administratief proces van zorgtoekenning, bevestiging, uitvoering en uiteindelijk facturatie dat in 2015 niet vlekkeloos is verlopen. Woerden volgt in dit opzicht het landelijke beeld rond de financiële administratie. Samen met Utrecht-West en de zorgaanbieders was onze inspanning erop gericht om betrouwbare informatie te krijgen.

Jeugd

De nieuwe verantwoordelijkheden voor de veiligheid van kinderen hebben de afspraken met de uitvoerende organisatie Stichting Samen Veilig (SAVE) Midden Nederland belangrijk gemaakt. In 2015 zijn werkafspraken en verantwoordelijkheden tussen de SAVE-teams en WoerdenWijzer goed vastgelegd en regelmatig geëvalueerd. Geen kind mag buiten de boot vallen in deze samenwerking.

Met het zeer specialistisch aanbod Jeugdzorg Cluster 1 en de samenwerkende gemeenten zijn nieuwe afspraken gemaakt over de verdeling van financiën, de transformatie van het aanbod en, waar van toepassing, verevening.

Een nieuwe pilot heeft 'Jeugdzorg op school' gebracht, een samenwerking tussen het onderwijs en tweedelijns hulpverlening. Hierdoor zijn aanbod en samenwerking lokaal vormgegeven. In de Achterstraat is een Kamer Training Centrum (KTC) voor jongeren geopend. Hier worden jongeren vanuit de hulpverlening voorbereid op zelfstandig wonen.

Huisartsen kunnen direct toewijzen naar tweedelijnsjeugdzorg. Met hen is een convenant gesloten waarin samenwerkingsafspraken gemaakt zijn.

Wmo

De nieuwe taken binnen de Wmo zijn goed uitvoerbaar gebleken. Bij WoerdenWijzer zijn we begonnen met een outreachende aanpak als er signalen zijn dat inwoners zorg mijden. Met de aanbieders is regelmatig overleg over de contracten, het aanbod en de transformatie hiervan.

De waardering voor mantelzorgers is belangrijk, er is met inwoners gesproken hoe deze waardering vorm moet krijgen.

Participatie

Ferm Werk bestaat sinds 1 januari 2014. Op die datum zijn de sociale diensten van vier gemeenten samengegaan met het WSW-bedrijf. In 2015 is een grote slag gemaakt in het afstemmen van de planning-en-controlcyclus van Ferm Werk en die van de gemeente. Begrotingen en rapportages zijn beter op elkaar afgestemd en worden tijdig opgesteld. De begroting heeft inmiddels de vorm van een productbegroting zodat beter is na te gaan welke middelen bijdragen aan welke doelstellingen.

In het eerste half jaar 2015 is een verbeterplan opgesteld en uitgevoerd rond de effectiviteit en efficiëntie van de werkprocessen en de werkgeversdienstverlening. Uitvoering van het plan heeft geleid tot beperking van de uitvoeringskosten zonder dat dit ten koste gaat van de dienstverlening.

In 2015 is Ferm Werk steeds meer als onderdeel van het sociaal domein gaan opereren. In toenemende mate wordt samengewerkt met maatschappelijke organisaties die zich richten op sociale archivering en vrijwilligerswerk. Op het terrein van het ondersteunen van kwetsbare jongeren wordt samengewerkt met het Regionaal Bureau Leerplicht.

Rapportage programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij op afwijkingen. Dat betekent dat we niet rapporteren op de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd, maar uitsluitend op doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (code 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (code 3, kleur rood). 2015 was een transitiejaar en het eerste jaar van de meerjarige transformatie en de rode draad in dit jaarverslag. De beleidsvisie is vertaald naar werkprocessen en activiteiten. In die zin halen we onze doelstellingen en is de transitie voltooid. Echter, de *transformatie* is nog niet voltooid. Dat is de hoofdopdracht voor 2016 e.v. We moeten nog stappen zetten om onze visie 'de mens eerst' daadwerkelijk vorm te geven. Daarom geven we de hieronder genoemde resultaten de score 2 als naar onze mening onvoldoende stappen zijn gezet in 2015. Speerpunten voor 2016 zijn:

Eigen regie, privacy, samenwerking met huisartsen (grote doorverwijzers) en scholen (preventie en vroegsignalering).

De scores in verhouding tot het aantal programmadoelen

	aantal progr. doelen	waarvan score 1	waarvan score 2 of 3
programma 3	41	32 (78%)	9 (22%)

Te behalen resultaat	Score	Resultaat en toelichting
	2 of 3	
Eigen kracht en zelfredzame samenleving uitgangspunt		
Integrale toegang/natuurlijke vindplaatsen		
Het inrichten van ondersteuning dichtbij inwoners (met consulenten). Deze consulenten vormen in de wijken en buurten van Woerden een natuurlijke toegang dicht bij de inwoners. De kennis, kunde en kracht, aanwezig op de vanzelfsprekende vindplaatsen, wordt benut in de ondersteuning. Bij de consulenten is alle professionele expertise (zorg, welzijn, jeugd, enz.) beschikbaar die nu versnipperd aanwezig is in de eerstelijns-organisaties. Door deze expertise samen te brengen in een 'team' van consulenten en in de werkwijze van de teams 'eropaf' te hanteren, kunnen zij vroegtijdig problemen onderkennen op alle leefgebieden en lichte ondersteuning bieden waardoor duurdere ondersteuning voorkomen wordt.	2	In 2015 is het gebiedsgericht werken verder geïmplementeerd. Er is een sterke relatie met het fysieke domein. Consulenten zijn gekoppeld aan gebieden. Verdere doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken 'de ondersteuning dichtbij organiseren', vindt in 2016 plaats.
Consulenten met o.a. expertise jeugd onderhouden op regelmatige basis contact met huisartspraktijken om te snelle doorverwijzingen naar de zwaardere (geestelijke gezondheids)zorg te verminderen.	2	Alle huisartsen zijn bezocht en er zijn afspraken gemaakt over een betere samenwerking. Het doorverwijzen door huisartsen blijft een punt waar Woerdenwijzer meer grip op wil krijgen. Dit is in 2016 een speerpunt voor beleid en uitvoering.
Aandacht voor specifieke doelgroepen		
PGB levenslang, levensbreed (PGB L&L)		
We benutten alle huidige mogelijkheden tot het toekennen van een PGB.	3	We zijn tot nu toe terughoudend geweest i.v.m. de problemen bij de SVB. Desondanks is het beschikbare PGB-budget overschreden.
We starten, na raadsbesluit in december 2014, met de pilot PGB L&L.	2	In 2015 voorbereid, m.i.v. 1 januari 2016 gestart.
In de pilot krijgen inwoners op grond van het ondersteuningsplan een PGB L&L toegekend. De consulenten kennen deze budgetten, op basis van een tarievenlijst, toe. Afhankelijk van de duur van noodzakelijk ondersteuning – bijvoorbeeld bij een aangeboren of niet aangeboren hersenletsel of een tijdelijke ondersteuningsvraag – wordt het PGB voor een kortere of langere periode vastgesteld.	2	In 2015 voorbereid, m.i.v. 1 januari 2016 gestart. Het aantal dossiers is fors minder dan verwacht. Het werken binnen de pilot is zeer complex en vraagt veel van de consulenten. Samenwerking met ministeries en andere partijen is een taai proces.

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Consulenten worden gemandateerd tot het toekennen van een PGB L&L.	2	In 2015 voorbereid, m.i.v. 1 januari 2016 gestart
De nota's van inkoop met PGB worden toegevoegd aan het dossier van de desbetreffende inwoner (zie 3.3).	3	Niet gerealiseerd omdat dit een extra bureaucratische stroom geeft zonder toegevoegde waarde. Nota's worden bijgehouden door de SVB.
Het college van B&W rapporteert een overbesteding van het budget PGB aan de raad.	2	We zijn tot nu toe terughoudend geweest i.v.m. de problemen bij de SVB.
Inwoner/huishouden is eigenaar van dossier		
Zolang dit systeem nog niet operationeel is, werken we i.h.k.v. ondersteuningsplannen met het digitale systeem Samen1plan, zoals dat sinds 2014 gebruikt wordt door de sociaal makelaars. Ook voor de dossiers die in dit systeem zijn ondergebracht moet de inwoner/het huishouden aan derden toegang tot het dossier verlenen.	2	Er wordt, met name door de sociaal makelaars, gewerkt met Samen1plan, vooruitlopend op het nieuwe systeem (inwonercloud).

Programma 3 – SOCIAAL DOMEIN

FINANCIËN

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten	46.587.191	44.637.448	44.266.810	370.638
Baten	-7.876.200	-7.965.560	-8.029.495	63.935
Saldo programma 3	38.710.991	36.671.888	36.237.315	434.573

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten				
Bijstandsverl. & inkomensvoorz. en -subsidies	8.557.900	8.943.000	8.945.957	-2.957
Sociale werkvoorziening	7.172.851	7.204.991	7.236.183	-31.192
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	1.798.046	2.158.451	1.957.664	200.787
Re-integr.- & participatievoorz. Participatiewet	1.840.394	2.020.877	1.745.580	275.297
Maatwerkvoorz. natura materieel Wmo	1.517.421	1.567.421	1.463.986	103.435
Maatwerkvoorz. natura immaterieel Wmo	6.913.655	5.383.405	4.700.341	683.064
Opvang en beschermd wonen Wmo	45.150	19.340	16.761	2.579
Eigen bijdr. maatwerkvoorz. en opvang Wmo			0	0
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	3.846.616	4.262.364	3.371.071	891.293
Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	3.846.106	2.349.643	2.711.630	-361.987
PGB Wmo en Jeugd	1.959.240	2.046.615	2.439.816	-393.201
Individuele voorzieningen Natura Jeugd	5.598.230	4.286.838	4.608.059	-321.221
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	1.725.317	2.576.890	3.335.343	-758.453
Openbare gezondheidszorg	648.570	648.570	631.011	17.559
Centra voor jeugd en gezin (jeugdgez.zorg)	1.117.695	1.169.043	1.103.407	65.636
	46.587.191	44.637.448	44.266.810	370.638
Baten				
Bijstandsverl. & inkomensvoorz. en -subsidies	-6.806.300	-6.686.310	-6.812.354	126.044
Sociale werkvoorziening			-43.320	43.320
Re-integr.- & participatievoorz. Participatiewet	0	-41.000	-64.994	23.994
Maatwerkvoorz. natura immaterieel Wmo			-555	555
Eigen bijdr. maatwerkvoorz. en opvang Wmo	-950.000	-950.000	-803.883	-146.117
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-119.898	-232.542	-247.883	15.341
PGB Wmo en Jeugd			-38.000	38.000
Eigen bijdr. alg. voorzieningen Wmo en Jeugd				
Ouderbijdragen indiv. voorz. en opvang jeugd		-55.707	-18.506	-37.201
	-7.876.200	-7.965.560	-8.029.495	63.935
Saldo programma 3	38.710.991	36.671.888	36.237.315	434.573

Programma 3 sluit met een voordelig saldo van € 434.574.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 1.280.200 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto nadelig saldo van € 845.626.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Bijstandsverlening

Het voordeel wordt veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage BUIG van € 126.044.

Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid

Dit voordeel betreft het onderdeel Inkomensondersteuning, zoals deze wordt uitgevoerd door Ferm Werk.

Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Het voordelig saldo op dit onderdeel van € 299.291 wordt veroorzaakt door:

- het Economisch actieplan is nog niet volledig uitgevoerd, hierdoor is een budgetreservering voorgesteld van € 212.500.
- een onderbesteding van afgerond € 66.000 op het beschikbare budget Participatie.

Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo

De overschrijding (voordeel € 81.000) betreft vnl. woonvoorzieningen. Dit onderdeel is altijd lastig in te schatten omdat de kosten van een woningaanpassing per geval aanzienlijk kunnen verschillen.

Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo

Dit onderdeel betreft de kosten van de Wmo nieuw. Hiertegenover staan hogere uitgaven in het kader van de PGB. Zie PGB Wmo en Jeugd. Per saldo is nog steeds sprake van een voordeel. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten hierover geïnformeerd.

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo

De ontvangen eigen bijdrage blijft achter bij de raming, nadeel € 146.117. Hier staan lagere uitgaven huishoudelijke hulp tegenover, zie onderdeel maatwerkvoorziening natura materieel Wmo.

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen op deze overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.”

Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

Het voordeel bedraagt € 906.634. Nog niet alle werkzaamheden/uitgaven zijn gedaan, hierdoor wordt een budgetreservering voorgesteld.

PGB Wmo en Jeugd

Het aantal verstrekkingen PGB is hoger dan geraamd, voornamelijk het onderdeel Wmo.

Individuele voorzieningen natura Jeugd

Hogere uitgaven dan geraamd, nadeel van € 321.221. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten geïnformeerd over de (verwachte) overschrijdingen op dit onderdeel.

Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd

Hogere uitgaven dan geraamd, nadeel van € 795.654. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten geïnformeerd over de (verwachte) overschrijdingen op dit onderdeel.

Centra voor Jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)

Het voordeel wordt in belangrijke mate veroorzaakt door drie onderdelen:

1. Er is minder budget ingezet voor de coördinator CJG. De functie is tot 1-9-2015 vervuld. Samen met WoerdenWijzer is gezocht naar de geschiktste constructie en per 1-1-2016 is de functie weer ingevuld.
2. Het flexibele budget van € 25.000 is in 2015 niet beschikbaar aan het CJG. In 2015 zijn geen aanvragen ingediend ten laste van het beschikbare budget waaruit kleine subsidies kunnen worden verstrekt op het gebied van preventie.
3. In de begroting was rekening gehouden met de inzet van € 20.000 n.a.v. de ontwikkeling van preventief jeugdbeleid. Maar dit traject duurt langer dan gepland – het wordt in 2016 verder doorontwikkeld en pas dan zal aanspraak worden gemaakt op het betreffende budget.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Economisch actieplan	€ 212.500
Inwonercloud	€ 145.720
Buurtaanpak Lekoord	€ 35.000
Initiatief gemaal Kamerik	€ 25.000
Investeringsfonds sociaal domein	€ 676.600 ¹
Opleidingsplan sociaal domein	€ 110.000
iPGB	€ 38.000
Wijk- & dorpsaccommodaties	€ 38.000
Totaal	€ 1.280.820

N.B.

Ten behoeve van de onttrekking reserve Sociaal Domein is de volgende opstelling van belang:

Voordelig saldo programma 3	€ 434.572
<i>Af:</i>	
Budgetreserveringen met budgettaire consequenties	- 604.220
Lagere integratie-uitkering sociaal domein	- 25.390
<i>Bij:</i>	
Hogere integratie-uitkering Wmo 2007	16.991
Per saldo te onttrekken aan reserve	- € 178.047

Bij het vaststellen van de programmabegroting heeft de raad als uitgangspunt gesteld dat schommelingen in de lasten en baten in het sociaal domein opgevangen worden binnen het sociaal domein. De reserve Wmo kan ingezet worden binnen het sociaal domein. In feite betekent dit dat financieel gezien binnen programma 3 moet worden gebleven. Hierdoor is het ontschot werken mogelijk en kan het sociaal domein integraal worden ingestoken. Dit impliceert dat de reserve Wmo omgevormd wordt tot een brede reserve Sociaal Domein, en fungeert als achtervang van het betreffende programma. Het saldo van programma 3 wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

Dit dient echter nog via raadsbesluit te worden geformaliseerd. Voor de jaarrekening 2015 betekent dit een onttrekking van € 178.047 uit de reserve Sociaal Domein.

¹ NB hierover heeft uw raad al een besluit genomen vooruitlopend op de vaststelling van deze jaarrekening (16R.00062 d.d. 5 april 2016)

PROGRAMMA 4 – CULTUUR, ECONOMIE en MILIEU

Samenvatting

Cultuur

In november 2015 is het cultuurbeleid 2016-2018 vastgesteld door de raad. Het beleid is geschreven door de grote 5 cultuurinstellingen van Woerden. Al in juli 2015 hebben zij met de andere culturele partijen in Woerden gepraat over hoe de beleidsdoelen bereikt gaan worden. Dankzij het Loket Culturele Zaken konden in 2015 weer heel veel grote en kleine culturele evenementen in Woerden worden gehouden. Er wordt daarbij veel samengewerkt tussen grote en kleine instellingen.

Cultuurhistorie, archeologie

Op het gebied van cultuurhistorie en archeologie is het afgelopen jaar onder de noemer 'lopende werkzaamheden' veel werk verricht, zoals de afronding van de inspecties door de Monumentenwacht en de voorbereiding van het opstellen van de cultuurhistorischewaardenkaart.

De zoektocht naar een geschikte locatie voor het Gildepoortje heeft in 2015 geleid tot een definitieve keuze van een plek tussen het Museum en de voormalige Mariaschool in de Havenstraat.

Het pand Rietveld 25 is verkocht aan de stichting Stadsherstel; het zal overeenkomstig de doelstellingen van de stichting gerestaureerd en weer verkocht worden.

De hofstede Batenstein (Brediusboerderij), die een aantal jaren geleden afbrandde, is aangekocht met het oogmerk om deze te laten restaureren door de bij het Brediuspark betrokken stichting. De bestemming zal moeten aansluiten bij de doelstellingen van Bredius.

De Unie van Vestingsteden is in 2015 is het afgelopen jaar in Woerden bijeengewees.

Milieu en duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid zijn in 2015 15 duurzaamheidsleningen verstrekt met een gemiddeld totaalbedrag van € 6.600. Dit was vooral voor de plaatsing van zonnepanelen en voor de isolatie van daken/vloeren/wanden van de woning.

De Omgevingsdienst Regio Utrecht (OdrU) was afgelopen jaar geheel op orde: de taken die gepland waren, zijn goed uitgevoerd en werden strak begeleid vanuit onze eigen organisatie.

Op het gebied van duurzaamheid zijn we in 2015 op de ingeslagen weg verdergegaan. Om de leefbaarheid in de gemeente Woerden in de toekomst te kunnen blijven garanderen, zetten we sterk in op duurzame toepassingen en oplossingen. In het actieprogramma 2015-2016 zijn alle plannen, projecten en activiteiten weergegeven. Eén van de onderdelen uit dit programma is het project 'Samen op weg naar een klimaatneutraal Woerden in 2030' waarin stappen worden gezet om de CO₂-voetafdruk van de gemeente Woerden te verkleinen. Na het opstellen van een plan van aanpak en het werven van deelprojectleiders is het project in november 2015 van start gegaan.

Natuur- en milieu-educatie (NME)

In 2015 hebben alle 25 basisscholen in de gemeente Woerden gebruikgemaakt van het NME-lesprogramma. Gemiddeld kwam een leerling daarmee drie keer in aanraking. Zo vonden er 102 excursies plaats in het Brediuspark en De Kievit, begeleid door 17 vrijwilligers. Bijzondere projecten waren 'warmetruiendag' en 'de Gouden Gripper Trofee'. Verder zijn in het project 'Groen doet Goed' initiatieven vanuit de maatschappij gestimuleerd op basis van de aanpak 'Woerden zegt ja, tenzij'. Hieraan wordt de komende jaren een vervolg gegeven.

Recreatie en toerisme

De voorbereiding van de realisering van de recreatieplas Cattenbroek was opnieuw een belangrijk aandachtspunt. Het bestemmingsplan is onherroepelijk geworden. Er is een inschrijvingsleidraad opgesteld voor het aantrekken van een ondernemer. Hieruit moet in de loop van 2016 een inschrijving voortkomen, waarna voor een ontwikkel- en exploitatieplan voor het recreatie-eiland gekozen kan worden.

Met de raad is afgesproken om de beleidsnota Recreatie en toerisme in 2016 naar voren te halen, daardoor is de opzet van de nota in 2015 voorbereid. De nota wordt vrijwel geheel vanuit de samenleving en met behulp van een lokale adviseur opgesteld.

Aan het eind van het verslagjaar is een nieuwe samenwerking tussen het TIP, stichting Groene Hart en Woerden Marketing tot stand gekomen, wat tot één organisatie heeft geleid.

Economische zaken

Ook in 2015 is de zoektocht naar een geschikte locatie voor 6 hectare schuifruimte voor herstructurering van verouderde bedrijventerreinen voortgezet, tot onze spijt nog steeds zonder resultaat. Omdat de provincie hierbij een belangrijke rol speelt en een aanzet werd gegeven voor actualisering van de Provinciale

Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) zijn brieven gestuurd naar Gedeputeerde en Provinciale Staten en naar de gedeputeerde van EZ, om te trachten beweging te krijgen in dit dossier.

Voor wat betreft bedrijfsvestigingen is aan een tweetal grote Woerdense ondernemingen bedrijfsgrond verkocht in de bedrijventerreinen Barwoutswaarder-West en Breeveld. Hiermee zijn de laatste hectares gemeentelijke binnenstedelijke grond met bedrijfsbestemmingen verkocht en dat maakt het vinden van de genoemde schuifruimte steeds dringender.

Ten aanzien van de leegstand van kantoren, voornamelijk op Middelland, is een pilot uitgevoerd om de mogelijkheden van 'stedelijke herverkaveling' te verkennen. Met kennis van het ministerie van EZ en het Kadaster en met participatie van de provincie zijn enkele bijeenkomsten georganiseerd waaraan meerdere eigenaren uit het gebied hebben deelgenomen. Dit zal in 2016 worden voortgezet met het maken van een kansenkaart voor het gebied. Intussen worden initiatieven van eigenaren voor herbestemmingen besproken en afgewogen.

Het Economisch ActiePlan (EAP) is vastgesteld en daarmee is extra ruimte gekomen voor accountmanagement voor het bedrijfsleven en voor ondersteuning van projecten op het gebied van werkgelegenheid. Ook de participatie van Woerden in regionale projecten en overleggen is in het EAP vastgelegd. Dit gaat om Groene Hart Werkt (met Alphen a/d Rijn en Gouda), de Economic Board Utrecht en de U-10.

Met het instellen van het Platform Ondernemersverenigingen Woerden (POVW) is een nieuwe start gemaakt met de samenwerking gemeente-bedrijfsleven. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke lijst van projecten en aandachtspunten.

Citymarketing

Voor citymarketing en recreatie en toerisme wordt in 2016 een gezamenlijke beleidsnota, de Nota Recreatie en Toerisme, opgesteld. In 2015 is dit voorbereid. Ook is een start gemaakt met het bundelen en meer op de kaart zetten van de markten. Als alle afspraken met de vertegenwoordigers/organisatoren van de markten zijn gemaakt (naar verwachting in het tweede kwartaal van 2016) zal dit worden gevolgd door het aanpassen van de marktverordening.

Rapportage programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij op afwijkingen. Dat betekent dat we niet rapporteren op de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd, maar uitsluitend op doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (code 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (code 3, kleur rood).

De scores in verhouding tot het aantal programmadoelen

	aantal progr. doelen	waarvan score 1	waarvan score 2 of 3
programma 4	30	20 (67%)	10 (33%)

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Uitvoeringsovereenkomsten		
Cultuurparticipatie verwerkt in uitvoeringsovereenkomsten met de 5 grote cultuurinstellingen.	2	Uitvoeringsovereenkomsten worden 1 ^e kwartaal 2016 ondertekend.
Bibliotheek		
Visie bibliotheekorganisatie: organisatie en taken.	2	Er is een bedrijfsmodel ontwikkeld dat door de regiobibliotheek wordt uitgewerkt in een concreet bedrijfsplan, wordt in 2016 opgeleverd.
Collectie		
Gemeentelijke collectie binnen kunst en cultuur-historische voorwerpen actualiseren en overdragen aan Stads museum en/of afstoten.	2	Collectie BKR-werken wordt afgestoten, verder doorlichten collectie en overdracht aan Stads museum gebeurt in 2016. Gereed Q4.
Historie van Woerden		
Wij gaan actief werven voor de werelderfgoedstatus voor de Limes, wij profileren Woerden in 2015 ook als Vestingstad (als onderdeel van de Oude Hollandsche Waterlinie) en wij ontwikkelen gericht speerpuntenbeleid voor onze monumenten.	3	Gericht speerpuntenbeleid voor monumenten wacht op de cultuurhistorische waardenkaart, waarvan de opstelling wachtte op financiering, waaronder subsidie. Deze subsidie is in 2016 ontvangen.

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
WoerdenWerkt!		
Het adviseren, begeleiden en faciliteren van initiatieven die de economie van Woerden versterken door samenwerking met de 4 O's (Ondernemers, Onderwijs, Onderzoeksinstellingen en Overheid).	2	Vacature sinds juni 2015. Het EAP, en het daaronder draaiende programma Woerden Werkt, is gericht op het adviseren, begeleiden en faciliteren van initiatieven die de economie versterken.
Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt wordt gezamenlijk door de 4 O's opgepakt.	2	Bij de 'Woerdense Techniek Talent'-dagen is er een hechte samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
Ontwikkeling stedelijke omgeving		
Vanaf 2015 ondernemers en inwoners sneller van dienst te zijn door actief uitwisselen van expertise tussen gemeenten in de regio. In 2015 medewerking verlenen aan initiatieven die de economie versterken samen met ondernemers en/of onderwijs.	2	Vanuit het EAP is per 1-1-2016 een volledige fte voor accountmanagement ingevuld.
Stimuleren en ondersteunen van innovatief ondernemerschap, in het bijzonder aansluitend bij zorggerelateerde werkgelegenheid.	2	Het EAP zet hier op in. De aansluiting op zorggerelateerde werkgelegenheid is niet voldoende van de grond gekomen
Meer branche- en belangenorganisaties in Woerden aantrekken samen met vastgoedeigenaren en ondernemers.	2	Gewerkt wordt aan een Plan van Aanpak, samen met ondernemers, om een platform tot stand te brengen van ondernemers en overheid. Dit actiepunt krijgt een plek in het uitvoeringsprogramma van het platform.
Adviseren, begeleiden en faciliteren van initiatieven met de 4 O's (Ondernemers, Onderwijs, Onderzoeksinstellingen en Overheid).	2	Het EAP, en het daaronder draaiende programma Woerden Werkt, is gericht op het adviseren, begeleiden en faciliteren van initiatieven die de economie versterken.

Programma 4 – CULTUUR, ECONOMIE en MILIEU

FINANCIËN

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten	5.696.367	5.644.548	5.230.345	414.203
Baten	-1.159.133	-1.170.133	-1.155.622	-14.511
Saldo programma 4	4.537.234	4.474.415	4.074.723	399.692

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten				
Handel, ambacht en industrie	569.694	851.525	648.911	202.614
Nutsbedrijven	127.667	118.667	186.217	-67.550
Openbaar bibliotheekwerk	1.091.611	1.091.611	1.127.197	-35.586
Vormings- en ontwikkelingswerk	1.163.512	1.167.012	1.162.079	4.933
Kunst	183.293	183.293	142.329	40.964
Musea	231.695	231.695	230.959	736
Kinderdagopvang	599.095	254.095	135.526	118.569
Milieubeheer	1.729.800	1.746.650	1.597.127	149.523
	5.696.367	5.644.548	5.230.345	414.203
Baten				
Handel, ambacht en industrie	-276.880	-276.880	-182.880	-94.000
Baten marktgeden	-80.380	-80.380	-79.185	-1.195
Nutsbedrijven	-183.000	-194.000	-198.400	4.400
Openbaar bibliotheekwerk	-190.265	-190.265	-233.370	43.105
Vormings- en ontwikkelingswerk	-180.000	-180.000	-187.474	7.474
Musea			-5.422	5.422
Kinderdagopvang	-44.608	-44.608	-11.285	-33.323
Milieubeheer	-204.000	-204.000	-257.607	53.607
	-1.159.133	-1.170.133	-1.155.622	-14.511
Saldo programma 4	4.537.234	4.474.415	4.074.723	399.692

Programma 4 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 399.692. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 229.350 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 170.342. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Handel, ambacht en industrie

Eenzijds is er een overschrijding bij het onderdeel Streek- en jaarmarkt, anderzijds is er sprake van een onderschrijding op het onderdeel Economische zaken.

Streek- en jaarmarkt

Het nadeel op het onderdeel streekmarkt wordt vooral veroorzaakt door:

- Hogere uitgaven fietsenrekken en marktkramen (Ten top) € 9.000
- Hogere inhuurkosten marktmeester € 13.551
- Lagere vergoeding marktkramen € 8.120

Het nadeel op het onderdeel jaarmarkt wordt vooral veroorzaakt door:

- Rijplaten Rijnstraat € 3.450
- Kosten verkeersregelaars € 11.800
- Beveiliging etc. € 2.940

Economische zaken

Bij raadsbesluit van 25 juni 2015 is het Economisch Actieplan vastgesteld, dat over meerdere jaren loopt. Via budgetreserveringen wordt voorgesteld een bedrag van € 185.360 mee te nemen naar 2016. Ook de budgetreservering Biobased economy Groene Hart van € 10.990 valt onder economische zaken.

Kinderopvang

Per saldo sluit dit product met een voordelig saldo van € 85.000. Er heeft onderzoek plaatsgevonden bij het onderwijs, jeugdgezondheidszorg en de kinderopvangorganisaties zelf. Hieruit is naar voren gekomen dat we met deze regeling onze doelstelling bereiken met minder inzet van middelen. Tevens is de kwaliteit van de kinderopvang ook dit jaar verbeterd waardoor er minder gehandhaafd hoefde te worden.

Milieubeheer

Het onderdeel Milieubeheer sluit met een positief saldo van € 203.000. Belangrijke oorzaken zijn:

- Meer (OdrU) uren doorbelast naar projecten (€ 49.000)
- Kosten van uitvoering door de OdrU van VTH-taken zijn lager dan de hiervoor ontvangen vergoeding via het gemeentefonds (€ 20.723)
- Budget Duurzaamheid is niet volledig besteed (€ 25.000)
- Eindafrekening 2014 met de OdrU geeft een voordeel van € 37.000

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Biobased economy Groene Hart	€ 10.990
Economisch actieplan	€ 185.360
Cultuur	<u>€ 33.000</u>
Totaal	€ 229.350

PROGRAMMA 5 – ONDERWIJS en SPORT

Samenvatting

Onderwijs

In 2015 zijn met alle scholen en onderwijsinstellingen bezocht en zijn de thema's die voor scholen van belang zijn besproken. Het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is er op gericht om onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij jonge kinderen (2 tot 4 jaar) vroegtijdig op te sporen en te bestrijden. De Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is een belangrijke pijler binnen het gemeentelijk OAB. Naar aanleiding van landelijk rijksbeleid om het taalniveau van pedagogisch medewerkers in de voorschoolse educatie bij spreken, lezen en schrijven vast te stellen en waar nodig te verhogen, zijn alle pedagogische medewerkers van kinderopvang- en peuteropvanglocaties in Woerden bijgeschoold tot het gewenste taalniveau.

Andere belangrijke thema's zijn ouderbetrokkenheid, een doorlopende leerlijn van voorschool naar primair en vervolgens naar voortgezet onderwijs en taal in relatie tot nieuwkomers, die ook in de komende jaren een belangrijke rol zullen hebben binnen het gemeentelijk OAB.

De Samenwerkingsorganisaties Passend Onderwijs (Passenderwijs voor het primair onderwijs en SWVVO-RUW voor het voortgezet onderwijs) hebben ook een doorgaande leerlijn hoog op de agenda staan. Tijdens een OOGO-conferentie eind 2015 met de samenwerkingsverbanden en de deelnemende gemeenten zijn de opbrengsten van de samenwerking sinds de invoering van Passend Onderwijs geëvalueerd en nieuwe samenwerkingsdoelen voor de periode 2016-2018 geformuleerd.

De aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt is eveneens een thema dat onze aandacht vraagt. Zowel scholen, met name het MBO, als bedrijven vragen aandacht voor een betere aansluiting, met als doel jongeren gericht onderwijs te laten volgen dat aansluit op de wensen en behoeften van werkgevers in Woerden. De gemeente Woerden heeft hierin een regiefunctie. Om het doel, het versterken van de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt wordt nauw samengewerkt tussen de teams Onderwijs, Welzijn en Zorg (OWZ) en Economisch Zaken (EZ). Het verbinden van techniek en onderwijs wordt ook in het primair en het voortgezet onderwijs gestimuleerd. Zo hebben we ondersteuning verleend aan de Woerdense Techniekdagen waarbij kinderen op een speels educatieve wijze in contact komen met verschillende vormen van techniek.

Onderwijshuisvesting; primair onderwijs in Kamerik

In 2015 is de kadernota 'In Kamerik staat een school!' vastgesteld. Met de basisscholen De Wijde Blik en Eben-Haëzer in Kamerik hebben we de mogelijkheden voor nieuwbouw verkend. Er is een bewonersavond georganiseerd en er hebben gesprekken plaatsgevonden met cultuur-, sport- en kinderopvanginstellingen en met het dorps huis De Schulenburg. De conclusie van deze verkenning is dat het bouwen van één mooi, eigentijds, duurzaam en functioneel schoolgebouw voor beide scholen, tussen de sportvelden en De Schulenburg, de beste optie is voor de komende jaren. De raad heeft met het vaststellen van de nota 'In Kamerik staat een school!' ingestemd met deze conclusie. Het benodigde budget voor de scholenbouw is in de meerjarenraming verwerkt. Daarmee is de eerste fase van het nieuwbouwproject afgesloten.

Toekomstbestendige organisatie en financiering onderwijshuisvesting

In 2015 zijn wij samen met de besturen van het primair en voortgezet onderwijs gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden van het doorcentraliseren van onze wettelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting. We worden hierbij begeleid door adviseurs van HEVO. Het onderzoek bestaat uit drie besluitvormingsfasen. De 2e en 3e fase worden alleen gestart als de uitkomst van de voorgaande fase voldoende draagvlak biedt voor de volgende fase. De doorlooptijd van het onderzoek bedraagt minimaal één en maximaal drie jaar. Ongeacht de uitkomst van het onderzoek staan wij rond de vernieuwing van de onderwijshuisvesting een planmatige aanpak voor, gekoppeld aan de meerjarenraming. Belangrijke input voor zowel het onderzoek als de planmatige aanpak is de nulmeting die in het najaar van 2015 door HEVO is uitgevoerd. In deze meting zijn alle schoolgebouwen in kaart gebracht en beoordeeld op de onderdelen uitstraling gebouw, bouwkundige staat, veiligheid, binnenmilieu, exploitatie en onderwijskundige staat.

Nieuw speel-, sport- en beweegbeleid

In 2015 is het visiedocument 'Spelen, Sporten en Bewegen in Woerden 2015-2024' vastgesteld. De visie is het resultaat van intensief overleg met inwoners en verenigingen. In diverse bijeenkomsten en klankbordsessies hebben inwoners, sporters, sportbestuurders en raadsleden meegepraat over het te formuleren beleid.

Insteek van het nieuwe beleid is dat we een gemeente willen zijn die diverse partijen in de Woerdense samenleving verbindt, faciliteert en stimuleert. Dit heeft ook in 2015 geleid tot een aantal concrete

resultaten. De gemeente ondersteunt bijvoorbeeld ‘het Sportoverleg’: een groep van betrokken Woerdense inwoners, docenten lichamelijke opvoeding en sportbestuurders. Zij zijn in gesprek met de gemeente en komen met goede ideeën, feedback en signalen vanuit de sportgemeenschap. De gemeente heeft in 2015 gesprekken gevoerd met individuele sportverenigingen en ook in het ‘Sportcafé’ zijn verwachtingen, wensen en initiatieven gedeeld. Daarmee worden we steeds meer ‘partner’ van sporters, sportclubs en verenigingen. Een goed voorbeeld van deze ontwikkeling is de samenwerking tussen tennisvereniging Triaq en gemeente naar aanleiding van ernstige wateroverlast en daardoor onbespeelbare banen. Vereniging en gemeente hebben de handen ineengeslagen en uiteindelijk gezorgd voor een tennispark dat aantrekkelijk is voor het hele dorp.

Een belangrijk uitgangspunt van het nieuwe sportbeleid is het aanbieden van accommodaties die voldoen aan de behoeften, de vraag en de gewoonten die voor toekomst voorzien worden. In dit kader is het verbeteren van de verkeersveiligheid rond sportpark Bijleveld het vermelden waard. Door de herinrichting van het parkeerterrein en de uitbreiding met 48 parkeerplaatsen wordt de verwachte groei van het aantal gebruikers van dit sportpark gefaciliteerd. Ook zijn het groot onderhoud en de renovatie van de atletiekbaan van Clytoneus in 2015 afgerond. De baan voldoet weer aan de richtlijnen van NOC*NSF en de Atletiekunie.

Zwembaden in beheer inwoners

In het licht van het streven naar zelfredzaamheid en samenredzaamheid van burgers is de overdracht van beheer en exploitatie van het Batensteinbad en het Recreatiecentrum H2O een succes. Op 1 juli 2015 heeft ‘WoerdenSport’, een initiatiefgroep van inwoners, dit overgenomen van de gemeente. Door dit maatschappelijk initiatief kunnen beide zwembaden open blijven.

Zwemonderwijs

In 2015 is een inventariserend onderzoek uitgevoerd naar de behoefte aan zwemonderwijs. Het onderzoek is gestart naar aanleiding van het raadsbesluit dat een oplossing moet worden gezocht voor de groep kinderen die in groep 6 van de basisschool nog geen zwemdiploma heeft. De eerste resultaten van het onderzoek geven aan dat een relatief groot aantal leerlingen in de bovenbouw van de basisschool nog niet beschikt over een zwemdiploma. Om meer zicht te krijgen op samenstelling en achtergronden van deze groep is een vervolgonderzoek gestart. Het streven is om deze leerlingen met ingang van het schooljaar 2016-2017 de mogelijkheid te bieden alsnog een zwemdiploma te behalen.

Rapportage programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij op afwijkingen. Dat betekent dat we niet rapporteren op de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd, maar uitsluitend op doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (code 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (code 3, kleur rood).

De scores in verhouding tot het aantal programmadoelen

	aantal progr. doelen	waarvan score 1	waarvan score 2 of 3
programma 5	15	10 (67%)	5 (33%)

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Doordecentralisatie nieuwbouw en onderhoud scholen		
Het onderhoud en mogelijk de nieuwbouw van scholen is door-gedecentraliseerd. Het is duidelijk of gewerkt wordt met een huisvestingsfonds.	2	Het gaat om doordecentralisatie of fondsvorming rond nieuwbouw en uitbreiding. Het onderhoud is per 1 januari 2015 via een wetwijziging naar de scholen overgegaan. Medio 2016 is er duidelijkheid over (alleen) de 1 ^e fase van het onderzoek; alleen bij voldoende draagvlak volgen er een 2 ^e fase (oplevering 2017) en een 3 ^e fase (oplevering 2018). De raad is in juni geïnformeerd over het proces.
Zwemdiploma		
Jaarlijks wordt geïnventariseerd welke leerlingen in leerjaar 6 van het primair onderwijs zwemdiploma A niet hebben behaald en dus niet kunnen zwemmen. Voor deze groep draagt het college een oplossingsrichting aan.	2	De inventarisatie is uitgevoerd in december aan de raad gepresenteerd (RIB 15R.00773). De raad is daarbij om zijn opvatting gevraagd omtrent het vraagstuk.

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Passend onderwijs en ketensamenwerking		
Er is ketensamenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Praktijkschool, beroepsonderwijs, Fern Werk en werkgevers werken samen om uitval van jongeren te voorkomen en het onderwijsaanbod te verbeteren.	3	Ketensamenwerking met andere (regionale) partners wordt meegenomen in samenwerkingsagenda passend onderwijs Utrecht West 2016-2018.
Boven- en buitenschoolse vakleerkrachten		
Behoeft, noodzaak en mogelijkheden (bv. stimuleringsregeling) aan boven- en buitenschoolse vakleerkrachten gymnastiek en zwemonderwijs in het primair onderwijs is onderzocht.	2	Behoeft, noodzaak en mogelijkheden voor zwemonderwijs in primair onderwijs is onderzocht; vervolgonderzoek is gestart (zie hierboven onder 'Zwemdiplom a')
Kleine kernen		
Mogelijkheden van behoud en het terugkeren van openbaar basisonderwijs in de kleine kernen worden onderzocht. Een te onderzoeken optie is de samenwerkingsschool.	2	Onderzoek start begin 2016 en wordt medio 2016 opgeleverd.

Programma 5 – ONDERWIJS en SPORT

FINANCIËN

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten	14.179.383	14.432.093	13.869.179	562.914
Baten	-2.630.594	-2.649.620	-2.762.989	113.369
Saldo programma 5	11.548.789	11.782.473	11.106.190	676.283

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten				
Basisonderwijs, excl. onderw.huisvesting (Openbaar en Bijzonder)	363.026	363.026	350.403	12.623
Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	1.411.795	1.379.497	1.386.493	-6.996
Speciaal (voortgezet) onderwijs exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	15.000	15.000	10.007	4.993
Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	160.414	160.414	155.302	5.112
Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	2.988.450	2.921.993	3.000.725	-78.732
Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	3.737.060	4.186.489	3.972.141	214.348
Volwasseneneducatie	141.175	141.175	80.455	60.720
Sport	4.239.895	4.212.710	3.872.986	339.724
Groene sportvelden en terreinen	1.122.568	1.051.789	1.040.667	11.122
	14.179.383	14.432.093	13.869.179	562.914
Baten				
Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	-35.300	-35.300	-4.743	-30.557
Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)			-3.031	3.031
Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	-816.286	-816.746	-870.505	53.759
Volwasseneneducatie	-85.020	-85.020	-24.300	-60.720
Sport	-1.402.163	-1.420.729	-1.573.022	152.293
Groene sportvelden en terreinen	-291.825	-291.825	-287.387	-4.438
	-2.630.594	-2.649.620	-2.762.989	113.369
Saldo Programma 5	11.548.789	11.782.473	11.106.190	676.283

Programma 5 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 676.283.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 358.534 over te hevelen naar 2015. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 317.749. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (openbaar en bijzonder)

Per saldo sluit dit per product met een nadelig saldo van € 75.701 ten opzichte van de begroting.

Hiervan heeft € 35.785 betrekking op onroerendezaakbelasting 2014, daarnaast zijn de waterschapslasten 2015 € 37.815 hoger dan begroot.

Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs

Dit product sluit met een voordelig saldo van € 268.107. Hiervan heeft € 236.234 betrekking op de budgetreservering onderwijsbeleid 2015-2018 zodat een voordelig saldo resteert van € 31.873.

Dit saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Regionaal Bureau Leerplicht € 29.405 (voordeel)

In 2015 is er subsidie van de gemeente Utrecht ontvangen voor aanpak verzuim 18+. De subsidie, in samenhang met de personeelslasten, is de voornaamste oorzaak van de incidentele onderschrijding.

Stichting Gebouwen Beheer Woerden € 107.092 (voordeel)

Jaarlijks declareert de gemeente Woerden de werkelijk gemaakte uren/kosten t.b.v. Stichting Gebouwen Beheer Woerden. De Stichting Gebouwen Beheer Woerden exploiteert de Brede Scholen Waterrijk en Schilderskwartier (incl.sporthal). De stichting heeft in 2015 een goed financieel jaar gedraaid. In 2015 zijn er meer uren voor de stichting gemaakt dan geraamd en is de exploitatiebijdrage aanzienlijk lager dan geraamd.

Onderwijsinfrastructuur € 96.343 (nadeel)

Per 1 januari 2015 is de bekostiging voor het groot onderhoud van de scholen via de gemeente stopgezet. De scholen krijgen deze vergoedingen nu rechtstreeks van het Rijk. In de begroting van 2015 zijn dan ook geen financiële middelen meer opgenomen voor vergoedingen door de gemeente.

In 2015 zijn geen nieuwe beschikkingen meer afgegeven maar de beschikkingen van 2014 en eerdere jaren moesten nog wel afgehandeld worden. Dit resulteerde in een tekort van € 87.544.

Het restant tekort € 8.798 wordt veroorzaakt door een hogere brandverzekering.

Sport

Per saldo sluiten deze producten met een voordelig saldo van € 492.017. Hiervan heeft € 122.300 betrekking op budgetreserveringen voor buurtsportcoaches/ combinatie-functies zodat een voordelig saldo resteert van € 369.717. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat € 235.295 minder is uitgegeven aan het meerjarig onderhoud van de zwembaden (daar staat een lagere onttrekking uit de reserve MOP tegenover in programma 7). De exploitatie/winstdeling minus de energiekosten van de zwembaden is € 79.700 hoger dan geraamd, daarnaast is er € 141.000 meer uitgegeven aan de vervanging inventaris van de zwembaden (daar tegenover staat een onttrekking uit de reserve inventaris zwembaden in programma 7).

Per saldo is er € 203.800 minder uitgegeven aan het meerjarig onderhoud van de sporthallen en gymnastieklokalen (daartegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve MOP in programma 7).

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Buurtsport coaches/combinatiefuncties	€ 122.300
Onderwijsbeleid 2015-2018	€ 236.234
Totaal	€ 358.534

PROGRAMMA 6 – RUIMTELIJKE ONTWIKKELING en WONEN

Samenvatting

A-12 BRAVO

Begin 2015 is de oostelijke randweg Harmelen in gebruik genomen. Bij het traject van de zuidelijke randweg Woerden is vertraging ontstaan door zettingsproblemen tijdens het traject van de voorbelasting. De afronding van dit deelproject wordt nu eind 2016-begin 2017 verwacht.

Ontsluiting Harmelerwaard

In 2015 kon nog geen tracébesluit genomen worden vanwege een juridische claim die gelegd is door de Tuinderscombinatie Harmelerwaard (TCH) vanwege vermeend onvoldoende overleg vanuit oude afspraken. In 2015 deed de rechtbank een voor de gemeente positieve uitspraak, maar er is inmiddels hoger beroep ingesteld, wat opnieuw vertraging betekent voor de definitieve tracékeuze.

Wonen

De speerpunten in 2015 waren de vaststelling van de woonvisie, de strategische woningbouwplanning en de afronding van de prestatieafspraken met de corporaties. In de prestatieafspraken staan de wederzijdse inspanningen aan goed en betaalbaar wonen in Woerden en is vastgelegd welke vraagstukken op dit gebied samen aangepakt worden.

In 2015 zijn 141 woningen opgeleverd, waarvan 63 in de sociale sector (45%) en daarvan 51 huurwoningen. Dat is ruim boven de gemiddelde streefwaarde van 25%.

In U10-verband (voor dit onderwerp uitgebreid naar U16) is een nieuwe huisvestingsverordening gemaakt en vastgesteld; hiermee gelden in het U16-gebied overal dezelfde regels voor verhuizing, toewijzing en urgentie-afweging.

Ruimtelijke ordening – woningbouw

Met het (begin van) herstel van de economie in 2015 zijn ook de woningbouwontwikkelingen, inclusief de verkoop van kavels in Waterrijk, weer behoorlijk aangetrokken. Diverse projecten zijn met succes in verkoop en in aanbouw gegaan of afgerond. De belangrijkste hiervan zijn het noordelijk deel van Defensie-eiland, en de grondgebonden woningen en eerste appartemententoren op het Campinaterrein. Daarnaast is de bouw van vijf stadswoningen aan de Torenwal het afgelopen jaar ver gevorderd, na vele jaren leegstand en verval op die locatie.

In Snel en Polanen (Waterrijk) is de bouw op eiland IV gestart, evenals de succesvolle verkoop van 20 kavels. De verkoop van Villa Berlage bereikte een zodanig percentage dat eind 2015 eindelijk sluitende afspraken konden worden gemaakt over de overdracht van de grond en de start van de bouw (begin 2016).

Na vaststelling door de gemeenteraad van de woonvisie is de strategische woningbouwplanning opgesteld en vastgesteld. Hiermee kan een aantal nog stilliggende locaties weer worden opgepakt, waaronder een paar grotere aan de Joh.de Wittlaan ('Campinaast') de Hoge Rijndijk, de Hof van Harmelen en de Buitenhof in Harmelen.

Stand van zaken van enkele andere woningbouwprojecten:

- Kamerik Noord-Oost 2: een nieuwe kaververkoop is voorbereid en wordt begin 2016 afgerond.
- Harmelen: haalbaarheidsverzoek van de Maatschap Haanwijk is in procedure gebracht.
- Zuidoost- en Zuidwest-Zegveld: met de vastgestelde visie voor de kernrandzone, op basis waarvan de rode contouren eventueel kunnen worden opgerek, is vooral overleg gepleegd met de marktpartij van het project Weidz (zuidoost). Veel tijd is besteed aan verkenningen rond de wijze van uitvoering van het openbaar gebied.

Met de provincie Utrecht is de zgn. Ruimtelijke Agenda (RAG) geactualiseerd en besproken met de relevante gedeputeerden.

De eerste verkenningen met betrekking tot de nieuwe Omgevingswet zijn gedaan. Het afgelopen jaar was vooral voor oriëntatie, studie en beoordeling van de gevolgen voor processen en organisatie. Verdere deregulering krijgt hierin ook nadrukkelijk een plaats.

Bestemmingsplannen

Voor het perceel Meije 300 (Blauwe Meije) en Kameryck-Oortjespad zijn nieuwe bestemmingsplannen voorbereid en vastgesteld. Beide zijn gecompliceerde en tijdrovende procedures door uitgebreide zienswijze-indiening en het vrijwel zeker daarop volgende traject van bezwaar en beroep.

Het dossier Meije 300 vergde ook in 2015 veel ambtelijke inzet, mede doordat een ingezet mediation-traject niet succesvol kon worden afgerond. We ontvingen veel handhavingsverzoeken en van diverse aard: horeca-sluitingstijden, winkeltijdenverordening, parkeren en het gebruik van de uitrit. Ongeveer 25-30% van de beschikbare juridische capaciteit voor toezicht en handhaving werd besteed aan het dossier Meije 300. Ook een verzoek tot herziening van het bestemmingsplan heeft veel inzet gevraagd. Deze procedure had positieve invloed op het aantal handhavingsverzoeken.

Vergunningen – handhaving

Voor vergunningverlening lag de prioriteit bij het goed en tijdig vergunnen van activiteiten waarvoor de gemeente het bevoegd gezag is. Het aantal verleende vergunningen was redelijk in overeenstemming met de verwachting.

Er werden 337 aanvragen ingediend voor een omgevingsvergunning, voorbereid met een reguliere procedure. Hiervan zijn er 244 verleend, 7 geweigerd, 22 buiten behandeling gesteld en 19 ingetrokken. In 16 gevallen kon vergunningsvrij gebouwd worden.

Voor een omgevingsvergunning voorbereid met een uitgebreide procedure werden 21 verzoeken ingediend. 6 daarvan zijn verleend, 3 buiten behandeling gesteld en 4 ingetrokken.

Van de 173 ingediende sloopmeldingen werden er 149 geaccepteerd.

Vastgoed – bedrijfsvoering

In 2015 is het onderhoud aan gebouwen integraal aanbesteed en is het aantal onderhoudscontracten teruggebracht van 331 naar 3. Bovendien hebben we daarmee een incidenteel aanbestedingsvoordeel van € 135.000 gerealiseerd. Voorts zijn enkele bezuinigingen op inhuur en personeel gerealiseerd. Het rekenkamer-rapport 'Steengoed' is positief en geeft aanknopingspunten voor verbetering, waaronder de introductie van een MeerjarenPerspectief Woerdens Vastgoed (MPWV).

Vastgoed – verkoop

Er is in 2015 vastgoed verkocht: voornamelijk grond en ook een aantal panden, waaronder een bedrijfshal aan de Touwslagersweg en de voormalige burgemeesterswoning Rietveld 25.

Vastgoed – opgave Herhuisvesting gemeentelijke organisatie

Op 5 november 2015 is, volgens planning, de raad in de positie gebracht om een besluit te nemen over de (her)huisvesting van de gemeentelijke organisatie. De raad heeft gekozen voor het renovatiescenario.

Vastgoed – diverse

- In 2015 is de Brediusboerderij (rijksmonument Hofstede Batenstein) aangekocht, met de bedoeling het centrumgebied van het Brediuspark beter en mooier in te richten.
- De oplevering van het Scholencluster Harmelen (De Fontein, De Horizon en De Notenbalk) is volgens planning en binnen het budget verlopen.

Rapportage programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij op afwijkingen. Dat betekent dat we niet rapporteren op de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd, maar uitsluitend op doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (code 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (code 3, kleur rood).

De scores in verhouding tot het aantal programmadoelen

	aantal progr. doelen	waarvan score 1	waarvan score 2 of 3
programma 6	27	12 (44%)	15 (56%)

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Organisch ontwikkelen Snel en Polanen		
Spelregelkaart Snellerpoort vastgesteld door de raad met input uit de pilot Ontslakken.	2	Vertraagd; vanwege de beperkt beschikbare capaciteit is voorrang gegeven aan andere projecten; planning Q2 2016.
Eerste ontwikkeling van initiatiefnemer(s).	2	idem
Ontwikkeling Defensie-eiland		
Afronden van de planvorming voor het middengebied en het daarvoor zo nodig sluiten van een (deel)overeenkomst (zoals eerder bij noord).	2	Prioriteit voor oplevering noord; planvorming midden en zuid volgt in Q2-Q3 2016.
Den Oudsten-terrein		
Resultaten haalbaarheidsverzoek (uitgevoerd door grondeigenaar/marktpartij, inclusief maatschappelijke haalbaarheid).	2	Haalbaarheidsverzoek is ingediend en loopt. Prioriteit voor uitgifte bedrijventerrein Breeveld.
Indien plan haalbaar: bestemmingsplan in procedure om transformatie te regelen.	2	idem
Ontsluiting Harmelerwaard		
Eind 2015 een aanbesteedbaar plan in de vorm van een definitief ontwerp met als doorkijk een bouwstart in 2016 en een oplevering in 2018.	2	Vertraagd t.g.v. hoger beroep van Tuinderscombinatie Harmelen. De bedoeling is om eind 2016 het plan aanbesteed te hebben, maar dit is afhankelijk van het verloop van de juridische procedure.
Herontwikkeling locaties 'Jan Steenstraat' en 'De Notenbalk'		
Herontwikkelen van vrijkomende locaties ten behoeve van woningbouw. Bouwen naar behoefte.	2	Keuze invulling moet nog worden gemaakt en capaciteit voor de begeleiding van de ontwikkeling is nog niet beschikbaar. Naar verwachting zal de uitgifte van locaties in Q4 2016 worden voorbereid.
Recreatiegebied Cattenbroekerplas		
Commercieel uitbesteed aan een recreatieondernemer.	2	Inschrijvingsleidraad was in 2015 gereed; aanbesteding volgt in Q2 2016
In 2015 nog gemeentelijke beheerkosten, daarna worden kosten gebied gedekt uit opbrengsten ondernemer.	2	Seizoen 2015 is goed verlopen. Aanbesteding volgt in Q2 2016
Centrummanagement vanuit RO-perspectief		
Plan van aanpak voor concentratie detailhandel in kernwinkelgebied binnenstad.	2	Er is geen separaat Plan van aanpak, maar Nota Kloppende Binnenstad wordt gevolgd
Een gedragen plan inclusief proces voor het 'Exercitieveld anders'.	2	Fauna-onderzoek mei en sept 2015, nieuw onderzoek bomen 2015, start uitvoering Q4 2016
Locatie voor Streekmarkt.	2	Is nog in bespreking.
Actualiseren van de marktverordening.	2	Volgt na overeenstemming met alle betrokkenen. De businesscase 'zaterdagmarkten' is vastgesteld door het college en deze wordt nu via een stuurgroep uitgewerkt. Hierop volgt het opstellen van de verordening in het 2e kwartaal van 2016, gevolgd door behandeling in cie en raad in het 3e kwartaal.

Te behalen resultaat	Score 2 of 3	Resultaat en toelichting
Deregulering		
<p>Een actieplan opleveren waarin het proces wordt geschetst voor de komende 10 tot 20 jaar, met daarin duidelijkheid over een mogelijke reductie van het aantal bestemmingsplannen, het tempo waarin plannen herzien en/of samengevoegd worden en de meest prijsbewuste planning die daarin gehanteerd kan worden. Met inachtneming van de nieuwe Omgevingswet evenals de opbrengst van de pilot 'Ontslakken 2014'.</p>	2	<p>In 2015 zijn er geen bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar meer, m.u.v. bp Brediuspark. De gemeente is eigenaar van het park. Ongewenste of onomkeerbare ontwikkelingen van derden zijn niet aan de orde. Zodra het nieuwe maatschappelijk initiatief is uitgewerkt, kan het bestemmingsplan geactualiseerd worden. Vaststelling wordt verwacht in 2016.</p> <p>De voorbereiding van het bestemmingsplan Landelijk Gebied Woerden, Kamerik en Zegveld 2008, dat vóór juli 2018 dient te zijn geactualiseerd, wordt in 2016 opgepakt.</p>
Verkoop vastgoed		
<p>In 2015 zijn we sterk afhankelijk van het project Voorzieningen waarin vraag en aanbod op het gebied van voorzieningen gekoppeld wordt aan vastgoed. In 2015 zal dit volop in uitvoering zijn.</p>	2	<p>Er zijn in 2015 drie panden verkocht. Op een tiental andere panden is in meer en mindere mate beweging geweest, waarbij in een aantal gevallen een transactie is afgeketst of wellicht in 2016 alsnog tot stand komt. Het opstellen van een MPWV zal in de loop van 2016 leiden tot een planmatiger aanpak van verkoop vastgoed, cf. aanbeveling Rekenkamer.</p>

Programma 6 – RUIMTELIJKE ONTWIKKELING en WONEN

FINANCIËN

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten	8.106.374	24.891.967	26.848.567	-1.956.600
Baten	-3.716.371	-20.726.650	-25.196.748	4.470.098
Saldo programma 6	4.390.003	4.165.317	1.651.819	2.513.498

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten				
Ruimtelijke ordening	1.160.290	1.120.290	1.332.321	-212.031
Stads- en dorpsvernieuwing	422.453	472.453	433.839	38.614
Overige volkshuisvesting	5.579.096	6.187.833	5.860.071	327.762
Bouwgrondexploitatie	944.535	17.111.391	19.222.335	-2.110.944
	8.106.374	24.891.967	26.848.567	-1.956.600
Baten				
Ruimtelijke ordening	-199.711	-207.765	-583.012	375.247
Stads- en dorpsvernieuwing	-60.000	-60.000	-62.190	2.190
Overige volkshuisvesting	-1.378.830	-1.611.699	-2.149.091	537.392
Bouwvergunningen (Omgevingsvergunningen)	-1.133.295	-1.133.295	-1.018.718	-114.577
Bouwgrondexploitatie	-944.535	-17.713.891	-21.383.736	3.669.845
	-3.716.371	-20.726.650	-25.196.748	4.470.098
Saldo Programma 6	4.390.003	4.165.317	1.651.819	2.513.498

Programma 6 sluit met een voordelig saldo van € 2.513.498.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 40.000 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 2.463.498.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Ruimtelijke ordening

Dit onderdeel sluit per saldo met een verschil ten opzichte van de begroting van € 163.216. Dit verschil heeft betrekking op het onderdeel kostenverhaal. In de praktijk lopen ontvangsten kostenverhaal en de hiervoor te maken (ambtelijke) kosten niet gelijk op in het betreffende jaar. In voorkomende gevallen worden al kosten gemaakt voordat een kostenverhaalovereenkomst is getekend of voordat een concrete bijdrage is ontvangen. De grootste verschillen komen voort uit de herontwikkelingen Campinaterrein, Klompenmakersweg en diverse locaties Harmelen.

Overige volkshuisvesting

Per saldo is een voordeel ontstaan van € 865.154. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Lagere kosten onderhoud gemeentelijk vastgoed. Deze worden verrekend via programma 7.
- Hogere opbrengst verkoop onroerend goed (voordeel € 175.000). In 2015 zijn ontvangsten verantwoord van de objecten Willemshof 4, Rietveld 25 en Touwslagersweg.
- In het kader van koopgarant is een ontvangst verantwoord van € 255.000 (zie ook RIB 15r.00794).
- In 2015 is een betere verhuur gerealiseerd van het object Carrosserieweg 1 (voordeel € 128.319).

Bouwvergunningen

De leges Omgevingsvergunningen zijn in 2015 circa € 100.000 lager uitgevallen dan geraamd.

De legesopbrengst is afhankelijk van:

- Economische omstandigheden (bij stagnerende economie staan leges onder een neerwaartse druk).
- Voortgang van grote bouwplannen. Als deze stagneren of zelfs geheel niet doorgaan wordt de post Legesinkomsten sterk beïnvloed.
- Het aantal aanvragen, dat lastig in te schatten is. Het bedrag aan lagere legesinkomsten van afgerond € 100.000 past binnen een redelijke afwijkingsnorm van 10% naar boven of beneden.

Bouwgrondexploitatie

Kortheidshalve wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Cultuurhistorischewaardenkaart	€ 15.000
Gildepoortje	<u>€ 25.000</u>
Totaal	€ 40.000

PROGRAMMA 7 – ALGEMENE INKOMSTEN

Samenvatting

Er speelden in 2015 veel zaken op financieel gebied. De nasleep van de economische crisis, het broze herstel van de economie, de aanhoudende lage rente en de inbedding van de ambtelijke fusie met Oudewater waren actuele financiële thema's in 2015.

Een belangrijk thema is en blijft 'een gezond huishoudboekje', oftewel een duurzame, goede, evenwichtige financiële positie met een sluitende (meerjaren)begroting. Mede door gerichte keuzes en beleid slaagt onze gemeente erin een sluitende begroting te houden en kent de gemeente een goede balanspositie (verhouding bezittingen en schulden). Verder heeft Woerden nog steeds een lokale lastendruk en tarieven die recht doen aan de keuzes en uitgangspunten van de gemeente Woerden en die vergeleken met andere gemeenten in Nederland 'gemiddeld' genoemd mogen worden. Het saldo langlopende geldleningen is in 2015 afgenomen als gevolg van aflossingen en de keuze voor zgn. kort financieren van de liquiditeitsbehoefte.

Rapportage programmadoelen

In dit jaarverslag rapporteren wij op afwijkingen. Dat betekent dat we niet rapporteren op de programmadoelen die volgens planning zijn gerealiseerd, maar uitsluitend op doelen die gedeeltelijk zijn gerealiseerd (code 2, kleur oranje) en doelen die niet zijn gerealiseerd (code 3, kleur rood).

De scores in verhouding tot het aantal programmadoelen

	aantal progr. doelen	waarvan score 1	waarvan score 2 of 3
programma 7	14	14 (100%)	0 (0%)

Voor de duidelijkheid: alle doelen van programma 7 zijn gerealiseerd, daarom staat hieronder geen tabel met toelichting op scores 2 en 3.

Programma 7 – ALGEMENE INKOMSTEN

FINANCIËN

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten	-819.678	2.255.202	2.397.495	-142.293
Baten	-77.174.892	-76.278.555	-78.531.052	2.252.497
Saldo programma 7	-77.994.570	-74.023.353	-76.133.557	2.110.204

	Begroting primitief 2015	Begroting na begr.wijz.	Rekening 2015	Saldo
Lasten				
Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	40.244	42.400	43.273	-873
Overige financiële middelen	13.216	13.216	13.216	0
Uitkering gemeentefonds	9.454	9.454	9.454	0
Algemene baten en lasten	-1.891.718	143.169	214.242	-71.073
Uitvoering Wet WOZ	305.276	291.491	283.903	7.588
Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	247.467	247.467	256.971	-9.504
Saldo van kostenplaatsen	286.387	1.338.009	1.576.436	-238.427
Resultaat van de rekening van baten en lasten	169.996	169.996		169.996
	-819.678	2.255.202	2.397.495	-142.293
Baten				
Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	-705.126	-705.126	-885.482	180.356
Overige financiële middelen	-156.000	-69.685	-70.195	510
Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	-3.678.810	-3.733.810	-3.931.006	197.196
Uitkering gemeentefonds	-40.660.844	-40.156.856	-41.042.390	885.534
Algemene baten en lasten			-275.747	275.747
Integratie-uitkering Sociaal Domein	-21.152.743	-20.739.632	-20.714.242	-25.390
Baten onroerendezaakbelasting gebruikers	-1.496.450	-1.496.450	-1.450.332	-46.118
Baten onroerendezaakbelasting eigenaren	-8.985.379	-8.985.379	-8.953.835	-31.544
Baten toeristenbelasting	-51.000	-51.000	-47.314	-3.686
Baten hondenbelasting	-167.280	-167.280	-176.207	8.927
Baten precariobelasting	-86.260	-86.260	-87.366	1.106
Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	-35.000	-35.000	-38.836	3.836
Saldo van kostenplaatsen	0	-52.077	-858.102	806.025
	-77.174.892	-76.278.555	-78.531.052	2.252.497
Saldo Programma 7	-77.994.570	-74.023.353	-76.133.557	2.110.204

Programma 7 sluit met een voordelig saldo van € 2.110.204.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Geldleningen

Dit onderdeel sluit met een incidenteel voordeel van € 377.000.

Het voordeel is ontstaan door een beter renteresultaat dan begroot. 2015 werd gekenmerkt door een historisch lage rente. Alle (lenende) gemeenten hebben hiervan voordeel gehad. In 2015 zijn er, conform afspraken met de bank (Bank Nederlandse Gemeenten), aflossingen gedaan op de bestaande langlopende geldleningen en zijn geen nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken. Daarnaast was de algemene reserve hoger dan in eerste instantie ingeschat, waardoor een hoger renteresultaat ontstond, en is conform afspraken een oude achtergestelde lening van Vitens ontvangen in 2015.

Algemene uitkering

Dit onderdeel kent een incidenteel voordeel van € 885.000 als gevolg van bijstellingen en verrekeningen (voorgaande jaren) van de algemene uitkering gemeentefonds. Deze bijstellingen werden eind 2015, begin 2016 bekendgemaakt door het Rijk. De drie belangrijkste afwijkingen op de algemene uitkering zijn:

Septembercirculaire

De septembercirculaire 2015 gaf een voordeel van € 226.000. Uw raad is hierover in oktober bij de raadbehandeling begroting over geïnformeerd.

Hogere eenheden

In januari 2016 bleek dat bepaalde eenheden voor Woerden hoger uitvielen voor 2015 (hogere eenheden = meer geld) dan ingeschat bij de begroting. Dit geldt met name voor aantal bijstand-ontvangers, aantal lage inkomens en aantal leerlingen. Deze hogere eenheden resulteren samen in een voordeel van € 371.000.

Verrekening voorgaande jaren

Eind 2015 bleek dat de nieuwe rijksberekeningen van afgelopen jaren een voordeel gaven van € 241.000. Oorzaak hiervan is met name dat de werkelijke rijksuitgaven in die jaren hoger uitgevallen waren. Door de 'trap-op-trap-af'-systematiek ontvangen gemeenten dan meer geld.

Algemene baten en lasten/onvoorzien

Dit onderdeel sluit met een incidenteel voordeel van € 205.000.

Deze batenpost valt hoger uit dan geraamd. Het incidentele voordeel wordt met name verklaard doordat de post onvoorzien in 2015 niet aangesproken is. Een ander deel van het voordeel wordt veroorzaakt door verrekeningen/vervallen van overlopende verplichtingen uit voorgaande jaren.

Saldo van de productiemiddelen en productiecentra

Per saldo sluit dit product met een 'voordelig' saldo van € 568.000. Dit 'voordeel' wordt voornamelijk veroorzaakt door het saldo op de post van vacaturegelden (€ 1.9 miljoen) en de hieraan verbonden externe inhuur (€ 1.3 miljoen). Tegenover dit 'voordeel' staat (niet begrote) externe inhuur die rechtstreeks op de producten in de verschillende programma's wordt geboekt.

Mutaties reserves

Het onderdeel reserves laat per saldo een voordeel zien van € 6.273.159 ten opzichte van de begrotingsramingen. Dit betreft mutaties over alle programma's van de programmabegroting/-rekening 2015. Er is dus minder vanuit de reserves bijgedragen aan de exploitatie in 2015.

De belangrijkste verschillen zijn:

- de onttrekking uit de reserve Infrastructuurle werken door lagere uitgaven dan geraamd aan de randwegen (zie programma 2, dat geeft op dit programma een fors voordeel). In 2015 zijn geen facturen ontvangen van de provincie Utrecht. Tevens is de toevoeging hoger als gevolg van het mutaties vanuit grondbedrijfcomplexen.
- het saldo van de reserve Samenwerking Woerden-Oudewater is vrijgevallen, omdat het budget niet nodig is. De betreffende reserve is per 31 december 2015 opgeheven.
- lagere onttrekking uit de reserve revitalisering wijken als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.
- lagere onttrekking uit de reserve Onderwijsachterstandenbeleid als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.
- lagere onttrekking uit de algemene reserve als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.

Onderstaande (verplicht op te nemen) tabel geeft het saldo weer van de jaarrekening 2015, inclusief mutaties reserves:

saldo voor mutaties reserves 2015	€	1.899.684
toevoegingen reserves 2015	€	6.396.805
onttrekkingen reserves 2015	€	9.597.801
saldo na mutaties reserves 2015	€	5.100.680

PARAGRAFEN

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Verbonden partijen
Paragraaf 3	Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Paragraaf 4	Bedrijfsvoering
Paragraaf 5	Financiering
Paragraaf 6	Kapitaalgoederen
Paragraaf 7	Grondbeleid

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld. Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van de resultaten op deze heffingen. De regelgeving is vastgelegd in de wet en in de lokale belastingverordeningen, en is uitgebreid toegelicht in de programmabegroting.

Opbrengsten

Belastingen en heffingen	Baten			
	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014	
<i>A. Belastingen</i>				
1 OZB	10404	10482	10128	
2 Parkeerbelasting	1658	1613	1532	
3 Hondenbelasting	176	167	163	
4 Precariobelasting	87	86	143	
5 Toeristenbelasting	47	51	53	
<i>Subtotaal A Belastingen</i>	12372	12399	12019	
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>				
1 Afvalstoffenheffing	4163	4132	4250	
2 Rioolheffing	4150	4116	3848	
<i>Subtotaal B Bestemmingsheffingen</i>	8313	8248	8098	
<i>C. Rechten</i>				
1 Leges burgerzaken	938	753	922	
2 Begraferisrechten	647	718	704	
3 Marktgeden	79	80	76	
4 Havengelden	39	50	40	
5 Omgevingsvergunningen	1055	1159	1020	
<i>Subtotaal C Rechten</i>	2758	2760	2762	
Totaal	€ x 1.000	€ 23.443	€ 23.407	€ 22.879

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente heeft betaald (fictief huishouden). De bedragen zijn gebaseerd op een gezin met een hond, in een woning met een gemiddelde waarde voor belastingjaar 2015 van € 226.000 en 2014 van € 233.000 met een waterverbruik van 240 m³ per jaar.

	2015	2014
1 OZB	286	281
2 Rioolheffing	174	164
3 Afvalstoffenheffing (meerpers.)	211	214
4 Hondenbelasting	66	65
Totaal	€ 737	€ 724

A. Belastingen

Ad 1: OZB

De OZB-tarieven waren in 2015 en 2014:

Tarief OZB	2015	2014
<i>1 Woningen</i>		
a Eigenaren	0,1268%	0,1210%
<i>2 Niet woningen</i>		
a Eigenaren	0,2050%	0,1870%
b Gebruikers	0,1500%	0,1450%

De opbrengst onroerende-zakenbelasting 2015 is in onderstaande tabel opgenomen.

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Gebruikers niet-woningen	1450	1497	1483
Eigenaren woningen	6569	6549	6349
Eigenaren niet-woningen	2385	2436	2296
Totaal € x 1000	€ 10.404	€ 10.482	€ 10.128

Analyse werkelijk-begroot

Het tekort op de opbrengst onroerende-zakenbelasting wordt veroorzaakt door de toenemende leegstand en de afwaardering van de kantoorruimten.

Ad 2: Parkeerbelasting

Vanaf 2015 geldt het nieuwe parkeerbeleid dat door de raad in 2014 is vastgesteld. De opbrengst parkeerbelasting is in onderstaande tabel weergegeven.

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Opbrengst straatparkeren	1024	986	913
Opbrengst parkeergarage	634	627	619
Totaal € x 1.000	€ 1.658	€ 1.613	€ 1.532

Analyse werkelijk-begroot

Geen bijzonderheden.

Ad 3: Hondenbelasting

De opbrengst hondenbelasting is in onderstaande tabel opgenomen.

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Opbrengst	176	167	163
Totaal € x 1.000	€ 176	€ 167	€ 163

Analyse werkelijk-begroot

Geen bijzonderheden.

Ad 4: Precariobelasting

Ten opzichte van 2014 zijn de tarieven in 2015 met 2% gestegen. De opbrengst precariorechten is:

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Opbrengst	87	86	143
Totaal	€ x 1.000	€	€
	87	86	143

Analyse werkelijk-begroot

Geen bijzonderheden.

Ad 5: Toeristenbelasting

Ten opzichte van 2014 zijn de tarieven in 2015 met 2% gestegen. De opbrengst toeristenbelasting 2015 is als volgt:

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Opbrengst	47	51	53
Totaal	€ x 1.000	€	€
	47	51	53

Analyse werkelijk-begroot

Geen bijzonderheden.

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1: Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om (een gedeelte van) de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven. Onderstaande tabel geeft een overzicht van baten en lasten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.

Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere in de voorziening afvalstoffenheffing gestort.

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
1 Lasten	5.083	4.779	4.527
2 BTW-lasten te verhalen op BTW-comp.fonds	252	252	252
3 Totale lasten	5.335	5.031	4.779
4 Baten	4.996	4.803	4.873
Saldo (=mutatie reserve;- = onttrekking) € x 1.000	€	€	€
	339-	228-	94
Kostendeckendheidsgraad	94%	95%	102%

Ad 2: Rioolheffing

Op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan(GRP) zijn de rioolrechten in 2015 met 6,5% verhoogd.

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
1 Lasten	4.003	4.084	3.793
2 BTW-lasten te verhalen op BTW-comp.fonds	163	163	163
3 Totale lasten	4.166	4.247	3.956
4 Baten	4.160	4.179	3.924
Saldo (=mutatie reserve;- = onttrekking) € x 1.000	€	€	€
	6-	68-	32-
Kostendeckendheidsgraad	100%	98%	99%

C. Rechten

In onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote/wekelijke baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Uit de resultaten blijkt dat dit voor een aantal tarieven nog niet is gerealiseerd.

Ad 1: Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er wettelijk voorgeschreven tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
<i>Lasten</i>			
Persoonsregistraties			503
Persoonsdocumentaties	1.591	1.646	911
Secretarieleges	412	294	382
KCC	0	0	28
Totaal lasten	2.003	1.940	1.824
<i>Baten</i>	938	753	922
Saldo € x 1.000	€ 1.065-	€ 1.187-	€ 902-
Kostendekkendheidsgraad	47%	39%	51%

Analyse werkelijk-begroet

De kosten voor persoonsdocumentaties en dienstverlening zijn € 55.000 lager uitgevallen. Daarnaast is er circa € 65.000 meer ontvangen aan secretarieleges. De grootste afwijking wordt gevormd door de reisdocumenten, waarvan er meer afgegeven zijn dan voorzien.

Ad 2: Begraafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Lasten	765	769	689
Baten	647	718	704
Saldo € x 1000	€ 118-	€ 51-	€ 15
Kostendekkendheidsgraad	85%	93%	102%

Analyse werkelijk-begroet

De baten van de begraafrechten zijn € 71.000 lager uitgevallen dan geraamd.

De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Minder uitgaves van nieuwe graven en meer bijzettingen in bestaande graven.
- Als de graftermijn langer is dan 10 jaar hoeft er niet verlengd te worden. Alleen de kosten van openen en sluiten graf en van het zgn. 'voorlopen' kunnen dan in rekening worden gebracht.
- Bij het verlengen van graven heeft men de optie om in 10 jaarlijkse termijnen te betalen (dit gelet op de hoogte van de kosten van € 1.625).

Ad 3: Marktgeden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats of marktplaats.

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Lasten	166	113	93
Baten	79	80	76
Saldo € x 1.000	€ 87-	€ 33-	€ 17-
Kostendekkendheidsgraad	48%	71%	82%

Analyse werkelijk-begroot

De kostendekkendheid van de marktgelden is in 2015 lager uitgevallen dan voorzien.

Dit is grotendeels veroorzaakt door extra incidentele lasten:

- bijdrage tent Kerkplein
- hogere uitgaven Tentop (dit was een pilot om het fiets(parkeer) gedrag te veranderen)
- inhuur i.v.m. zieke marktmeester.

Daarnaast zijn er extra structurele lasten:

- rijplaten Rijnstraat
- kosten verkeersmaatregelen en beveiliging voor de organisatie van de Koeienmarkt

De extra structurele lasten worden meegenomen in de begroting 2017. In 2016 wordt conform de begroting naar een kostendekkendheid van 65% gestreefd.

Ad 4: Havengelden

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Lasten	49	55	50
Baten	39	50	40
Saldo € x 1.000	€ 10-	€ 5-	€ 10-
Kostendekkendheidsgraad	80%	91%	80%

Analyse werkelijk-begroot

Geen bijzonderheden.

Ad 5: Omgevingsvergunningen

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
Lasten	1.495	1.490	1.563
Baten	1.055	1.159	1.020
Saldo € x 1.000	€ 440-	€ 331-	€ 543-
Kostendekkendheidsgraad	71%	78%	65%

Analyse werkelijk-begroot

De leges omgevingsvergunningen zijn in 2015 circa € 100.000,- lager uitgevallen.

De legesopbrengst is afhankelijk van:

- Economische omstandigheden (bij een stagnerende economie staan leges neerwaarts onder druk).
- Het grootste deel van de legesopbrengst is afkomstig van de grote bouwplannen. Deze opbrengst wordt sterk beïnvloed wanneer bouwplannen stagneren of zelfs geheel niet doorgaan.
- Legesinkomsten zijn moeilijk te ramen omdat het aantal aanvragen lastig is in te schatten. Het bedrag aan lagere legesinkomsten past binnen een redelijke afwijkingsnorm van 10% naar boven of beneden.

Vergelijking met andere gemeenten

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks de COELO-atlas uit. Deze atlas bevat een vergelijking van de bruto lokale lasten (bestaande uit OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing, woning met gemiddelde waarde, na aftrek van eventuele heffingskorting. Uitgaande van een meerpersoonshuishouden) en netto lokale lasten. Verschil is dat bij de berekening van de netto woonlasten deze worden gecorrigeerd voor het feit dat gemeenten met dure woningen een lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen.

Van de 407 gemeenten in 2015 neemt Woerden in het overzicht van:

- bruto lokale lasten de 134ste plek in met € 695. Hierbij geldt dat nummer 407 de hoogste lasten kent (gemeente Blaricum met € 1198) en nummer 1 de laagste (gemeente Aalten met € 520).
- netto lokale lasten de 109^e plaats in.

Voor beide kengetallen dus een bovengemiddeld goede score.

Daarnaast is in de onderstaande tabel een vergelijking gemaakt met vergelijkbare gemeenten over 2015 (rioolheffing is niet opgenomen omdat de heffingsgrond verschilt per gemeente).

Belastingsoort	Woerden 2015	Bodegrave 2015	Houten 2015	Ronde Venen 2015	Barendrecht 2015
OZB					
Eigenaren woning	0,1268%	0,1489%	0,1422%	0,0954%	0,1232%
Eigenaren niet-woning	0,2050%	0,2301%	0,3028%	0,1347%	0,1476%
Gebruikers niet-woning	0,1500%	0,1777%	0,2341%	0,1074%	0,1263%
Afstofheffing					
Eenpersoonshuish.	€ 177	€ 228	€ 117	€ 163	€ 139
Meerpersoonshuish.	€ 211	€ 286	€ 199	€ 212	€ 255
Hondenbelasting					
1e hond	€ 66	€ 83	€ 50	€ 59	€ 97
2e hond	€ 81	€ 104	€ 114	€ 116	€ 231

PARAGRAAF 2 VERBONDEN PARTIJEN

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. Zij kan ervoor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of deze bijvoorbeeld te regelen met een aantal regiogemeenten gezamenlijk via een gemeenschappelijke regeling. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan nog corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in begroting en jaarverslag aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft informatie over elke verbonden partij en over de bestuurlijke doelstelling die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

Definitie verbonden partij

Een verbonden partij is een privaatrechtelijk of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel dan wel via stemrecht. Hieronder wordt verstaan dat namens de gemeente een burgemeester, wethouder, raadslid of ambtenaar de volgende functie(s) vervult bij een verbonden partij: lid van het Algemeen of Dagelijks Bestuur, voorzitter, secretaris of penningmeester.

Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die de gemeente ter beschikking stelt, verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

De gemeente Woerden heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

Visie op verbonden partijen

In 2014 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen vastgesteld. Aan de hand van het kader in deze nota kan het debat over deelname aan (nieuwe) verbonden partijen en over het verbeteren van de aansturing van verbonden partijen gevoerd worden. Daarnaast willen we meer grip op de verbonden partijen. Dat vereist een aantal aanpassingen in werkwijze en taken in onze organisatie. Hiertoe zijn we in 2015 begonnen met het uitwerken van de Nota verbonden partijen in een ambtelijke instructie.

Omdat de gemeente verantwoordelijk blijft voor het realiseren van de doelstellingen en de daarmee gemoeide gemeenschapsgelden is een goede vorm van controle en voldoende sturing een belangrijke eis. Om dit te realiseren zullen aanvullende voorwaarden moeten worden gesteld en gewaarborgd. Het opstellen van een dienstverleningsovereenkomst is een manier om hieraan invulling te geven. De raad kan daarbij met eigen beleidskeuzes de prestaties beïnvloeden die van de verbonden partijen worden verlangd. Een andere wijze om beter sturing te geven is bestuurlijke functiescheiding. Wij streven ernaar om de opdrachtgeversrol en eigenaarsrol beter uit elkaar te houden.

Grip en sturing op de verbonden partijen moet worden verbeterd. De raad moet kunnen vaststellen of verbonden partijen effectief en efficiënt de opgedragen taak hebben uitgevoerd en of het college, als dagelijks bestuur, daar adequaat toezicht op heeft gehouden en sturing aan heeft gegeven. De raad wordt in deze controlerende rol gefaciliteerd door het college: het college rapporteert over de uitvoering binnen de gestelde randvoorwaarden. Daarbij is het van belang dat de raad snel wordt geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen die zullen leiden tot afwijkingen.

Sturing en beheersing vindt in eerste instantie plaats via de budgetcyclus. Hierboven gaven we aan dat het van belang is dat de raad sneller wordt geïnformeerd zodat hij beter kan bijsturen. Dit betekent dat er twee wijzigingen worden doorgevoerd:

1. Invoeren van een jaarkalender voor de verbonden partijen. Naast de budgetcyclusmomenten wordt er ook een moment georganiseerd om de verbonden partijen politiek-bestuurlijk te evalueren.
2. Verbeteren van het toezicht door de organisatie. Vanuit het ambtelijk toezicht wordt het gemeentebestuur geïnformeerd en wordt kritisch gekeken naar het functioneren van de verbonden partijen.

In 2015 is het overlegmoment Verbonden Partijen voor de eerste keer georganiseerd.

Daarnaast is een eerste concept van de ambtelijke instructie opgesteld die in 2016 moet worden vastgesteld.

2. Verbonden partijen per programma

De gemeente Woerden heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen. Onderstaande partijen worden (in volgorde van de programma's) toegelicht:

- Veiligheidsregio Utrecht
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard
- Afvalverwijdering Utrecht
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden
- Ferm Werk
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
- Gemeenschappelijke regeling voor het toezicht op het openbaar primair en speciaal onderwijs
- Stichting Urgentieverlening West Utrecht
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Vitens

1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Doel	<p>Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: opvang en verzorging bij evacuatie, voorlichting en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.</p> <p>Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal College van de politie. In het najaar 2010 is de VRU gestart met het maken van het beleidsplan VRU 2012-2015. Het risicoprofiel heeft hierbij mede als basis gediend. Het beleidsplan is een plan op hoofdlijnen en moet worden beschouwd als een verkenning van de beleidsontwikkelingen voor de komende vier jaar. De gemeente Woerden vindt een aantal onderwerpen zo belangrijk dat het bestuurlijk en ambtelijk een extra bijdrage levert aan het regiobreed uitwerken van deze thema's.</p>
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De Veiligheidsregio bestaat uit een samenwerking tussen de brandweer, de politie, de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), de gemeenschappelijke meldkamer Utrecht (GMU) en 26 Utrechtse gemeenten.
Bestuurder vanuit onze gemeente	<p>Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer</p> <p>Plv.lid : wethouder H. M.M. Haring</p>
Financieel Bijdrage	<p>Rekening 2013 € 2.474.710</p> <p>Rekening 2014 € 2.480.102</p> <p>Begroting 2015 € 2.511.863</p> <p>Rekening 2015 € 2.511.864</p>
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Vanaf 2015 is de financieringssystematiek van de VRU gewijzigd (nieuwe gemeentelijke bijdrageregeling). De gemeentelijke bijdrage is vanaf 2015 bepaald volgens de criteria van het gemeentefonds. In 2016 wordt het gemeentefonds herijkt, dit heeft in 2017 financiële consequenties voor de gemeente Woerden.
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>De Veiligheidsregio Utrecht heeft in 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een nieuw beleidsplan geschreven voor de periode 2016-2019. • scenario's en risico's in het regionaal risicoprofiel geactualiseerd. • afspraken gemaakt met crisispartners over wie waarover communiceert. Ook zijn risicocommunicatieplannen geïmplementeerd voor verschillende scenario's. • een uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de VRU inzet op zelfredzaamheid en burgerparticipatie. • het bevoegd gezag geadviseerd over Advies brandveiligheid, risico's (risicoprofiel) en externe veiligheid (Besluit Risico's Zware Ongevallen, Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen, Vuurwerkbesluit en aanwijzing bedrijfsbrandweer). • toetsingen uitgevoerd en het bevoegd gezag geadviseerd over mogelijke handhavingstrajecten. • het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) verder opgebouwd. • de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen opgesteld en of geactualiseerd. • de opleidings-, trainings- en oefenactiviteiten uitgevoerd voor de betreffende functionarissen overeenkomstig het OTO-beleidsplan 2012-2015. • gemeenten geadviseerd over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie.

	<ul style="list-style-type: none"> • gezorgd voor een pool van informatiemangers op hard piket die in elk geval ondersteuning bieden in het COPI, ROT en RBT. • GRIP-incidenten geëvalueerd conform het evaluatiebeleid van de VRU. • ervoor gezorgd dat zij beschikken over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten. • zorggedragen voor een eenduidige inbedding van de jeugdbrandweer in de VRU conform de landelijke beleidslijn. • afspraken gemaakt of hebben bestaande afspraken herzien, met zorginstellingen en beroepsbeoefenaren om de zorgcontinuïteit van de instellingen te borgen. • voor de instandhouding van drie SIGMA teams verzorgd. Deze operationele SIGMA teams zijn conform OTO plan opgeleid en 24/7 oproepbaar en inzetbaar.
--	--

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)	
Naam	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
Doel	Uitvoering Archiefwetten en beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Op grond van diezelfde wet zijn alle overheidsarchieven van 20 jaar en ouder in principe openbaar en voor iedereen kosteloos te raadplegen. Het RHC is belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven. In het kader van de invoering Wet revitalisering generiek toezicht is een groot deel van de inspectietaak van de provincie (toezicht op de zorg) m.i.v. 2013 overgedragen aan het RHC.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden, IJsselstein en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden te Houten.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv.lid : wethouder M.J. Schreurs
Financieel Bijdrage	Rekening 2013 € 163.003 Rekening 2014 € 166.263 Begroting 2015 € 170.557 Rekening 2015 € 170.037
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Het RHC richt zich op uitvoering van haar wettelijke taken en betracht daarbij uiterste soberheid. Zie verder onder risico's voor de financiële risico's.
Inhoudelijke ontwikkeling	Het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de archieven en collecties was een belangrijk speerpunt voor 2015. Het archief van de voormalige gemeente Harmelen (1940-2000) is geïnventariseerd en de overgebrachte bouwvergunningen van de gemeente Woerden zijn digitaal ontsloten. Ook is het notarieel en Oud-rechtelijk archief van woerden gedigitaliseerd. Samen met het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden en het Utrechts Archief wordt er een pilot opgezet om ervaringen op te doen met een e-depot. Deze pilot wordt in 2016 uitgevoerd. De leerpunten hieruit zullen worden meegenomen naar alle deelnemers van het RHC. Wat in 2016 gaat spelen is de herhuisvesting van het RHC in het kader van de renovatie van het stadhuis.
Risico's	Per 2018 zal er een hogere bijdrage worden doorberekend i.v.m. de hogere exploitatielasten voor de nieuwe huisvesting in het stadhuis. In het kader van het digitaal werken zal in de nabije toekomst rekening moeten worden gehouden met hogere kosten om te voorzien in een e-depot.

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	
Naam	Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
Doel	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft als doel een efficiënte en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval) voor de deelnemende gemeenten te organiseren. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De 26 gemeenten binnen de provincie Utrecht. Per 1 januari 2014 is de provincie uit de regeling getreden. Gezien het feit dat de provincie geen afval leverde en ook geen bijdrage betaalde, heeft dit geen financiële consequenties. De toezichthoudende taak verschuift hierdoor van het Rijk naar de provincie.

Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder M.H. Stolk Plv. Lid : wethouder T.H.D. de Weger
Financieel Bijdrage	Begroting 2015 € 934.674 (exclusief glas en papier) Rekening 2015 € 921.017 (exclusief glas en papier) Nb: de afrekening met de AVU is op dit moment nog niet vastgesteld.
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	De afvalstromen worden volgens afgesproken tarieven en methoden verwerkt. De huidige verwerkingscontracten voor brandbaar afval en gft lopen af op 31 december 2018, met de mogelijkheid deze met 2x één jaar te verlengen. Het contract voor de overslag van het afval uit de regio Utrecht loopt af op 31 december 2018 en kan niet worden verlengd. Momenteel geeft de AVU uitvoer aan het besluit de overslag van het afval in eigen beheer te gaan doen en onderzoekt samen met gemeente Utrecht (Stadswerken) de mogelijkheden voor de realisatie en exploitatie van een afvaloverslagstation in eigen beheer voor de regio Utrecht. Dit overslagstation moet op 1 januari 2019 in bedrijf zijn. In Ede exploiteert de AVU samen met Afval Combinatie De Vallei (ACV-groep) een afvaloverslagstation. Hier wordt het huishoudelijk afval van de bij de ACV-groep aangesloten gemeenten en de AVU-gemeenten uit de regio Veenendaal overgeslagen. Het afval van de gemeenten uit de regio Amersfoort wordt bij ROVA in Amersfoort overgeslagen. De AVU is aandeelhouder van ROVA. Afvalstoffenbelasting: Met ingang van 2015 is van rijkswege de afvalstoffenbelasting ingevoerd. Dit tarief bedraagt € 13 per ton restafval.
Inhoudelijke ontwikkeling	De AVU ontwikkelt voortdurend initiatieven om aan haar doelstellingen te voldoen. Naast de provinciebrede interpretatie van de gegevens die komen uit de sorteeraanlyses, verdiept de AVU zich in de CO ₂ -berekeningen en ondersteunt de gemeenten daarin met kennis en advies Met ingang van 1 januari 2015 zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk voor de inzameling, de overslag, het transport, de sortering en de vermarkting van ingezameld kunststof verpakkingsafval. Uit marktonderzoek is gebleken dat samenwerking van gemeenten op grote schaal in verband met een zo groot mogelijk aan te bieden volume van groot belang is. Om die reden hebben de AVU, Circulus/Berkel Milieu, GAD, ROVA en AREA de overslag, het transport, de sortering en de vermarkting van ingezameld kunststof verpakkingsafval gezamenlijk Europees aanbesteed. Daarnaast is door de deelnemers aan de AVU gevraagd een advies te geven over de aanbiedingen die Wecycle en WEEE hebben gedaan voor de inzameling en verwerking van elektrische en elektronische apparatuur. Ten slotte behartigt de AVU de strategische belangen van de deelnemende gemeenten door onder andere wetgeving en beleidsmaatregelen inzake afvalverwijdering te monitoren en te reageren waar nodig. Steeds vaker wordt de AVU als representant van een groot aantal gemeenten (als ware de AVU een brancheorganisatie) reeds in het ontwerp stadium van wet- en regelgeving of van projecten betrokken. Vanuit die rol is de AVU in staat de deelnemende gemeenten desgevraagd op een goede wijze te adviseren.
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet na kan komen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Naam	Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Doel	Recreatieschap Stichtse Groenlanden is één van de schappen die valt onder het breder verband: Recreatie Midden-Nederland. De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeente een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Woerden, Utrecht, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Lopik, De Bilt en Provinciale Staten van Utrecht.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder M.H. Stolk : wethouder Y. Koster-Dreese Plv. Leden : wethouder M.J. Schreurs : burgemeester V.J.H. Molkenboer

Financieel Bijdrage	Rekening 2013 € 163.003 Rekening 2014 € 166.263 Begroting 2015 € 169.674 Rekening 2015 € 169.674
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Om op termijn tot een structureel gezonde begroting te komen, vindt het dagelijks bestuur het zeer gewenst de private sector meer te laten dragen, zowel in inkomsten en voorzieningen als in beheer. Het dagelijks bestuur ziet daar kansen, maar vraagt ook nadrukkelijk de medewerking van gemeenten, die ontwikkelingen op recreatieterreinen in handen hebben die kunnen zorgen voor nieuwe voorzieningen, nieuwe attracties, nieuwe beleving en meer eigen inkomsten. Voorbeelden zijn het Oortjespad (waar wordt gezocht naar mogelijkheden voor uitbreiding van private exploitatie), en het overleg over de inrichting en exploitatie van de Cattenbroekerplas.
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>Ontwikkelingen die gepland zijn en relatie hebben met de gemeente Woerden:</p> <p>Het fietsknooppuntensysteem is/wordt geoptimaliseerd. Op Woerdens grondgebied betekent dit dat de nieuwe oversteek over de Grecht (de pont 'De Toegang'), binnen dit knooppuntensysteem is opgenomen.</p> <p>Er zijn in samenwerking met o.a. Regio Gooi & Vechtstreek en de provincie Utrecht, in de afgelopen jaren twee sloepennetwerken gerealiseerd: het netwerk Gooi & Vechtstreek en Loosdrechtse Plassen en het netwerk De Ronde Venen-Woerden e.o. Deze netwerken zijn onderling met elkaar verbonden en sluiten aan op de netwerken in Zuid-Holland. Hierdoor is het ook mogelijk om meerdaagse sloepentochten te maken.</p> <p>Er is een wandelknooppuntensysteem gerealiseerd, waarbij tevens een interactieve, digitale wandelplanner is geïntroduceerd.</p> <p>Voor Oortjespad worden nieuwe recreatiemogelijkheden toegevoegd, wat een uitbreiding van private exploitatie en tegelijkertijd een afbouw van publieke bijdragen betekent. In 2015 is daarin door de vaststelling van het bestemmingsplan Oortjespad weer een stap voorwaarts gezet. Het educatieaanbod is teruggebracht naar twee educatieve activiteiten waarvoor wordt samengewerkt met NME Woerden.</p> <p>In het kader van de ontwikkeling en exploitatie van de recreatieplas is gestart met de selectie van de ondernemer en is mee geadviseerd in het bestemmingsplan voor de recreatieplas Cattenbroek en bestemmingsplan natuurplas Breeveld.</p> <p>Het zoeken naar mogelijkheden voor evenementen binnen het recreatieaanbod van het recreatieschap blijft een belangrijk doel. Inkomsten uit evenementen betekenen meer mogelijkheden voor ontwikkelingen als fiets- en wandelpaden.</p>
Risico's	In het coalitieprogramma is een efficiëntiekorting opgenomen voor de verbonden partijen vanaf het jaar 2016. Dit voornemen wordt op dit moment niet door andere gemeenten gedeeld.

3. Sociaal domein

Naam	Ferm Werk
Doel	Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben vrijwel alle taken van hun sociale diensten ondergebracht bij Ferm Werk inclusief het daarmee verbonden beleid. De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt betreft de uitvoering van de Participatiewet waarin de Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen zijn opgegaan. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen. Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoering geven aan in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt er op neer dat de gemeente Woerden ongeveer 60% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder Y. Koster-Dreese en raadslid S. van Hameren Plv. leden: wethouder H.M.M. Haring en raadslid G. Becht
Financieel	Rekening 2014 € 18.689.790 Begroting 2015 € 18.544.892 Rekening 2015 € 18.557.210
Vreemd vermogen	-

Financiële ontwikkeling	<p>In de afgelopen jaren zijn tekorten opgetreden bij het verstrekken van uitkeringen (het zogenaamde BUIG-budget) en de uitvoering van de WSW. Beide zijn moeilijk te beïnvloeden. Wat betreft de uitkeringen levensonderhoud is in 2015 sprake van een overschrijding als gevolg van een hogere gemiddelde uitkering dan verwacht. het omvang van het bestand is niet groter dan verwachten ongeveer gelijk aan de omvang in 2014. Het zogenoemde subsidietekort WSW bestaat al jaren maar de overschrijding op de gemeentelijke bijdrage is in 2015 beperkt gebleven tot ruim € 30.000.</p> <p>Bij de uitvoeringskosten is sprake van een overschrijding die al bij de rapportage over het eerste kwartaal 2015 werd voorzien. Het betreft de kosten van inhuur om achterstanden weg te werken en de inschakeling van een interim directeur.</p>
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>Ferm Werk bestaat sinds 1 januari 2014. Op die datum zijn de sociale diensten van vier gemeenten samengegaan met het WSW-bedrijf. In 2015 is een grote slag gemaakt in het afstemmen van de P&C-cyclus van Ferm Werk en die van de gemeente. Begrotingen en rapportages zijn beter op elkaar afgestemd en worden tijdig opgesteld. De begroting heeft inmiddels de vorm van een productbegroting zodat beter is na te gaan welke middelen bijdragen aan welke doelstellingen.</p> <p>In het eerste halfjaar 2015 is een verbeterplan opgesteld en uitgevoerd met betrekking tot de effectiviteit en efficiëntie van de werkprocessen en de werkgeversdienstverlening. Uitvoering van het plan heeft geleid tot beperking van de uitvoeringskosten zonder dat dit ten koste gaat van de dienstverlening.</p> <p>In 2015 is een ontwikkeling ingezet waarbij Ferm Werk steeds meer als onderdeel van het sociaal domein gaan opereren. Er wordt in toenemende mate samengewerkt met maatschappelijke organisaties die zich richten op sociale archivering en vrijwilligerswerk.</p>
Risico's	<p>Risico's komen vooral voort uit de economische ontwikkelingen. Daarbij is van belang of de economische opleving inderdaad doorzet en leidt tot minder uitkeringen en minder uitgaven aan inkomensondersteuning. Daarnaast is relevant dat Ferm Werk de werkgeversbenadering verder ontwikkelt en maximaal gebruik maakt van de mogelijkheden die het Woerdens bedrijfsleven biedt.</p>

Naam	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)																				
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.																				
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand. Met ingang van 2014 is er één regeling voor zowel de stad Utrecht als de overige gemeenten. Vanaf 2014 heet de GGD niet langer 'GGD Midden Nederland' maar 'GGD regio Utrecht' (GGDrU).																				
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder Y.Koster-Dreese Plv. lid : wethouder H.M.M. Haring																				
Financieel Bijdrage	<p>Rekening 2013 € 613.307 Rekening 2014 € 591.901</p> <p>Inwonerbijdrage (incl. JGZ basis 4-19):</p> <p><u>Begroting JGZ 2015:</u></p> <table> <tr><td>JGZ basis 0-4:</td><td>€ 696.785</td></tr> <tr><td>JGZ maatwerk 0-4:</td><td>€ 89.755</td></tr> <tr><td>JGZ maatwerk 4-19:</td><td>€ 122.473</td></tr> <tr><td>DD JGZ:</td><td>€ 41.600</td></tr> <tr><td>Huisvesting 0-19:</td><td>€ 130.000</td></tr> </table> <p><u>Rekening JGZ 2015:</u></p> <table> <tr><td>JGZ basis 0-4:</td><td>€ 605.454</td></tr> <tr><td>JGZ maatwerk 0-4:</td><td>€ 89.755</td></tr> <tr><td>JGZ maatwerk 4-19:</td><td>€ 122.473</td></tr> <tr><td>DD JGZ:</td><td>€ 67.437</td></tr> <tr><td>Huisvesting 0-19:</td><td>€ 136.386</td></tr> </table>	JGZ basis 0-4:	€ 696.785	JGZ maatwerk 0-4:	€ 89.755	JGZ maatwerk 4-19:	€ 122.473	DD JGZ:	€ 41.600	Huisvesting 0-19:	€ 130.000	JGZ basis 0-4:	€ 605.454	JGZ maatwerk 0-4:	€ 89.755	JGZ maatwerk 4-19:	€ 122.473	DD JGZ:	€ 67.437	Huisvesting 0-19:	€ 136.386
JGZ basis 0-4:	€ 696.785																				
JGZ maatwerk 0-4:	€ 89.755																				
JGZ maatwerk 4-19:	€ 122.473																				
DD JGZ:	€ 41.600																				
Huisvesting 0-19:	€ 130.000																				
JGZ basis 0-4:	€ 605.454																				
JGZ maatwerk 0-4:	€ 89.755																				
JGZ maatwerk 4-19:	€ 122.473																				
DD JGZ:	€ 67.437																				
Huisvesting 0-19:	€ 136.386																				
Eigen vermogen	-																				
Vreemd vermogen	-																				
Financiële ontwikkeling	Naast de reguliere bijdrage aan de GGDrU wordt met ingang van 2015 ook de JGZ 0-19 jaar door de GGDrU uitgevoerd.																				
Inhoudelijke ontwikkeling	GZ is nu van 0-19 jaar belegd bij de GGDrU. In 2015 is een evaluatie uitgevoerd over de integrale JGZ (0-19 jaar). De uitkomsten zijn voornamelijk positief. De JGZ kan nog beter verbonden zijn met ketenpartners. Ook de positionering en profilering is een aandachtspunt.																				

Risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor de betaling van rente en aflossing van de door de GGDrU aangegane geldlening en rekening-courant overeenkomsten. De garantstelling geschiedt naar verhouding van de inwonertallen op 1 januari van het jaar waarin de garantieverplichting tot stand is gekomen. Vanaf 2015 wordt de bedrijfsvoering versterkt; daarvoor zijn extra middelen vrijgemaakt. De GGD heeft een verbeterplan opgesteld op basis van de managementletter 2015 (Deloitte). Ook heeft een operationele risico-inventarisatie plaatsgevonden, deze is verwoord in de concept Kadernota 2017. Een integrale risico-inventarisatie is nog niet uitgevoerd door de GGD.
----------	--

4. Cultuur, economie en milieu

Naam	Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
Doel	De Omgevingsdienst ondersteunt en adviseert de gemeente Woerden bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid. De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag. Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder T.H.D. de Weger Plv. lid : wethouder M.H. Stolk
Financieel	Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.
Bijdrage	Rekening 2013 € 1.351.256 Rekening 2014 € 1.164.717 Begroting 2015 € 1.213.980 Rekening 2015 € 1.134.557 (excl. VTH-taken voormalige prov. inrichtingen en excl. archeologietaken)
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Per 1 juli 2012 is de Omgevingsdienst Regio Utrecht ontstaan uit het samengaan van de Milieudienst Zuid Oost Utrecht en de Milieudienst Noord West Utrecht. Op dit moment loopt het proces om te komen tot een provinciebrede RUD Utrecht. Belangrijke randvoorwaarden zijn ten eerste dat er geen datum wordt bepaald waarop de fusie gerealiseerd moet zijn. Daarvoor wordt de tijd genomen die nodig is. Ten tweede wordt vooraf bepaald aan welke prestatie-indicatoren beide organisaties moeten voldoen alvorens tot fusie wordt overgegaan. Uitgangspunt van de gemeente Woerden is dat de RUD-vorming niet mag leiden tot een hogere gemeentelijke bijdrage.
Risico's	Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of egalisatiereserve. De omvang van het weerstandsvermogen is gebaseerd op een percentage van de omzet (maximaal 10%). Inmiddels zijn de risico's in kaart gebracht en is op basis hiervan een berekening gemaakt van de benodigde omvang van het weerstandsvermogen. Op grond van deze berekeningen is het noodzakelijk om het weerstandsvermogen te verhogen. Gestreefd wordt naar een ratio weerstandsvermogen van 1,5. Dat wil zeggen dat alle risico's voor een factor 1,5 gedekt kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen, die opgebouwd wordt vanuit eventuele positieve jaarrekeningresultaten. Zodra de Algemene Reserve het gewenste niveau heeft bereikt, wordt het meerdere teruggegeven aan de eigenaar-gemeenten. Het niveau van het benodigde weerstandsvermogen wordt ieder jaar bepaald bij de jaarrekening.

5. Onderwijs en sport

Naam	Gemeenschappelijke regeling voor het toezicht op het openbaar primair en speciaal onderwijs
Doel	<p>De gemeente Woerden is van mening dat een verzelfstandigd bestuur voor het openbaar primair onderwijs de beste mogelijkheden biedt om het autonome beleidsvoerend vermogen van het openbaar primair onderwijs te versterken. De volgende motieven spelen hierbij een rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het schoolbestuur kan los van de politieke verhoudingen en opvattingen een eigen koers uitzetten; • Het schoolbestuur kan zich, door een scheiding van lokale en bestuurlijke taken, concentreren op één bestuurlijke taak, namelijk het in stand houden, bevorderen en verbeteren van het openbaar primair onderwijs; • Het schoolbestuur kan een eigen financieel beleid en beheer ontwikkelen dat is gericht op de belangen van het openbaar primair onderwijs; • Het schoolbestuur kan zich in het overleg over de verdeling van de lokale (onderwijs)middelen, net als de overige schoolbesturen, als onbelemmerd belanghebbende presenteren; • Direct en indirecte betrokkenen (ouders, personeelsleden, inwoners en maatschappelijke organisaties) kunnen eenvoudiger invloed uitoefenen op het bestuur. <p>Het bestuur van het openbaar primair onderwijs in Woerden is opgedragen aan Stichting Klasse in Gouda.</p>
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Woerden
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : -
Financieel	<p>Het GTO wordt in zijn werkzaamheden vanuit een of meerdere gemeenten ambtelijk bijgestaan. Het GTO regelt in overleg met de betrokken gemeenten de bemensing van de ambtelijke ondersteuning en de toerekening van de hieruit voortvloeiende kosten naar de deelnemende gemeenten.</p> <p>Jaarlijks stelt het GTO hiervoor een ontwerpbegroting op. De ontwerpbegroting met toelichting wordt ten minste zes weken voordat het GTO deze vaststelt, opgestuurd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad kan gedurende deze termijn zijn zienswijze over de ontwerpbegroting aan het GTO doen toekomen. Na vaststelling stuurt het GTO de begroting aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Van de inzending doet het GTO mededeling aan de gemeenteraad. De gemeenteraad kan na ontvangst van het bericht van inzending bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, zijn zienswijze naar voren brengen. Het GTO zendt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland over de vaststelling van de rekening strekt de leden van het GTO tot decharge.</p>
Bijdrage	Rekening 2013 € 1.588 Rekening 2014 € - 500 Begroting 2015 € 1.509 Rekening 2015 € 794
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>Het GTO is per 1 januari 2016 opgeheven. Rechtstreekse benoeming van de leden van de Raad van Toezicht van de Stichting Klasse vindt nu plaats door de gemeenteraad. De argumenten voor dit besluit waren:</p> <p>Met de wijziging van de wet op de gemeenschappelijke regelingen (Wgr), mogen collegeleden geen deel meer uitmaken van het bestuur van het GTO. Bestuursleden van het GTO moeten gekozen worden vanuit de gemeenteraden van de participerende gemeenten. De invloed van de gemeenteraad betreft het benoemen van leden van de raad, of dit nu via het GTO gebeurt, of direct door een voordracht aan de gemeenteraad.</p>
Risico's	-

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Naam	Stichting Urgentieverlening West-Utrecht
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een huurwoning aan woningzoekenden in de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van sociale en medische indicaties. Deze worden opgesteld door een maatschappelijk werker en externe medische geneeskundigen. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting voert de Regionale Huisvestingsverordening 2015 gemeente Woerden gedeeltelijk uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeenten Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Woerden, Montfoort, Oudewater en Lopik.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder M.H. Stolk (Plv.lid wethouder M.J. Schreurs)
Financieel	
Bijdrage	Rekening 2014 € 18.382 Begroting 2015 € 18.328 Rekening 2015 € 18.382
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Het bestuur heeft besloten de bijdrage vanaf 2016 te verhogen naar € 20.810,58 vanwege het hogere aantal aanvragen voor urgentie.
Inhoudelijke ontwikkeling	
Risico's	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien de inrichting van het voortraject, waarbij een intake plaatsvindt, is dit risico beperkt.

7. Algemene inkomsten

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Financieel	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225% van het totaal aantal aandelen).
Bijdrage	Rekening 2013 € 183.569 Rekening 2014 € 156.465 Begroting 2015 € 156.000 Rekening 2015 € 125.665 (wordt in 2016 ontvangen)
Eigen vermogen	01-01-2015 € 3.582 miljoen 31-12-2015 € 4.163 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2015 € 149.891 miljoen 31-12-2015 € 145.317 miljoen
Achtergestelde leningen	01-01-2015 € 32 miljoen 31-12-2015 € 31 miljoen
Financiële ontwikkeling	Over 2015 realiseerde de BNG een nettowinst na belastingen van € 226 miljoen (2014:€ 126 miljoen)

Inhoudelijke ontwikkeling	--
Risico's	Het te ontvangen dividendbedrag blijft in deze economische tijden een onzekere factor. De BNG moet gaan voldoen aan de eisen die een maximum stellen aan de verhouding tussen eigen vermogen en balanstotaal en heeft te maken met lagere marges. Het begrote bedrag aan BNG-dividend is voor de komende jaren bijgesteld naar € 100.000.

Naam	Vitens
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is in 2002 ontstaan door fusie van de drinkwaterbedrijven Nuon Water, Waterbedrijf Gelderland en Waterleiding Maatschappij Overijssel. In 2006 is Vitens verder gefuseerd met Hydron Flevoland en Hydron Midden-Nederland. Vitens is een publiek bedrijf. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden
Doel	De gemeente heeft Vitens als verbonden partij opgenomen om zo bij te dragen aan een duurzaam goede, evenwichtige financiële positie van de gemeente.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen. Wethouder T.H.D. de Weger plaatsvervangend afgevaardigde.
Financieel Bijdrage	Rekening 2013 € 115.758 Rekening 2014 € 122.514 Begroting 2015 € 120.000 Rekening 2015 € 131.072
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Het uitgangspunt voor 2016 is dat de hoogte van de dividenduitkering op het niveau van 2015 blijft.
Inhoudelijke ontwikkeling	--
Risico's	--

PARAGRAAF 3 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geormerkte vermogen (= de beschikbare weerstandscapaciteit) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, wat mede afhankelijk is van het risicoprofiel.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Woerden om niet gedekte risico's op te vangen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Wettelijk kader

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandsvermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie die in deze paragraaf is opgenomen is vooral gebaseerd op het BBV. Hierin is opgenomen dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's is opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Hoe we met risico's en de bepaling en aanwending van het weerstandsvermogen omgaan, hebben we vastgelegd in de Notitie Financial Governance. De recentste versie van dit document is door de raad vastgesteld op 5 november 2015. Veel van het onderstaande is terug te leiden tot de afspraken die in de Notitie FG staan. Ons beleid is erop gericht om goed zicht te hebben op de risico's die het behalen van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. De risico's die we onderkennen worden geanalyseerd en afhankelijk van het type risico worden beheersmaatregelen opgesteld en uitgevoerd. Dit proces is cyclisch opgebouwd en maakt onderdeel uit van ons planning-en-controlinstrumentarium.

Ten aanzien van de aanwending van de weerstandscapaciteit bepaalt ons beleid:

- Voor zover mogelijk treffen we maatregelen ter beperking van de schade.
- Voor zover de schade niet kan worden beperkt, analyseren we in hoeverre de kosten kunnen worden betaald uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten. Dit geldt ook voor de kosten die aan het treffen van de maatregelen zijn verbonden.
- Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, wordt een beroep gedaan op de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, zo is ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel (str.) of incidenteel (inc.) zijn.

Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele dekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hier rekening mee gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat binnen een tijdsbestek van 3 tot 4 jaar een structureel risico kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 25% en in het vierde jaar 0%.

			Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2014	Begroting 2015
Algemene reserve	inc.	€	42.012	€ 42.740	€ 41.165	€ 39.764
Stille reserves	inc.	€	-	€ -	€ -	-
Onvoorzien	str.	€	52	€ 51	€ 52	€ 53
Totaal		€	42.064	€ 42.791	€ 41.217	€ 39.817

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- Algemene reserve. De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Woerden wordt hoofdzakelijk gevormd door de algemene reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen.

- Stille reserves. De stille reserves van de gemeente Woerden worden vanwege hun speculatieve karakter op 0 gewaardeerd.
- Post onvoorzien. Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 1,00 per inwoner.

4. Risico's

De hierna volgende tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel (rest)risico van € 50.000 of meer laten zien en waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen (peildatum: maart 2016). Het overzicht toont 23 van de in totaal 77 geïnterpreteerde risico's. Deze risico's vertegenwoordigen in euro's uitgedrukt 85% van het totaal aan risico's. Wij presenteren (conform de notitie Financial Governance) alleen de risico's van € 50.000 of meer, om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn. De risico's kleiner dan € 50.000 zijn als totaalregel onder aan de tabel opgenomen.

Programma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maatregel uitgevoerd	Stand van zaken	Kans x omvang
1	Verkiezingen	Tussentijdse verkiezingen	Budgetoverschrijding	I	Niet te beheersen	Ja	n.v.t.	€ 50.000
1	Implementatie HNW, plaats- en tijdonafhankelijk werken	Benodigde capaciteit niet onderbouwd	Vertraging of onzorgvuldige uitvoering HNW als gevolg van onvoldoende personele capaciteit en prioriteit	I	Wachten op vaststelling projectplan. Bij gereed komen projectplan waar nodig voorstel doen m.b.t. capaciteit.	Nee	Projectplan in ontwikkeling.	€ 93.750
1	Continuïteit reguliere dienstverlening DIV	Achterstand documentaire informatievoorziening ontstaan door omslag van fysieke naar digitale situatie, waarbij fysieke situatie gehandhaafd is, waardoor dubbele werkzaamheden plaatsvonden. Ook de ambtelijke samenvoeging met Oudewater heeft extra werkdruk bij DIV tot gevolg gehad doordat applicaties/informatievoorziening moesten worden samengevoegd. Tot slot is er ook een upgrade van de DMS-applicatie geweest.	Op korte termijn is het risico dat niet alle documenten in hun onderlinge samenhang zowel analoog als digitaal voor de organisatie beschikbaar zijn, waardoor er mogelijk niet de juiste afwegingen gemaakt kunnen worden bij de besluitvorming.	S	Achterstanden bevroren. Bij papierloos werken dossiervorming weer doorvoeren. Achterstanden op later tijdstip inlopen.	Ja	Besluitvorming rond herhuisvesting en HNW / papierloos werken.	€ 175.000
1	Verbonden partijen	beperkte invloed door minderheidspositie.	voor Woerden schadelijke besluitvorming	S	betere lobby c.q. inschatting gevolgen van meerderheidsbesluiten (Recreatieschap, OdrU, VRU)	Ja	Wordt rondom begrotingsbehandeling van verbonden partijen nauwkeurig beoordeeld en voorbesproken met portefeuillehouder c.q. leden van DB en/of AB van de verbonden partij	€ 75.000
1	Laag ziekteverzuim	Door diverse oorzaken wordt er in de organisatie door diverse medewerkers grote werkdruk ervaren. Het gevaar bestaat dat dit uiteindelijk zal uitmonden in oplopend ziekteverzuim.	oplopend ziekteverzuim	S	Constante aandacht management en nieuwe bedrijfsarts	Ja		€ 87.500
2	Goed functionerende openbare verlichting: Contract: 2015-2016 is een overgangperiode met een overbruggingscontract. In 2017 zal een nieuw contract worden opgesteld volgens de gewenste vorm van de organisatie.	Er is niet bekend wanneer de organisatie zich uitsprekt over de gewenste vorm. Het ambtelijk apparaat is niet in staat om te sturen op een andere contractvorm	Doelstelling is niet haalbaar.	S	Goede aansluiting blijven houden bij team inkoop.	Ja		€ 75.000

Programma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maatregel uitgevoerd	Stand van zaken	Kans x omvang
2	Goed functionerende openbare verlichting: Innovatie en duurzaamheid: Aand.punt hierbij is het werken naar een standaard (masten en armaturen), maar met zo veel mogelijk verlengen van de levensduur bij de bestaande masten. Waar mogelijk met behoud van de mast, maar met aanbrengen van een led-armatuur.	Areaal niet op orde. Beheerteam niet op sterkte. Relatie met verouderde masten is groter dan gedacht. Geen beheerplan op dit moment.	Kunnen verkeerde keuzes gemaakt worden binnen een project en MOP	S	Areaal op orde brengen en beheerteam op orde brengen. Beheerplan opstellen	Ja	Opdracht voor het opstellen van een beheerplan OV is gegeven.	€ 75.000
2	Bodemdaling: structurele oplossingen om bodemdaling af te remmen, langs vier sporen: zorg voor de openbare ruimte, biobased economy, landsch. kwaliteit en omgevingsbewustzijn. Vanuit concrete projecten worden toekomstbestendiger oplossingen bekeken en ingebracht in bredere maatsch. discussies. Gedurende het programma jaarlijks een bijeenkomst met de raad.	Het toepassen van nog weinig gebruikte technieken, zoals openbare ruimte op palen in Kanis.	- Realisatie (langere aanlegtijd) - Financieel (hogere kosten dan traditionele technieken)	I	1) zorgvuldige technische uitwerking 2) levenscycluskosten berekening 3) Langer afschrijvingstermijn	Ja	Zowel 1) als 3) zijn in uitvoering.	€ 43.750
2	Begraven: Een crematorium realiseren evt. i.s.m. marktpartijen en o.b.v. de uitkomsten van het haalbaarheids-onderzoek (dec. 2015).	Bestemmingsplanprocedure loopt vertraging op. Bezwaarschriften omwonenden/belanghebbenden. Vertraging kan oplopen tot meer dan twee jaar (indien beroepsprocedure)	Realisatie crematorium loopt vertraging op.	I	Beïnvloeding proces is zeer beperkt. Betreft een juridisch traject.	Ja	Bestemmingsplanprocedure is opgestart	€ 25.000

Programma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maatregel uitgevoerd	Stand van zaken	Kans x omvang
3	Efficiënte en doelmatige uitvoering gedecentraliseerde taken	Transities en transformaties in het sociale domein.	1. Onvoldoende budget in relatie tot de overgedragen taken. 2. geen adequate dienstverlening voor de nieuwe groepen per januari 2015. 3. personele inzet en organisatie sluit niet aan op getransformeerd sociaal domein. 4. ICT en informatievoorziening volstaan niet aan informatiebehoefte en zijn onvoldoende ingericht voor integrale benadering. 5. inwoners zijn onvoldoende geïnformeerd. 6. risicodossiers in de jeugdzorg/ gevaarlijke situaties die niet tussen jeugd- en veiligheidsketen vallen.	S	1. sturen op 'Q' 2. programma Transformatie Sociaal Domein is vanaf januari volledig gericht op adequate dienstverlening 3. interne werkgroep inventariseert de gewenste interne aanpassingen en doet aanbevelingen. 4. Werkgroep ICT zorgt voor adequate structuur. 5. Werkgroep communicatie voert communicatieplan 2015 uit. 6. procesafspraken in en tussen jeugd-en-veiligheidsketen	Ja	ad 1. op dit moment dreigen overschrijdingen op de jeugdbudgetten. De omvang blijft onduidelijk door de gebrekkige facturering en informatiestromen 2. dienstverlening door WoerdenWijzer team is op orde, behalve een achterstand in 'oude' Wmo aanvragen (mn HH). We sturen hierop door inhuren van extra capaciteit. 3. Ondercapaciteit in consultantenteam. 4. GWS is nog niet goed ingericht om ondersteuningsplannen goed te kunnen verwerken en/of betalingen te kunnen doen. 5. inwoners zijn voldoende geïnformeerd (blijkt uit enquête). 6. Processen zijn beschreven en worden geïmplementeerd.	€ 750.000
3	Ferm Werk	Open einde regeling inkomensvoorziening en onvoldoende zicht op bedrijfsvoering.	Financieel : de gemeente moet het exploitatietekort bijleggen. Beleid: de doelstellingen worden niet gerealiseerd.	S	Intern accountmanagement organiseren (grip op Ferm Werk) waardoor sturingsinstrumenten optimaal benut kunnen worden	Ja	Als het aantal uitkeringen hoger is dan verwacht, ontstaat een tekort op de grote geldstroom. Daarnaast kunnen (incidentele) uitvoeringskosten bij Ferm Werk hoger uitvallen dan begroot. De grootte van het bestand wordt nauwlettend gemonitord zodat geen verrassingen optreden. Datzelfde geldt voor de uitvoeringskosten zodat tijdig kan worden bijgestuurd.	€ 375.000
3	Eigen kracht en eigen netwerk ondersteuning in het sociaal domein	Is eigen kracht en eigen netwerk aanwezig? Zijn medewerkers WoerdenWijzer.nl in staat om naast de inwoner te staan en de juiste ondersteuning los te krijgen.	Geen eigen kracht, eigen netwerk: meer professionele inzet = meer kosten.	I/S	Sturing op eigen kracht, eigen netwerk door WoerdenWijzer.nl. Maar ook versterking van het voorveld. Opleidingsplan medewerkers WoerdenWijzer.nl.	Ja	Sturing op eigen kracht is opgenomen in de werkprocessen en in de instructies aan de medewerkers.	€ 87.500
5	Basisonderwijs: sobere en doelmatige huisvesting in relatie tot recente kabinetsvoornemens	Invoering Wet Passend Onderwijs	Toename huisvestingsbehoefte basisonderwijs	I	Regionale ontwikkelingen afwachten + bestaande leegstand niet afstoten	Ja	In één concreet geval is bekend dat de huisvestingsbehoefte is toegenomen. Gemeente en scholen denken samen na over toekomstige huisvestingsbehoefte en bijbehorende financiering.	€ 93.750
5	Basisonderwijs: sobere en doelmatige huisvesting in relatie tot recente kabinetsvoornemens	Decentralisatie buitenonderhoud schoolgebouwen basisonderwijs per 1 januari 2015	Bruidsschatregeling in schrijnende gevallen	I	De nieuwe regelgeving is aanleiding om op basis van een projectplan alle nog openstaande losse eindjes op huisvestingsgebied weg te werken. Gemeente en scholen denken gezamenlijk na over toekomstige huisvestingsbehoefte en bijbehorende financiering.	Ja	Er lopen 2 bezwaarprocedures die tijdelijk zijn opgeschort, in afwachting van de uitkomst van gesprekken over de uitvoering van het beleid 'Toekomstige organisatie en financiering onderwijshuisvesting'.	€ 87.500

Programma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maatregel uitgevoerd	Stand van zaken	Kans x omvang
5	Basisonderwijs: sobere en doelmatige huisvesting in relatie tot recente kabinetsvoornemens	Verdubbeling aantal uren bewegingsonderwijs in het basisonderwijs.	Tekort aan gymnastieklokalen (alle bestaande lokalen zitten vol)	I	Landelijke ontwikkelingen afwachten + bestaande leegstand niet afstoten + onderzoek naar alternatieve vormen van bewegingsonderwijs	Ja	Gemeente en scholen denken gezamenlijk na over toekomstige huisvestingsbehoefte en bijbehorende financiering. Het gymnastiekonderwijs maakt hiervan deel uit.	€ 375.000
5	Woerden Sport Zwembaden BV	Verlenen opstartsubsidie van € 470.000	De exploitatie loopt niet naar verwachting en de terugbetalingen kunnen niet plaatsvinden	I	De exploitatie monitoren en waar nodig tijdig ingrijpen	Ja	De exploitatie is nog maar net opgestart en de eerste resultaten moeten nog afgewacht worden.	€ 93.750
6	Personele capaciteit	afname formatie op beleidsfuncties door bezuinigingen	bepaalde taken kunnen niet worden opgepakt; kwetsbaarheid bij uitval schadevergoedingen	S	Goede prioritering; bespreken met portefeuillehouder	Ja	Nieuwe Domeinplan moet capaciteit vs taken beter in balans brengen	€ 75.000
6	RO Procedures	verliezen RO procedures	planschade	S	Risico's afwegen en bespreken met p.h.; zorgvuldigheid bij processen vergunningen en bestemmingsplannen	Ja	Is "going concern" aanwezig bij planprocedures. Speelt momenteel bij Meije 300 en Oortjespad	€ 50.000
6	RO Procedures	verliezen RO procedures	planschade	S	Risico's afwegen en bespreken met p.h.; zorgvuldigheid bij processen vergunningen en bestemmingsplannen	Ja	Is bij elke afwijking van bestemmingsplan in theorie aanwezig, maar wordt met drempel van eigen bijdrage niet vaak meer geclaimd	€ 50.000
6	RO beleid	te ruime interpretatie van wet- en regelgeving door (te) liberaal beleid.	schadevergoedingen	S	Risico's afwegen aan de voorkant en gevolgen inzichtelijk maken	Ja	RIB over deze afweging is gemaakt n.a.v. een drietal verloren zaken bij de Raad van State. Beleid van flexibiliteit wordt voortgezet, maar risico's van interpretatie wordt nauwkeuriger beoordeeld	€ 50.000
7	Sluitende begroting en het financiële huishoudboekje	Fiscale ontwikkelingen en te weinig fiscale kennis.	Fiscale gevolgen	S	Fiscale functie inbedden / externe ondersteuning	Ja	Implementatietraject Vpb is gestart. Gevolgen worden in kaart gebracht en verwerkt in de begroting 2017-2020.	€ 50.000
7	Sluitende begroting en het financiële huishoudboekje	onzekerheid rijksbeleid	geen sluitende rekening/ begroting	S	Snel doorrekenen en financieel circulaire Rijksoverheid en bijsturen in het meerjarenperspectief.	Ja		€ 87.500
7	Sluitende begroting en het financiële huishoudboekje	inroepen van afgegeven garanties en waarborgen	financiële en bedrijfsvoeringsconsequenties	S	Voorwaarden, onroerend goed als onderpand, toezicht	Ja	Jaarrekening betrokken partijen ontvangen en gecontroleerd	€ 75.000
Subtotaal risico's groter dan of gelijk aan € 50.000								€ 3.000.000
Subtotaal risico's kleiner dan € 50.000								€ 570.000
Totaal risico's								€ 3.570.000

5. Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn in een geldswaarde uit te drukken. Dat wil niet zeggen dat dergelijke niet-quantificeerbare risico's geen schade aan de gemeente kunnen berokkenen. Hier moet met name gedacht worden aan gebeurtenissen die imagoschade tot gevolg hebben. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen en een plek in deze paragraaf verdienen, wanneer de impact ervan groot kan zijn. Momenteel zijn er geen niet-quantificeerbare risico's die gemeld moeten worden.

6. Weerstandsvermogen

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 3.570.000. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's (sterk) fluctueert. Als wordt vastgehouden aan één vaste ratio tussen risico's en benodigde weerstandscapaciteit kan dat inhouden dat er in de exploitatie grote verschuivingen (lees: bezuinigingen) moeten worden ingeboekt om de norm te behalen. Dit wordt als onwenselijk gezien. Wel is het wenselijk dat er een norm wordt bepaald. Daarom is in overleg met de Auditcommissie een bandbreedte afgesproken. Die bandbreedte is:

- minimaal de totale netto waarde van de geïventariseerde (rest)risico's (dit zijn de risico's waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen) en
- maximaal de totale netto waarde van de geïventariseerde (rest)risico's maal een onzekerheidsfactor van 1,43. Deze onzekerheidsfactor gaat ervan uit dat de geïventariseerde (rest)risico's 70% van de totale risico's vormen.

Sociaal domein

Bij het vaststellen van de begroting 2015 en opnieuw voor 2016 heeft uw raad de ondergrens van de bovengenoemde bandbreedte verhoogd, door de onzekerheidsfactor van 1 naar 1,18 te brengen (ervan uitgaande dat de geïventariseerde (rest)risico's 85% van de totale risico's vormen). Daarmee heeft u onderkend dat de nieuwe taken binnen het sociaal domein worden gekenmerkt door aanzienlijke onzekerheden en dat we niet alle risico's in beeld (kunnen) hebben. De ervaring over de afgelopen periode (peildatum maart 2016) is dat wij nog altijd worden geconfronteerd met problemen zoals de moeizaam verlopende declaraties bij de Sociale Verzekeringsbank, de gebrekkige facturering en moeizame informatiestromen in het kader van de jeugdtaken die in regionaal verband zijn ondergebracht bij zorgaanbieders en de nog onbekende gevolgen van de regionale afspraken rond risicovereffening. Beheersmaatregelen kunnen nog maar mondjesmaat worden uitgevoerd. Zo heeft de GGDrU een toezichthoudende taak gekregen ter bestrijding van het gebrekkig inzicht in de uitvoering van de jeugdtaken.

De verhouding tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit binnen de afgesproken bandbreedte ziet er op peildatum maart 2016 als volgt uit:

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2014	Begroting 2015
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 42.064	€ 42.740	€ 41.217	€ 39.817
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,18)	€ 4.213	€ 4.602	€ 6.242	€ 6.725
Weerstandsvermogen ondergrens	10,0	9,3	6,6	5,9
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,43)	€ 5.105	€ 5.577	€ 7.564	€ 8.150
Weerstandsvermogen bovengrens	8,2	7,7	5,4	4,9

Uit de tabel blijkt dat er ook bij de jaarafsluiting 2015 voor de risico's ruimschoots dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit, gemeten naar de huidige afspraken omtrent de bandbreedte. Uitgaande van de ondergrens kunnen de risico's 10 maal gedekt worden. Bij de bovengrens is dit 8,2 maal.

7. Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) sinds kort voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- a. netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- b. solvabiliteitsratio
- c. grondexploitatie
- d. structurele exploitatieruimte
- e. belastingcapaciteit

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Hieronder wordt per kengetal uitgelegd welke verhouding wordt uitgedrukt.

a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is, valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

b. solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

c. grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

d. structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

e. belastingcapaciteit

De OZB is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomst. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een eventuele financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of waarin er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. Dit gebeurt door de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven.

In onderstaande tabel geven we de kengetallen en hun verloop weer.

Kengetal		Verslag 2015	Begroting 2015	Verslag 2014
a1.	netto schuldquote	78%	89%	107%
a2.	netto schuldquote gecorrigeerd	76%	76%	94%
b.	solvabiliteitsratio	37%	37%	41%
c.	grondexploitatie	- 5,5%	3,43%	4,95%
d.	structurele exploitatieruimte	1,19%	0,00%	4,00%
e.	belastingcapaciteit	93,72%	95,53%	95,31%

Voor een beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang en in historisch perspectief worden gezien. Bij de netto schuldquote zien we dan een dalend verloop, waarmee duidelijk wordt dat onze schuldenlast de goede kant op gaat. De solvabiliteitsratio die eerst nog afnam, als gevolg van in het verleden gepleegde investeringen, lijkt zich nu te stabiliseren. Waar de belastingcapaciteit eerst in lichte mate richting het landelijk gemiddelde bewoog, neemt het percentage nu weer af en ook de daling van de structurele exploitatieruimte is omgezet in een lichte stijging. Al deze ontwikkelingen passen binnen onze doelstelling van een gezond huishoudboekje. We zien ook dat de grondexploitatie een afnemend verloop heeft. Doordat enkele grondexploitaties met een positieve bijdrage zijn afgesloten leidt de verliesvoorziening Defensie-eiland nu voor het eerst tot een negatief percentage. Al met al is de conclusie dat onze financiële en vermogenspositie zich de goede kant op ontwikkelen en zij ons voldoende sturingsruimte bieden.

PARAGRAAF 4 BEDRIJFSVOERING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om het sturen en beheersen van de organisatie om de geplande resultaten zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Het gaat dus om antwoorden op hoe-vragen. Vraagstukken waar het college zich dagelijks mee bezighoudt. Er zijn ook thema's die de kaderstellende rol van de raad raken. Deze paragraaf gaat daarop in.

Speerpunten

Organisatie

Op 1 januari 2015 bestaat de ambtelijke organisatie die werkt voor Woerden en Oudewater uit 359 fte, hiervan is 53 fte afkomstig uit de gemeente Oudewater. De ambtelijke fusie heeft het nodige van de medewerkers gevraagd. De eerste maanden is flink geïnvesteerd in wederzijdse kennismaking en tevens is er veel inzet gepleegd om het werken voor twee besturen in de praktijk te brengen. Uit het medewerkertevredenheids-onderzoek (hierna: mto) dat in januari 2016 is gehouden, blijkt dat er nauwelijks verschil is in werkplezier en -beleving tussen (voormalig) medewerkers uit Oudewater en Woerden.

Mede als gevolg van taakstellingen op personeel is de ambtelijke organisatie de afgelopen jaren aanzienlijk afgenomen. In 2010 bedroeg de formatie 376 fte. In 2015 (voor de toevoeging van de 59 fte uit Oudewater) bedroeg de formatie 306 fte. Ca. 20 fte is verminderd door het uitbesteden of anders invullen van taken. Ca. 50 fte is verminderd door het niet invullen van vacatures. Het gevolg hiervan is dat er sprake is van een hoge werkdruk in de organisatie. Dit wordt bevestigd door het recente mto waaruit tevens blijkt dat het werkplezier van medewerkers is afgenomen ten opzichte van 2013. Halverwege 2015 is de taakstelling op personeel opgeheven waardoor nieuwe vacatures weer ingevuld kunnen worden.

Er is behoefte om de organisatie verder te ontwikkelen. In programma 1 staat vermeld op welke manier daar invulling aan gegeven is in 2015. Geconstateerd wordt dat de huidige druk de ontwikkeling van de organisatie bemoeilijkt. Organisatieontwikkeling vraagt ruimte zowel in formatieve zin als in financiële zin.

In het kader van de vergrijzing en de gewenste instroom van jongeren is het generatiepact in gang gezet. Doel van deze regeling is dat medewerkers van 60 jaar en ouder ervoor kunnen kiezen om een dag minder gaan werken. De vrijkomende formatie wordt ingevuld met jongeren onder de 27 jaar (trainees).

Ook in 2015 hebben we geïnvesteerd in stage- en werkervaringsplaatsen. Er zijn 12 werkervarders begonnen en er hebben 31 studenten stage gelopen bij onze organisatie.

Het ziekteverzuim is in 2015 sterk gestegen tot 7,9%. De raadsinformatiebrief over ziekteverzuim die in maart 2016 is verschenen, gaat in op de analyse van het verzuim en de aanpak. Het gaat vooral om de aanpak van het langdurig verzuim.

Planning en control

De sturing, beheersing en verantwoording van de organisatie verloopt via de PDCA-cyclus: Plan, Do, Check, Act. Programmabegroting, domeinplannen en dvo/uvo (dienstverlenings- resp uitvoeringsovereenkomst met Oudewater) geven aan wat er precies van de organisatie verwacht wordt. De 22 teams zijn in 2015 in zeven domeinen bijeengebracht. Voor elk domein is voor het jaar 2016 een domeinplan gemaakt waarin inzichtelijk is gemaakt welke personele inzet noodzakelijk is om alle gewenste resultaten te behalen. De domeinplannen zijn de basis voor de sturing op de voortgang van de producten. Maandelijks wordt de stand van zaken per domein in beeld gebracht.

Regionale samenwerking

Voor dit onderdeel verwijzen we naar programma 1.

Informatievoorziening

Informatievoorziening en de daarbij toegepaste ICT zijn belangrijke steunpilaren voor het functioneren van de gemeentelijke organisatie. Zonder deze kan de organisatie haar taken niet uitvoeren en haar ambities niet waarmaken. Eind 2014 is gestart met de uitvoering van het Informatiebeleidsplan. Dit geeft inzicht in de samenhang tussen de organisatiestructuur, de informatiearchitectuur en de technische infrastructuur, en vormt het kader bij het beoordelen van investeringen op het gebied van de informatievoorziening.

Gemeenschappelijk gegevensgebruik en integratie van informatie blijven de komende jaren de belangrijkste speerpunten binnen de informatievoorziening van de gemeente Woerden. We richten ons op de verbetering van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering. De wereld van de ICT verandert snel en innovatie is daarom voortdurend noodzakelijk, waarbij schaalgrootte van belang is. In 2015 zijn daarin belangrijke stappen gezet. In het sociaal domein is gestart met apps, via sprints is de ontwikkeling van software opgepakt, waarbij de Agile-methodiek wordt gehanteerd. Daarnaast is samenwerking met de gemeente Eindhoven en Boxtel gezocht om te komen tot een coöperatie voor de ontwikkeling van software, die de afhankelijkheid van de bestaande grote leveranciers aanzienlijk zou kunnen verminderen en op termijn ook moet leiden tot besparingen op de ICT-uitgaven.

Informatiebeveiliging is de verzamelnaam voor de processen, die zijn ingericht om de betrouwbaarheid van de processen binnen de organisatie, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen. Het beveiligings- en privacybeleid is vastgesteld. Op basis van dit beleid zijn maatregelen opgenomen in een implementatieplan. De maatregelen moeten zorgen voor de beschikbaarheid van correcte en volledige informatie waar en wanneer gebruikers die nodig hebben en voor het beschermen van informatie tegen kennisname en mutatie door onbevoegden. De wijziging van de Wet bescherming persoonsgegevens per 1 januari 2016, waarbij de verplichting tot het melden van datalekken is opgenomen, benadrukt het belang van informatieveiligheid.

Rechtmatigheid

De accountantsverklaring bij de jaarrekening bevat naast een oordeel over getrouwheid ook een oordeel over rechtmatigheid. De accountant moet vaststellen dat de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansmutaties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen.

Het college draagt zorg voor een jaarlijkse interne toetsing van de bestuurlijke informatievoorziening en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Het gaat hierbij om de rechtmatigheid van verschillende processen. Jaarlijks wordt een plan van aanpak verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) opgesteld. In dit plan geven wij aan wat onze ambitie is voor het komende controlejaar, welke processen worden beoordeeld en op welke wijze dat gebeurt.

In 2015 heeft de VIC conform het internecontroleplan plaatsgevonden, zij het dat door capaciteitsgebrek het merendeel van de controles pas in het 4e kwartaal kon worden uitgevoerd. In 2016 worden de rechtmatigheidscontroles eerder in het jaar opgepakt en afgerond. De afgelopen jaren zijn stappen gezet om te komen tot een dynamische controle op basis van een risicoanalyse. Dit wordt in 2016 voortgezet.

Communicatie

In 2015 zijn gesprekken gevoerd met inwoners, gemeenteraad, wijk- en dorpsplatforms om op basis van hun feedback tot een nieuwe werkwijze te komen. Het resultaat is de uitgangspuntennota Woerden zegt: Ja, tenzij..., die in december 2015 naar de raad is gestuurd. De raad heeft besloten hierover in 2016 verder te discussiëren. De inwoner staat hierin centraal, als initiatiefnemer en als actieve bewoner die betrokken is bij zijn buurt, dorp of stad. De gemeente is niet langer bepalend, maar schuift aan bij de samenleving. Dit vraagt om een andere manier van denken, andere instrumenten en vaardigheden. Eind 2015 is een start gemaakt met een reeks trainingen 'integrale vaardigheden bewonersbijeenkomsten'. In 2016 werken we verder om organisatie, processen, communicatiemiddelen etc. Aan te passen op deze werkwijze.

Veel ontwikkelingen bij de gemeente kenden een grote communicatiecomponent. Denk aan Woerden Werkt! en de Kom binnen bij bedrijven-dag, de discussie verkeersdoorstroming Woerden West, Waterrijk, wegwerkzaamheden in Harmelen, het keuzeproses om te komen tot een nieuw afvalinzamelsysteem, en de verdere ontwikkeling van het sociaal domein. Ook tijdens de crisishulpverlening van vluchtelingen in oktober was een grote rol weggelegd voor communicatie. Met 17.000 unieke hits was de live blog een groot succes. Minder succesvol was de uitvoering van het hondenbeleid begin 2015. Dit leverde veel controverse op, waaruit belangrijke lessen zijn geleerd.

PARAGRAAF 5 FINANCIERING

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2001 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) in werking getreden. Volgens het besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeente is de gemeente verplicht om een zogenoemde treasuryparagraaf op te nemen in de begroting en de jaarrekening.

Ook zijn de decentrale overheden verplicht een treasurystatuut op te stellen. De recentste versie van ons treasurystatuut is door het college vastgesteld op 16 december 2014. Treasury wordt gedefinieerd als: het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het treasurystatuut heeft als doel om sturing te geven aan de treasuryfunctie en binnen de wettelijke kaders de financiële risico's te beperken.

Schatkistbankieren

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk. De decentrale overheden zijn op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen verplicht tot deelname aan schatkistbankieren. Deze wet verplicht gemeenten om hun liquide middelen aan te houden bij de schatkist van het Rijk. Dit verplicht schatkistbankieren is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Vanaf januari 2014 wordt het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk (de schatkist). Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen, is er een drempelbedrag dat buiten de rijksschatkist mag worden gehouden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de omvang van de begroting, met een minimum van € 250.000. Het drempelbedrag voor de gemeente Woerden bedraagt € 990.000 in 2015. In 2015 zijn geen bedragen geboekt van de rekening-courant naar de schatkistrekening.

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen, bedraagt per 1-1-2015 € 211,1 miljoen en per 31-12-2015 € 208,2 miljoen.

Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1-1-2015 € 97,1 miljoen en per 31-12-2015 € 88,4 miljoen.

De stand van de eigen reserves en voorzieningen is op 1-1-2015 € 83,5 miljoen en op 31-12-2015 € 86,7 miljoen. Beide bedragen zijn excl. verliesvoorzieningen.

Risicobeheer

Er wordt gestreefd naar het beheersen van risico's. Onder risico's wordt verstaan renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en valutarisico's.

Koers- en valutarisico's spelen in Woerden geen enkele rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente Woerden neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens.

Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winstoogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij te verwaarlozen. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.

Onderstaande tabel geeft weer de boekwaarde van de aandelen en het ontvangen dividend in 2015.

Omschrijving	Boekwaarde 31-1-2015	Dividend- uitkering
Aandelen BNG	€ 279.531	€ 70.225
Aandelen Vitens	€ 72.902	€ 131.102
Totaal	€ 352.433	€ 201.327

De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) wordt in het treasurystatuut geregeld conform de eisen gesteld in de Wet Fido.

Uit voorgaande blijkt dat de kredietrisico's die de gemeente Woerden loopt over haar treasury-activiteiten gering zijn.

De te beheersen renterisico's op grond van de Wet FIDO uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld.

Kasgeldlimiet

Voor de financiering van activiteiten doen gemeenten een beroep op de kapitaalmarkt, voor zover financiering uit eigen middelen niet mogelijk is. In de Wet Fido zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden.

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal € 132 miljoen (gemeente Woerden) met een minimum van € 300.000 (art. 3 lid 2 Wet Fido).

Met ingang van 2009 is het provinciaal toezicht ingebed in het reguliere begrotingstoezicht. De informatie over de kasgeldlimiet en de renterisiconorm wordt opgenomen in de bij de begroting en het jaarverslag behorende financieringsparagraaf.

Voor overschrijding van de kasgeldlimiet bestaat een meldplicht. Voor Woerden is het kasgeldlimiet € 11,2 miljoen. Indien voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden moet de gemeente dit aan de toezichthouder melden. Daarbij dient te worden aangegeven wanneer weer aan deze limiet wordt voldaan. Zolang niet aan dit wettelijk criterium wordt voldaan moeten de gegevens over de vlottende schuld weer elk kwartaal naar de toezichthouder worden gestuurd. Per 31-12-2015 is het opgenomen bedrag aan kasgeld € 14,5 miljoen. Dit betekent dat de kasgeldlimiet met € 3,3 miljoen is overschreden. De limiet wordt overschreden per 2 oktober 2015. De verwachting is dat per 1 april 2016 de limiet niet meer overschreden zal worden door verbetering van de liquiditeitspositie door verkoop van grond.

In 2015 zijn regelmatig kasgeldleningen aangetrokken:

Bedrag	Periode	Rente-percentage	Geldgever
3.000.000	12-12-2014 t/m 12-02-2015	0,35%	BNG
4.000.000	29-12-2014 t/m 27-02-2015	0,40%	BNG
5.000.000	21-01-2015 t/m 17-02-2015	0,05%	BNG
6.000.000	05-02-2015 t/m 05-03-2015	0,05%	BNG
9.000.000	17-02-2015 t/m 01-07-2015	0,09%	BNG
9.000.000	04-03-2015 t/m 01-06-2015	0,01%	BNG
7.000.000	01-06-2015 t/m 01-07-2015	-/ 0,02%	BNG
9.500.000	01-07-2015 t/m 01-12-2015	0,09%	BNG
2.500.000	31-07-2015 t/m 31-08-2015	-/ 0,10%	BNG
2.000.000	02-10-2015 t/m 01-12-2015	0,00%	BNG
7.500.000	01-12-2015 t/m 01-04-2016	0,10%	BNG
7.000.000	01-12-2015 t/m 01-07-2016	0,10%	BNG

Bij het aantrekken van de kasgeldlening van € 7 miljoen van 01-06-2015 t/m 01-07-2015 en de kasgeldlening van € 2,5 miljoen van 31-07-2015 t/m 31-08-2015 werd door de BNG een negatieve rente berekend. Dit betekent dat de gemeente een rentebedrag heeft ontvangen voor het opnemen van kasgeld.

Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen.

De renterisiconorm stelt dus een kader voor een zodanige opbouw van de leningenportefeuille van de gemeente, dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering zo veel mogelijk wordt voorkomen. Hierdoor kan in enig jaar niet een onevenredig groot deel van leningenportefeuille worden geherfinancierd, zodat het renterisico op de vaste schuld over de jaren gespreid wordt.

Het percentage van de risiconorm wordt genomen van het begrotingstotaal. Daaronder wordt verstaan het totaal van de lasten op de begroting. De renterisiconorm geldt niet voor gemeenten met een vaste schuld die lager is dan het begrotingstotaal. Zij behoeven zich niet aan de 20%-norm te houden. Daarmee krijgen die

gemeenten de vrijheid om de spreidingsduur van de financiering naar eigen inzicht aan te passen. Deze situatie is voor de gemeente Woerden van toepassing.

Indien eventueel wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen handelt de gemeente rechtmatig. Zoals gezegd is deze situatie niet van toepassing op de gemeente Woerden.

Langlopende geldleningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van het saldo van de langlopende geldleningen met gemiddeld rentepercentage.

Datum	Saldo langlopende geldleningen	Gemiddeld rentepercentage	Omslagpercentage
1-1-2002	19.446.885	7,29%	6,00%
1-1-2003	27.967.741	5,64%	5,50%
1-1-2004	33.285.655	4,96%	5,00%
1-1-2005	43.667.365	4,62%	4,75%
1-1-2006	51.202.322	4,46%	4,75%
1-1-2007	48.236.279	4,46%	4,75%
1-1-2008	53.269.177	4,42%	4,75%
1-1-2009	69.385.943	4,53%	4,50%
1-1-2010	65.573.368	4,53%	4,50%
1-1-2011	61.878.755	4,52%	4,25%
1-1-2012	70.525.129	4,43%	4,25%
1-1-2013	83.971.193	4,11%	3,75%
1-1-2014	83.658.793	3,92%	3,75%
1-1-2015	97.158.525	3,16%	3,75%
31-12-2015	88.417.993	3,52%	3,75%

De rentelast van langlopende geldleningen voor 2015 bedraagt € 3.418.397. In 2015 zijn er geen nieuwe geldleningen aangetrokken.

Het concernsaldo op de rekening-courantrekening bedroeg op 1-1-2015 € 30.000 negatief en op 31-12-15 € 166.000 positief. Een positief verschil van € 196.000. Dit komt door het aantrekken van kasgeldleningen.

Grote uitgaven zijn gedaan in het kader van:

- investering scholen	€ 4,7 miljoen
- reconstructie/verharding IBOR	€ 2,9 miljoen
- overname verlichtingsareaal	€ 2,5 miljoen
- rioolinvesteringen	€ 2,2 miljoen
- vervanging beschoeiingen/oeveren	€ 1,3 miljoen
- investering randwegen	€ 1,2 miljoen
- sportinvesteringen	€ 1,0 miljoen
- vervanging bruggen	€ 0,8 miljoen

In onderstaand overzicht worden de mutaties in de leningenportefeuille aangegeven voor 2015.:

Stand per 1 januari 2015	€ 97.158.525
Af: aflossingen in 2015	€ 8.740.532
Stand per 31 december 2015	€ 88.417.993

Het genoemde bedrag aan aflossingen betreft de reguliere aflossingen. Er zijn geen geldleningen met een mogelijkheid tot vervroegde aflossing.

Rentepercentage

Conform de vastgestelde uitgangspunten is in de jaarrekening 2015 uitgegaan van een renteomslagpercentage van 3,75 (grondbedrijf 4,25). De rentelasten worden volledig toegerekend aan de diverse programma's op basis van de boekwaarde van de investeringen.

Verwachting voor 2016 en 2017

De financieringskosten (en eventueel) opbrengsten voor een gemeente hangen af van de rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt. Het al dan niet aantrekken van langlopende geldleningen is afhankelijk van ontwikkelingen op het gebied van grondexploitatiegebieden en (grote) investeringen.

De rente lijkt zich op zowel de geld- als kapitaalmarkt op een laag peil te stabiliseren. Hoewel de ontwikkeling van rentetarieven altijd een bepaalde mate van onzekerheid kent, is de situatie door de economische crisis en de oplopende schulden van nationale overheden binnen de eurozone mogelijk meer onzeker dan anders. Gelet op de lijst van lopende en komende investeringen zoals verbouw stadshuis, reconstructie/verharding IBOR, vervanging beschoeiing, vervanging bruggen, vrijval riolering en grondexploitatie defensie-eiland zal het aantrekken van (kas)geldleningen onvermijdbaar zijn.

PARAGRAAF 6 KAPITAALGOEDEREN

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, civiele kunstwerken), voorzieningen (groen, openbare verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om inzicht in te geven in het verloop daarvan over het afgelopen jaar.

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang werken we in Woerden met beheerplannen waarin, gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming wordt gemaakt van de kosten. Daarbij worden die kosten van onderhoud gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie);
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie of via investering);
- vervangingen/renovaties (dekking kosten via kapitaalkrediet);

De beheerplannen omvatten in principe een periode van 5 tot 10 jaar.

Integrale openbare ruimte

Op 6 juli 2009 heeft de gemeenteraad het beleidsplan 'Integraal beleid openbare ruimte (IBOR)' vastgesteld. Hierin is vastgelegd op welk kwaliteitsniveau de openbare ruimte dient te worden onderhouden. De raad heeft gekozen vanaf 2012 niveau C aan te houden. Voor de onderdelen waarbij veiligheid het meest cruciaal is, wordt niveau B gehandhaafd. Hierbij kan worden gedacht aan de speelvoorzieningen en de civiele kunstwerken.

De gekozen kwaliteitsniveaus betekenen in de praktijk het volgende:

- Niveau B: Functioneel, sober en doelmatig. De openbare ruimte ziet er redelijk uit, er is regelmatig wat op aan te merken.
- Niveau C: Onrustig beeld, discomfort of hinder. In de openbare ruimte is behoorlijk wat schade en vervuiling aanwezig, er is behoorlijk wat op aan te merken. Incidenteel kunnen er onveilige situaties optreden. De openbare ruimte ziet er verloederd uit en er zijn meer klachten van bewoners te verwachten.

In onderstaande tabel staat per aspect/productgroep van de openbare ruimte welk kwaliteitsniveau in 2015 werd gehanteerd.

		Hoofdwegen	Hoofdfietspaden	Centrum	Wijkcentrum	Bedrijventerrein	Verblijfsgroen	Natuurgebied	Woonwijk	Buitengebied
A. Schoon	1. Zwerfvuil	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	2. Overige aspecten	C	C	C	C	C	C	C	C	C
B. Heel en veilig	1. Verharding	C	C	C	C	C	C	C	C	C
	2. Groen	C	C	C	C	C	C	C	C	C
	3. Meubilair	C	C	C	C	C	C	C	C	C
	4. Speelvoorzieningen	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	5. Beschoeiing	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	6. Civiele kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	7. Afvalbakken	B	B	B	B	B	B	B	B	B

De kwaliteitsniveaus zijn financieel doorvertaald in de begroting. Nevenstaande tabel geeft weer wat de begrote budgetten waren voor onderhoud (interne uren en kosten derden), vervanging en reconstructie, en overige. De vervangings- en reconstructiemaatregelen werden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd.

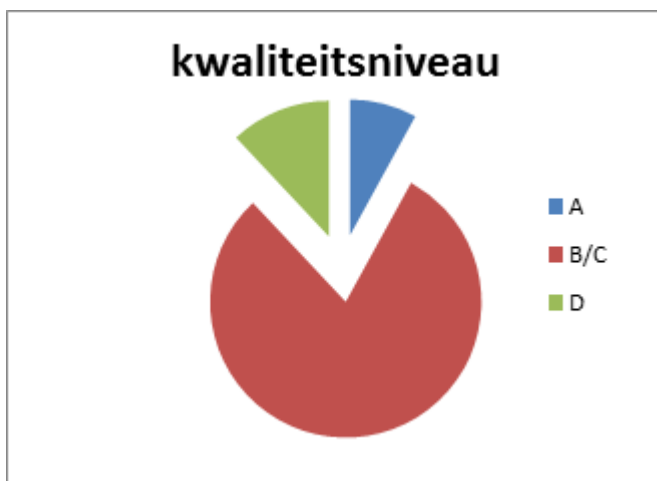
	Onderhoud	Vervanging en reconstructie	Overig	Totaal
A. Integrale openbare ruimte				
1 Verharding, straatreining en	€ 1.237	€ 2.761	€ 1.208	€ 5.206
2 Groen en speelvoorzieningen	€ 2.259			€ 2.259
- Groen		€ 417		€ 417
- Speelvoorzieningen		€ 160		€ 160
3 Overig meubilair	€ 336			€ 336
4 Beschoeiing	€ 213	€ 1.200		€ 1.413
5 Civiele kunstwerken	€ 347	€ 800		€ 1.147
Subtotaal	€ 4.392	€ 5.338	€ 1.208	€ 10.938
B. Riolering				
- Onderhoud	€ 2.314			€ 2.314
- Vervanging en renovatie van		€ 2.265		€ 2.265
C. Baggeren	€ 833			€ 833
D. Sportvelden	€ 437			€ 437
E. Begraafplaatsen	€ 464			€ 464
F. Gebouwen	€ 1.820			€ 1.820
Totaal	€ 10.260	€ 7.603	€ 1.208	€ 19.071

Wegwerken achterstand

In de afgelopen jaren is fors bezuinigd op de middelen die beschikbaar waren voor het onderhoud van de producten in de fysieke openbare ruimte. We hebben kunnen vaststellen dat de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte in deze paar jaar hard achteruit is gelopen. Dat heeft geleid tot een versnelde behoefte aan/noodzaak van groot onderhoud of vervanging. Begin 2015 is het onderzoeksrapport van bureau Tien Advies aan de gemeenteraad gepresenteerd. Hierin beschrijft Tien Advies de hoeveelheid achterstallig onderhoud in het beheer van de openbare ruimte, voor verharding, groen en de beweegbare bruggen. Om deze achterstanden in te lopen en het onderhoudsniveau structureel op een hoger niveau te krijgen, is door de gemeenteraad voor de begroting 2016 e.v. extra geld beschikbaar gesteld.

Monitoring kwaliteit

De kwaliteitsniveaus zijn gedurende geheel 2015 gemonitord middels visuele monitoring (zgn. 'beeldmonitoring') waarbij de focus met name ligt op de aspecten 'heel' en 'schoon'. Het aspect 'veilig' wordt vooral gemeten tijdens reguliere inspecties, zoals wegininspectie, rioolinspectie en (voor de bomen) visual tree assessment (VTA). In 2015 was gedurende het jaar de beeldkwaliteit als volgt:

De objecten op niveau D zijn voor een groot deel in dusdanige staat dat dit niet met (extra) regulier onderhoud op niveau kan worden gebracht. Alleen vervanging kan dan een oplossing bieden om weer op niveau te kunnen komen en dit te behouden. Deze objecten maken onderdeel uit van de inhaalslag achterstanden.

Participatie, Woerden zegt ja, tenzij

De openbare ruimte is belangrijk voor de leefbaarheid van de stad en voor de gezondheid en het welbevinden van inwoners. Het is ook daarom belangrijk om plannen helder en afdoende te communiceren met en naar degenen die belanghebbende, gebruiker of op een andere manier betrokken zijn bij de openbare ruimte. Afhankelijk van het gebied en de mate van onderhoud vraagt de gemeente aan omwonenden om te participeren. Hiervan is vooralsnog sprake in wijken waar herinrichting plaatsvindt. Bewoners worden zo veel mogelijk betrokken bij het beheer van hun leefomgeving. Het resultaat van deze participatie kan invloed hebben op de planning/doorlooptijd of kosten van projecten. Door het hanteren van *Woerden zegt ja, tenzij* geeft de ambtelijke organisatie uitvoering aan de bestuurlijke wens tot maximale betrokkenheid van haar inwoners en ondernemers.

Het Woerdense Model

Elke gemeente is anders, heeft haar eigen omstandigheden, voorwaarden, kenmerken en eigen (bestuurlijke) wensen. Voor de gemeente Woerden heeft het veel gebracht om een kijkje te kunnen nemen bij buurman Utrecht. In Utrecht werkt men met een prioriterings-/rangschikkingssysteem waarmee de projecten – ongeacht het product (verharding, groen etc.) – in volgorde van urgentie geplaatst en ingepland worden, voor zover de financiën dit toelaten. Dit levert veel transparantie op over welke projecten waar en wanneer uitgevoerd worden en welke (nog) niet. In oktober 2015 heeft de Woerdense gemeenteraad besloten om ook voor onze gemeente een prioriterings-/rangschikkingssysteem voor de projecten te gaan gebruiken, het zogenoemde Woerdens Model. Daarbij worden vijf scoringsvariabelen gebruikt: functieverlies, kapitaalvernietiging, synergie, wensen bewoners & bestuur, en beleidskeuzes/-omvorming.

Per aspect/productgroep gaan we in op de belangrijkste aandachtspunten.

1. Verharding (wegen), straatreiniging en gladheidsbestrijding

Beleid

Voor het wegenonderhoud wordt op basis van de inspectie uit de zomer 2014, de schouwresultaten en binnengekomen meldingen, het benodigde onderhoud bepaald. Hierin worden de doelstellingen vanuit het IBOR vertaald in concrete maatregelen. Uit de inspectie van 2014 is naar voren gekomen dat er een onderhoudsachterstand is: een deel van de wegvakken zit technisch op D-niveau. Dit wordt met name veroorzaakt door de zettingen die in bepaalde gedeeltes van de gemeente hebben plaatsgevonden. Het wegenonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen en riolering). De in de tabel opgenomen budgetten zijn inclusief het ophogen van de verharding.

Financiën

Voor het onderhoud van de verharding, straatreiniging en gladheidsbestrijding zijn in 2015 de volgende bedragen begroot resp. uitgegeven:

Investering verharding (wegen)	Begroot	Uitgaven
Kredieten 2015	€ 2.690.000	€ 2.565.000
Kredieten 2013-2014	€ 284.000	€ 283.000
TOTAAL	€ 2.974.000	€ 2.848.000

Boven op de uitgaven van de kredieten 2015 zijn verplichtingen aangemaakt voor de overlopende werken (Dorpsstraat, Harmelen en Overzicht/Spijkerlaan, Kamerik). De uitvoeringskosten voor deze projecten worden naar rato over 2015 en 2016 verdeeld.

Exploitatie verharding (wegen)	Begroot	Uitgaven
Kapitaallasten	€ 1.363.000	€ 1.363.000
Uitgaven werken	€ 884.000	€ 868.000
Interne uren	€ 490.000	€ 496.000
TOTAAL	€ 2.737.000	€ 2.727.000

De BRAVO-projecten zijn buiten dit overzicht gehouden. In 2015 heeft de nadruk gelegen op de nazorg van de opgeleverde projecten en de voorbereiding van de volgende fasen. Het resterende budget voor het onderdeel realisatie BRAVO wordt de komende jaren ingezet.

De invoering van het MOOR systeem (Melding Opbreking Openbare Ruimte) heeft meer inkomsten (leges en degeneratievergoeding) gegenereerd door de online meldingsverplichting van derden die in de openbare ruimte werken (kabel- en leidingbedrijven). De vergunningverlening verloopt door dit systeem sneller en adequater. De hogere inkomsten zijn ingezet om de degeneratie van de verharding (nazakking van gaten en sleuven) te herstellen.

In 2015 zijn de volgende projecten in voorbereiding / participatie gestart:

- Voorbereiding en participatietraject Kanis;
- Voorbereiding en participatietraject Slotenbuurt (Zegveld);
- Voorbereiding en participatietraject Oostsingel/Oostlaan fase 1 (Woerden);
- Voorbereiding en participatietraject Jan Steenstraat fase 2 (Woerden);
- Voorbereiding groot onderhoud Geestdorp (Woerden);
- Voorbereiding groot onderhoud Begraafplaats Van Teijlingenweg (Kamerik);
- Start participatietraject voor verbeteren doorstroming Woerden-West (Woerden);
- Start uitvoering herinrichting Dorpsstraat (Harmelen);
- Start uitvoering reconstructie Hazelaarstraat/Berberisstraat (Woerden);
- Start uitvoering reconstructie Overzicht/Spijkerlaan (Kamerik).

In 2015 zijn de volgende werken gerealiseerd:

- Groot onderhoud asfaltverharding en elementenverharding;
- Herinrichting Rijnstraat (Woerden);
- Reconstructie Kerkweg en Eikenlaan (Harmelen);
- Realiseren fietsverbinding Stationsgebied naar Defensie Eiland (Woerden);
- Groot onderhoud paden van Landgoed Bredius (Woerden).

Straatreiniging:

Exploitatie Straatreiniging	Begroot	Uitgaven
Kapitaallasten	€ 36.000	€ 36.000
Uitgaven werken	€ -348.000	€ -328.000
Interne uren	€ 389.000	€ 389.000
TOTAAL	€ 77.000	€ 97.000

Straatreiniging onderdeel zwerfafval is conform het IBOR uitgevoerd, kwaliteitsniveau C.

Het machinaal vegen van de goten heeft achterstand opgelopen. Door de wijze waarop de goten in het verleden zijn aangelegd, blijft er na machinaal vegen nog restvuil over. In 2016 wordt onderzocht hoe dit kan worden tegengegaan, zodat de achterstand kan worden ingelopen.

Het onderhoud aan de afvalbakken is conform IBOR uitgevoerd.

Gladheidbestrijding:

Exploitatie Gladheidbestrijding	Begroot	Uitgaven
Kapitaallasten	€ 39.000	€ 39.000
Uitgaven werken	€ 294.000	€ 279.000
Interne uren	€ 67.000	€ 44.000
TOTAAL	€ 400.000	€ 362.000

In verband met de zachte winter 2014/2015 en de laat ingetreden winter eind 2015 zijn niet alle beschikbare middelen nodig gebleken.

Onkruidbestrijding op verharding

Beleid

Onkruidbestrijding op verharding is conform het IBOR op niveau C uitgevoerd. In 2015 is, evenals in voorgaande jaren, de selectieve chemische onkruidbestrijdingsmethode (DOP-methode) gebruikt.

Financiën

Uitvoering is gericht op het behalen van niveau C; hiertoe is plaatselijk een extra ronde gehouden.

Exploitatie Onkruidbestrijding	Begroot	Uitgaven
Uitgaven werken	€ 76.000	€ 63.000
Interne uren	€ 4.000	€ 4.000
TOTAAL	€ 80.000	€ 67.000

2. Groen en speelvoorzieningen

Groen

Beleid

In 2014 is het groenblauw-omgevingsplan vastgesteld. Belangrijke voorwaarde daarin is dat het groenbeheer kostenneutraal wordt gewijzigd naar de ambities uit dit beleid. In 2015 is een start gemaakt met het omvormen van het beheer conform de nieuwe ambities. Zo is het grasbeheer op veel locaties gewijzigd. Met als resultaat minder meldingen openbare ruimte en beheer binnen het budget. Wanneer het gaat om beeldkwaliteit (IBOR) was het resultaat voldoende. Ook voor de overige onderdelen groen was het IBOR-resultaat voldoende.

Financiën

Het financieel resultaat groen is nadelig. Dit is te wijten aan een tweetal zaken. De zomerstorm van 25 juli 2015 heeft voor ruim € 110.000 schade opgeleverd. Daarnaast zijn er tegenvallers geweest in het contractbeheer met aannemers. Hierdoor is een aantal contracten duurder uitgevallen dan voorzien.

Exploitatie Groenvoorziening	Begroot	Uitgaven
Kapitaallasten	€ 24.250	€ 24.250
Uitgaven werken	€ 1.563.000	€ 1.534.000
Interne uren Wijkonderhoud	€ 1.075.000	€ 1.122.000
TOTAAL	€ 2.662.250	€ 2.680.250

De inzet via externe inhuur is toegenomen door de verhoogde vraag voor voorbereiding, toezicht en directie voor vervanging en onderhoud.

Speelvoorzieningen

Beleid

In 2015 is het beheer van speelvoorzieningen conform plan uitgevoerd. Ook is de beeldkwaliteit goed gehandhaafd. Er waren geen grote schades of overige onvoorziene zaken zodat het beheer binnen budget is uitgevoerd.

Financiën

Voor het beheer van de speelvoorzieningen zijn in 2015 de volgende bedragen begroot resp. uitgegeven:

Exploitatie Speelvoorzieningen	Begroot	Uitgaven
Kapitaallasten	€ 270.000	€ 270.000
Uitgaven werken	€ 84.000	€ 84.000
Interne uren	€ 167.000	€ 182.000
TOTAAL	€ 521.000	€ 536.000

Investerings Speelvoorzieningen	Begroot	Uitgaven
Kredieten 2013-2014	€ 579.000	€ 607.000
Kredieten 2015	€ 160.000	€ 145.000
TOTAAL	€ 739.000	€ 752.000

3. Overig meubilair

Beleid

Het overige straatmeubilair is conform de doelstellingen vanuit IBOR onderhouden. Speciale aandacht kreeg in 2015 het hergebruik van materialen (onderdelen) bij vervanging. Door het standaardiseren middels een modulair systeem van bijvoorbeeld de geplaatste bankjes, hoeft in geval van van verrotte planken of rugleuning niet de hele bank vervangen te worden. Hiermee wordt de levensduur van de bank verdubbeld.

Financiën

Voor het onderhoud van het overige meubilair zijn in 2015 de volgende bedragen begroot resp. uitgegeven. Deze zijn meegenomen in de begroting. Met deze budgetten is het meubilair conform de beleidskaders van IBOR onderhouden en vervangen.

Exploitatie Meubilair	Begroot	Uitgaven
Uitgaven werken	€ 180.000	€ 187.000
Interne uren	€ 160.000	€ 166.000
TOTAAL	€ 340.000	€ 353.000

4. Beschoeiingen en duikers

Beleid

De beschoeiingen in de gemeente Woerden zijn in 2013 geïnteriseerd en geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie en de kwaliteitsdoelstellingen vanuit IBOR worden onderhoud en vervanging ingepland. Daarnaast vormt het Groenblauw-omgevingsplan het inhoudelijke beleidskader voor beschoeiingen en duikers. Prioriteit binnen dit product lag in 2015 bij het vervangen van de beschoeiing van de historische Singel volgens de visie Singel.

Financiën

Voor het onderhoud van de beschoeiingen en duikers zijn in 2015 de volgende bedragen begroot resp. uitgegeven:

Exploitatie Beschoeiingen en duikers	Begroot	Uitgaven
Kapitaallasten	€ 480.000	€ 480.000
Uitgaven werken	€ 182.000	€ 129.000
Interne uren	€ 30.000	€ 71.000
TOTAAL	€ 692.000	€ 680.000

Vanuit de investeringen van voorgaande jaren zijn in 2015 werkzaamheden gestart en in de meeste gevallen uitgevoerd om de achterstanden in te lopen. Een deel van de projecten loopt door in 2016 en verder, vandaar dat nog niet alle middelen daadwerkelijk zijn uitgegeven. Boven op de uitgaven van de kredieten 2015 is een verplichting aangegaan ter grootte van € 600.000 voor de vervanging van de beschoeiing Singel Woerden fase 1 en 2. Eind tweede kwartaal 2016 zullen deze werkzaamheden gereed zijn. Daarnaast is een subsidie van het Hoogheemraadschap ontvangen van € 288.000 voor het aanleggen van natuurvriendelijke oevers.

Investeringen Beschoeiingen en duikers	Begroot	Uitgaven
Kredieten 2013-2014	€ 377.000	€ 378.000
Kredieten 2015	€ 1.305.000	€ 671.000
TOTAAL	€ 1.682.000	€ 1.049.000

Planvorming:

- Voorbereiding vervanging beschoeiing Singel Woerde fase 2 (tussen Westdam en Vosbrug);

Realisatie:

- Vervanging beschoeiing Singel Woerden fase 1 (tussen Vosbrug en Mandelabrug);
- Vervanging beschoeiing langs Jaagpad (Harmelen);
- Vervangen beschoeiing Houtkade (Kamerik);
- Aanbrengen beschoeiing Dr. Dreeslaan (Woerden);
- Aanleggen duikers en oevers Landgoed Bredius (Woerden);
- Vervangen duiker Vossenschanslaan (Woerden);
- Vervangen duiker Cattenbroekerlaan (Woerden).

5. Civiele kunstwerken

Beleid

In 2013 zijn alle civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en steigers) geïnspecteerd. Op basis van deze resultaten zijn eind 2014/begin 2015 nadere inspecties en beproevingen uitgevoerd naar de technische staat en de veiligheid van de beweegbare bruggen. Hieruit is gebleken dat er sprake is van achterstallig onderhoud op de beweegbare bruggen. Om deze achterstand in te lopen zijn extra middelen noodzakelijk.

Voor de vaste bruggen geldt dat aan de hand van de resultaten van de inspecties en de kwaliteitskeuzes uit IBOR de prioriteiten worden bepaald. Dit is bepalend voor de onderhoudswerkzaamheden die aan de civiele kunstwerken gaan plaatsvinden.

Financiën

Voor het onderhoud van de civiele kunstwerken zijn in 2015 de volgende bedragen begroot resp. uitgegeven:

Exploitatie Civiele Kunstwerken	Begroot	Uitgaven
Kapitaallasten	€ 317.000	€ 315.000
Uitgaven werken	€ 290.000	€ 296.000
Interne uren	€ 55.000	€ 68.000
TOTAAL	€ 662.000	€ 679.000

Investerings Civiele Kunstwerken	Begroot	Uitgaven
Kredieten 2014	€ 174.000	€ 174.000
Kredieten 2015	€ 800.000	€ 606.000
TOTAAL	€ 974.000	€ 780.000

Boven op de uitgaven op de kredieten 2015 is een verplichting aangegaan van € 180.000 voor de vervanging van 4 bruggen in de wijk Meander (in totaal omvat het project 9 bruggen). Begin tweede kwartaal 2016 zullen deze werkzaamheden gereed zijn.

De uitvoering van onderhoud en vervanging van de civiele kunstwerken is conform planning verlopen.

De volgende werkzaamheden zijn gerealiseerd:

- Groot onderhoud en verfraaiing Hollandbaantunnel (Woerden);
- Groot onderhoud Hofbrug t.h.v. aansluiting BRAVO-project (Harmelen);
- Vervangen 5 bruggen in wijk Meander (Woerden).

Ad b: Riolering

Beleid

In het najaar 2012 is het Gemeentelijk WaterbeleidsPlan 2013-2017 (GWP) vastgesteld. Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer staat beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWP zijn de aanwezige voorzieningen, beheer (onderhoud) en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen.

Financiën

In financieel opzicht is het uitgangspunt een kostendekkende exploitatie via de tarieven. Wanneer sprake is van een incidentele verstoring (pieken of dalen) wordt een en ander geëgaliseerd door een bijdrage uit of storting in de voorziening Riolering. In 2015 zijn de tarieven conform het gemeentelijk waterbeleidsplan 2013-2017 verhoogd met 6,5% exclusief de jaarlijkse inflatie. Hiermee wordt gezorgd voor kostendekkend waterbeheer vanuit de rioolheffing voor de lange termijn.

Exploitatie Riolering	Begroot	Uitgaven
Kapitaalslasten	€ 1.587.000	€ 1.902.000
Uitgaven werken	€ 1.901.000	€ 1.648.000
Interne uren	€ 528.000	€ 438.000
TOTAAL	€ 4.016.000	€ 3.988.000

Investerings Riolering	Begroot	Uitgaven
Kredieten 2014	€ 500.000	€ 353.000
Kredieten 2015	€ 2.160.000	€ 1.850.000
TOTAAL	€ 2.660.000	€ 2.203.000

In 2015 zijn diverse projecten uitgevoerd. Een deel van de projecten loopt door in 2016 en verder. Vandaar dat er nog niet alle middelen daadwerkelijk zijn uitgegeven.

- Reconstructies waarbij riolering is vervangen zijn samen met verharding opgepakt (zie overzicht verhardingen);
- Renovatie van de drukriolering in en rondom Woerden;
- Renovatie gemaal Pinkepad (Woerden);
- Renovatie mini-gemalen (diverse locaties);
- De riolering in Barwoutswaarder (Woerden) is afgekoppeld, zodat veel meer regenwater naar de sloot wordt afgevoerd.

Ad c: Baggeren

Beleid

In samenwerking met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) een baggerplan opgesteld, vastgesteld in juli 2009. Eind 2015 is begonnen met het bezien of dit baggerplan een herziening nodig heeft. Hierover wordt in het eerste helft van 2016 een definitief besluit genomen. De achterstand in het baggeren ten opzichte van het baggerplan uit 2009 fors is ingelopen, waarmee grotendeels wordt voldaan aan de eisen die het Hoogheemraadschap aan de watergangen stelt. Het is vanaf 2016 vooral zaak om het baggeren bij te houden.

Financiën

In 2015 is € 73.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit komt doordat er minder (vervuilde) bagger in de watergangen is aangetroffen dan bij het opstellen van het baggerplan is ingeschat.

Exploitatie Baggeren	Begroot	Uitgaven
Uitgaven werken	€ 744.000	€ 677.000
Interne uren	€ 30.000	€ 34.000
TOTAAL	€ 774.000	€ 701.000

In de baggeropgave 2015 zitten de gemeentelijke watergangen in Molenvliet, Barwoutswaarder, Schilderskwartier en Bomen- en Bloemenkwartier. De werkzaamheden lopen nog door tot in 2016.

In 2015 is in samenwerking met het hoogheemraadschap ook gestart met het terugdringen van de exponentiële groei van vederkruid (exoot afkomstig uit o.a. aquaria van particulieren) in de watergangen van de wijk Snel & Polanen.

Ad d: Sportvelden

Beleid

In 2015 is het dagelijks beheer conform afspraak en binnen budget uitgevoerd. Ook groot onderhoud, zoals veld 3 MHCW, parkeervoorziening SCH '44 en de atletiekbaan Clytoneus, zijn conform uitgevoerd en het waterprobleem bij tennisvereniging TRIAQ is opgelost.

Financiën

Niet alle investeringen waren in de begroting opgenomen. In de bestuursrapportage zijn deze extra werken benoemd en daarbij behorende overschrijdingen inzichtelijk gemaakt.

Exploitatie Sportvelden	Begroot	Uitgaven
Kapitaalslasten	€ 574.000	€ 574.000
Uitgaven werken	€ -26.000	€ -43.000
Interne uren	€ 203.000	€ 220.000
TOTAAL	€ 751.000	€ 751.000

Investeringen Sportvelden	Begroot	Uitgaven
Kredieten 2007-2014	€ 171.000	€ 164.000
Kredieten 2015	€ 475.000	€ 873.000
TOTAAL	€ 646.000	€ 1.037.000

Ad e: Begraafplaatsen (excl. gebouwen)

Beleid

Op de meeste onderdelen worden de begraafplaatsen onderhouden op kwaliteitsniveau C. Enkele onderdelen worden op niveau B onderhouden (bijvoorbeeld de entrees van de begraafplaatsen). Deze kwaliteitskeuze is gebaseerd op de IBOR-methodiek. Begin 2016 wordt een beleidsdocument opgesteld op basis waarvan het college keuzes maakt over de exploitatie van de begraafplaatsen, het optimaliseren van de dienstverlening en het onderzoeken van de mogelijkheid tot het realiseren van een uitvaartcentrum/kleinschalig crematorium op begraafplaats Rijnhof.

Financiën

Uitgangspunt is een kostendekkende exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen. De baten van de begraafplaatsen lopen echter terug door een kleiner aantal begravingen/groeiende vraag naar cremieren.

Exploitatie Begraafplaatsen & begraven	Begroot	Uitgaven
Lasten	€ 688.000	€ 738.000
Baten	- € 718.000	- € 647.000
Saldo	- € 30.000	€ 91.000 (neg)

Ad f: Gebouwen

In 2004 en 2005 is een inventarisatie gemaakt van het gebouwenbeheer. Dit heeft geresulteerd in een gemeentebreed gebouwenbeheerplan dat door het college is vastgesteld. Hieruit komen de werkzaamheden voort die noodzakelijk zijn voor het in goede staat houden van de gebouwen. Uitgegaan is van een conditiescore tussen 2 en 3 volgens NEN 2767: een sober maar doelmatig onderhoudsniveau (cijfer 7 op een schaal van 10).

In 2009 zijn de MeerjarenOnderhoudsPlanningen (MOP) opnieuw geactualiseerd. Op basis van de nieuwe financiële cijfers zou het jaarbudget moeten worden verhoogd. In het juni-overleg 2010 heeft de gemeenteraad aangegeven hieraan geen prioriteit te geven. Gevolg was dat de kwaliteit van het onderhoud verlaagd is naar conditiescore 3,5 à 4 (cijfer 5,5 à 6 op schaal van 10). Ook is het zogenoemde huurdersonderhoud in beeld gebracht en na actualisatie van de huurcontracten in mindering gebracht op het totale MOP-bedrag. Het bovenstaande is vastgelegd in de nota 'Spelregels vastgoed, staat van gemeentelijke gebouwen', najaar 2011.

De genoemde verlaging van het onderhoudsniveau is pas over een aantal jaren structureel financieel merkbaar. In 2015 en verder blijven we wel binnen het beschikbare budget. Dit komt mede doordat het onderhoud bij gebouwen die verkocht of gerenoveerd worden, getemporiseerd wordt. Bij de actualisatie van het MOP voor de jaren 2016 en verder gaan we voor de uitvoering meer duurzame materialen toepassen. Bij de sportgebouwen is in 2015 een pilot gestart. Dit resulteert op langere termijn in een verlaging van de onderhoudskosten.

Onderwijsgebouwen

Per 1 januari 2015 is het onderhoud aan de onderwijsgebouwen 'door-gedecentraliseerd' op basis van wetgeving die in 2014 gereed is gekomen. Het onderhoud wordt nu geheel door het schoolbestuur gefinancierd en uitgevoerd, daarom is de reserve Onderhoud buitenkant schoolgebouwen opgeheven.

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

Algemeen

De basis voor het gemeentelijk grondbeleid is omschreven in de nota 'Vaste grond voor beleid', die door uw raad is vastgesteld. In 2011 is een addendum op de nota vastgesteld. Onderstaande onderwerpen komen jaarlijks uitgebreid aan bod in het Meerjarenperspectief grondbedrijf (MPG).

Overzicht complexen

In 2015 zijn binnen het grondbedrijf 5 complexen. De complexen zijn te onderscheiden in twee categorieën:

- A. Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)
- B. In exploitatie genomen gronden (IEGG)

De voorgenomen wijzigingen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) per 1-1-2016 zijn onder meer van invloed op de categorisering van gronden. Deze wijzigingen zijn nog niet verwerkt in deze paragraaf grondbeleid.

A. Niet in exploitatie genomen gronden

De volgende complexen zijn in 2015 nog niet in exploitatie genomen:

- Breeveld
- Overige percelen

Onder het complex Overige percelen zijn gronden opgenomen, die binnen afzienbare termijn beschikbaar zijn voor ruil tegen gronden of waarop een toekomstige ontwikkeling is en/of wordt voorgenomen.

B. In exploitatie genomen gronden

De volgende complexen zijn voor 2015 in exploitatie genomen:

- Snel en Polanen
- Kamerik Noordoost II
- Defensie-eiland

Verloop boekwaarde 2015

Voor het verloop van de boekwaarden ten aanzien van de complexen en voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op de balans (onder de vlottende activa voorraden).

Hieronder is het verloop van de totale boekwaarde van alle complexen weergegeven (inclusief de benodigde voorzieningen). Waar over een negatieve boekwaarde wordt gesproken is feitelijk sprake van meer opbrengsten dan kosten op peildatum. Een positieve boekwaarde betekent dat op peildatum meer kosten gemaakt zijn dan opbrengsten.

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ Vermeerderingen	opbrengsten/ verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2015
5.070.178	4.820.238	17.010.654	-7.120.238

Het verloop van de boekwaarden per complex is hieronder weergegeven.

Complex	Boekwaarde 31-12-2014	Gemaakte kosten in 2015	Verkregen opbrengsten in 2015	Boekwaarde 31-12-2015
<i>Niet in expl. genomen gronden</i>				
Breeveld	5.772.205	1.493.511	7.265.716	0
Overige percelen	298.407	15.542		313.949
<i>Totaal niet in expl. genomen gronden</i>	6.070.612	1.509.053	7.265.716	313.949
<i>In exploitatie genomen gronden</i>				
Snel en Polanen	247.365	1.858.113	9.135.644	-7.030.166
Kamerik Noordoost II	-271.759	47.852	11.550	-235.457
Defensie-eiland	16.086.100	1.147.010	874.534	16.358.576
<i>Totaal in expl. genomen gronden</i>	16.061.706	3.052.975	10.021.728	9.092.953
<i>Vorzieningen</i>				
Breeveld	-800.000	258.210	-541.790	0
Defensie eiland	-16.262.140	0	265.000	-16.527.140
<i>Totaal voorzieningen</i>	-17.062.140	258.210	-276.790	-16.527.140
Totaal generaal	5.070.178	4.820.238	17.010.654	-7.120.238
Onderhanden werk grexen	-200.434	3.052.975	10.286.728	-7.434.187

Resultaatbestemming

De algemene reserve Grondbedrijf wordt op grond van de nota 'Vaste grond voor beleid' gesteld op minimaal 10% van de boekwaarde van de grondexploitaties (exclusief eventueel getroffen voorzieningen), met een minimum van 1 miljoen.

Verloop van de resultaatbestemming

Ter dekking van de negatieve resultaten van de grondexploitatie Defensie-eiland zijn voorzieningen gevormd. De stand van deze voorzieningen bedroeg eind 2015 € 16.572.140.

Algemene Reserve Grondbedrijf	Bedrag mutatie	Stand ARG
Beginstand ARG per 31-12-2014		1.939.717
Aanv. Verliesvoorziening Defensie-eiland	-265.000	
Rente verliesvoorziening Breeveld	34.000	
Rente eigen fin. Middelen	82.438	
Rente verliesvoorziening Defensie-eiland	691.141	
Afsluiten complex Breeveld	541.790	
Totaal mutaties 2015	1.084.369	
Stand ARG per 31-12-2015		<u>3.024.086</u>

Berekening Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)

De Algemene Reserve Grondbedrijf wordt op grond van de nota 'Vaste grond voor beleid' gesteld op 10% van de boekwaarde van de grondexploitaties (exclusief eventueel getroffen voorzieningen).

Complex	Boekwaarde 31-12-2015
Breeveld	0
Overige percelen	313.949
Snel en Polanen	-7.030.166
Kamerik Noord-Oost II	-235.457
Defensie eiland	16.358.576
Totale boekwaarde complexen per 31-12-2015	9.406.902
Gewenste omvang Algemene Reserve Grondbedrijf (10%)	940.690
Werkelijke stand ARG per 31-12-2015	3.024.086

De boekwaarde van alle complexen gezamenlijk bedraagt € 9.406.902. Op basis van de nota Vaste grond voor beleid is de gewenste minimale omvang 10% van de boekwaarde: € 940.690. De huidige stand van de ARG is € 3.024.086. Hoewel de ARG de minimale omvang overstijgt is er vanuit het voorzichtigheidsbeginsel vooralsnog geen aanleiding om de ARG af te romen ten gunste van de Algemene Reserve van de Algemene Dienst.

Meerjarenperspectief

B. Niet in exploitatie genomen gronden

Breeveld

Voor dit complex, dat ontwikkeld zou worden als bedrijvenventerrein is in overleg met de accountant in 2011 een verliesvoorziening getroffen van € 800.000. Eind 2014 is met Blueprint Automation een principeakkoord gesloten over de verkoop van deze grond. In 2015 is dit principeakkoord uitgewerkt tot een definitieve koopovereenkomst. In 2015 het bestemmingsplan voor dit gebied aangepast en heeft vervolgens de levering van de kavel plaatsgevonden. In het kader van de aanstaande invoering van de Vpb is de exploitatie per 2015 afgesloten.

In het kort heeft deze verkoop het volgende financiële gevolg:

Boekwaarde Breeveld 31-12-2014	+ 5.772.205
<i>Kosten</i>	
Rente over boekwaarde	+ 245.318
Fondsafdrachten (RIW/Groenfonds)	+ 1.214.000
Ambtelijke uren/ bestemmingsplan/	+ 123.069
Uitbested werk (BRM/WRM)	+ 69.334
Reservering overlopende kosten 2016	+ 100.000
<i>Opbrengsten</i>	
Grondverkoop	- 7.265.716
<i>Voorziening</i>	
Verliesvoorziening	- 800.000
<i>Saldo/ Restant verliesvoorziening</i>	- 541.790
Het saldo van de verliesvoorziening is toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	
Boekwaarde Breeveld 31-12-2015	0

Overige percelen

In dit complex worden de overige gronden van het Grondbedrijf beheerd. Dit zijn met name agrarische percelen die als compensatiegrond kunnen worden ingezet. Daarnaast worden eventuele koopopties voor strategisch gelegen percelen in dit complex ondergebracht. De boekwaarde per vierkante meter bedraagt minder dan € 2 per m².

Vanaf 2016 worden deze gronden in verband met de wijziging van de BBV-regels overgezet naar de MVA status (Materiele Vaste Activa)/ Strategische gronden. Hetgeen betekent dat geen rente toegerekend mag worden aan de boekwaarde en dat het financiële beheer overgaat naar de algemene dienst.

A. In exploitatie genomen gronden

Snel en Polanen

Dit betreft een samengestelde gebiedsexploitatie bestaande uit meerdere deelexploitaties:

Waterrijk

In 2015 is de ontwikkelaar (Heijwaal) van De Mozaïek op eiland 4 na succesvolle verkoop gestart met de bouw van dit project met in totaal 80 wooneenheden en een plek voor horeca. Dit project was in het kader van de marktontwikkelingen in meerdere fases opgedeeld. De verkoop loopt zodanig dat de opgenomen fasering van de afname van de totale kavel sneller is uitgevoerd dan in eerste instantie afgesproken met deze ontwikkelaar.

In 2015 zijn ook de tweede 19 vrije kavels (particulier opdrachtgeverschap) op de markt gebracht middels een interactieve kavelkaart op de website. Bij de eerste loting zijn 17 kavels gereserveerd. Deze kavels zullen naast de eerste 20 vrije kavels op dit eiland in de loop van 2016/2017 door de particuliere kopers worden uitgewerkt tot een bouwaanvraag waarna de kopers hun kavel afnemen.

Daarnaast is in 2014 uit een selectie voor drijvende woningen een partij geselecteerd (Balance d'Eau). Deze partij gaat in eerste instantie 4 drijvende woningen ontwikkelen. De ontwikkeling en verkoop van deze woningen lijkt voorspoedig te verlopen. In de loop van is 2015 hiervoor de vergunning verleent en de levering van de kavels zal in de loop van 2016 plaatsvinden. De kwalificatie als roerend of onroerend en financiering van de woningen zijn de grootste obstakels. Gemeente Woerden behandelt deze kavels (water met meerpalen) en drijvende woningen als onroerend goed. Na de geslaagde eerste fase zal in de tweede helft van 2016 de volgende verkoop van de drijvende woningen plaatsvinden, waarna deze vanaf eind 2016 tot 2018 geleverd worden.

De met Bavog gevoerde rechtszaak is afgehandeld. De rechter heeft geoordeeld dat Bavog niet aansprakelijk is voor de veroorzaakte schade. De schade was reeds opgevangen binnen de grondexploitatie.

Cattenbroek

Het bestemmingsplan voor de recreatie-eiland is inmiddels vastgesteld. De selectie van een partij(en) om het recreatiegebied te ontwikkelen en exploiteren is inmiddels opgestart. Deze procedure van marktselectie wordt gedaan in samenspraak met het Recreatieschap die later ook eigenaar zal worden van de gronden in het gebied.

Snellerpoort

In 2009 was besloten om het plandeel Snellerpoort stil te leggen en in een later stadium te ontwikkelen. Nu de (woning)markt zich lijkt te herstellen en de projecten Defensie eiland, Campina en Waterrijk goed in ontwikkeling zijn, is het plan Snellerpoort opnieuw opgepakt. Tussentijds is het plangebied onderwerp geweest voor de provinciale pilot 'organische ontwikkeling'. Naar bleek bestond bij potentiële initiatiefnemers meer behoefte aan zekerheid, met name op het gebied van verkeer (wel/niet omleggen Steinhagenseweg). Het plan is de afgelopen periode ook tegen het licht gehouden om in te schatten of het nog voldoet aan de (markt)omstandigheden van nu. Recentelijk is, gelet op de gewenste ontwikkeling, gestart met het uitwerken van de omlegging van de Steinhagenseweg en de kruising met het langzaam verkeer.

Kamerik Noord-Oost II

Kamerik Noord-Oost is een uitbreidingslocatie voor woningbouw aan de noordoostzijde van de kern Kamerik. Het plan bevat in totaal 64 woningen en een zorgcomplex. Naar verwachting zal deze grondexploitatie begin 2019 afgesloten kunnen worden met een winst op basis van de exploitatie 2015 ca. € 609.000 op startwaarde.

Defensie-eiland

Dit betreft een binnenstedelijke herstructureringsopgave met een bouwprogramma van circa 230 woningen. Binnen dit project is sprake van een grote bodemsanering en worden daarnaast oude structuren teruggebracht. In 2013 is gestart met de bouw van de eerste fase, in 2015 zijn de eerste woningen opgeleverd. De totale verliesvoorziening bedraagt per 31-12-2015, inclusief bijgeschreven rente, € 16.527.140.

Grondexploitaties per 1-1-2015

Onderstaand worden de vastgestelde exploitaties van de bouwgronden in exploitatie samengevat. Het betreft de resultaten van de vastgestelde grondexploitaties op prijspeil 1-1-2015.

Complex	Boekwaarde 31-12-14	Nog te maken kosten	Nog te ver- wachten opbrengsten	Verwacht expl. resultaat op eindwaarde	Voorziening	Verwacht expl. resultaat op eindwaarde incl. voorz.	Verwacht expl. resultaat op startwaarde incl. voorz.
In expl. genomen complexen							
Snel en Polanen	247.365	50.492.601	58.087.625	-7.347.659		-7.347.659	-4.459.000
Kamerik Noord-Oost II	-271.759	1.523.995	1.971.168	-718.931		-718.932	-609.000
Defensie-eiland	16.086.100	4.159.016	3.968.490	16.276.626	16.262.140	14.486	11.767
Totaal in expl. Genomen	16.061.706	56.175.612	64.027.283	8.210.036	16.262.140	-8.052.105	-5.056.233

Vlottende activa**Voorraden****(BW grex en niet grex)**

De gepresenteerde voorraden betreffen onderhanden werken en voorraden in verband met de grondexploitatie, te onderscheiden in: *niet in exploitatie genomen bouwgronden* en *in exploitatie genomen bouwgronden*.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden**Totaal**

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ vermeerderingen	opbrengsten/ Verminderen	Boekwaarde per 31-12-2015
6.070.612	1.509.053	7.265.716	313.949

Breeveld

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ vermeerderingen	opbrengsten/ Verminderen	Boekwaarde per 31-12-2015
5.772.205	1.493.511	7.265.716	0

De opbrengsten bedroegen de grondverkoop aan BPA. De kosten bestaan onder andere uit plankosten, fondsafdrachten, bouw- en woonrijp maken en rente over de boekwaarde.

Overige percelen

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ Vermeerderingen	opbrengsten/ verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2015
298.407	15.542		313.949

De bestedingen hebben betrekking op rentekosten en omslagheffing.
De gemiddelde boekwaarde per m² van dit complex bedraagt minder dan € 2.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (incl. voorzieningen)**-7.434.188****Totaal**

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ vermeerderingen	opbrengsten/ verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2015
-200.433	3.052.975	10.286.728	-7.434.188

Snel en Polanen

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ vermeerderingen	opbrengsten/ verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2015
247.365	1.858.113	9.135.644	-7.030.166

De bestedingen hebben betrekking op de kosten van het bouw- en woonrijp maken van de eiland 4 en het Villapark. De planontwikkelingskosten bedroegen ca. € 0,7 mln. Er zijn bijdragen aan de diverse fondsen gedaan van ca. € 701.000.

De opbrengsten betreft verkopen van vrije kavels in het Villapark, eiland 4 en de verkoop van het project De Mozaiek. De totaalopbrengsten in 2015 bedroegen ca. € 9.1 mln.

Kamerik Noord-Oost II

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ vermeerderingen	opbrengsten/ verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2015
-271.759	47.852	11.550	235.457

De opbrengsten hebben betrekking op rente. De bestedingen hebben betrekking op de voorbereidingen van bouw- en woonrijp maken en planontwikkelingskosten.

Defensie-eiland

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ vermeerderingen	opbrengsten/ verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2015
16.086.100	1.147.010	874.537	16.358.576

De bestedingen betreffen de kosten voor de rente-, planontwikkelingskosten, civiele techniek, verzekeringen en belastingen. De verkregen opbrengsten hebben betrekking op verkregen subsidies.

De verliesvoorziening van het Defensie-eiland bedraagt per 1-1-2015 € 16.262.140. Deze voorziening bestaat uit een deel dat op startwaarde is gereserveerd en een deel dat op eindwaarde is gereserveerd. Over het deel dat op startwaarde is gereserveerd wordt jaarlijks rente bijgeschreven. Over het jaar 2015 is € 265.000 rente bijgeschreven waardoor de totale voorziening per 1-1-2016 € 16.257.140 bedraagt. Het verloop van de verliesvoorziening van het Defensie-eiland is hieronder weergegeven.

Boekwaarde per 1-1-2015	bestedingen/ vermeerderingen	opbrengsten/ verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2015
-16.262.140		265.000	-16.527.140

BIJLAGEN

Bijlage 1	Lasten en baten per programma
Bijlage 2	Overzicht afgesloten kredieten 2015
Bijlage 3	Overzicht lopende kredieten mee naar 2016
Bijlage 4	Budgetreserveringen

Bijlage 1 Lasten en baten per programma

		Begroot primitief	Begroot incl. begrotingswijziging	Werkelijk	Verschil begroot -/ -werkelijk	
1	Bestuur, dienstverlening en veiligheid	lasten	10.352.727	12.252.182	11.097.767	1.154.415
		baten	1.084.603	1.084.603	1.330.275	-245.672
		saldo	9.268.124	11.167.579	9.767.491	1.400.088
2	Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	lasten	27.810.642	28.139.809	24.849.111	3.290.698
		baten	12.546.248	12.903.973	13.452.776	-548.803
		saldo	15.264.394	15.235.836	11.396.334	3.839.502
3	Sociaal Domein	lasten	46.587.191	44.637.448	44.266.810	370.638
		baten	7.876.200	7.965.560	8.029.495	-63.935
		saldo	38.710.991	36.671.888	36.237.315	434.573
4	Cultuur, economie en milieu	lasten	5.696.367	5.644.548	5.230.345	414.203
		baten	1.159.133	1.170.133	1.155.622	14.511
		saldo	4.537.234	4.474.415	4.074.723	399.692
5	Sport en Onderwijs	lasten	14.179.383	14.432.093	13.869.179	562.914
		baten	2.630.594	2.649.620	2.762.989	-113.369
		saldo	11.548.789	11.782.473	11.106.190	676.283
6	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	lasten	8.106.374	24.891.967	26.848.567	-1.956.600
		baten	3.716.371	20.726.650	25.196.748	-4.470.098
		saldo	4.390.003	4.165.317	1.651.819	2.513.498
7	Algemene inkomsten	lasten	-819.678	2.255.202	2.397.495	-142.293
		baten	77.174.892	76.278.555	78.531.052	-2.252.497
		saldo	-77.994.570	-74.023.353	-76.133.557	2.110.204
	Totaal programma 1 t/m 7	lasten	111.913.006	132.253.249	128.559.272	3.693.977
		baten	106.188.041	122.779.094	130.458.956	-7.679.862
		saldo	5.724.965	9.474.155	-1.899.684	11.373.839

Bijlage 2 Afgesloten kredieten 2015

Grootboeknr.	Omschrijving Grootboeknummer	I/U	Begroot	Werkelijk	Restant krediet
72030126	Vervanging scanners	U	18.000	17.026	974
72100122	Reconstructie Eikenlaan e.o.	U	28.317	27.981	336
72100128	Reconstructie / verharding IBOR 2014	U	263.381	263.378	3
72100299	Vervanging verhardingen 2013	I	7.454	-8.215	15.669
	Vervanging verhardingen 2013	U	12.851	27.587	-14.736
72100314	Bruggen vervanging 2014	I	11.156	7.707	3.449
	Bruggen vervanging 2014	U	162.507	165.905	-3.398
72100321	Overname verlichtingsareaal Citytec 2015	U	2.527.785	2.525.518	2.267
72110153	Herinrichting Stationsomgeving	I	329.114	62.951	266.163
	Herinrichting Stationsomgeving	U	-261.650	5.238	-266.888
72400117	Beschoeide en onbeschoeide oevers 2013	U	376.711	377.619	-908
74230108	Aankoop de Rots en onderwijskundige aanpassingen	U	36.678	36.678	0
74330105	Nieuwbouw Praktijkschool Woerden	U		15.387	-15.387
74410207	Eerste inrichting Minkema College	U	0		0
74410999	Afboeken boekwaarde Essenlaan	U	-662.201		-662.201
75100999	Afb. boekwaarde inrichtingskosten bibliotheek Kamerik	I		-10.304	10.304
	Sportveldenbeheersplan fase 1	I	5.986		5.986
75310126	Sportveldenbeheersplan fase 1	U	21.123	27.109	-5.986
75310146	Sportlust veld 5 kunstgras toplaag	I	4.820		4.820
	Sportlust veld 5 kunstgras toplaag	U	2.318	7.138	-4.820
75310147	Sportlust veld 5 kunstgras constructie	U	8.434		8.434
75310151	Kunstgrasveld toplaag MHCW	U	89.087	89.087	0
75310152	Kunstgrasveld constructie MHCW	U	53.584	53.584	0
75310153	Kunstgrasveld toplaag SCW	U	85.443	85.443	0
75310154	Kunstgrasveld constructie SCW	U	83.901	83.901	0
75310159	Sportveldenbeheersplan renovatie 2014	U	128.602	129.460	-858
75310160	Kunstgras MHCW 2014 constructie veld 2	U	39.240	19.501	19.739
75310161	Kunstgras MHCW 2014 toplaag veld 2	U	67.806	67.806	0
75310171	Diversen sportbeheersplan 2015	U	475.000	872.814	-397.814
75600143	Speelplaatsen vervanging 2013	I	5.750		5.750
	Speelplaatsen vervanging 2013	U	58.300	71.248	-12.948
75600144	Speelplaatsen vervanging 2014	U	-6.086		-6.086
76700602	Afw. Aktief `70 i.v.m. verkoop	I		-10.566	10.566
77210125	Ondergrondse restafvalcontainer laagbouw	U	390.685	188.804	201.881
77210126	Bovengrondse inpandige restafvalcontainers	U	123.110	24.194	98.916
77210127	Ondergrondse papiercontainer bij gestapelde bouw	U	157.320	34.350	122.970
77210130	Vervanging bovengrondse inpandige restafv. containers	U	200.000		200.000
77210132	Inbesteden ondergr. glas & papierinz. & eigen wagen	U	200.000		200.000
77220160	Vrijvalriolering 2014	I		-32.127	32.127
	Vrijvalriolering 2014	U	282.009	313.169	-31.160
77220164	Maatregelen BRP Harmelen	U	22.310	22.500	-190
78221298	Afboeken grond Hulzengaschool	I		-22.856	22.856
78221299	Verkoop pand Recshop	I		-274.689	274.689

Toelichting afgesloten kredieten

Diversen sportbeheersplan 2015

In de bestuursrapportage van 2015 bent u geïnformeerd over het herstel van de hockeyvelden 1 en 3 van MHCW, daarbij is ook een tekort aangegeven. Oorzaak was de absolute noodzaak om voor de sportvereniging een bespeelbaar veld te hebben voor de start van het sportseizoen. Over de (verkeerde) aanleg van de velden lopen nog juridische trajecten (schadeclaims). Deze kunnen er nog toe leiden dat de overschrijding lager uitvalt. De overschrijding wordt verwerkt in de begroting en zal leiden tot hogere kapitaallasten.

Ondergrondse restafvalcontainer laagbouw

Bovengrondse in pandige restafvalcontainer

Ondergrondse papiercontainer bij gestapelde bouw

Vervanging bovengrondse in pandige restafval container

Inbesteding ondergronds glas- & papierinzameling

Dit betreft vijf kredieten die op grond van het Afvalbeheerplan Woerden 2013-2016 beschikbaar zijn gesteld. Deze kredieten zullen gedeeltelijk dan wel geheel niet worden besteed, als gevolg van de keuze voor een nieuw afvalinzamelsysteem (optie B, raadsbesluit augustus 2015).

De vrijvallende kapitaallastenruimte die resulteert uit de lagere investeringsbedragen zal worden gebruikt ter dekking van nieuwe investeringen die nodig zijn voor het nieuwe afvalstelsel. Dit betreft onder andere de aanschaf van gechipte mini-containers en de aanschaf en implementatie van een containermanagementsysteem.

Bijlage 3 Lopende kredieten mee naar 2016

Grootboeknr	Omschrijving Grootboeknummer	I/U	Begroot	Werkelijk	Restant krediet
70030107	Modernisering GBA	U	48.000		48.000
70030108	Modernisering GBA 2014 1e tranche	U	100.000		100.000
70030109	Modernisering GBA 2015 2e tranche	U	100.000		100.000
72030124	Midoffice	U	52.745	21.710	31.035
72030128	Vervanging CMS tbv. internet en intranet	U	1.479		1.479
72030132	Nat. uitvoeringprogr. project E-overheid (onhold)	U	333.838		333.838
72030134	Vervanging werkplekken automatisering 2014	U	75.423		75.423
72030135	Gegevensbeheer en distributie 2014	U	30.829	16.113	14.716
72030136	Beheerskosten doorgroei hardware 2014	U	30.000	26.917	3.083
72030137	Event beheerskosten doorgroei hardware 2015	U	30.000		30.000
72030138	Informatievoorziening I pads 2015	U	48.000	4.281	43.719
72030139	Vervanging doorgroei hardware 2015	U	27.000		27.000
72030140	Vervanging netwerk switches 2015	U	63.000	51.046	11.955
72030141	Vervanging werkplekken 2015	U	95.000		95.000
72030142	Vervanging bestaand serverplatform 2015	U	93.000		93.000
72040105	Digitaal werken	U	38.271		38.271
72050109	Vervanging couverteermachine 2014	U	23.000		23.000
72060103	Vervanging PION	U	30.000		30.000
72100215	Aanleg westelijke randweg Harmelen Project 6a en b	U	6.111.866	63.568	6.048.298
72100241	Bravo Project 3 aansluiting A12 Waarder	U	2.645.487	47.640	2.597.847
72100260	Ontsluiting kassengebied Harmelerwaard	U	3.352.863	532.743	2.820.120
72100265	Project Bravo 8	U	1.049.253	617.339	431.914
	Vervanging Toyota Dyna 21-BD-SF	I		-450	450
72100288	Vervanging Toyota Dyna 21-BD-SF	U	54.000		54.000
	Bruggen vervanging 2015	I		-25.043	25.043
72100315	Bruggen vervanging 2015	U	800.000	630.786	169.214
72100316	Reconstructie/vervanging verharding (IBOR) 2015	U	2.690.000	2.565.219	124.781
72100501	Maatregelen doorstroming Boerendijk-Rembr. laan 2015	U	4.200.000	48.131	4.151.869
	Vervanging beschoeiing 2015	I		-368.604	368.604
72400118	Vervanging beschoeiing 2015	U	1.200.000	941.824	258.176
	Scholenbouw Harmelen	I	-135.980	-99.291	-36.689
74230103	Scholenbouw Harmelen	U	7.630.168	4.277.921	3.352.247
	Scholencuster Kamerik (Hemrik/Maria Goretti)	I	-822.600		-822.600
74230115	Scholencuster Kamerik (Hemrik/Maria Goretti)	U	1.353.220	28.580	1.324.640
74230118	1e inrichting OLP/meubilair basisonderw. 2008-2026	U	381.464		381.464
74230120	Asbestsanering schoolgebouw	U	204.748	204.205	543
	Nieuwbouw Minkemaschool (College)	I	1.277.927		1.277.927
74410204	Nieuwbouw Minkemaschool (College)	U	-999.055	230.402	-1.229.457
74430104	Eerste inrichting Kalsbeek	U	74.831	1.288	73.543
74430105	Eerste inrichting Kalsbeek 2013	U	59.000		59.000
74430106	1e inrichting Kalsbeek 2014	U	59.000		59.000
74800291	BTW Brede scholen Schilderskwartier	U	-248.812		-248.812
74800292	BTW Brede school Waterrijk(Snel en Polanen)	U	-222.211		-222.211
75310168	Project Droge Voeten Triaq	U	179.210	170.270	8.940
75310169	Maaimachine John Deere 2015	U	71.500		71.500

Grootboeknr	Omschrijving Grootboeknummer	I/U	Begroot	Werkelijk	Restant krediet
75310170	Tractor Case 3 2015	U	50.000		50.000
75600118	Kopp.groenbeheerssys.fase 2 en vastgoedbeh	U	10.287		10.287
75600145	Houtversnipperaer met opvangkar	U	27.000		27.000
75800101	Speelplaatsen en velden 2015	U	160.000	144.758	15.242
77210104	Software reiniging en klachtenlijn prio. 5472	U	20.009		20.009
77210128	Aanbest. ondergrondse restcontainer inzameling	U	270.000	5.997	264.004
77210129	Ondergrondse restafvalcontainers laagbouw 2015	U	440.000	8.350	431.650
77210131	Ondergrondse papiercontainers bij gestapelde bouw 2015	U	160.000	11.350	148.650
77220161	Mechanische riolering 2014	U	217.502	72.231	145.271
77220165	Vrijverval riolering prio. 2015	U	1.800.000	1.635.025	164.975
77220166	Mechanische riolering 2015	U	360.000	215.176	144.824
77220167	Duikers en drainage 2015	U	105.000	97.542	7.458
77240217	Gebouw/Aula begraafplaats Rijnhof. Geestdorp	U	12.194	0	12.194
77240218	Vervanging Toyota Dyna 42-BD-TL	U	51.408		51.408
77240220	Grafdelfmachine Hansa	U	76.000		76.000
78221201	Basisregistratie grootschalige basiskaart	U	122.540	90.156	32.384
78221202	Bestelbus/landmeter 56-BH-JR 2015	U	35.000		35.000
79300102	Software belastingpakket	U	73.071		73.071
79300103	WOZ basisregistratie	U	8.000		8.000
79300104	Landelijke voorziening WOZ 2015	U	21.500	2.900	18.600
79930101	Vervanging auto 10-BD-XX (wijk1)	U	54.000		54.000
79930102	Vervanging Kiep/bakwagen Mitsubishi 43-BF-DG	U	54.000		54.000
79930103	Vervanging Mitsubishi/Canter/kraan (44-BF-DG)	U	54.000		54.000
79930104	Opel bakwagen (wijk 2)	U	54.000		54.000
79930105	Opel bakwagen (wijk 2)	U	54.000		54.000
79930106	Opel bakwagen (wijk 3)	U	54.000		54.000
79930108	Mitsubishi Canter	U	48.600		48.600
79930109	Kiepbak/kraanwagen Opel	U	48.600		48.600
79930201	Advies- en onderzoekskosten nieuw gemeentehuis	U	648		648

Bijlage 4 BUDGETRESERVERINGEN

	Progr	Omschrijving	Bedrag	
categorie 1		<i>Opdracht is gegeven, verplichting is aangegaan, werkzaamheden zijn nog niet uitgevoerd/gefactureerd</i>		
	1	Friciekostenbudget	1.031.773	
	1	Samenwerking WOW	283.000	
	1	Convenant Groene Hart	50.000	
	2	Baggeren inzake aanpak overlast Vederkruid	78.600	
	2	Onderzoek verkeerssituatie Woerden-West	75.000	
	3	Economisch actieplan	212.500	
	3	Inwonercloud	145.720	
	3	Projectleider Buurtaanpaak Lekoord	35.000	
	3	Initiatief Gemaal Kamerik	25.000	
	3	Investeringsfonds Sociaal Domein	676.600	²
	3	opleidingsplan Sociaal Domein	110.000	
	4	Biobased Economy Groene Hart	10.990	
	4	Economisch actieplan	185.360	
	4	Cultuur	33.000	
	6	Cultuurhistorische waardekaart	15.000	
	6	Gildepoortje	25.000	
		Totaal categorie 1	2.992.543	
		Af: bijdrage uit de reserves:		
		Revitalisering wijken/bedrijfsterreinen (t.b.v. economisch actieplan)	131.442	
		Algemene reserve (t.b.v. investeringsfonds + convenant Groene Hart)	726.600	
		totaal categorie 1 bijdragen vanuit reserves	858.042	
		totaal categorie 1 met budgettaire consequenties		2.134.501
categorie 2		<i>Het (nog) niet uitgegeven budget heeft een directe relatie met een doeluitkering en/of een subsidiebeschikking</i>		
	5	Combinatiefuncties/Buurtsportcoaches	122.300	
	3	iPGB	38.000	
		totaal categorie 2 met budgettaire consequenties	160.300	160.300
categorie 3		<i>Opdracht is nog niet gegeven, verplichting nog niet aangegaan, geplande uitgaven zijn door omstandigheden (nog) niet uitgevoerd</i>		
	3	Wijk- & dorpsaccommodaties	38.000	
	5	Onderwijsbeleid 2015-2018	236.234	
		totaal categorie 3	274.234	
		af: bijdrage uit de reserves:		
		Onderwijskansenbeleid (t.b.v. onderwijsbeleid 2015-2018)	236.234	
		totaal categorie 3 bijdragen vanuit reserves	236.234	
		totaal categorie 3 met budgettaire consequenties		38.000
		Totaal budgetreserveringen met budgettaire consequenties		2.332.801

² NB hierover heeft uw raad al een besluit genomen vooruitlopend op de vaststelling van deze jaarrekening (16R.00062 d.d. 5 april 2016)

II JAARREKENING

- Balans
- Waarderingsgrondslagen
- Toelichting balans
- Programmarekening
- Toelichting programmarekening
- Overzicht gerealiseerde baten en lasten per programma
- Algemene dekkingsmiddelen
- Dotaties/vrijval reserves per programma
- Overzicht lasten en baten per programma
- Wet normering topinkomens
- Overzicht incidentele baten en lasten

BALANS

Activa (bedragen * € 1)	31-12-2015	01-01-2015
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>		
– kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
– kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.	18.848	32.119
Totaal immateriële vaste activa	18.848	32.119
<u>Materiële vaste activa</u>		
– investeringen met een economisch nut	139.323.226	140.840.915
– investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	14.474.221	12.625.660
– investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	40.627.941	33.285.338
<i>Waarvan activa in erfpacht</i>		
Totaal materiële vaste activa	194.425.388	186.751.913
<u>Financiële vaste activa</u>		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
– Deelnemingen	352.433	352.433
– Gemeenschappelijke regelingen	0	0
– Overige verbonden partijen		
Leningen aan:		
– Woningcorporaties / deelnemingen	0	0
– Overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende geldleningen	1.956.608	1.895.578
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
Totaal financiële vaste activa	2.309.041	2.248.011
Totaal vaste activa	196.753.277	189.032.043
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>		
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:		
– Niet in exploitatie genomen bouwgronden	313.949	5.270.613
– Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-7.434.187	-200.435
Gereed product en handelsgoederen		
Vooruitbetalingen		
Totaal voorraden	-7.120.238	5.070.178
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</u>		
Vorderingen op openbare lichamen	9.248.936	8.407.484
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
overige vorderingen	8.934.260	10.992.456
Overige uitzettingen		
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	18.183.196	19.399.940
Liquide middelen (Kas-, bank- en girosaldi)	222.164	72.662
<u>Overlopende activa</u>		
Nog te ontv. Europese & Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige overlopende activa	7.130.908	3.037.183
Totaal overlopende activa	7.130.908	3.037.183
Totaal vlottende middelen	18.416.030	27.579.963
Totaal Activa	215.169.307	216.612.006

Passiva (bedragen * € 1)	31-12-2015	01-01-2015
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
Reserves:		
– Algemene reserve	45.036.572	43.105.143
– Overige bestemmingsreserves	32.088.875	32.435.953
Resultaat voor bestemming	5.100.680	4.785.348
Totaal eigen vermogen	82.226.127	80.326.444
Vorzieningen	7.647.289	8.035.258
<u>Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer</u>		
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
– Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
– Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	88.417.993	97.158.525
– Binnenlandse bedrijven		
– Overige binnenlandse sectoren		
-- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	190.000	60.000
Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	88.607.993	97.218.525
Totaal vaste passiva	173.380.729	185.580.226
Vlottende passiva		
<u>Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</u>		
Kasgeldleningen	14.500.000	7.000.000
Bank- en girosaldi	2.163	28.259
Overige schulden	12.545.158	16.603.025
Totaal netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar	27.047.321	23.631.284
<u>Overlopende passiva</u>		
Nog te bet. Europese & Nederlandse overheidsheidslichamen	230.731	230.731
Vooruitontv. Europese & Nederlandse overheidsheidslichamen		
Overige overlopende passiva	9.409.847	7.169.766
Overlopende passiva	9.640.578	7.400.497
Totaal vlottende passiva	36.687.898	31.031.781
Totaal Passiva	215.169.307	216.612.007
Borgstellingen of garantstellingen	109.070.704	114.014.956

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Balans

Immateriële vaste activa

Dit zijn kapitaaluitgaven waar geen bezittingen tegenover staan. De waarderingsgrondslag is tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en ontvangsten. Conform de BBV voorschriften is afschrijvingsduur 5 jaar, ingaande in het jaar na ingebruikname.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa kunnen worden ingedeeld in de categorieën investeringen met een economisch nut of investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings met een economisch nut worden, indien het bedrag hoger is dan € 20.000, in principe lineair afgeschreven in een door de raad aan te geven tijdsduur. Bij een aantal investeringen, voornamelijk gebouwen, kan op annuïteitenbasis worden afgeschreven. Deze vaste activa worden geactiveerd voor het bedrag van de investering, reserves worden niet in mindering gebracht op het actief. Bijdragen van derden die een directe relatie met het actief en de waardering ervan hebben, mogen wel in mindering gebracht worden. Activa met een economisch nut worden resultaat onafhankelijk afgeschreven. Extra afschrijven voor activa met een economisch nut is uitsluitend toegestaan als er sprake is van een duurzame waardevermindering, of als het actief eerder buiten werking wordt gesteld.

Onder investeringen met een maatschappelijk nut wordt verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Deze activa wordt geactiveerd, eventueel onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves en wordt op een zo kort mogelijke termijn af geschreven. Er mag resultaat afhankelijk afgeschreven worden en extra afschrijven is toegestaan.

Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven in een door de raad aan te geven tijdsduur zoals genoemd in de notitie afschrijvingsbeleid gemeente Woerden.

De eerste afschrijving van een vaste activa vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de uitgaven plaats hebben gevonden.

De afschrijvingstermijnen zijn in het algemeen voor:

- Gronden en terreinen	geen afschrijving
- Woonruimten	40 jaar
- Bedrijfsgebouwen	40 jaar
- Grond-, weg en waterbouwkundige werken	10 tot 60 jaar
- Vervoermiddelen	5 tot 10 jaar
- Machines, apparaten en installaties	5 tot 20 jaar
- Overige materiele vaste activa	5 jaar

Voor de specifieke afschrijvingstermijn per object wordt verwezen naar de notitie uitwerking van de beleidsregels omtrent waarden en afschrijven raadsbesluit 14 december 2006.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen verstrekt aan derden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de aflossingen. De deelnemingen worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Indien deze posten duurzaam in waarde verminderen, wordt de waarde navenant aangepast.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs. De onderhanden werken inzake grondexploitaties van het grondbedrijf worden gewaardeerd tegen kostprijs en verminderd met ontvangsten. Na volledige afronding van een complex worden de winsten genomen en gestort in de algemene reserve van het grondbedrijf (zie ook grondslagen grondexploitatie ontleend aan de jaarrekening van het grondbedrijf).

Bij uitzondering wordt er tussentijds al een gedeelte van de winst genomen, dit betreffen dan stortingen in reserves algemene dienst en grondbedrijf welk reeds bij raadsbesluit zijn bepaald.

Vorderingen

Vorderingen worden tegen de nominale waarde geregistreerd. Er is rekening gehouden met een eventuele oninbaarheid door middel van de onder vorderingen opgenomen post voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen

De tegoeden staan ter vrije beschikking, de liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze posten worden verantwoord tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene vrije reserves, de bestemmingsreserves met besluitvorming en de bestemmingsreserves zonder besluitvorming. Het eigen vermogen wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. Tevens vindt vorming plaats op basis van kosten die in een volgend verslagjaar zullen worden gemaakt, terwijl het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het verslagjaar of in een van de voorafgaande verslagjaren en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal verslagjaren. Rentetoevoegingen zijn verboden. Over de aanwending van de rentebaten mag afzonderlijk worden beslist en is conform de begroting toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorzieningen worden opgenomen tegen de contante waarde.

Langlopende schulden

Onder langlopende schulden worden verstaan de schulden met een oorspronkelijke looptijd van twee jaar of langer. Opgenomen is het oorspronkelijk geleende bedrag minus de aflossingen. De langlopende schulden worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Rekening van baten en lasten

In de rekening worden de baten en de lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting.

Zowel de baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Daarbij worden de baten en de lasten van het begrotingsjaar in de rekening opgenomen, onverschillig of zij tot ontvangsten of uitgaven in dat jaar leiden, of hebben geleid.

Ten aanzien van de grondexploitatie geldt nog in het bijzonder:

De uitgaven voor beheer, aankopen, bouw- woonrijpmaken en bijdragen fonds Infra Structurele Werken (Bovenwijkse voorzieningen), alsmede de inkomsten uit grondverkoop worden in de Winst- en Verliesrekening opgenomen. Het saldo van deze uitgaven en inkomsten komt tot uitdrukking in de post "mutaties voorraden". Met deze methodiek wordt voldaan aan de voorschriften ten aanzien van de bouwgrond exploitatie.

Enkele in de jaarrekening gehanteerde begrippen worden onderstaand nader omschreven.

1a. Voorraden/onderhanden werk.

In de balanspost onderhanden werk is onder meer het saldo van de werkelijk betaalde kosten van bouwrijp maken, grondaankopen etc. en de opbrengsten vanuit grondverkoop opgenomen; positieve of negatieve calculatieverschillen worden respectievelijk ten laste of ten gunste van het onderhanden werk gebracht. Het saldo van deze post (ook wel boekwaarde genoemd) kan zowel positief (meer uitgegeven dan ontvangen), als negatief (meer ontvangen dan uitgegeven) zijn.

1b. Overige activa en passiva.

De overige activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

2. Nog te realiseren.

Bij grondaankopen en grondverkoop wordt, nadat het raadsbesluit is genomen, de schuld c.q. vordering opgenomen in de administratie op de rekening nog te transporteren grondaankopen of grondverkoop. Als tegenrekening dient de rekening "nog te realiseren". Na transport van de gronden worden de kosten c.q. opbrengsten ten laste respectievelijk ten gunste van de exploitatierekening verantwoord en via de mutatie onderhanden werk in de boekwaarde opgenomen.

3. Verwerking rente in de jaarrekening.

De betaalde of ontvangen rente op de kapitaalverstrekking door de algemene dienst, alsmede de ontvangen rente bij grondverkoop worden in de exploitatierekening toegerekend aan de diverse complexen. Het saldo van deze rentebaten en lasten wordt via de post mutaties onderhanden werk/voorraden bijgeschreven of in mindering gebracht op de boekwaarde onderhanden werk.

4. Bedrijfsresultaat.

Het bedrijfsresultaat bestaat uit de resultaten bij definitieve afwikkeling van complexen.

Vaste activa **198.753.277**

Immateriële vaste activa **18.848**

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief **18.848**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
32.119	0	0	13.271	0	0	18.848

Materiële vaste activa **196.425.388**

Investerings met een economisch nut **139.323.226**

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
140.840.915	5.122.151	418.156	4.221.685	0	2.000.000	139.323.226

Dit kan als volgt onderverdeeld worden:

Boekwaarde per	31-12-15	01-01-2015
1 Gronden en terreinen	6.141.257	6.164.425
2 Woonruimten	900.766	921.039
3 Bedrijfsgebouwen	117.225.143	117.841.602
4 Grond- weg en waterwerken	5.095.627	5.285.841
5 Vervoersmiddelen	358.421	507.378
6 Machines, apparaten en installaties	2.015.946	2.336.753
7 Overigen	7.586.065	7.783.877
	<u>139.323.225</u>	<u>140.840.915</u>

1. Gronden en terreinen

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
6.164.425	0	22.856	312	0	0	6.141.257

De desinvestering betreft de verkoop van de Hulzengaschool in 2014.

2. Woonruimten

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
921.039	0	0	20.273	0	0	900.766

3. Bedrijfsgebouwen

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
117.841.602	4.793.173	384.546	3.025.085	0	2.000.000	117.225.143

De belangrijkste investeringen in bedrijfsgebouwen zijn:

* Nieuwbouw scholen Maurits Hof Harmelen	€ 4.277.921
* Uitbreiding Minkemacollege	€ 230.402
* Asbestsanering schoolgebouwen	€ 204.205

De belangrijkste desinvesteringen betreffen:

* Grondverkoop nieuwbouwscholen Maurits Hof Harmelen	€ 99.291
* Verkoop pand Recshop	€ 274.689

De waardevermindering is een direct gevolg van de uitspraak van het Europese Hof inzake de BTW vriendelijke structuur Brede Scholen.

4. Grond-, weg- en waterwerken

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
5.285.841	97.542	0	287.756			5.095.627

De investeringen hebben betrekking op duikers en drainage.

5. Vervoersmiddelen

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
507.378	0	450	148.508	0	0	358.421

6. Machines, Apparaten en installaties

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
2.336.753	21.306	0	342.113	0	0	2.015.946

7. Overige

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
7.783.877	210.129	10.304	397.638	0	0	7.586.065

De belangrijkste investeringen hebben betrekking op diverse hardware en automatisering.

De desinvestering betreft het afboeken van de boekwaarde van de inrichtingskosten bibliotheek Kamerik.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

14.474.221

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
12.625.660	2.531.146	32.127	650.457	0	0	14.474.221

Grond-, weg- en waterwerken

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
11.091.230	2.258.102	32.127	522.338	0	0	12.794.867

De investeringen hebben voornamelijk betrekking op riolering.

Overige

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
1.534.429	273.044	0	128.119	0	0	1.679.354

De investeringen hebben voornamelijk betrekking op afvalcontainers.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

40.627.941

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
33.285.338	10.662.595	728.548	2.252.665	338.780	0	40.627.941

Dit kan als volgt onderverdeeld worden:

Boekwaarde per		31-12-15	01-01-15
1	Bedrijfsgebouwen	€ 206.372	237.137
2	Grond-, weg- en waterwerken	€ 40.083.129	32.651.041
3	Machines, apparaten en installaties	€ 17.012	19.847
4	Overige	€ 321.428	377.314
		€ <u>40.627.941</u>	<u>33.285.338</u>

1. Bedrijfsgebouwen

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
237.137	0	0	30.765	0	0	206.372

2. Grond- weg en waterwerken

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
32.651.041	10.662.595	728.548	2.163.179	338.780	0	40.083.129

O.a. de volgende investeringen hebben plaatsgevonden:

* Reconstructie/vervanging verharding diverse wegen	€ 2.968.277
* Overname verlichtingssareaal Citytec	€ 2.525.518
* Vervanging beschoeiing	€ 1.319.443
* Uitvoering sportbeheersplan	€ 1.029.384
* Bruggen	€ 796.690
* Diverse Bravo-projecten	€ 664.980

* Infrastructurale werken kassengebied Harmelen	€	532.743
* Investerings kunstgrasvelden	€	406.460

De desinvestering betreft diverse bijdragen uit de Reserve Infrastructurale werken
De belangrijkste bijdrage van derden heeft betrekking op een bijdrage van het Hoogheemraadschap voor de vervanging van de beschoeiing Ouderijn (€ 288.000).

3. Machines, apparaten en installaties

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
19.847	0	0	2.835	0	0	17.012

4. Overige

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
377.314	0	0	55.885	0	0	321.428

Financiële vaste activa**2.309.041****Kapitaalverstrekking aan deelnemingen****352.433**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings/ uitbreidingen	Vermindering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
352.433	0	0	0	352.433

De volgende aandelen en effecten zijn in het bezit van de gemeente:

* Aandelen BNG	€	235.995
* Aandelen Vitens	€	72.902
* Effecten BNG	€	43.536
	€	<u>352.433</u>

Kapitaalverstrekking Gemeenschappelijke regelingen**0**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings/ uitbreidingen	Vermindering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
0	0	0	0	0

Overige langlopende geldleningen**1.956.608**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings/ uitbreidingen	Vermindering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
1.895.578	100.000	0	38.970	1.956.608

De boekwaarde per 31-12-2015 betreft de volgende leningen:

* Leningen St. gebouwen beheer Woerden	€	1.588.865
* Verstrekte geldleningen aan ambtenaren	€	106.754
* Verstrekte duurzaamheidsleningen	€	221.489
* Verstrekte geldlening kunstencentrum Het Klooster		36.000
Postduivenvereniging de Gevleugelde vrienden	€	<u>3.500</u>
	€	<u>1.956.608</u>

Vlottende activa 16.364.082

Vorraden -7.120.238

Niet in exploitatie genomen bouwgronden 313.949

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
5.270.613	1.509.053	7.265.716	313.949

Per complex (exclusief voorziening):

Breeveld

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
5.772.205	1.493.511	7.265.716	0

Per 31-12-2015 is dit complex afgesloten.

De opbrengsten betreft de verkoop van de grond.

De belangrijkste bestedingen zijn de storting in het FIW en Groenfonds (€ 1.214.400) en de rentekosten (€ 245.319)

Overige percelen

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
298.407	15.542	0	313.949

Dit betreft de inbreng van de complexen Zegveld verspreide percelen, compensatie gronden Harmelen en het project Schilderspark.

De besteding betreft voornamelijk rentekosten (€ 12.682).

De gemiddelde boekwaarde per m² van dit complex bedraagt minder dan € 2.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie -7.434.187

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
-200.435	3.052.975	10.021.728	-7.434.187

Boekwaarde per 01-01-2015	€	16.061.705
Voorziening verlies Defensie-eiland	€	<u>-16.262.140</u>
Boekwaarde 01-01-2015 subadministratie Grondbedrijf	€	<u>-200.435</u>

De genoemde boekwaarde per 01-01-2015 is inclusief een voorziening gevormd voor het complex Defensie-eiland.

Na verwerking van de voorzieningen krijgen we het volgende beeld:

Boekwaarde per 31-12-2015	€	9.092.952
Voorziening verlies Defensie-eiland	€	<u>-16.527.140</u>
Boekwaarde 31-12-2015 subadministratie Grondbedrijf	€	<u>-7.434.188</u>

Per complex (exclusief voorziening):

Snel en Polanen

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
247.365	1.858.113	9.135.644	-7.030.166

De bestedingen hebben betrekking op de kosten van bouw- en woonrijpmaken van de eilanden 3 en 4 en het Villapark van ca. € 415.000. de planontwikkelingskosten bedroegen ca. € 550.000. Er zijn bijdragen aan diverse fondsen gedaan van ca. € 700.000.

De opbrengsten betreft verkopen van vrije kavels in het Villapark en eiland 4. Daarnaast zijn er nog overige opbrengsten, subsidies, huren en pachten e.d. ontvangen.

Voor dit complex worden de volgende kosten nog verwacht € 48.634.488
Dit betreffen vooral planstructurele en plangerichte voorzieningen

De opbrengsten voor dit complex worden geraamd op € 48.951.981
Dit betreft voornamelijk de bouw van woningen

	-317.493
Boekwaarde 31-12-2014	-7.030.166
Verwacht eindresultaat	<u>-7.347.659</u>

Kamerik N.O. II

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
-271.759	47.852	11.550	-235.457

De bestedingen hebben voornamelijk betrekking op interne uren.
De opbrengsten betreffen de rentebaten.

Voor dit complex worden de volgende kosten nog verwacht € 1.476.143
Dit betreffen vooral planstructurele en plangerichte voorzieningen

De opbrengsten voor dit complex worden geraamd op € 1.959.618
Dit betreft voornamelijk de bouw van woningen

	-483.475
Boekwaarde 31-12-2015	-235.457
Verwacht eindresultaat	<u>-718.932</u>

Defensie-eiland

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
16.086.100	1.147.010	874.534	16.358.576

Voor het te verwachten verlies is een voorziening getroffen van € 16.527.140.

De rentelast voor dit complex bedroeg over 2014 € 683.660. De overige bestedingen hebben voornamelijk betrekking op civiele kosten, externe advisering, planontwikkelingskosten en interne kosten.

De verkregen opbrengsten betreft een bijdrage van de Provincie Utrecht voor o.a. bodemsanering.

Voor dit complex worden de volgende kosten nog verwacht € 3.012.006

Dit betreffen vooral planstructurele en plangerichte voorzieningen		
De opbrengsten voor dit complex worden geraamd op	€	3.093.956
Dit betreft voornamelijk de uitgifte van gronden		
		<u>-81.950</u>
Boekwaarde 31-12-2015		16.358.576
Verwacht eindresultaat		<u>16.276.626</u>
Verliesvoorziening		<u>-16.527.140</u>
Verwacht exploitatieresultaat op eindwaarde		<u><u>-250.514</u></u>

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	16.183.196
--	-------------------

Vorderingen op openbare lichamen	9.248.936
---	------------------

Overige vorderingen	8.934.260
----------------------------	------------------

Debiteuren	€	2.969.583
Voorziening dubieuze debiteuren	€	-190.594
Overigen	€	<u>6.155.271</u>
	€	<u>8.934.260</u>

Liquide middelen (Kas-, bank- en girosaldi)	222.164
--	----------------

	31-12-15	01-01-2015
De specificatie luidt als volgt:		
Bank en girosaldi	€ 171.589	44.477
Bank- en girosaldi Parkeer Groep Nederland	€ 50.575	28.185
	€ <u>222.164</u>	<u>72.662</u>

De kredietfaciliteit bedraagt bij de B.N.G. € 9.000.000 en bij de Fortisbank € 6.807.

Overlopende activa	7.078.960
---------------------------	------------------

Nog te ontvangen bedragen		<u>7.130.908</u>
Totaal	€	<u><u>7.130.908</u></u>

Vaste passiva	173.380.729
----------------------	--------------------

Reserves	77.125.447
-----------------	-------------------

Totaal verloopoverzicht

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering i.v.m. activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
75.541.096	8.752.998	7.168.645			0	77.125.447

De reserves worden onderscheiden naar:

- **Algemene reserves**, hieronder wordt verstaan algemeen vrij beschikbaar.
- **Bestemmingsreserves** die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden.
- **Overige bestemmingsreserves**, hieronder wordt verstaan reserves met een specifiek doel, waarvan alleen de raad bevoegd is de bestemming te wijzigen.

Reserves	31-12-2015	01-01-2015
algemene vrije reserves	45.036.572	43.105.143
overige bestemmingsreserves	32.088.875	32.435.953
totaal reserve	<u>77.125.447</u>	<u>75.541.096</u>

Algemene vrije reserves	45.036.572
--------------------------------	-------------------

Algemene reserve

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
41.165.426	3.841.916	2.994.855	0		0	42.012.486

Deze reserve fungeert als buffer voor calamiteiten en exploitatietekorten. Incidentele uitgaven worden ten laste en incidentele inkomsten ten gunste van deze reserve gebracht. Tevens dient de reserve voor het neutraliseren van negatieve reserves.

De raad heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 besloten een deel van het positieve resultaat (€ 2.356.192) aan de reserve toe te voegen. Tevens is het voordelig saldo van de bestuursrapportage 2015 (€ 485.724) toegevoegd aan de reserve en is € 1.000.000 (afroming) uit de reserve Herstructurering Schilderskwartier gestort, conform de bestuursrapportage 2015.

Naar aanleiding van dit besluit hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden uit de Algemene reserve:

* Bestuursrapportage 2015	1.418.485
* Aankoop Brediusboerderij	550.732
* Investeringsfonds SD	323.396
* Inhaalslag baggeren	312.000
* Nadeel gebouwen	134.495
* BTW Compensatie Fonds	95.585
* Citymarketing	75.000
* Recreatieplas	53.571
* Stimulering economie	29.841
* Band Steinhagen	1.750
Totaal	€ 2.994.856

Algemene reserve grondbedrijf

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
1.939.717	1.349.369	265.000	0		0	3.024.086

Deze reserve dient om onvoorziene risico's in de grondexploitaties op te vangen.

De toevoeging bestaat uit rente 2015 (€ 807.579) en het positieve saldo van het afgesloten complex Breeveld (€ 5471.790).

De onttrekking betreft een aanvulling op de verliesvoorziening Defensie-eiland.

Overige Bestemmingsreserves	32.088.875
------------------------------------	-------------------

Reserve groenfondsen

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
459.338	120.303	1.220	0	0	0	578.422

Het groenfondsen wordt gebruikt ter uitvoering van groenplannen, subsidie onderhoud aan particuliere bijzondere status bomen, uitvoeringsbudget landschapsbeleid, landschapsbeleidsplan, groenstructuurplan en het aanleggen van ecologische verbindingzones.

De toevoeging betreft de verkoop van kavels en verkoop van snippergroen (in de koopsom is een bedrag per m² opgenomen t.b.v. het Groenfondsen).

Reserve infrastructuurwerken

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
14.932.170	2.367.684	728.548		0	0	16.571.306

Het doel van deze reserve is het realiseren van bovenwijkse voorzieningen van veelal grote omvang en met name wegeaanleg in het kader van BRAVO.

De toevoeging van de rente bedraagt € 559.956. Een toevoeging van € 1.799.674 heeft betrekking op de verkoop van kavels. In de koopsom is een bedrag per m² opgenomen t.b.v. Infrastructuurwerken.

De onttrekking heeft betrekking op BRAVO-projecten 3, 6 en 8.

Dekking kapitaallasten maatschappelijk nut

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
3.704.280	399.950	956.191	0	0	0	3.148.039

Deze reserve dient voor een gelijkmatige opvang van structurele lasten voortvloeiende uit investeringen in het kader van het VCP. Tevens dient de reserve ter dekking van rente en afschrijving van eenmalige investeringen die normaliter ten laste komen van overige bestemmingsreserves.

Een toevoeging van € 288.388 betreft de jaarlijkse storting in deze reserve. Ook is € 111.612 aan rente aan de reserve toegevoegd.

De onttrekking betreft de dekking van de kapitaallasten maatschappelijk nut, conform de genomen raadsbesluiten.

Dekking Kapitaallasten economisch nut

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
3.920.883	147.033	322.861	0	0	0	3.745.055

De reserve dient ter dekking van rente en afschrijving van eenmalige investeringen die normaliter ten laste komen van overige bestemmingsreserves.

De toevoeging betreft de rente over het saldo.

De onttrekking heeft betrekking op de dekking van de kapitaallasten economisch nut.

IBOR

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
555.986	0	140.000	0	0	0	415.986

De reserve dient ter egalisatie van onder- en overschrijdingen op de reguliere onderhoudsbudgetten IBOR. De onttrekking heeft betrekking op het product gras. Zie bestuursrapportage 2015.

Herstructurering Schilderskwartier

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
1.249.633	0	1.000.000	0	0	0	249.633

De reserve dient ter dekking van de nog te maken kosten Schilderskwartier en kosten van diverse werkzaamheden in de openbare ruimte van het Schilderskwartier.

De onttrekking betreft het afkomen van het saldo conform de bestuursrapportage.

Wet Maatschappelijke Ontwikkelingen

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
2.261.453	0	18.000		0	0	2.243.453

De reserve dient ter dekking van onder- of overschrijdingen van Wmo-budgetten in relatie met de ontvangen gelden vanuit de algemene uitkering gemeentefonds en eigen bijdragen CAK.

Conform het raadsbesluit van 29 maart 2012 inzake het beleidskader Wmo wordt de reserve Wmo gemuteerd bij onder- of overschrijdingen van de begrotingsposten HH, PGB, begeleiding Wmo en de ontvangen eigen bijdragen. Verder kan in specifieke uitzonderingsgevallen een beroep gedaan worden op de reserve Wmo.

In het kader van ontschotting sociaal domein wordt gelijktijdig met het voorstel t.b.v. de vaststelling van de jaarrekening 2015 een voorstel gedaan voor verbreding van de reserve Wmo tot een reserve Sociaal domein (zie Financiële beschouwing).

De onttrekking betreft een subsidie aan het thuishuis conform het raadsbesluit van 31-10-2013.

Revitalisering wijken/bedrijfsterreinen

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
141.792	0	11.736		0	0	130.056

De reserve dient ter dekking van de kosten voor het opstellen van wijkvisies en revitaliseringplannen voor bedrijfsterreinen.

De onttrekking betreft de ontwikkeling ontwikkeling Breeveld.

Onderhoud gemeentelijk vastgoed

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
3.342.656	498.815	0	0	0	0	3.841.471

De reserve dient ter bekostiging van onderhoud aan woningen en gebouwen. Het doel is de kosten op een gelijkmatige wijze te spreiden over een reeks van jaren. Het betreft hier alle gemeentelijke gebouwen met uitzondering van de schoolgebouwen.

De toevoeging betreft het saldo van het onderhoud gemeentelijk vastgoed.

Reserve samenwerking Woerden - Oudewater

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
368.820	0	368.820	0	0	0	0

De reserve dient voor het opvangen van risico's zoals benoemd in de businesscase samenwerking Woerden-Oudewater. Het gereserveerde bedrag is niet nodig en is vrijgevallen ten gunste van de jaarrekening 2015.

Reserve Woerden 650 jaar stad

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
0	7.500	0	0	0	0	7.500

In 2022 is Woerden 650 jaar stad. Het streven is om dan een budget van € 25.000 beschikbaar te hebben. In 2015 betreft dit een bedrag van € 7.500 en in de periode 2016 t/m 2022 € 2.500 per jaar.

Inventaris zwembaden

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
354.571	0	141.247	0	0	0	213.324

Deze reserve dient ter bekostiging van de inventaris zwembaden. De onttrekking betreft het saldo van begroot en werkelijke uitgaven.

Onderwijsreserves

Reserve Regionaal Bureau Leerplicht

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
544.722	20.427	107.644	0	0	0	457.505

De reserve voorziet in middelen ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten subregio NW-Utrecht, waarbij de gemeente Woerden fungeert als centrumgemeente. De toevoeging betreft de jaarlijkse rente. De onttrekking betreft het saldo van de kostenplaats Regionaal Bureau Leerplicht over 2015 (€ 28.44) en de uitvoering van het Convenant 2014 (€ 79.200).

Onderwijskansenbeleid

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
599.648	0	112.523	0	0	0	487.125

De reserve voorziet in middelen ter vergroting van de onderwijskansen en dient besteed te worden aan door het ministerie vastgestelde onderdelen. Ook is in de programmabegroting 2015-2018 jaarlijks extra geld beschikbaar gesteld. Het budget 2015 komt ten laste van deze reserve. De onttrekking betreft een bijdrage aan het Algemeen Onderwijsbeleid (€ 63.766) en t.b.v. het Onderwijskansenbeleid (€ 48.757).

Voorzieningen**7.647.289****Totaal verloopoverzicht**

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendingen	Saldo 31-12-2015
8.035.257	71.191	459.160	0	7.647.289

Voorziening verlofrechten

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendingen	Saldo 31-12-2015
54.749	0	0	0	54.749

Van gemeentewege is een financiële voorziening getroffen ter dekking van kosten van vervroegde uittrekking. Dit betreft kosten voor de betaling van restant verlofuren. M.i.v. 2014 betreft de voorziening nog 1 medewerker. In 2016 wordt deze voorziening volledig benut.

Pensioen (oud)wethouders

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendingen	Saldo 31-12-2015
2.762.527	71.191	113.883	0	2.719.834

Deze voorziening voorziet in een adequate pensioenopbouw voor (oud)wethouders en hun nabestaanden. De toevoegingen betreffen de storting 2015.

Reserve afvalstoffenheffing

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendingen	Saldo 31-12-2015
3.516.026	0	339.303	0	3.176.723

Deze reserve wordt gebruikt voor de egalisatie van de exploitatieoverschotten/tekorten op de reiniging/afvalstoffenheffing.

Reserve riolering

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendingen	Saldo 31-12-2015
1.701.956	0	5.973	0	1.695.983

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer**88.607.993****Onderhandse leningen van binnenlandse banken en ov. Fin. instellingen****88.417.993**

Het saldo van de langlopende geldleningen was per 1 januari 2015 € 97.158.525.
Er is € 8.740.532 afgelost, zodat het totale leningbedrag ultimo 2015 € 88.417.993 bedraagt.
De rentelast bedroeg over 2015 € 3.418.397 waarbij het rentepercentage gemiddeld 3,52% was.

Waarborgsommen**190.000**

Het saldo van de waarborgsommen was per 1 januari 2015 € 60.000.
In totaal is er € 317.500 gestort aan waarborgsommen i.v.m. optie aankoop gronden en € 187.500 teruggestort i.v.m. aankoop grond.

Flottende passiva	36.687.898
--------------------------	-------------------

Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	27.047.321
---	-------------------

Kasgeldleningen	14.500.000
------------------------	-------------------

Betreft een opgenomen kasgeldlening van € 7.500.000 met een looptijd tot 1-4-2016 en een kasgeldlening van € 7.000.000 met een looptijd tot 1-7-2016.

Bank- en girosaldi	2.163
---------------------------	--------------

Dit betreft het negatieve banksaldo ultimo 2015 op de BNG.

Overige schulden	12.545.158
-------------------------	-------------------

De overige schulden bestaan uit:	31-12-2015	01-01-2015
Crediteuren	8.857.919	12.359.679
Gemeentelijke spaarregeling	1.949.100	1.790.608
overige	1.738.138	2.452.738
	<u>12.545.158</u>	<u>16.603.025</u>

Overlopende passiva	9.640.578
----------------------------	------------------

De overlopende passiva bestaat uit:	31-12-2015	01-01-2015
Vooruitontv. Europese & Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige vooruitontvangen bedragen	17.155	17.155
Nog te betalen posten	7.865.170	5.492.286
Nog te bet. Europese & Nederlandse overheidslichamen	230.731	230.731
Nog niet vervallen rente	1.264.604	1.397.408
ISV-gelden	262.917	262.917
Overige	0	0
Totaal	<u>9.640.578</u>	<u>7.400.497</u>

Specificatie nog te betalen Europese & Nederlandse overheidslichamen:

Omschrijving	Saldo 01-01-15	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2015
Herontwikkeling Pius X	230.731	0	0	230.731

Borg- en garantstellingen

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente Woerden heeft per 31-12-2015 aan borgstelling uitstaan:

- Verenigingen en stichtingen binnen de gemeente Woerden € 12.448.639, aflossing 2015 € 333.045.
De toename komt door een nieuwe lening voor de nieuwbouw van het zorgcentrum Stichting 't Oude Landt.
Voor 2015 betekent dit per 4 mei 2015 € 2.000.000 en per 1 september 2015 € 2.000.000.
- Indirect garant aan leningen aangegaan door de woningbouwcorporaties voor € 90.797.000.

Dit betreft 50% van de restant hoofdsom waarvoor het waarborgfonds in eerste instantie garant staat.

Garantstellingen

De garantstellingen zijn verleend in het kader van de voormalige gemeentegarantstelling voor particulieren die een hypotheek afsloten en hypothecaire geldleningen ambtenaren.

Woningen (hypotheek) € 5.331.678, aflossing 2015 € 460.495.

Hypothecaire geldleningen ambtenaren € 493.387, aflossing 2015 € 307.028.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Contracten

In 2011 is er een leasecontract afgesloten voor een semi-permanent schoolgebouw t.b.v. het Kalsbeekcollege. De contractwaarde hiervan bedraagt € 1.467.180 excl. BTW met een looptijd van 11 jaar.

In 2012 is er een contract afgesloten voor diverse printers binnen de gemeente Woerden. De looptijd van het contract is 3 jaar, met de optie om het contract met twee keer één jaar te verlengen. De waarde van het contract is € 201.718 voor 3 jaar.

In 2014 is er een contract afgesloten voor koffie automaten binnen de organisatie. De looptijd van het contract is 3 jaar, met de optie om het contract twee keer één jaar te verlengen.

De waarde van het contract is € 101.255 incl. BTW voor 3 jaar.

PROGRAMMAREKENING

Totaaloverzicht

		Begroot primitief	Begroot incl. begrotings- wijziging	Werkelijk	Verschil begroot -/-werkelijk
Totaal programma 1 t/m 7	lasten	111.913.006	132.253.249	128.599.272	3.693.977
	baten	106.188.041	122.779.094	130.458.956	-7.679.862
	saldo	5.724.965	9.474.155	-1.899.684	11.373.839
Resultaat voor bestemming	lasten	111.913.006	132.253.249	128.599.272	3.693.977
	baten	106.188.041	122.779.094	130.458.956	-7.679.862
	saldo	5.724.965	9.474.155	-1.899.684	11.373.839
Dotatie/vrijval reserves	dotatie	1.976.244	4.012.854	6.396.805	-2.383.951
	vrijval	7.701.209	13.487.009	9.597.801	3.889.208
	saldo	-5.724.965	-9.474.155	-3.200.996	-6.273.159
Resultaat na bestemming	lasten	113.889.250	136.266.103	134.956.077	1.310.026
	baten	113.889.250	136.266.103	140.056.757	-3.790.654
	saldo	0	0	-5.100.680	5.100.680

TOELICHTING PROGRAMMAREKENING

PROGRAMMA 1 – BESTUUR, DIENSTVERLENING en VEILIGHEID

Programma 1 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 1.400.088. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 1.364.773 over te hevelen naar 2016. Hierdoor resteert een netto voordelig saldo van € 35.315. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Bestuursondersteuning college

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 1.018.995. Na aftrek van de hieronder voorgestelde budgetreservering voor frictiekosten van € 1.031.773 resulteert een nadelig saldo van € 12.778.

Burgerzaken

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 67.145. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleine onderschrijdingen op kosten zoals onderhoud van software en apparatuur, blanco eigen verklaringen CBR en lagere kosten verkiezingen..

Secretarieleges burgerzaken

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 65.364, met name doordat meer reisdocumenten zijn afgegeven dan was voorzien.

Bestuurlijke samenwerking

Dit product kent een voordelig saldo van € 352.228. Na aftrek van de voorgestelde budgetreserveringen (€ 283.000 frictiekosten samenwerking Oudewater-Woerden en € 50.000 convenant Groene Hart) resteert een voordelig saldo van € 19.228.

Brandweer en rampenbestrijding

Per saldo sluit dit product met een nadeel van € 66.985 dat met name wordt veroorzaakt door de incidentele kosten voor de crisisopvang van vluchtelingen.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 hebben plaatsgevonden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Friciekosten	€ 1.031.773
Samenwerking Woerden-Oudewater	€ 283.000
Convenant Groene Hart	€ 50.000
Totaal	€ 1.364.773

PROGRAMMA 2 – FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE en VERVOER

Programma 2 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 3.839.502. Na aftrek van de budgettaire neutrale posten bedraagt het voordelig saldo € 568.050.

Budgettaire neutraal:

Lagere bijdrage randwegen t.l.v. reserves € 3.271.452
(Fonds infrastructurele werken (FIW))

De tegenboekingen - lagere onttrekkingen (nadelen) zijn opgenomen in programma 7.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 153.600 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 414.450.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Wegen, straten en pleinen

Per saldo sluit dit product met een voordelig saldo van € 3.369.617. Dit komt met name door lagere uitgaven aan de randwegen als gevolg van het nog niet ontvangen hebben van de declaraties van de provincie Utrecht. Deze uitgaven worden gedekt uit het FIW. Binnen programma 7 valt de onttrekking aan de reserve FIW ook lager uit. Per saldo heeft het ook geen effect op het rekeningresultaat 2015.

Parkeren

Per saldo sluit dit product € 253.212 voordelig. Na aftrek van de voorgestelde budgetreservering van € 75.000 voor onderzoek verkeerssituatie Woerden-West resulteert een voordeel van € 178.212.

Dit wordt met name veroorzaakt door lagere onderhoudskosten vanuit het meerjaren-onderhouds-programma (€ 133.279). Dit resulteert in programma 7 tot een lagere onttrekking aan de onderhouds-voorziening. Ook zijn diverse exploitatielasten lager uitgevallen.

Waterkering, afwatering en landaanwinning

Per saldo sluit dit product € 162.378 voordeliger. Na aftrek van de voorgestelde budgetreservering van € 78.600 (baggeren inzake overlast vederkruid) resulteert een voordelig resultaat van € 93.778. Oorzaak: de baggerkosten waren in 2015 lager dan geraamd.

Afvalverwijdering en verwerking

De onttrekking aan de voorziening afvalstoffen is € 111.120 hoger uitgevallen dan geraamd: er is € 339.303 onttrokken aan de voorziening waar € 228.183 was begroot. De hogere onttrekking is toe te schrijven aan de incidentele extra kosten (o.a. externe inhuur) voor afvalinzameloctie B. De voorziening afvalstoffen bedraagt per 31-12-2015 € 3.176.723.

Riolering

De onttrekking aan de voorziening riolering is € 61.572 lager geworden dan geraamd. De onttrekking was begroot op € 67.542 maar is uitgekomen op € 5.973, voornamelijk door lagere toerekening van ambtelijke uren. De voorziening riolering bedraagt per 31-12-2015 € 1.701.956.

Baten begraafplaatsen

De baten van de begraafrechten zijn € 71.195 lager uitgevallen dan geraamd. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Minder uitgifte van nieuwe graven, meer bijzettingen in bestaande graven.
- Bij een graftermijn langer dan 10 jaar hoeft deze niet verlengd te worden. Dan kunnen alleen de kosten van openen en sluiten van het graf en het zgn. voorlopen in rekening worden gebracht.
- Bij het verlengen van graven heeft men de optie om in 10 jaarlijkse termijnen te betalen (dit vanwege de kosten van de verlenging ad € 1.625).

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning in 2015 konden plaatsvinden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Baggeren inzake aanpak overlast Vederkruid	€ 78.600
Onderzoek verkeerssituatie Woerden-West	€ 75.000
Totaal	€ 153.600

PROGRAMMA 3 – SOCIAAL DOMEIN

Programma 3 sluit met een voordelig saldo van € 434.574.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 1.280.200 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto nadelig saldo van € 845.626. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Bijstandsverlening

Het voordeel wordt veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage BUIG van € 126.044.

Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid

Dit voordeel betreft het onderdeel Inkomensondersteuning, zoals deze wordt uitgevoerd door Ferm Werk.

Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Het voordelig saldo op dit onderdeel van € 299.291 wordt veroorzaakt door:

- Het Economisch actieplan is nog niet volledig uitgevoerd, hierdoor is een budgetreservering voorgesteld van € 212.500.
- een onderbesteding van afgerond € 66.000 op het beschikbare budget Participatie

Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo

De onderschrijving (voordeel € 81.000) betreft vnl. woonvoorzieningen. Dit onderdeel is altijd lastig in te schatten omdat de kosten van een woningaanpassing per geval aanzienlijk kunnen verschillen.

Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo

Dit onderdeel betreft de kosten van de Wmo nieuw. Hiertegenover staan hogere uitgaven in het kader van de PGB. Zie PGB Wmo en Jeugd. Per saldo is nog steeds sprake van een voordeel. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten hierover geïnformeerd.

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo

De ontvangen eigen bijdrage blijft achter bij de raming, nadeel € 146.117. Hier staan lagere uitgaven huishoudelijke hulp tegenover, zie onderdeel maatwerkvoorziening natura materieel Wmo.

Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

Het voordeel bedraagt € 906.634. Nog niet alle werkzaamheden/uitgaven zijn gedaan, hierdoor wordt een budgetreserveringen voorgesteld.

PGB Wmo en Jeugd

Het aantal verstrekkingen PGB is hoger dan geraamd, voornamelijk het onderdeel Wmo.

Individuele voorzieningen natura Jeugd

Hogere uitgaven dan geraamd, nadeel van € 321.221. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten geïnformeerd over de (verwachte) overschrijdingen op dit onderdeel.

Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd

Hogere uitgaven dan geraamd, nadeel € 795.654. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten geïnformeerd over de (verwachte) overschrijdingen op dit onderdeel.

Centra voor Jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)

Het voordeel wordt in belangrijke mate veroorzaakt door drie onderdelen:

1. Er is minder budget ingezet voor de coördinator CJG. De functie is tot 1-9-2015 vervuld. Samen met WoerdenWijzer is gezocht naar de geschikteste constructie en per 1-1-2016 is deze functie weer ingevuld.
2. Het flexibele budget van € 25.000 is in 2015 niet beschikbaar aan het CJG. In 2015 zijn geen aanvragen ingediend ten laste van het beschikbare budget waaruit kleine subsidies kunnen worden verstrekt op het gebied van preventie.
3. In de begroting was rekening gehouden met de inzet van € 20.000 n.a.v. de ontwikkeling van preventief jeugdbeleid. Maar dit traject duurt langer dan gepland – het wordt in 2016 verder doorontwikkeld en pas dan zal aanspraak worden gemaakt op het betreffende budget.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Economisch actieplan	€ 212.500
Inwonercloud	€ 145.720
Buurtaanpak Lekoord	€ 35.000
Initiatief gemeaal Kamerik	€ 25.000
Investeringsfonds sociaal domein	€ 676.600 ³
Opleidingsplan sociaal domein	€ 110.000
iPGB	€ 38.000
Wijk- & dorpsaccommodaties	€ 38.000
Totaal	€ 1.280.820

N.B.

Ten behoeve van de onttrekking reserve Sociaal Domein is de volgende opstelling van belang:

Voordelig saldo programma 3	€ 434.572
<i>Af:</i>	
Budgetreserveringen met budgettaire consequenties	- 604.220
Lagere integratie-uitkering sociaal domein	- 25.390
<i>Bij:</i>	
Hogere integratie-uitkering Wmo 2007	16.991
Per saldo te onttrekken aan reserve	- € 178.047

Bij het vaststellen van de programmabegroting heeft de raad als uitgangspunt gesteld dat schommelingen in de lasten en baten in het sociaal domein opgevangen worden binnen het sociaal domein. De reserve Wmo kan ingezet worden binnen het sociaal domein. In feite betekent dit dat financieel gezien binnen programma 3 moet worden gebleven. Hierdoor is het ontschot werken mogelijk en kan het sociaal domein integraal worden ingestoken. Dit impliceert dat de reserve Wmo omgevormd

³ NB hierover heeft uw raad al een besluit genomen vooruitlopend op de vaststelling van deze jaarrekening (16R.00062 d.d. 5 april 2016)

wordt tot een brede reserve Sociaal Domein, en fungeert als achtervang van het betreffende programma. Het saldo van programma 3 wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

Dit dient echter nog via raadsbesluit te worden geformaliseerd. Voor de jaarrekening 2015 betekent dit een onttrekking van € 178.047 uit de reserve Sociaal Domein.

PROGRAMMA 4 – CULTUUR, ECONOMIE en MILIEU

Programma 4 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 399.692. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 229.350 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 170.342. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Handel, ambacht en industrie

Eenzijds is er een overschrijding bij het onderdeel Streek- en jaarmarkt, anderzijds is er sprake van een onderschrijding op het onderdeel Economische zaken.

Streek- en jaarmarkt

Het nadeel op het onderdeel streekmarkt wordt vooral veroorzaakt door:

- Hogere uitgaven fietsenrekken en marktkramen (Ten top) € 9.000
- Hogere inhuurkosten marktmeester € 13.551
- Lagere vergoeding marktkramen € 8.120

Het nadeel op het onderdeel jaarmarkt wordt vooral veroorzaakt door:

- Rijplaten Rijnstraat € 3.450
- Kosten verkeersregelaars € 11.800
- Beveiliging etc. € 2.940

Economische zaken

Bij raadsbesluit van 25 juni 2015 is het Economisch Actieplan vastgesteld, dat over meerdere jaren loopt. Via budgetreserveringen wordt voorgesteld een bedrag van € 185.360 mee te nemen naar 2016. Ook de budgetreservering Biobased economy Groene Hart van € 10.990 valt onder economische zaken.

Kinderopvang

Per saldo sluit dit product met een voordelig saldo van € 85.000. Er heeft onderzoek plaatsgevonden bij het onderwijs, jeugdgezondheidszorg en de kinderopvangorganisaties zelf. Hieruit is naar voren gekomen dat we met deze regeling onze doelstelling bereiken met minder inzet van middelen. Tevens is de kwaliteit van de kinderopvang ook dit jaar verbeterd waardoor er minder gehandhaafd hoefde te worden

Milieubeheer

Het onderdeel Milieubeheer sluit met een positief saldo van € 203.000. Belangrijke oorzaken zijn:

- Meer (OdrU) uren doorbelast naar projecten (€ 49.000)
- Kosten van uitvoering door de OdrU van VTH-taken zijn lager dan de hiervoor ontvangen vergoeding via het gemeentefonds (€ 20.723)
- Budget Duurzaamheid is niet volledig besteed (€ 25.000)
- Eindafrekening 2014 met de OdrU geeft een voordeel van € 37.000

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 hebben plaatsgevonden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Biobased economy Groene Hart	€ 10.990
Economisch actieplan	€ 185.360
Cultuur	€ 33.000
Totaal	€ 229.350

PROGRAMMA 5 – ONDERWIJS en SPORT

Programma 5 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 676.283. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 358.534 over te hevelen naar 2015. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 317.749. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (openbaar en bijzonder)

Per saldo sluit dit per product met een nadelig saldo van € 75.701 ten opzichte van de begroting. Hiervan heeft € 35.785 betrekking op onroerendezaakbelasting 2014, daarnaast zijn de waterschapslasten 2015 € 37.815 hoger dan begroot.

Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs

Dit product sluit met een voordelig saldo van € 268.107. Hiervan heeft € 236.234 betrekking op de budgetreservering onderwijsbeleid 2015-2018 zodat een voordelig saldo resteert van € 31.873.

Dit saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Regionaal Bureau Leerplicht € 29.405 (voordeel)

In 2015 is er subsidie van de gemeente Utrecht ontvangen voor aanpak verzuim 18+. De subsidie, in samenhang met de personeelslasten, is de voornaamste oorzaak van de incidentele onderschrijding.

Stichting Gebouwen Beheer Woerden € 107.092 (voordeel)

Jaarlijks declareert de gemeente Woerden de werkelijk gemaakte uren/kosten t.b.v. Stichting Gebouwen Beheer Woerden. De Stichting Gebouwen Beheer Woerden exploiteert de Brede Scholen Waterrijk en Schilderskwartier (incl.sporthal). De stichting heeft in 2015 een goed financieel jaar gedraaid. In 2015 zijn er meer uren voor de stichting gemaakt dan geraamd en is de exploitatiebijdrage aanzienlijk lager dan geraamd.

Onderwijsinfrastructuur € 96.343 (nadeel)

Per 1 januari 2015 is de bekostiging voor het groot onderhoud van de scholen via de gemeente stopgezet. De scholen krijgen deze vergoedingen nu rechtstreeks van het Rijk. In de begroting van 2015 zijn dan ook geen financiële middelen meer opgenomen voor vergoedingen door de gemeente. In 2015 zijn geen nieuwe beschikkingen meer afgegeven maar de beschikkingen van 2014 en eerdere jaren moesten nog wel afgehandeld worden. Dit resulteerde in een tekort van € 87.544. Het restant tekort € 8.798 wordt veroorzaakt door een hogere brandverzekering.

Sport

Per saldo sluiten deze producten met een voordelig saldo van € 492.017. Hiervan heeft € 122.300 betrekking op budgetreserveringen voor buurtsportcoaches/ combinatie-functies zodat een voordelig saldo resteert van € 369.717. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat € 235.295 minder is uitgegeven aan het meerjarig onderhoud van de zwembaden (daar staat een lagere onttrekking uit de reserve MOP tegenover in programma 7). De exploitatie/winstdeling minus de energiekosten van de zwembaden is € 79.700 hoger dan geraamd, daarnaast is er € 141.000 meer uitgegeven aan de vervanging inventaris van de zwembaden (daartegenover staat een onttrekking uit de reserve inventaris zwembaden in programma 7).

Per saldo is er € 203.800 minder uitgegeven aan het meerjarig onderhoud van de sporthallen en gymnastieklokalen (daar tegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve MOP in programma 7).

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Buurtsport coaches/combinatiefuncties	€ 122.300
Onderwijsbeleid 2015-2018	<u>€ 236.234</u>
Totaal	€ 358.534

PROGRAMMA 6 – RUIMTELIJKE ONTWIKKELING en WONEN

Programma 6 sluit met een voordelig saldo van € 2.513.498.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 40.000 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 2.463.498. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Ruimtelijke ordening

Dit onderdeel sluit per saldo met een verschil ten opzichte van de begroting van € 163.216. Dit verschil heeft betrekking op het onderdeel kostenverhaal. In de praktijk lopen ontvangsten kostenverhaal en de hiervoor te maken (ambtelijke) kosten niet gelijk op in het betreffende jaar. In voorkomende gevallen worden al kosten gemaakt voordat een kostenverhaalsovereenkomst is getekend of voordat een concrete bijdrage is ontvangen. De grootste verschillen komen voort uit de herontwikkelingen Campinaterrein, Klompenmakersweg en diverse locaties Harmelen.

Overige volkshuisvesting

Per saldo is een voordeel ontstaan van € 865.154. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Lagere kosten onderhoud gemeentelijk vastgoed. Deze worden verrekend via programma 7.
- Hogere opbrengst verkoop onroerend goed (voordeel € 175.000). In 2015 zijn ontvangsten verantwoord van de objecten Willemshof 4, Rietveld 25 en Touwslagersweg.
- In het kader van koopgarant is een ontvangst verantwoord van € 255.000 (zie ook RIB 15R.00794).
- In 2015 is een betere verhuur gerealiseerd van het object Carrosserieweg 1 (voordeel € 128.319).

Bouwvergunningen

De leges Omgevingsvergunningen zijn in 2015 circa € 100.000 lager uitgevallen dan geraamd.

De legesopbrengst is afhankelijk van:

- Economische omstandigheden (bij stagnerende economie staan leges onder een neerwaartse druk).
- Voortgang van grote bouwplannen. Als deze stagneren of zelfs geheel niet doorgaan wordt de post Legesinkomsten sterk beïnvloed.
- Het aantal aanvragen, dat lastig in te schatten is. Het bedrag aan lagere legesinkomsten van afgerond € 100.000 past binnen een redelijke afwijkingsnorm van 10% naar boven of beneden.

Bouwgrondexploitatie

Kortheidshalve wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Cultuurhistorische waardenkaart	€ 15.000
Gildepoortje	€ 25.000
Totaal	€ 40.000

PROGRAMMA 7 - ALGEMENE INKOMSTEN

Programma 7 sluit met een voordelig saldo van € 2.110.204.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Geldleningen

Dit onderdeel sluit met een incidenteel voordeel van € 377.000.

Het voordeel is ontstaan door een beter renteresultaat dan begroot. 2015 werd gekenmerkt door een historisch lage rente. Alle (lenende) gemeenten hebben hiervan voordeel gehad. In 2015 zijn er, conform afspraken met de bank (Bank Nederlandse Gemeenten), aflossingen gedaan op de bestaande langlopende geldleningen en zijn geen nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken. Daarnaast was de algemene reserve hoger dan in eerste instantie ingeschat, waardoor een hoger renteresultaat ontstond, en is conform afspraken een oude achtergestelde lening van Vitens ontvangen in 2015.

Algemene uitkering

Dit onderdeel kent een incidenteel voordeel van € 885.000 als gevolg van bijstellingen en verrekeningen (voorgaande jaren) van de algemene uitkering gemeentefonds. Deze bijstellingen werden eind 2015, begin 2016 bekendgemaakt door het Rijk. De drie belangrijkste afwijkingen op de algemene uitkering zijn:

Septembercirculaire

De septembercirculaire 2015 gaf een voordeel van € 226.000. Uw raad is hierover in oktober bij de raadbehandeling geïnformeerd.

Hogere eenheden

In januari 2016 bleek dat bepaalde eenheden voor Woerden hoger uitvielen voor 2015 (hogere eenheden = meer geld) dan ingeschat bij de begroting. Dit geldt met name voor aantal bijstandontvangers, aantal lage inkomens en aantal leerlingen. Deze hogere eenheden resulteren samen in een voordeel van € 371.000.

Verrekening voorgaande jaren

Eind 2015 bleek dat de nieuwe rijksberekeningen van afgelopen jaren een voordeel gaven van € 241.000. Oorzaak hiervan is met name dat de werkelijke rijksuitgaven in die jaren hoger uitgevallen waren. Door de 'trap-op-trap-af'-systematiek ontvangen gemeenten dan meer geld.

Algemene baten en lasten/onvoorzien

Dit onderdeel sluit met een incidenteel voordeel van € 205.000.

Deze batenpost valt hoger uit dan geraamd. Het incidentele voordeel wordt met name verklaard doordat de post onvoorzien in 2015 niet volledig aangesproken is. Een ander deel van het voordeel wordt veroorzaakt door verrekeningen/vervallen van overlopende verplichtingen uit voorgaande jaren.

Saldo van de productiemiddelen en productiecentra

Per saldo sluit dit product met een 'voordelig' saldo van € 568.000. Dit 'voordeel' wordt voornamelijk veroorzaakt door het saldo op de post van vacaturegelden (€ 1.9 miljoen) en de hieraan verbonden externe inhuur (€ 1.3 miljoen). Tegenover dit voordeel van € 568.000 staat tevens externe inhuur die rechtstreeks op de producten in de verschillende programma's wordt geboekt.

Mutaties reserves

Het onderdeel reserves laat per saldo een voordeel zien van € 6.273.159 ten opzichte van de begrotingsramingen. Dit betreft mutaties over alle programma's van de programmabegroting/-rekening 2015. Er is dus minder vanuit de reserves bijgedragen aan de exploitatie in 2015.

De belangrijkste verschillen zijn:

- de onttrekking uit de reserve Infrastructurele werken door lagere uitgaven dan geraamd aan de randwegen (zie programma 2, dat geeft op dit programma een fors voordeel). In 2015 zijn geen facturen ontvangen van de provincie Utrecht. Tevens is de toevoeging hoger als gevolg van het mutaties vanuit grondbedrijfcomplexen.
- het saldo van de reserve Samenwerking Woerden-Oudewater is vrijgevallen, omdat het budget niet nodig is. De betreffende reserve is per 31 december 2015 opgeheven.
- lagere onttrekking uit de reserve revitalisering wijken als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.
- lagere onttrekking uit de reserve Onderwijsachterstandenbeleid als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.
- lagere onttrekking uit de algemene reserve als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.

Onderstaande (verplicht op te nemen) tabel geeft het saldo weer van de jaarrekening 2015, inclusief mutaties reserves:

saldo voor mutaties reserves 2015	€	1.899.684
toevoegingen reserves 2015	€	6.396.805
onttrekkingen reserves 2015	€	9.597.801
saldo na mutaties reserves 2015	€	5.100.680

Overzicht lasten en baten per programma

			Begroot primitief	Begroot incl. begrotings wijziging	Werkelijk	Verschil begroot -/-werkelijk
1	Bestuur, dienstverlening en veiligheid	lasten	10.352.727	12.252.182	11.097.767	1.154.415
		baten	1.084.603	1.084.603	1.330.275	-245.672
		saldo	9.268.124	11.167.579	9.767.491	1.400.088
2	Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	lasten	27.810.642	28.139.809	24.849.111	3.290.698
		baten	12.546.248	12.903.973	13.452.776	-548.803
		saldo	15.264.394	15.235.836	11.396.334	3.839.502
3	Sociaal Domein	lasten	46.587.191	44.637.448	44.266.810	370.638
		baten	7.876.200	7.965.560	8.029.495	-63.935
		saldo	38.710.991	36.671.888	36.237.315	434.573
4	Cultuur, economie en milieu	lasten	5.696.367	5.644.548	5.230.345	414.203
		baten	1.159.133	1.170.133	1.155.622	14.511
		saldo	4.537.234	4.474.415	4.074.723	399.692
5	Sport en Onderwijs	lasten	14.179.383	14.432.093	13.869.179	562.914
		baten	2.630.594	2.649.620	2.762.989	-113.369
		saldo	11.548.789	11.782.473	11.106.190	676.283
6	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	lasten	8.106.374	24.891.967	26.848.567	-1.956.600
		baten	3.716.371	20.726.650	25.196.748	-4.470.098
		saldo	4.390.003	4.165.317	1.651.819	2.513.498
7	Algemene inkomsten	lasten	-819.678	2.255.202	2.397.495	-142.293
		baten	77.174.892	76.278.555	78.531.052	-2.252.497
		saldo	-77.994.570	-74.023.353	-76.133.557	2.110.204
	Totaal programma 1 t/m 7	lasten	111.913.006	132.253.249	128.559.272	3.693.977
		baten	106.188.041	122.779.094	130.458.956	-7.679.862
		saldo	5.724.965	9.474.155	-1.899.684	11.373.839

Algemene dekkingsmiddelen

		Begroot primitief	Begroot incl. begrotingswijziging	Werkelijk	Verschil begroot -/ -werkelijk
Lokale heffingen	lasten	247.467	247.467	256.971	-9.504
	baten	10.821.369	10.821.369	10.753.889	67.480
	saldo	-10.573.902	-10.573.902	-10.496.919	-76.983
Algemene uitkering gemeentefonds	lasten	9.454	9.454	9.454	0
	baten	61.813.587	60.896.488	61.756.632	-860.144
	saldo	-61.804.133	-60.887.034	-61.747.178	860.144
Dividenden	lasten	13.216	13.216	13.216	0
	baten	156.000	69.685	70.195	-510
	saldo	-142.784	-56.469	-56.978	509
Overige algemene middelen	lasten	-1.089.815	1.985.065	2.117.854	-132.789
	baten	4.383.936	4.491.013	5.950.336	-1.459.323
	saldo	-5.473.751	-2.505.948	-3.832.482	1.326.534
Totaal algemene dekkingsmiddelen	lasten	-819.678	2.255.202	2.397.495	-142.293
	baten	77.174.892	76.278.555	78.531.052	-2.252.497
	saldo	-77.994.570	-74.023.353	-76.133.557	2.110.204

Dotatie/vrijval reserves per programma

			Begroot primitief	Begroot incl. begrotings wijziging	Werkelijk	Verschil begroot -/-werkelijk
1	Bestuur, dienstverlening en veiligheid	Dotatie	0	0	0	0
		Vrijval	0	1.818.762	2.187.582	-368.820
		saldo	0	-1.818.762	-2.187.582	368.820
2	Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	Dotatie	1.035.100	972.287	959.906	12.381
		Vrijval	5.124.513	5.153.834	1.837.694	3.316.140
		saldo	-4.089.413	-4.181.547	-877.788	-3.303.759
3	Sociaal Domein	Dotatie	0	0	0	0
		Vrijval	18.000	185.048	153.798	31.250
		saldo	-18.000	-185.048	-153.798	-31.250
4	Cultuur, economie en milieu	Dotatie	0	0	7.500	-7.500
		Vrijval	50.000	210.120	129.419	80.701
		saldo	-50.000	-210.120	-121.919	-88.201
5	Sport en Onderwijs	Dotatie	15.764	15.764	20.427	-4.663
		Vrijval	300.000	397.849	459.263	-61.414
		saldo	-284.236	-382.085	-438.836	56.751
6	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Dotatie	0	613.699	2.426.846	-1.813.147
		Vrijval	201.651	1.969.051	1.815.732	153.319
		saldo	-201.651	-1.355.352	611.113	-1.966.465
7	Algemene inkomsten	Dotatie	925.380	2.411.104	2.982.126	-571.022
		Vrijval	2.007.045	3.752.345	3.014.312	738.033
		saldo	-1.081.665	-1.341.241	-32.186	-1.309.055
	Totaal programma 1 t/m 7	Dotatie	1.976.244	4.012.854	6.396.805	-2.383.951
		Vrijval	7.701.209	13.487.009	9.597.801	3.889.208
		saldo	-5.724.965	-9.474.155	-3.200.996	-6.273.159

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen en toezichthouders

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Aard van de functie	Naam	Beloning*	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar (indien van toepassing)	Datum einde dienstverband in het boekjaar (indien van toepassing)	Omvang dienstverband (in FTE)	Interim	Motivering overschrijding norm (indien van toepassing)
Gemeente Woerden	Griffier	Top-functionaris	E. Geldorp	€ 76.756	€ 38	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1	n.v.t.	n.v.t.
Gemeente Woerden	Gemeente-secretaris	Top-functionaris	M.H.J. van Kruijsbergen	€ 109.244	€ 343	n.v.t.	1-1-2015	n.v.t.	1	n.v.t.	n.v.t.

Overzicht van incidentele baten en lasten

	Begroot 2015	Werkelijk 2015	
Incidentele lasten			
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid:			
Citymarketing	75.000	75.000	
Uitvoering convenant Groene Hart	50.000	25.000	Budgetoverheveling naar 2016
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer:			
Baggerplan	312.000	312.000	
Cattenbroek	65.000	46.000	
3. Sociaal domein:			
Zachte landing decentralisaties	1.000000	312.000	Budgetoverheveling naar 2016
4. Cultuur, economie en milieu:			
geen			
5. Sport en onderwijs:			
Onderwijskeuzes	300.000	113.000	Budgetoverheveling naar 2016
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen:			
geen			
7. Algemene inkomsten			
Nadeel gebouwen	134.000	134.000	
BCF	96.000	96.000	
totaal incidentele lasten 2015	2.032.000	1.088.000	
Incidentele baten			
Algemene reserve	1.732.000	975.000	
Onderwijsachterstandenbeleid	300.000	113.000	
totaal incidentele baten 2015	2.032.000	1.088.000	
Saldo incidentele baten en lasten 2015	0	0	

Toelichting op de SiSa-verantwoording 2015

D9: Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2011-2016: De Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) is op 1 augustus 2010 in werking getreden. Op grond van deze wet is ook het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 inmiddels gepubliceerd in het Staatsblad. Met dit besluit ontvangen gemeenten middelen om, in het kader van het bestrijden van onderwijsachterstanden, voldoende voorschoolse educatie van goede kwaliteit te realiseren voor hun doelgroepkinderen. Het geld is ook bestemd voor andere activiteiten voor kinderen met een grote achterstand in de Nederlandse taal, zoals schakelklassen. Het kabinet heeft op 13 november 2013 besloten het besluit te verlengen: de gemeenten krijgen een jaar langer de tijd om de middelen te besteden. De gemeenten krijgen daarbij ook extra middelen om het taalniveau van de pedagogische medewerkers werkzaam in de VVE te verhogen. De besteding van de uitkering mag in de eerste jaren van de vijfjarige periode waarop dit besluit betrekking heeft, worden doorgeschoven naar een volgend jaar. Aan het eind van het vijfde jaar behoort het totaalbedrag te zijn besteed, een eventueel overschot wordt teruggevorderd. Het omgekeerde geldt niet: hogere gemeentelijke uitgaven in een van de eerste jaren kunnen niet worden bekostigd vanuit een uitkering in een later jaar. Het kabinet heeft op 13 november 2015 besloten het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 te verlengen. Deze wijziging is gepubliceerd in het Staatsblad nr. 391 en betekent dat 86 gemeenten extra middelen krijgen om het taalniveau van de pedagogisch medewerkers werkzaam in de VVE te verhogen. Alle gemeenten krijgen daarbij ook een jaar langer de tijd om de middelen te besteden die zij voor het OAB hebben ontvangen.

D11: Wet Participatiebudget

De verantwoording van het participatiebudget is veranderd vanwege de decentralisaties. Het educatiegedeelte van de verantwoording is overgegaan naar de regelingen D10 en D11. Regeling D11 wordt ingevuld door gemeenten die niet-bestede OCW-gelden uit 2014 binnen de grenzen van de reserveringsregeling voor educatie bij roc's hebben overgeheveld naar het kalenderjaar 2015 (jaar T). Via de indicatoren worden de bestedingen in 2015 van deze gereserveerde bedragen uit 2014 verantwoord.

Reserveringsregeling: De wet Participatiebudget en de daarop gebaseerde lagere regelgeving was in geheel 2014 nog van kracht en daarmee ook de mogelijkheid om in 2014 niet uitgegeven middelen te reserveren. Ook voor educatiemiddelen geldt een reserveringsregeling. Echter, de gereserveerde middelen (ook tot een maximum van 25%) moeten in 2015 aan educatie bij roc's worden besteed. Worden de gereserveerde middelen niet aan educatie bij roc's besteed (in 2015), dan worden de daarmee corresponderende bedragen teruggevorderd.

E27B: Brede doeluitkering verkeer en vervoer:

Glastuinbouw Harmelerwaard

Verloop van de regeling tot nu toe:

De BDU verkeer en vervoer is een financiële bijdrage die provincies en stadsregio's jaarlijks ontvangen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu voor de uitvoering van het verkeer-en- vervoersbeleid op lokaal en regionaal niveau. In 2003 is een subsidiebedrag beschikbaar gesteld voor de ontsluiting van het glastuinbouwgebied Harmelerwaard. Tot op heden hebben er nog geen bestedingen t.l.v. de subsidie plaatsgevonden. De provincie heeft in eerdere brieven aangegeven dat de subsidie tot uiterlijk 31 december 2010 beschikbaar werd gesteld. De provincie Utrecht is bereid gebleken de gestelde termijn op te schorten en de provinciale bijdrage te blijven reserveren als de gemeente uiterlijk 1 augustus 2011 een volledige dekking van het project zou overleggen aan de provincie. Op 30 juni 2011 heeft de raad ingestemd met de financiering voor de ontsluiting van het glastuinbouwgebied Harmelerwaard. Op 20 juli 2011 is de provincie Utrecht hiervan in kennis gesteld. Daarmee voldeed de gemeente Woerden aan de voorwaarde om voor 1 augustus 2011 een volledige dekking van het project te overleggen en daarmee de gereserveerde subsidie veilig te stellen. In april 2013 is er een RIB verzonden waarin is aangegeven dat een definitief tracé gekozen moet worden voor de ontsluiting, om daarna de gronden te kunnen verwerven en een bestemmingsplan op te stellen. Indien dit voortvarend zou kunnen worden doorlopen, zou de realisatie van het project in het voorjaar van 2015 van start hebben kunnen gaan. Er is hierover ook weer contact geweest met de provincie Utrecht, die heeft aangegeven dat de financiële reserve nog steeds gereserveerd staat, maar zich wel zorgen maakt over de planning. Het was op dat moment al 10 jaar na het subsidieverzoek en het zou ook nog even duren voordat het project feitelijk tot realisatie zou komen.

Op 23 september 2014 is van de provincie Utrecht een brief ontvangen waarin staat dat de financiële bijdrage voor het project gereserveerd blijft tot uiterlijk 1 juli 2019. De provincie is van mening dat deze termijn voldoende ruimte biedt voor de realisering van het project inclusief de daarbij behorende procedures.

Aanvulling 2015:

In 2015 is een rechtszaak gevoerd tussen de tuinders en de gemeente over het doortrekken van de Hugo de Vriesweg. De gemeente is op alle punten in het gelijk gesteld maar de tuinders hebben hoger beroep ingesteld. Dit hoger beroep moet nog plaatsvinden.

Door de gemeente is één woning aangekocht, Harmelerwaard 10a. De aankoop van de woning en de kosten voor de rechtszaak kunnen niet ten laste van de subsidie worden gebracht. Derhalve worden deze kosten verantwoord onder 'overige bestedingen'.

Programma Beter Benutten, project MNBB52 Verbetering fietsstructuur in de stationsomgeving

In het kader van het programma Beter Benutten Midden Nederland en de Bereikbaarheidsverklaring Midden Nederland ontvangt de gemeente Woerden BDU-gelden tot een bedrag van maximaal € 840.336 voor de verbetering van de fietsstructuur in de stationsomgeving en de aanleg van extra stallingen aan de zuidzijde van het station. Aan het project ligt een uitvoeringsvoorstel ten grondslag waarin o.a. de kosten van de deelprojecten zijn opgenomen. Het oorspronkelijke looptijd van het project was 1 januari 2013 - 31 december 2014. In 2014 heeft een inhoudelijke scopewijziging van het project plaatsgevonden, met lagere projectkosten als gevolg. Hierdoor is de maximale beschikbare rijksbijdrage naar evenredigheid aangepast naar € 768.159 (36,09% van de totale projectkosten van € 2.128.537). De duur van het project is ook aangepast, tot uiterlijk 31 december 2015. Dit betekent dat de laatste projectkosten verantwoord worden aan de hand van de SiSa-rapportage over 2015. In totaal is een bedrag van € 516.341 t.l.v. de subsidie uitgegeven. Van de provincie Utrecht is een voorschot ontvangen van € 585.992. Dit betekent dat een bedrag van € 69.651 aan de provincie terugbetaald moet worden.

G1A: Wet sociale werkvoorzieningen (Wsw): De uitvoering van de Wsw is ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) werkvoorzieningsschap Ferm Werk. Het Wsw-budget wordt aan de gemeente Woerden beschikbaar gesteld en doorgestort aan Ferm Werk. Met ingang van 2010 geldt een andere verantwoordingsystematiek. De GR moet via de Sisa-bijlage verantwoording afleggen aan de gemeente. De gemeente ontvangt deze gegevens van het Ministerie van BZK (via het CBS) en verantwoordt de gegevens het jaar daarop via de Sisa-bijlage aan het ministerie. Er zijn ook inwoners van de gemeente Woerden die niet bij een GR werkzaam zijn maar bij een Gemeentelijke Dienst (GD), namelijk UW Holding (gemeente Utrecht). Voor deze inwoners moet de gemeente Woerden wel zelf verantwoording afleggen.

G2/G2A: Gebundelde uitkering: Met ingang van 1 januari 2010 is de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten in werking getreden. Met deze wet worden de gemeentelijke middelen voor de IOAW, IOAZ, Bbz (voor zover betrekking op algemene bijstand aan startende ondernemers) en WWIK gebundeld met het WWB-inkomensdeel. Dit betekent dus één budget voor de bekostiging van genoemde uitkeringen. Met ingang van 1 januari 2014 is de uitvoering van deze wet ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Ferm Werk en geldt dezelfde verantwoordingsystematiek als bij de Wsw.

G3/G3A: Besluit Bbz 2004, excl. levensonderhoud: Voor de kosten van levensonderhoud van gevestigde zelfstandigen en voor bedrijfskapitaal van startende en gevestigde zelfstandigen blijft er een aparte financiering bestaan i.h.k.v. het Bbz 2004. Dit omdat het aantal personen dat als gevestigde ondernemer gebruikmaakt van het Bbz 2004 zich moeilijk laat voorspellen - het fluctueert sterk per jaar. De financiering op grond van het huidige Bbz 2004 en daarmee het Bbz 2004 als specifieke uitkering blijft op dit punt gehandhaafd. Met ingang van 1 januari 2014 is de uitvoering van deze wet ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Ferm Werk en geldt dezelfde verantwoordingsystematiek als bij de Wsw.

G5A: Wet Participatiebudget: Op 1 januari 2009 is de Wet Participatiebudget in werking getreden. Deze wet houdt in dat de ministeries van SZW, OCW en WWI de rijksbijdragen bundelen voor: reïntegratie op grond van het werkdeel van de Wet werk en bijstand, volwasseneneducatie op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs en inburgering op grond van de Wet inburgering. De gemeenten leggen via Sisa verantwoording af over het gehele budget. Met ingang van 2012 is een aantal wijzigingen in de verantwoording doorgevoerd. Zo zijn o.a. de indicatoren 'reserveringsregeling (overheveling overschot/tekort)' en 'terug te betalen aan het Rijk' vervallen, omdat dit niet strikt noodzakelijk zijn voor de financiële vaststelling. Het laten vervallen van deze indicatoren leidt tot een kleine administratieve lastenverlichting voor de gemeenten. Met ingang van 1 januari 2014 is de uitvoering van deze wet (met uitzondering van het onderdeel educatie) ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Ferm Werk en geldt dezelfde verantwoordingsystematiek als bij de Wsw.

SUBSIDIES

Projecten met een lopende subsidieverplichting

Subsidie wonen & binnenstedelijke ontwikkeling: Defensie-eiland

Gemeente Woerden heeft in 2015 een subsidieaanvraag ingediend voor het project 'Defensie-eiland deelgebied direct buiten werkgebied J', in het kader van de Uitvoeringsverordening subsidie Bodemsanering provincie Utrecht. De provincie Utrecht heeft een subsidie toegekend van € 185.092. De activiteiten dienen voor 30 juni 2017 te zijn gerealiseerd. Uiterlijk 30 december 2017 dient een verzoek tot vaststelling (inclusief accountantsverklaring) te worden ingediend.

Subsidieaanvraag binnenstedelijke ontwikkeling Snellerpoort

Er is een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Utrecht in het kader van de subsidieregeling wonen en binnenstedelijke ontwikkeling voor het project Snellerpoort. De provincie heeft € 300.000 gereserveerd voor dit project, maar geeft de beschikking af zodra duidelijk is welke variant wordt gekozen.

Subsidieaanvraag project Anders Bouwen

In 2015 is de subsidieaanvraag opgesteld voor de provincie Utrecht in het kader van de Agenda Vitaal Platteland voor het project 'Anders Bouwen'. De subsidie van € 50.000 is door de stuurgroep akkoord bevonden. De definitieve subsidieaanvraag kan daarom worden ingediend bij de provincie Utrecht. De beschikking wordt in het voorjaar 2016 verwacht.

Beter benutten Defensie-eiland/fietsvoorzieningen

September 2013 heeft de gemeente aan het programmabureau Beter Benutten een verzoek gedaan voor het vrijgeven van BDU-gelden voor het project 'MNBB 52 Verbetering fietsstructuur in de stationsomgeving en aanleg extra stallingen aan de zuidzijde van het station' in het kader van het programma Beter Benutten Midden Nederland en de Bereikbaarheidsverklaring Midden Nederland d.d. 30 mei 2012. Het maximale beschikbare subsidiebedrag is € 840.336. Dit is 36,09% van de totale projectkosten van € 2.328.537. De subsidie moest oorspronkelijk worden aangewend voor bekostiging van het project gedurende de periode van 1 januari 2013 tot en met 31 december 2014. In februari 2015 is een verzoek gedaan tot het verlengen van de projectperiode, zodat kosten die in 2015 gemaakt worden ook nog kunnen worden meegenomen. Dit verzoek is door de provincie gehonoreerd, waarmee de projectperiode wordt verlengd tot 31 december 2015. De laatste projectkosten zijn verantwoord aan de hand van de SiSa rapportage over 2015. Het uiteindelijke subsidiebedrag is € 516.341. Dit bedrag is lager aangezien de totale kosten voor de projecten lager zijn uitgevallen.

Ruimtelijke agenda Zuidwest-Utrecht 2014

In 2014 heeft de gemeente een subsidie van € 16.452 ontvangen voor het project 'Ruimtelijke agenda Zuidwest-Utrecht 2014' in het kader van de Uitvoeringsverordening Regionaal Actieprogramma (RAP). Op 1 oktober 2015 is de subsidie van € 16.452 vastgesteld.

Oversteek Hollandse IJssel

Gemeente Woerden heeft in 2015 een subsidieaanvraag ingediend voor het project 'Haalbaarheids-onderzoek oversteek Hollandse IJssel' in het kader van de Uitvoeringsverordening subsidie Agenda Vitaal Platteland provincie Utrecht. De provincie heeft een subsidie toegekend en direct vastgesteld van € 3.630.

A+O fonds gemeenten

Er is in 2015 € 2.000 uit het A+O fonds gemeenten ontvangen, vooral voor stages, traineeships en trainingen. Voor 2016 zijn weer nieuwe regelingen opengesteld bij het A+O Fonds. Gedurende 2016 kunnen weer nieuwe aanvragen worden ingediend.

Ontsluiting glastuinbouw Harmelerwaard

De gemeente heeft een subsidie ontvangen van de provincie en gemeente Utrecht van in totaal € 1.600.000 (waarvan een deel BDU geld). De provincie heeft in april 2007 een bijdrage toegekend van maximaal € 500.000 van de subsidiabele kosten, na aftrek van de bijdrage van de gemeente Utrecht. De verwachting van de provincie was dat het project kort daarna zou worden gerealiseerd, waardoor de einddatum op 31 december 2010 is gezet. Aangezien het project fors vertraagde omdat een substantiële bijdrage van de gemeente Utrecht ontbrak, bleek de termijn niet haalbaar. De gemeente moest voor 1 augustus 2011 een sluitende projectbegroting overleggen om de subsidie veilig te stellen. Aan deze voorwaarde is voldaan. Aangezien er in 2014 niet duidelijk was tot wanneer de subsidie precies beschikbaar zou blijven voor de gemeente heeft in 2014 overleg plaatsgevonden met de provincie. De provincie heeft door middel van een

brief toegezegd de subsidie te blijven reserveren tot uiterlijk 1 juli 2019. Voor die datum moet het project inclusief bijbehorende procedures zijn gerealiseerd.

Fietspad oostelijke randweg

In 2006 heeft de gemeente Woerden bij de provincie Utrecht een subsidieaanvraag ingediend vanuit het project Op de Fiets voor een subsidie tot een bedrag van € 450.000 voor het project fietspad Woerden - Harmelen. De eindverantwoording wordt opgesteld. Dit project dient te worden verantwoord door middel van een inhoudelijke en financiële verantwoording.

Subsidie zonnepanelen Scholencluster Harmelen

Er zijn in 2014 twee subsidieaanvragen ingediend in het kader van de Subsidieregeling Duurzame Energie. Beide subsidieaanvragen zijn geschikt. Het gaat om twee beschikkingen voor zonnepanelen op het dak van het scholencluster Harmelen. 60 panelen zijn opgenomen in het contract met de aannemer. De totale subsidie bedraagt € 71.208.

Besluit Rijkssubsidiëring instandhouding monumenten (Brim)

Stadsmuseum Woerden

Op 29 augustus 2014 heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een subsidie verleend aan gemeente Woerden in het kader van het Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten 2013. De subsidie bedraagt € 36.136. De subsidie is bestemd voor de uitvoering van het instandhoudingsplan voor Stadsmuseum Woerden voor de periode 2015-2020.

Toren NH Petruskerk Woerden

Op 29 augustus 2014 heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een subsidie verleend aan gemeente Woerden in het kader van het Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten 2013. De subsidie bedraagt € 35.949. De subsidie is bestemd voor de uitvoering van het instandhoudingsplan voor Toren NH Petruskerk Woerden voor de periode 2015-2020.

Aula algemene begraafplaats Meeuwenlaan

Op 1 september 2014 heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een subsidie verleend aan gemeente Woerden in het kader van het Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten 2013. De subsidie bedraagt € 6.484. De subsidie is bestemd voor de uitvoering van het instandhoudingsplan voor Aula algemene begraafplaats Meeuwenlaan voor de periode 2015-2020.

Toren Ned. Herv.-kerk, Kamerik

Gemeente Woerden heeft in 2013 een subsidieaanvraag ingediend voor Toren NH-kerk Kamerik in het kader van het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten 2013. Deze aanvraag is toekend. Er is een bedrag van € 18.648 op grond van BRIM 2013 toegekend. De subsidie is bestemd voor de uitvoering van het instandhoudingsplan voor Toren NH-kerk Kamerik voor de periode 2014-2019.

Toren NH-Kerk, Harmelen

Gemeente Woerden heeft in 2013 een subsidieaanvraag ingediend voor Toren NH-kerk Kamerik in het kader van het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten 2013. Deze aanvraag is toekend. Er is een bedrag van € 14.358 op grond van BRIM 2013 toegekend. De subsidie is bestemd voor de uitvoering van het instandhoudingsplan voor Toren NH-kerk Harmelen voor de periode 2013-2018.

Molen De Windhond, Woerden

Gemeente Woerden heeft in 2013 op een subsidieaanvraag ingediend voor Toren NH-kerk Kamerik in het kader van het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten 2013. Deze aanvraag is toekend. Er is een bedrag van € 15.000 op grond van BRIM 2013 toegekend. De subsidie is bestemd voor de uitvoering van het instandhoudingsplan voor Molen De Windhond voor de periode 2013-2018.

VERTROUWELIJK

De gemeenteraad van de
gemeente Woerden
Blekerijlaan 14
3447 GR WOERDEN

Utrecht, 23 september 2016

SBAR-AE3932/ib

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2015 van de gemeente Woerden, bestaande uit de balans per 31 december 2015, het overzicht van baten en lasten over 2015, de verantwoording uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), de bijlagen met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en het erratum jaarstukken 2015 d.d. 16 september 2016 met kenmerk 16U.20932. Daarbij ontvangt u drie losse exemplaren van onze hierbij afgegeven controleverklaring d.d. 23 september 2016.

Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze controleverklaring in exemplaren van de jaarstukken 2015, die overeenkomen met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw archief. De overige exemplaren van de controleverklaring zijn voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van de exemplaren van de controleverklaring die niet zijn voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat een afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarstukken ongewijzigd worden vastgesteld door de gemeenteraad. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarstukken.

Indien u deze jaarstukken en de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat (U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening).

Een exemplaar van de jaarstukken dient te worden ondertekend door het college van burgemeester en wethouders en te worden aangeboden aan de gemeenteraad. Deze jaarrekening dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad en de vaststelling dient te worden genotuleerd.

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot de raadsvergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de raadsvergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming en is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Dit geldt uitdrukkelijk ook voor de situatie waarbij de definitieve jaarrekening afwijkingen vertoont ten opzichte van de aan ons voorgelegde drukproef. Wij verzoeken u vriendelijk doch dringend de hierboven beschreven procedure na te leven.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Bijlagen: Voor identificatie gewaarmerkte jaarstukken 2015, bestaande uit de balans, het overzicht van baten en lasten, de WNT-verantwoording, de SiSa-bijlagen en het erratum jaarstukken 2015 d.d. 16 september 2016 met kenmerk 16U.20932
Ondertekende controleverklaring ten behoeve van uw archief
Was getekend controleverklaring behorende bij openbaar te maken stukken (in tweevoud)
Informatieblad Openbaarmaking van controleverklaringen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Woerden

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in de jaarstukken 2015 opgenomen jaarrekening 2015 van de gemeente Woerden en bijbehorende erratum jaarstukken 2015 d.d. 16 september 2016 met kenmerk 16U.20932 gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en het erratum jaarstukken 2015 d.d. 16 september 2016 met kenmerk 16U.20932.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Woerden is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol zoals vastgesteld door de Gemeenteraad van Woerden en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij raadsbesluit vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel met beperking te bieden.

Onderbouwing van het oordeel met beperking

In de jaarrekening zijn lasten verantwoord van € 2.086.440 die samenhangen met de door de gemeente verstrekte persoonsgebonden budgetten in het kader van de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De betalingen die samenhangen met deze persoonsgebonden budgetten vinden plaats via de Sociale Verzekeringsbank SVB. Wij hebben voor een bedrag van € 1.603.678 geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen om vast te stellen dat de zorg waarvoor door de Sociale Verzekeringsbank betalingen hebben plaatsgevonden daadwerkelijk is geleverd. Wij hebben niet op andere wijze de rechtmatige totstandkoming van deze lasten kunnen verifiëren.

Daarnaast zijn in de jaarrekening lasten verantwoord van € 9.310.403 die samenhangen met de door de gemeente ingekochte zorg bij zorgaanbieders in het kader van de Jeugdzorg en Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Wij hebben de betrouwbaarheid van de cliëntregistratie van de gemeente Woerden inzake de Jeugdzorg en de WMO niet kunnen vaststellen. De gemeente heeft geen zichtbare (aanvullende) beheersmaatregelen ingericht ter vaststelling van de rechtmatige toekenning van zorgvoorzieningen. Op basis hiervan hebben wij voor een bedrag ad € 9.310.403 geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen om de rechtmatigheid van deze lasten vast te stellen. Wij hebben niet op andere wijze de rechtmatige totstandkoming van deze lasten kunnen verifiëren.

Goedkeurend oordeel betreffende de jaarrekening voor getrouwheid

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Woerden een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Oordeel met beperking betreffende de jaarrekening voor rechtmatigheid

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2015, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf Onderbouwing van het oordeel met beperking in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Utrecht, 23 september 2016

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Jaarverslag en Jaarrekening 2015

- DEFINITIEF -

II JAARREKENING

- Balans
- Waarderingsgrondslagen
- Toelichting balans
- Programmarekening
- Toelichting programmarekening
- Overzicht gerealiseerde baten en lasten per programma
- Algemene dekkingsmiddelen
- Dotaties/vrijval reserves per programma
- Overzicht lasten en baten per programma
- Wet normering topinkomens
- Overzicht incidentele baten en lasten

BALANS

Activa (bedragen * € 1)	31-12-2015	01-01-2015
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>		
- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.	18.848	32.119
Totaal immateriële vaste activa	18.848	32.119
<u>Materiële vaste activa</u>		
- investeringen met een economisch nut	141.323.226	140.840.915
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	14.474.221	12.625.660
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	40.627.941	33.285.338
<i>Waarvan activa in erfpacht</i>		
Totaal materiële vaste activa	196.425.388	186.751.913
<u>Financiële vaste activa</u>		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	352.433	352.433
- Gemeenschappelijke regelingen	0	0
- Overige verbonden partijen		
Leningen aan:		
- Woningcorporaties	0	0
- Deelnemingen	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende geldleningen	1.956.608	1.895.578
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
Totaal financiële vaste activa	2.309.041	2.248.011
Totaal vaste activa	198.753.277	189.032.043
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>		
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:		
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden	313.949	5.270.613
- Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-7.434.187	-200.435
Gereed product en handelsgoederen		
Vooruitbetalingen		
Totaal voorraden	-7.120.238	5.070.178
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</u>		
Vorderingen op openbare lichamen	7.248.936	8.407.484
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
overige vorderingen	8.934.260	10.992.456
Overige uitzettingen		
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	16.183.196	19.399.940
Liquide middelen (Kas-, bank- en girosaldi)	222.164	72.662
<u>Overlopende activa</u>		
Nog te ontv. Europese & Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige overlopende activa	7.139.908	3.937.183
Totaal overlopende activa	7.139.908	3.937.183
Totaal vlottende middelen	16.415.030	27.579.963

Ter identificatie
 Ernst & Young Accountants LLP
 Building a better working world 97

Totaal Activa	215.169.307	216.612.006
<hr/>		
Passiva (bedragen * € 1)	31-12-2015	01-01-2015
<hr/>		
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
Reserves:		
- Algemene reserve	45.036.572	43.105.143
- Overige bestemmingsreserves	32.088.875	32.435.953
Resultaat voor bestemming	5.100.680	4.785.348
Totaal eigen vermogen	82.226.127	80.326.444
Voorzieningen	7.647.289	8.035.258
<u>Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer</u>		
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	88.417.993	97.158.525
- Binnenlandse bedrijven		
- Overige binnenlandse sectoren		
-- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	190.000	60.000
Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	88.607.993	97.218.525
Totaal vaste passiva	173.380.729	185.580.226
<hr/>		
Vlottende passiva		
<u>Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</u>		
Kasgeldleningen	14.500.000	7.000.000
Bank- en girosaldi	2.163	28.259
Overige schulden	12.545.158	16.603.025
Totaal netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar	27.047.321	23.631.284
<u>Overlopende passiva</u>		
Nog te bet. Europese & Nederlandse overheidslichamen	230.731	230.731
Vooruitontv. Europese & Nederlandse overheidslichamen		
Overige overlopende passiva	9.409.847	7.169.766
Overlopende passiva	9.640.578	7.400.497
Totaal vlottende passiva	36.687.898	31.031.781
<hr/>		
Totaal Passiva	215.169.307	216.612.007
Borgstellingen of garantstellingen	109.070.704	114.014.956

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Balans

Immateriële vaste activa

Dit zijn kapitaaluitgaven waar geen bezittingen tegenover staan. De waarderingsgrondslag is tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en ontvangsten. Conform de BBV voorschriften is afschrijvingsduur 5 jaar, ingaande in het jaar na ingebruikname.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa kunnen worden ingedeeld in de categorieën investeringen met een economisch nut of investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen met een economisch nut worden, indien het bedrag hoger is dan € 20.000, in principe lineair afgeschreven in een door de raad aan te geven tijdsduur. Bij een aantal investeringen, voornamelijk gebouwen, kan op annuïteitenbasis worden afgeschreven. Deze vaste activa worden geactiveerd voor het bedrag van de investering, reserves worden niet in mindering gebracht op het actief. Bijdragen van derden die een directe relatie met het actief en de waardering ervan hebben, mogen wel in mindering gebracht worden. Activa met een economisch nut worden resultaat onafhankelijk afgeschreven. Extra afschrijven voor activa met een economisch nut is uitsluitend toegestaan als er sprake is van een duurzame waardevermindering, of als het actief eerder buiten werking wordt gesteld.

Onder investeringen met een maatschappelijk nut wordt verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken. Deze activa wordt geactiveerd, eventueel onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves en wordt op een zo kort mogelijke termijn af geschreven. Er mag resultaat afhankelijk afgeschreven worden en extra afschrijven is toegestaan. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven in een door de raad aan te geven tijdsduur zoals genoemd in de notitie afschrijvingsbeleid gemeente Woerden.

De eerste afschrijving van een vaste activa vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de uitgaven plaats hebben gevonden.

De afschrijvingstermijnen zijn in het algemeen voor:

- Gronden en terreinen	geen afschrijving
- Woonruimten	40 jaar
- Bedrijfsgebouwen	40 jaar
- Grond-, weg en waterbouwkundige werken	10 tot 60 jaar
- Vervoermiddelen	5 tot 10 jaar
- Machines, apparaten en installaties	5 tot 20 jaar
- Overige materiële vaste activa	5 jaar

Voor de specifieke afschrijvingstermijn per object wordt verwezen naar de notitie uitwerking van de beleidsregels omtrent waarden en afschrijven raadsbesluit 14 december 2006.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen verstrekt aan derden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de aflossingen. De deelnemingen worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Indien deze posten duurzaam in waarde verminderen, wordt de waarde navenant aangepast.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs. De onderhanden werken inzake grondexploitaties van het grondbedrijf worden gewaardeerd tegen kostprijs en verminderd met ontvangsten. Na volledige afronding van een complex worden de winsten genomen en gestort in de algemene reserve van het grondbedrijf (zie ook grondslagen grondexploitatie ontleend aan de jaarrekening van het grondbedrijf). Bij uitzondering wordt er tussentijds al een gedeelte van de winst genomen, dit betreffen dan stortingen in reserves algemene dienst en grondbedrijf welk reeds bij raadsbesluit zijn bepaald.

Vorderingen

Vorderingen worden tegen de nominale waarde geregistreerd. Er is rekening gehouden met een eventuele oninbaarheid door middel van de onder vorderingen opgenomen post voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen

De tegoeden staan ter vrije beschikking, de liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze posten worden verantwoord tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene vrije reserves, de bestemmingsreserves met besluitvorming en de bestemmingsreserves zonder besluitvorming. Het eigen vermogen wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. Tevens vindt vorming plaats op basis van kosten die in een volgend verslagjaar zullen worden gemaakt, terwijl het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het verslagjaar of in een van de voorafgaande verslagjaren en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal verslagjaren. Rentetoevoegingen zijn verboden. Over de aanwending van de rentebaten mag afzonderlijk worden beslist en is conform de begroting toegevoegd aan de algemene reserve. Voorzieningen worden opgenomen tegen de contante waarde.

Langlopende schulden

Onder langlopende schulden worden verstaan de schulden met een oorspronkelijke looptijd van twee jaar of langer. Opgenomen is het oorspronkelijk geleende bedrag minus de aflossingen. De langlopende schulden worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Rekening van baten en lasten

In de rekening worden de baten en de lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Daarbij worden de baten en de lasten van het begrotingsjaar in de rekening opgenomen, onverschillig of zij tot ontvangsten of uitgaven in dat jaar leiden, of hebben geleid.

Ten aanzien van de grondexploitatie geldt nog in het bijzonder:

De uitgaven voor beheer, aankopen, bouw- woonrijpmaken en bijdragen fonds Infra Structurele Werken (Bovenwijkse voorzieningen), alsmede de inkomsten uit grondverkoop worden in de Winst- en Verliesrekening opgenomen. Het saldo van deze uitgaven en inkomsten komt tot uitdrukking in de post "mutaties voorraden". Met deze methodiek wordt voldaan aan de voorschriften ten aanzien van de bouwgrond exploitatie.

Enkele in de jaarrekening gehanteerde begrippen worden onderstaand nader omschreven.

1a. Vorraden/onderhanden werk.

In de balanspost onderhanden werk is onder meer het saldo van de werkelijk betaalde kosten van bouwrijp maken, grondaankopen etc. en de opbrengsten vanuit grondverkoop opgenomen; positieve of negatieve calculatieverschillen worden respectievelijk ten laste of ten gunste van het onderhanden werk gebracht. Het saldo van deze post (ook wel boekwaarde genoemd) kan zowel positief (meer uitgegeven dan ontvangen), als negatief (meer ontvangen dan uitgegeven) zijn.

1b. Overige activa en passiva.

De overige activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

2. Nog te realiseren.

Bij grondaankopen en grondverkoop wordt, nadat het raadsbesluit is genomen, de schuld c.q. vordering opgenomen in de administratie op de rekening nog te transporteren grondaankopen of grondverkoop. Als tegenrekening dient de rekening "nog te realiseren". Na transport van de gronden worden de kosten c.q. opbrengsten ten laste respectievelijk ten gunste van de exploitatierekening verantwoord en via de mutatie onderhanden werk in de boekwaarde opgenomen.

3. Verwerking rente in de jaarrekening.

De betaalde of ontvangen rente op de kapitaalverstrekking door de algemene dienst, alsmede de ontvangen rente bij grondverkoop worden in de exploitatierekening toegerekend aan de diverse complexen. Het saldo van deze rentebaten en lasten wordt via de post mutaties onderhanden werk/voorraden bijgeschreven of in mindering gebracht op de boekwaarde onderhanden werk.

4. Bedrijfsresultaat.

Het bedrijfsresultaat bestaat uit de resultaten bij definitieve afwikkeling van complexen.

Vaste activa **198.753.277**

Immateriële vaste activa **18.848**

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief **18.848**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
32.119	0	0	13.271	0	0	18.848

Materiële vaste activa **196.425.388**

Investerings met een economisch nut **141.323.226**

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
140.840.915	5.122.151	418.156	4.221.685	0	0	141.323.226

Dit kan als volgt onderverdeeld worden:

Boekwaarde per	31-12-15	01-01-2015
1 Gronden en terreinen	6.141.257	6.164.425
2 Woonruimten	900.766	921.039
3 Bedrijfsgebouwen	117.225.143	117.841.602
4 Grond- weg en waterwerken	5.095.627	5.285.841
5 Vervoersmiddelen	358.421	507.378
6 Machines, apparaten en installaties	2.015.946	2.336.753
7 Overigen	7.586.065	7.783.877
	<u>139.323.225</u>	<u>140.840.915</u>

1. Gronden en terreinen

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
6.164.425	0	22.856	312	0	0	6.141.257

De desinvestering betreft de verkoop van de Hulzengaschool in 2014.

2. Woonruimten

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
921.039	0	0	20.273	0	0	900.766

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

3. Bedrijfsgebouwen

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
117.841.602	4.793.173	384.546	3.025.085	0	2.000.000	117.225.143

De belangrijkste investeringen in bedrijfsgebouwen zijn:

* Nieuwbouw scholen Maurits Hof Harmelen	€ 4.277.921
* Uitbreiding Minkemacollege	€ 230.402
* Asbestsanering schoolgebouwen	€ 204.205

De belangrijkste desinvesteringen betreffen:

* Grondverkoop nieuwbouwscholen Maurits Hof Harmelen	€ 99.291
* Verkoop pand Recshop	€ 274.689

De waardevermindering is een direct gevolg van de uitspraak van het Europese Hof inzake de BTW vriendelijke structuur Brede Scholen.

4. Grond-, weg- en waterwerken

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
5.285.841	97.542	0	287.756			5.095.627

De investeringen hebben betrekking op duikers en drainage.

5. Vervoersmiddelen

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
507.378	0	450	148.508	0	0	358.421

6. Machines, Apparaten en installaties

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
2.336.753	21.306	0	342.113	0	0	2.015.946

7. Overige

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
7.783.877	210.129	10.304	397.638	0	0	7.586.065

De belangrijkste investeringen hebben betrekking op diverse hardware en automatisering.

De desinvestering betreft het afboeken van de boekwaarde van de inrichtingskosten bibliotheek Kamerik.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

14.474.221

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
12.625.660	2.531.146	32.127	650.457	0	0	14.474.221

Grond-, weg- en waterwerken

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
11.091.230	2.258.102	32.127	522.338	0	0	12.794.867

De investeringen hebben voornamelijk betrekking op riolering.

Overige

Boekwaarde 01-01-15	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
1.534.429	273.044	0	128.119	0	0	1.679.354

De investeringen hebben voornamelijk betrekking op afvalcontainers.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

40.627.941

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
33.285.338	10.662.595	728.548	2.252.665	338.780	0	40.627.941

Dit kan als volgt onderverdeeld worden:

Boekwaarde per	31-12-15	01-01-15
1 Bedrijfsgebouwen	€ 206.372	237.137
2 Grond-, weg- en waterwerken	€ 40.083.129	32.651.041
3 Machines, apparaten en installaties	€ 17.012	19.847
4 Overige	€ 321.428	377.314
	€ 40.627.941	33.285.338

1. Bedrijfsgebouwen

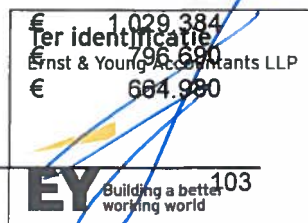
Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
237.137	0	0	30.765	0	0	206.372

2. Grond- weg en waterwerken

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
32.651.041	10.662.595	728.548	2.163.179	338.780	0	40.083.129

O.a. de volgende investeringen hebben plaatsgevonden:

* Reconstructie/vervanging verharding diverse wegen	€ 2.968.277
* Overname verlichtingssareaal Citytec	€ 2.525.518
* Vervanging beschoeiing	€ 1.319.443
* Uitvoering sportbeheersplan	€ 1.029.384
* Bruggen	€ 96.690
* Diverse Bravo-projecten	€ 684.980

* Infrastructurale werken kassengebied Harmelen	€	532.743
* Investerings kunstgrasvelden	€	406.460

De desinvestering betreft diverse bijdragen uit de Reserve Infrastructurale werken
De belangrijkste bijdrage van derden heeft betrekking op een bijdrage van het Hoogheemraadschap voor de vervanging van de beschoeiing Ouderijn (€ 288.000).

3. Machines, apparaten en installaties

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
19.847	0	0	2.835	0	0	17.012

4. Overige

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings	Des- investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2015
377.314	0	0	55.885	0	0	321.428

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

 EY
Building a better
working world

Financiële vaste activa**2.309.041****Kapitaalverstrekking aan deelnemingen****352.433**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings/ uitbreidingen	Vermindering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
352.433	0	0	0	352.433

De volgende aandelen en effecten zijn in het bezit van de gemeente:

* Aandelen BNG	€	235.995
* Aandelen Vitens	€	72.902
* Effecten BNG	€	43.536
	€	<u>352.433</u>

Kapitaalverstrekking Gemeenschappelijke regelingen**0**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings/ uitbreidingen	Vermindering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
0	0	0	0	0

Overige langlopende geldleningen**1.956.608**

Boekwaarde 01-01-2015	Investerings/ uitbreidingen	Vermindering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
1.895.578	100.000	0	38.970	1.956.608

De boekwaarde per 31-12-2015 betreft de volgende leningen:

* Leningen St. gebouwen beheer Woerden	€	1.588.865
* Verstrekte geldleningen aan ambtenaren	€	106.754
* Verstrekte duurzaamheidsleningen	€	221.489
* Verstrekte geldlening kunstencentrum Het Klooster Postduivenvereniging de Gevleugelde vrienden	€	36.000
	€	<u>3.500</u>
	€	<u>1.956.608</u>

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP Building a better
working world 105

Vlottende activa**16.364.082****Vorraden****-7.120.238****Niet in exploitatie genomen bouwgronden****313.949**

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
5.270.613	1.509.053	7.265.716	313.949

Per complex (exclusief voorziening):**Breeveld**

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
5.772.205	1.493.511	7.265.716	0

Per 31-12-2015 is dit complex afgesloten.

De opbrengsten betreft de verkoop van de grond.

De belangrijkste bestedingen zijn de storting in het FIW en Groenfonds (€ 1.214.400) en de rentekosten (€ 245.319)

Overige percelen

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
298.407	15.542	0	313.949

Dit betreft de inbreng van de complexen Zegveld verspreide percelen, compensatie gronden Harmelen en het project Schilderspark.

De besteding betreft voornamelijk rentekosten (€ 12.682).

De gemiddelde boekwaarde per m² van dit complex bedraagt minder dan € 2.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie**-7.434.187**

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
-200.435	3.052.975	10.021.728	-7.434.187

Boekwaarde per 01-01-2015

€ 16.061.705

Voorziening verlies Defensie-eiland

€ -16.262.140

Boekwaarde 01-01-2015 subadministratie Grondbedrijf

€ -200.435

De genoemde boekwaarde per 01-01-2015 is inclusief een voorziening gevormd voor het complex Defensie-eiland.

Na verwerking van de voorzieningen krijgen we het volgende beeld:

Boekwaarde per 31-12-2015

€ 9.092.952

Voorziening verlies Defensie-eiland

€ -16.527.140

Boekwaarde 31-12-2015 subadministratie Grondbedrijf

€ -7.434.187

Verificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Per complex (exclusief voorziening):

Snel en Polanen

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
247.365	1.858.113	9.135.644	-7.030.166

De bestedingen hebben betrekking op de kosten van bouw- en woonrijpmaken van de eilanden 3 en 4 en het Villapark van ca. € 415.000. de planontwikkelingskosten bedroegen ca. € 550.000. Er zijn bijdragen aan diverse fondsen gedaan van ca. € 700.000.

De opbrengsten betreft verkopen van vrije kavels in het Villapark en eiland 4. Daarnaast zijn er nog overige opbrengsten, subsidies, huren en pachten e.d. ontvangen.

Voor dit complex worden de volgende kosten nog verwacht € 48.634.488
Dit betreffen vooral planstructurele en plangerichte voorzieningen

De opbrengsten voor dit complex worden geraamd op € 48.951.981
Dit betreft voornamelijk de bouw van woningen

	-317.493
Boekwaarde 31-12-2014	-7.030.166
Verwacht eindresultaat	<u>-7.347.659</u>

Kamerik N.O. II

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
-271.759	47.852	11.550	-235.457

De bestedingen hebben voornamelijk betrekking op interne uren.
De opbrengsten betreffen de rentebaten.

Voor dit complex worden de volgende kosten nog verwacht € 1.476.143
Dit betreffen vooral planstructurele en plangerichte voorzieningen

De opbrengsten voor dit complex worden geraamd op € 1.959.618
Dit betreft voornamelijk de bouw van woningen

	-483.475
Boekwaarde 31-12-2015	-235.457
Verwacht eindresultaat	<u>-718.932</u>

Defensie-eiland

Boekwaarde 01-01-2015	bestedingen	opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2015
16.086.100	1.147.010	874.534	16.358.576

Voor het te verwachten verlies is een voorziening getroffen van € 16.527.140.

De rentelast voor dit complex bedroeg over 2014 € 683.660. De overige bestedingen hebben voornamelijk betrekking op civiele kosten, externe advisering, planontwikkelingskosten en interne kosten.

De verkregen opbrengsten betreft een bijdrage van de Provincie Utrecht voor o.a. bodemsanerig

Voor dit complex worden de volgende kosten nog verwacht € 3.012.006

Dit betreffen vooral planstructurele en plangerichte voorzieningen		
De opbrengsten voor dit complex worden geraamd op	€	3.093.956
Dit betreft voornamelijk de uitgifte van gronden		
		<u>-81.950</u>
Boekwaarde 31-12-2015		16.358.576
Verwacht eindresultaat		16.276.626
Verliesvoorziening		<u>-16.527.140</u>
Verwacht exploitatieresultaat op eindwaarde		<u>-250.514</u>

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	16.183.196
--	-------------------

Vorderingen op openbare lichamen	9.248.936
---	------------------

Overige vorderingen	8.934.260
----------------------------	------------------

Debiteuren	€	2.969.583
Voorziening dubieuze debiteuren	€	-190.594
Overigen	€	<u>6.155.271</u>
	€	8.934.260

Liquide middelen (Kas-, bank- en girosaldi)	222.164
--	----------------

		31-12-15	01-01-2015
De specificatie luidt als volgt:			
Bank en girosaldi	€	171.589	44.477
Bank- en girosaldi Parkeer Groep Nederland	€	50.575	28.185
	€	<u>222.164</u>	<u>72.662</u>

De kredietfaciliteit bedraagt bij de B.N.G. € 9.000.000 en bij de Fortisbank € 6.807.

Overlopende activa	7.078.960
---------------------------	------------------

Nog te ontvangen bedragen		<u>7.130.908</u>
Totaal	€	<u>7.130.908</u>

Vaste passiva **173.380.729**

Reserves **77.125.447**

Totaal verloopoverzicht

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering i.v.m. activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
75.541.096	8.752.998	7.168.645			0	77.125.447

De reserves worden onderscheiden naar:

- **Algemene reserves**, hieronder wordt verstaan algemeen vrij beschikbaar.
- **Bestemmingsreserves** die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden.
- **Overige bestemmingsreserves**, hieronder wordt verstaan reserves met een specifiek doel, waarvan alleen de raad bevoegd is de bestemming te wijzigen.

Reserves	31-12-2015	01-01-2015
algemene vrije reserves	45.036.572	43.105.143
overige bestemmingsreserves	32.088.875	32.435.953
totaal reserve	77.125.447	75.541.096

Algemene vrije reserves **45.036.572**

Algemene reserve

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
41.165.426	3.841.916	2.994.855	0		0	42.012.486

Deze reserve fungeert als buffer voor calamiteiten en exploitatietekorten. Incidentele uitgaven worden ten laste en incidentele inkomsten ten gunste van deze reserve gebracht. Tevens dient de reserve voor het neutraliseren van negatieve reserves.

De raad heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 besloten een deel van het positieve resultaat (€ 2.356.192) aan de reserve toe te voegen. Tevens is het voordelig saldo van de bestuursrapportage 2015 (€ 485.724) toegevoegd aan de reserve en is € 1.000.000 (afroming) uit de reserve Herstructurering Schilderskwartier gestort, conform de bestuursrapportage 2015.

Naar aanleiding van dit besluit hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden uit de Algemene reserve:

* Bestuursrapportage 2015	1.418.485
* Aankoop Brediusboerderij	550.732
* Investeringsfonds SD	323.396
* Inhaalslag baggeren	312.000
* Nadeel gebouwen	134.495
* BTW Compensatie Fonds	95.585
* Citymarketing	75.000
* Recreatieplas	53.571
* Stimulering economie	29.841
* Band Steinhagen	1.750
Totaal	€ 2.994.856

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Algemene reserve grondbedrijf

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
1.939.717	1.349.369	265.000	0	0	0	3.024.086

Deze reserve dient om onvoorziene risico's in de grondexploitatie op te vangen.

De toevoeging bestaat uit rente 2015 (€ 807.579) en het positieve saldo van het afgesloten complex Breeveld (€ 5471.790).

De onttrekking betreft een aanvulling op de verliesvoorziening Defensie-eiland.

Overige Bestemmingsreserves

32.088.875

Reserve groenfonds

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
459.338	120.303	1.220	0	0	0	578.422

Het groenfonds wordt gebruikt ter uitvoering van groenplannen, subsidie onderhoud aan particuliere bijzondere status bomen, uitvoeringsbudget landschapsbeleid, landschapsbeleidsplan, groenstructuurplan en het aanleggen van ecologische verbindingzones.

De toevoeging betreft de verkoop van kavels en verkoop van snippergroen (in de koopsom is een bedrag per m² opgenomen t.b.v. het Groenfonds).

Reserve infrastructurele werken

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
14.932.170	2.367.684	728.548	0	0	0	16.571.306

Het doel van deze reserve is het realiseren van bovenwijkse voorzieningen van veelal grote omvang en met name wegeaanleg in het kader van BRAVO.

De toevoeging van de rente bedraagt € 559.956. Een toevoeging van € 1.799.674 heeft betrekking op de verkoop van kavels. In de koopsom is een bedrag per m² opgenomen t.b.v. Infrastructurele werken.

De onttrekking heeft betrekking op BRAVO-projecten 3, 6 en 8.

Dekking kapitaallasten maatschappelijk nut

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
3.704.280	399.950	956.191	0	0	0	3.148.039

Deze reserve dient voor een gelijkmatige opvang van structurele lasten voortvloeiende uit investeringen in het kader van het VCP. Tevens dient de reserve ter dekking van rente en afschrijving van eenmalige investeringen die normaliter ten laste komen van overige bestemmingsreserves.

Een toevoeging van € 288.388 betreft de jaarlijkse storting in deze reserve. Ook is € 111.612 aan rente aan de reserve toegevoegd.

De onttrekking betreft de dekking van de kapitaallasten maatschappelijk nut, conform de genomen raadsbesluiten.

Dekking Kapitaallasten economisch nut

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
3.920.883	147.033	322.861	0	0	0	3.745.055

De reserve dient ter dekking van rente en afschrijving van eenmalige investeringen die normaliter ten laste komen van overige bestemmingsreserves.

De toevoeging betreft de rente over het saldo.

De onttrekking heeft betrekking op de dekking van de kapitaallasten economisch nut.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

IBOR

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
555.986	0	140.000	0	0	0	415.986

De reserve dient ter egalisatie van onder- en overschrijdingen op de reguliere onderhoudsbudgetten IBOR. De onttrekking heeft betrekking op het product gras. Zie bestuursrapportage 2015.

Herstructurering Schilderskwartier

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
1.249.633	0	1.000.000	0	0	0	249.633

De reserve dient ter dekking van de nog te maken kosten Schilderskwartier en kosten van diverse werkzaamheden in de openbare ruimte van het Schilderskwartier.

De onttrekking betreft het afkomen van het saldo conform de bestuursrapportage.

Wet Maatschappelijke Ontwikkelingen

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
2.261.453	0	18.000		0	0	2.243.453

De reserve dient ter dekking van onder- of overschrijdingen van Wmo-budgetten in relatie met de ontvangen gelden vanuit de algemene uitkering gemeentefonds en eigen bijdragen CAK.

Conform het raadsbesluit van 29 maart 2012 inzake het beleidskader Wmo wordt de reserve Wmo gemuteerd bij onder- of overschrijdingen van de begrotingsposten HH, PGB, begeleiding Wmo en de ontvangen eigen bijdragen. Verder kan in specifieke uitzonderingsgevallen een beroep gedaan worden op de reserve Wmo.

In het kader van ontschotting sociaal domein wordt gelijktijdig met het voorstel t.b.v. de vaststelling van de jaarrekening 2015 een voorstel gedaan voor verbreding van de reserve Wmo tot een reserve Sociaal domein (zie Financiële beschouwing).

De onttrekking betreft een subsidie aan het huishuis conform het raadsbesluit van 31-10-2013.

Revitalisering wijken/bedrijfsterreinen

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
141.792	0	11.736		0	0	130.056

De reserve dient ter dekking van de kosten voor het opstellen van wijkvisies en revitaliseringsplannen voor bedrijfsterreinen.

De onttrekking betreft de ontwikkeling ontwikkeling Breeveld.

Onderhoud gemeentelijk vastgoed

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
3.342.656	498.815	0	0	0	0	3.841.471

De reserve dient ter bekostiging van onderhoud aan woningen en gebouwen. Het doel is de kosten op een gelijkmatige wijze te spreiden over een reeks van jaren. Het betreft hier alle gemeentelijke gebouwen met uitzondering van de schoolgebouwen.

De toevoeging betreft het saldo van het onderhoud gemeentelijk vastgoed.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Reserve samenwerking Woerden - Oudewater

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
368.820	0	368.820	0	0	0	0

De reserve dient voor het opvangen van risico's zoals benoemd in de businesscase samenwerking Woerden-Oudewater. Het gereserveerde bedrag is niet nodig en is vrijgevallen ten gunste van de jaarrekening 2015.

Reserve Woerden 650 jaar stad

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
0	7.500	0	0	0	0	7.500

In 2022 is Woerden 650 jaar stad. Het streven is om dan een budget van € 25.000 beschikbaar te hebben. In 2015 betreft dit een bedrag van € 7.500 en in de periode 2016 t/m 2022 € 2.500 per jaar.

Inventaris zwembaden

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
354.571	0	141.247	0	0	0	213.324

Deze reserve dient ter bekostiging van de inventaris zwembaden. De onttrekking betreft het saldo van begroot en werkelijke uitgaven.

Onderwijsreserves

Reserve Regionaal Bureau Leerplicht

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
544.722	20.427	107.644	0	0	0	457.505

De reserve voorziet in middelen ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten subregio NW-Utrecht, waarbij de gemeente Woerden fungeert als centrumgemeente.

De toevoeging betreft de jaarlijkse rente.

De onttrekking betreft het saldo van de kostenplaats Regionaal Bureau Leerplicht over 2015 (€ 28.44) en de uitvoering van het Convenant 2014 (€ 79.200).

Onderwijskansenbeleid

Saldo 01-01-2015	Via resultaatbestemming		Bestemming resultaat 2014		Vermindering ivm activa	Saldo 31-12-2015
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking		
599.648	0	112.523	0	0	0	487.125

De reserve voorziet in middelen ter vergroting van de onderwijskansen en dient besteed te worden aan door het ministerie vastgestelde onderdelen. Ook is in de programmabegroting 2015-2018 jaarlijks extra geld beschikbaar gesteld. Het budget 2015 komt ten laste van deze reserve.

De onttrekking betreft een bijdrage aan het Algemeen Onderwijsbeleid (€ 63.766) en t.b.v. het Onderwijskansenbeleid (€ 48.757).

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Jaarverslag en jaarcijfers 2015
EY
Building a better
working world

Voorzieningen**7.647.289****Totaal verloopoverzicht**

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendungen	Saldo 31-12-2015
8.035.257	71.191	459.160	0	7.647.289

Voorziening verlofrechten

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendungen	Saldo 31-12-2015
54.749	0	0	0	54.749

Van gemeentewege is een financiële voorziening getroffen ter dekking van kosten van vervroegde uittreding. Dit betreft kosten voor de betaling van restant verlofuren. M.i.v. 2014 betreft de voorziening nog 1 medewerker. In 2016 wordt deze voorziening volledig benut.

Pensioen (oud)wethouders

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendungen	Saldo 31-12-2015
2.762.527	71.191	113.883	0	2.719.834

Deze voorziening voorziet in een adequate pensioenopbouw voor (oud)wethouders en hun nabestaanden. De toevoegingen betreffen de storting 2015.

Reserve afvalstoffenheffing

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendungen	Saldo 31-12-2015
3.516.026	0	339.303	0	3.176.723

Deze reserve wordt gebruikt voor de egalisatie van de exploitatieoverschotten/tekorten op de reiniging/afvalstoffenheffing.

Reserve riolering

Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Vrijval via het resultaat	Aanwendungen	Saldo 31-12-2015
1.701.956	0	5.973	0	1.695.983

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer**88.607.993****Onderhandse leningen van binnenlandse banken en ov. Fin. instellingen****88.417.993**

Het saldo van de langlopende geldleningen was per 1 januari 2015 € 97.158.525. Er is € 8.740.532 afgelost, zodat het totale leningbedrag ultimo 2015 € 88.417.993 bedraagt. De rentelast bedroeg over 2015 € 3.418.397 waarbij het rentepercentage gemiddeld 3,52% was.

Waarborgsommen**190.000**

Het saldo van de waarborgsommen was per 1 januari 2015 € 60.000. In totaal is er € 317.500 gestort aan waarborgsommen i.v.m. optie aankoop gronden en € 187.500 teruggestort i.v.m. aankoop grond.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Vlottende passiva 36.687.898

Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar 27.047.321

Kasgeldleningen 14.500.000

Betreft een opgenomen kasgeldlening van € 7.500.000 met een looptijd tot 1-4-2016 en een kasgeldlening van € 7.000.000 met een looptijd tot 1-7-2016.

Bank- en girosaldi 2.163

Dit betreft het negatieve banksaldo ultimo 2015 op de BNG.

Overige schulden 12.545.158

De overige schulden bestaan uit:	31-12-2015	01-01-2015
Crediteuren	8.857.919	12.359.679
Gemeentelijke spaarregeling	1.949.100	1.790.608
overige	1.738.138	2.452.738
	<u>12.545.158</u>	<u>16.603.025</u>

Overlopende passiva 9.640.578

De overlopende passiva bestaat uit:	31-12-2015	01-01-2015
Vooruitontv. Europese & Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige vooruitontvangen bedragen	17.155	17.155
Nog te betalen posten	7.865.170	5.492.286
Nog te bet. Europese & Nederlandse overheidslichamen	230.731	230.731
Nog niet vervallen rente	1.264.604	1.397.408
ISV-gelden	262.917	262.917
Overige	0	0
Totaal	<u>9.640.578</u>	<u>7.400.497</u>

Specificatie nog te betalen Europese & Nederlandse overheidslichamen:

Omschrijving	Saldo 01-01-15	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2015
Herontwikkeling Pius X	230.731	0	0	230.731

Borg- en garantstellingen

Gewaarborgde geldleningen

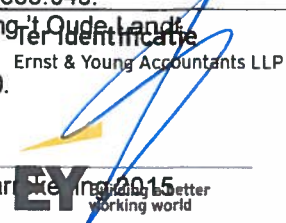
De gemeente Woerden heeft per 31-12-2015 aan borgstelling uitstaan:

- Verenigingen en stichtingen binnen de gemeente Woerden € 12.448.639, aflossing 2015 € 333.045.

De toename komt door een nieuwe lening voor de nieuwbouw van het zorgcentrum Stichting 't Oude Landje

Voor 2015 betekent dit per 4 mei 2015 € 2.000.000 en per 1 september 2015 € 2.000.000.

- Indirect garant aan leningen aangegaan door de woningbouwcorporaties voor € 90.797.000.

Dit betreft 50% van de restant hoofdsom waarvoor het waarborgfonds in eerste instantie garant staat.

Garantstellingen

De garantstellingen zijn verleend in het kader van de voormalige gemeentegarantstelling voor particulieren die een hypotheek afsloten en hypothecaire geldleningen ambtenaren.

Woningen (hypotheek) € 5.331.678, aflossing 2015 € 460.495.

Hypothecaire geldleningen ambtenaren € 493.387, aflossing 2015 € 307.028.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Contracten

In 2011 is er een leasecontract afgesloten voor een semi-permanent schoolgebouw t.b.v. het Kalsbeekcollege. De contractwaarde hiervan bedraagt € 1.467.180 excl. BTW met een looptijd van 11 jaar.

In 2012 is er een contract afgesloten voor diverse printers binnen de gemeente Woerden. De looptijd van het contract is 3 jaar, met de optie om het contract met twee keer één jaar te verlengen. De waarde van het contract is € 201.718 voor 3 jaar.

In 2014 is er een contract afgesloten voor koffie automaten binnen de organisatie. De looptijd van het contract is 3 jaar, met de optie om het contract twee keer één jaar te verlengen. De waarde van het contract is € 101.255 incl. BTW voor 3 jaar.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world 115

PROGRAMMAREKENING

Totaaloverzicht

		Begroot primitief	Begroot incl. begrotingswijziging	Werkelijk	Vershil begroot -/ -werkelijk
Totaal programma 1 t/m 7	lasten	111.913.006	132.253.249	128.599.272	3.693.977
	batens	106.188.041	122.779.094	130.458.956	-7.679.862
	saldo	5.724.965	9.474.155	-1.899.684	11.373.839
Resultaat voor bestemming	lasten	111.913.006	132.253.249	128.599.272	3.693.977
	batens	106.188.041	122.779.094	130.458.956	-7.679.862
	saldo	5.724.965	9.474.155	-1.899.684	11.373.839
Dotatie/vrijval reserves	dotatie	1.976.244	4.012.854	6.396.805	-2.383.951
	vrijval	7.701.209	13.487.009	9.597.801	3.889.208
	saldo	-5.724.965	-9.474.155	-3.200.996	-6.273.159
Resultaat na bestemming	lasten	113.889.250	136.266.103	134.956.077	1.310.026
	batens	113.889.250	136.266.103	140.056.757	-3.790.654
	saldo	0	0	-5.100.680	5.100.680

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Jaarverslag en jaarcijfers 2015
Ernst & Young Better working world

TOELICHTING PROGRAMMAREKENING

PROGRAMMA 1 – BESTUUR, DIENSTVERLENING en VEILIGHEID

Programma 1 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 1.400.088. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 1.364.773 over te hevelen naar 2016. Hierdoor resteert een netto voordelig saldo van € 35.315. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Bestuursondersteuning college

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 1.018.995. Na aftrek van de hieronder voorgestelde budgetreservering voor frictiekosten van € 1.031.773 resulteert een nadelig saldo van € 12.778.

Burgerzaken

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 67.145. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleine onderschrijvingen op kosten zoals onderhoud van software en apparatuur, blanco eigen verklaringen CBR en lagere kosten verkiezingen..

Secretarieleges burgerzaken

Per saldo sluit dit product met een voordeel van € 65.364, met name doordat meer reisdocumenten zijn afgegeven dan was voorzien.

Bestuurlijke samenwerking

Dit product kent een voordelig saldo van € 352.228. Na aftrek van de voorgestelde budgetreserveringen (€ 283.000 frictiekosten samenwerking Oudewater-Woerden en € 50.000 convenant Groene Hart) resteert een voordelig saldo van € 19.228.

Brandweer en rampenbestrijding

Per saldo sluit dit product met een nadeel van € 66.985 dat met name wordt veroorzaakt door de incidentele kosten voor de crisisopvang van vluchtelingen.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 hebben plaatsgevonden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Frictiekosten	€ 1.031.773
Samenwerking Woerden-Oudewater	€ 283.000
Convenant Groene Hart	€ 50.000
Totaal	€ 1.364.773

PROGRAMMA 2 – FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE en VERVOER

Programma 2 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 3.839.502. Na aftrek van de budgettaire neutrale posten bedraagt het voordelig saldo € 568.050.

Budgettaire neutraal:

Lagere bijdrage randwegen t.l.v. reserves € 3.271.452
(Fonds infrastructurele werken (FIW))

De tegenboekingen - lagere onttrekkingen (nadelen) zijn opgenomen in programma 7.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 153.600 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 414.450.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Wegen, straten en pleinen

Per saldo sluit dit product met een voordelig saldo van € 3.369.617. Dit komt met name door lagere uitgaven aan de randwegen als gevolg van het nog niet ontvangen hebben van de declaraties van de provincie Utrecht. Deze uitgaven worden gedekt uit het FIW. Binnen programma 7 valt de onttrekking aan de reserve FIW ook lager uit. Per saldo heeft het ook geen effect op het rekeningresultaat 2015.

Parkeren

Per saldo sluit dit product € 253.212 voordelig. Na aftrek van de voorgestelde budgetreservering van € 75.000 voor onderzoek verkeerssituatie Woerden-West resulteert een voordeel van € 178.212.

Dit wordt met name veroorzaakt door lagere onderhoudskosten vanuit het meerjaren-onderhoudsprogramma (€ 133.279). Dit resulteert in programma 7 tot een lagere onttrekking aan de onderhoudsvoorziening. Ook zijn diverse exploitatielasten lager uitgevallen.

Waterkering, afwatering en landaanwinning

Per saldo sluit dit product € 162.378 voordeliger. Na aftrek van de voorgestelde budgetreservering van € 78.600 (baggeren inzake overlast vederkruid) resulteert een voordelig resultaat van € 93.778.

Oorzaak: de baggerkosten waren in 2015 lager dan geraamd.

Afvalverwijdering en verwerking

De onttrekking aan de voorziening afvalstoffen is € 111.120 hoger uitgevallen dan geraamd: er is € 339.303 onttrokken aan de voorziening waar € 228.183 was begroot. De hogere onttrekking is toe te schrijven aan de incidentele extra kosten (o.a. externe inhuur) voor afvalinzameloctie B.

De voorziening afvalstoffen bedraagt per 31-12-2015 € 3.176.723.

Riolering

De onttrekking aan de voorziening riolering is € 61.572 lager geworden dan geraamd. De onttrekking was begroot op € 67.542 maar is uitgekomen op € 5.973, voornamelijk door lagere toerekening van ambtelijke uren. De voorziening riolering bedraagt per 31-12-2015 € 1.701.956.

Baten begraafplaatsen

De baten van de begraafrechten zijn € 71.195 lager uitgevallen dan geraamd. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Minder uitgifte van nieuwe graven, meer bijzettingen in bestaande graven.
- Bij een graftermijn langer dan 10 jaar hoeft deze niet verlengd te worden. Dan kunnen alleen de kosten van openen en sluiten van het graf en het zgn. voorlopen in rekening worden gebracht.
- Bij het verlengen van graven heeft men de optie om in 10 jaarlijkse termijnen te betalen (dit vanwege de kosten van de verlenging ad € 1.625).

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning in 2015 konden plaatsvinden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Baggeren inzake aanpak overlast Vederkruid	€ 78.600
Onderzoek verkeerssituatie Woerden-West	<u>€ 75.000</u>
Totaal	€ 153.600

PROGRAMMA 3 – SOCIAAL DOMEIN

Programma 3 sluit met een voordelig saldo van € 434.574.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 1.280.200 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto nadelig saldo van € 845.626. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Bijstandsverlening

Het voordeel wordt veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage BUIG van € 126.044.

Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid

Dit voordeel betreft het onderdeel Inkomensondersteuning, zoals deze wordt uitgevoerd door Ferm Werk.

Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Het voordelig saldo op dit onderdeel van € 299.291 wordt veroorzaakt door:

- Het Economisch actieplan is nog niet volledig uitgevoerd, hierdoor is een budgetreservering voorgesteld van € 212.500.
- een onderbesteding van afgerond € 66.000 op het beschikbare budget Participatie

Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo

De onderschrijding (voordeel € 81.000) betreft vnl. woonvoorzieningen. Dit onderdeel is altijd lastig in te schatten omdat de kosten van een woningaanpassing per geval aanzienlijk kunnen verschillen.

Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo

Dit onderdeel betreft de kosten van de Wmo nieuw. Hiertegenover staan hogere uitgaven in het kader van de PGB. Zie PGB Wmo en Jeugd. Per saldo is nog steeds sprake van een voordeel. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten hierover geïnformeerd.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo

De ontvangen eigen bijdrage blijft achter bij de raming, nadeel € 146.117. Hier staan lagere uitgaven huishoudelijke hulp tegenover, zie onderdeel maatwerkvoorziening natura materieel Wmo.

Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

Het voordeel bedraagt € 906.634. Nog niet alle werkzaamheden/uitgaven zijn gedaan, hierdoor wordt een budgetreserveringen voorgesteld.

PGB Wmo en Jeugd

Het aantal verstrekkingen PGB is hoger dan geraamd, voornamelijk het onderdeel Wmo.

Individuele voorzieningen natura Jeugd

Hogere uitgaven dan geraamd, nadeel van € 321.221. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtings-bijeenkomsten geïnformeerd over de (verwachte) overschrijdingen op dit onderdeel.

Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd

Hogere uitgaven dan geraamd, nadeel € 795.654. Uw raad is in 2015 via RIB's en voorlichtingsbijeenkomsten geïnformeerd over de (verwachte) overschrijdingen op dit onderdeel.

Centra voor Jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)

Het voordeel wordt in belangrijke mate veroorzaakt door drie onderdelen:

1. Er is minder budget ingezet voor de coördinator CJG. De functie is tot 1-9-2015 vervuld. Samen met WoerdenWijzer is gezocht naar de geschiktste constructie en per 1-1-2016 is deze functie weer ingevuld.
2. Het flexibele budget van € 25.000 is in 2015 niet beschikbaar aan het CJG. In 2015 zijn geen aanvragen ingediend ten laste van het beschikbare budget waaruit kleine subsidies kunnen worden verstrekt op het gebied van preventie.
3. In de begroting was rekening gehouden met de inzet van € 20.000 n.a.v. de ontwikkeling van preventief jeugdbeleid. Maar dit traject duurt langer dan gepland – het wordt in 2016 verder doorontwikkeld en pas dan zal aanspraak worden gemaakt op het betreffende budget.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Economisch actieplan	€ 212.500
Inwonercloud	€ 145.720
Buurtaanpak Lekoord	€ 35.000
Initiatief gemaal Kamerik	€ 25.000
Investeringsfonds sociaal domein	€ 676.600 ³
Opleidingsplan sociaal domein	€ 110.000
iPGB	€ 38.000
Wijk- & dorpsaccommodaties	€ 38.000
Totaal	€ 1.280.820

N.B.

Ten behoeve van de onttrekking reserve Sociaal Domein is de volgende opstelling van belang:

Voordelig saldo programma 3	€ 434.572
<i>Af:</i>	
Budgetreserveringen met budgettaire consequenties	- 604.220
Lagere integratie-uitkering sociaal domein	- 25.390
<i>Bij:</i>	
Hogere integratie-uitkering Wmo 2007	16.991
Per saldo te onttrekken aan reserve	- € 178.047

Bij het vaststellen van de programmabegroting heeft de raad als uitgangspunt gesteld dat schommelingen in de lasten en baten in het sociaal domein opgevangen worden binnen het sociaal domein. De reserve Wmo kan ingezet worden binnen het sociaal domein. In feite betekent dit dat financieel gezien binnen programma 3 moet worden gebleven. Hierdoor is het ontschot werken mogelijk en kan het sociaal domein integraal worden ingestoken. Dit impliceert dat de reserve Wmo omgevormd

³ NB hierover heeft uw raad al een besluit genomen vooruitlopend op de vaststelling van deze jaarrekening (16R.00062 d.d. 5 april 2016)

wordt tot een brede reserve Sociaal Domein, en fungeert als achtervang van het betreffende programma. Het saldo van programma 3 wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

Dit dient echter nog via raadsbesluit te worden geformaliseerd. Voor de jaarrekening 2015 betekent dit een onttrekking van € 178.047 uit de reserve Sociaal Domein.

PROGRAMMA 4 – CULTUUR, ECONOMIE en MILIEU

Programma 4 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 399.692. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 229.350 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 170.342. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Handel, ambacht en industrie

Eenzijds is er een overschrijding bij het onderdeel Streek- en jaarmarkt, anderzijds is er sprake van een onderschrijding op het onderdeel Economische zaken.

Streek- en jaarmarkt

Het nadeel op het onderdeel streekmarkt wordt vooral veroorzaakt door:

- Hogere uitgaven fietsenrekken en marktkramen (Ten top) € 9.000
- Hogere inhuurkosten marktmeester € 13.551
- Lagere vergoeding marktkramen € 8.120

Het nadeel op het onderdeel jaarmarkt wordt vooral veroorzaakt door:

- Rijplaten Rijnstraat € 3.450
- Kosten verkeersregelaars € 11.800
- Beveiliging etc. € 2.940

Economische zaken

Bij raadsbesluit van 25 juni 2015 is het Economisch Actieplan vastgesteld, dat over meerdere jaren loopt. Via budgetreserveringen wordt voorgesteld een bedrag van € 185.360 mee te nemen naar 2016. Ook de budgetreservering Biobased economy Groene Hart van € 10.990 valt onder economische zaken.

Kinderopvang

Per saldo sluit dit product met een voordelig saldo van € 85.000. Er heeft onderzoek plaatsgevonden bij het onderwijs, jeugdgezondheidszorg en de kinderopvangorganisaties zelf. Hieruit is naar voren gekomen dat we met deze regeling onze doelstelling bereiken met minder inzet van middelen. Tevens is de kwaliteit van de kinderopvang ook dit jaar verbeterd waardoor er minder gehandhaafd hoefde te worden

Milieubeheer

Het onderdeel Milieubeheer sluit met een positief saldo van € 203.000. Belangrijke oorzaken zijn:

- Meer (OdrU) uren doorbelast naar projecten (€ 49.000)
- Kosten van uitvoering door de OdrU van VTH-taken zijn lager dan de hiervoor ontvangen vergoeding via het gemeentefonds (€ 20.723)
- Budget Duurzaamheid is niet volledig besteed (€ 25.000)
- Eindafrekening 2014 met de OdrU geeft een voordeel van € 37.000

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 hebben plaatsgevonden, wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Biobased economy Groene Hart	€ 10.990
Economisch actieplan	€ 185.360
Cultuur	<u>€ 33.000</u>
Totaal	€ 229.350

PROGRAMMA 5 – ONDERWIJS en SPORT

Programma 5 sluit met een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van € 676.283. Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 358.534 over te hevelen naar 2015. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 317.749. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (openbaar en bijzonder)

Per saldo sluit dit per product met een nadelig saldo van € 75.701 ten opzichte van de begroting. Hiervan heeft € 35.785 betrekking op onroerendezaakbelasting 2014, daarnaast zijn de waterschapslasten 2015 € 37.815 hoger dan begroot.

Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs

Dit product sluit met een voordelig saldo van € 268.107. Hiervan heeft € 236.234 betrekking op de budgetreservering onderwijsbeleid 2015-2018 zodat een voordelig saldo resteert van € 31.873. Dit saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Regionaal Bureau Leerplicht € 29.405 (voordeel)

In 2015 is er subsidie van de gemeente Utrecht ontvangen voor aanpak verzuim 18+. De subsidie, in samenhang met de personeelslasten, is de voornaamste oorzaak van de incidentele onderschrijding.

Stichting Gebouwen Beheer Woerden € 107.092 (voordeel)

Jaarlijks declareert de gemeente Woerden de werkelijk gemaakte uren/kosten t.b.v. Stichting Gebouwen Beheer Woerden. De Stichting Gebouwen Beheer Woerden exploiteert de Brede Scholen Waterrijk en Schilderskwartier (incl. sporthal). De stichting heeft in 2015 een goed financieel jaar gedraaid. In 2015 zijn er meer uren voor de stichting gemaakt dan geraamd en is de exploitatiebijdrage aanzienlijk lager dan geraamd.

Onderwijsinfrastructuur € 96.343 (nadeel)

Per 1 januari 2015 is de bekostiging voor het groot onderhoud van de scholen via de gemeente stopgezet. De scholen krijgen deze vergoedingen nu rechtstreeks van het Rijk. In de begroting van 2015 zijn dan ook geen financiële middelen meer opgenomen voor vergoedingen door de gemeente. In 2015 zijn geen nieuwe beschikkingen meer afgegeven maar de beschikkingen van 2014 en eerdere jaren moesten nog wel afgehandeld worden. Dit resulteerde in een tekort van € 87.544. Het restant tekort € 8.798 wordt veroorzaakt door een hogere brandverzekering.

Sport

Per saldo sluiten deze producten met een voordelig saldo van € 492.017. Hiervan heeft € 122.300 betrekking op budgetreserveringen voor buurtsportcoaches/ combinatie-functies zodat een voordelig saldo resteert van € 369.717. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat € 235.295 minder is uitgegeven aan het meerjarig onderhoud van de zwembaden (daar staat een lagere onttrekking uit de reserve MOP tegenover in programma 7). De exploitatie/winstdeling minus de energiekosten van de zwembaden is € 79.700 hoger dan geraamd, daarnaast is er € 141.000 meer uitgegeven aan de vervanging inventaris van de zwembaden (daartegenover staat een onttrekking uit de reserve inventaris zwembaden in programma 7).

Per saldo is er € 203.800 minder uitgegeven aan het meerjarig onderhoud van de sporthallen en gymnastieklokken (daar tegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve MOP in programma 7).

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Buurtsport coaches/combinatiefuncties	€ 122.300
Onderwijsbeleid 2015-2018	€ 236.234
Totaal	€ 358.534

PROGRAMMA 6 – RUIMTELIJKE ONTWIKKELING en WONEN

Programma 6 sluit met een voordelig saldo van € 2.513.498.

Omdat niet alle werkzaamheden volgens planning konden plaatsvinden, wordt voorgesteld een bedrag van € 40.000 over te hevelen naar 2016. Hierdoor ontstaat een netto voordelig saldo van € 2.463.498. De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Ruimtelijke ordening

Dit onderdeel sluit per saldo met een verschil ten opzichte van de begroting van € 163.216. Dit verschil heeft betrekking op het onderdeel kostenverhaal. In de praktijk lopen ontvangsten kostenverhaal en de hiervoor te maken (ambtelijke) kosten niet gelijk op in het betreffende jaar. In voorkomende gevallen worden al kosten gemaakt voordat een kostenverhaalsovereenkomst is getekend of voordat een concrete bijdrage is ontvangen. De grootste verschillen komen voort uit de herontwikkelingen Campinaterrein, Klompenmakersweg en diverse locaties Harmelen.

Overige volkshuisvesting

Per saldo is een voordeel ontstaan van € 865.154. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Lagere kosten onderhoud gemeentelijk vastgoed. Deze worden verrekend via programma 7.
- Hogere opbrengst verkoop onroerend goed (voordeel € 175.000). In 2015 zijn ontvangsten verantwoord van de objecten Willemshof 4, Rietveld 25 en Touwslagersweg.
- In het kader van koopgarant is een ontvangst verantwoord van € 255.000 (zie ook RIB 15R.00794).
- In 2015 is een betere verhuur gerealiseerd van het object Carrosserieweg 1 (voordeel € 128.319).

Bouwvergunningen

De leges Omgevingsvergunningen zijn in 2015 circa € 100.000 lager uitgevallen dan geraamd.

De legesopbrengst is afhankelijk van:

- Economische omstandigheden (bij stagnerende economie staan leges onder een neerwaartse druk).
- Voortgang van grote bouwplannen. Als deze stagneren of zelfs geheel niet doorgaan wordt de post Legesinkomsten sterk beïnvloed.
- Het aantal aanvragen, dat lastig in te schatten is. Het bedrag aan lagere legesinkomsten van afgerond € 100.000 past binnen een redelijke afwijkingsnorm van 10% naar boven of beneden.

Bouwgrondexploitatie

Kortheidshalve wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Budgetreserveringen

Omdat niet alle werkzaamheden conform planning in 2015 konden plaatsvinden wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2016:

Cultuurhistorische waardenkaart	€ 15.000
Gildepoortje	€ 25.000
Totaal	€ 40.000

PROGRAMMA 7 - ALGEMENE INKOMSTEN

Programma 7 sluit met een voordelig saldo van € 2.110.204.

De belangrijkste afwijkingen (> € 50.000) die het saldo veroorzaken, zijn:

Geldeningen

Dit onderdeel sluit met een incidenteel voordeel van € 377.000.

Het voordeel is ontstaan door een beter renteresultaat dan begroot. 2015 werd gekenmerkt door een historisch lage rente. Alle (lenende) gemeenten hebben hiervan voordeel gehad. In 2015 zijn er, conform afspraken met de bank (Bank Nederlandse Gemeenten), aflossingen gedaan op de bestaande langlopende geldeningen en zijn geen nieuwe langlopende geldeningen aangetrokken. Daarnaast was de algemene reserve hoger dan in eerste instantie ingeschat, waardoor een hoger renteresultaat ontstond, en is conform afspraken een oude achtergestelde lening van Vitens ontvangen in 2015.

Algemene uitkering

Dit onderdeel kent een incidenteel voordeel van € 885.000 als gevolg van bijstellingen en verrekeningen (voorgaande jaren) van de algemene uitkering gemeentefonds. Deze bijstellingen werden eind 2015, begin 2016 bekendgemaakt door het Rijk. De drie belangrijkste afwijkingen op de algemene uitkering zijn:

Septembercirculaire

De septembercirculaire 2015 gaf een voordeel van € 226.000. Uw raad is hierover in oktober bij de raadsbehandeling geïnformeerd.

Hogere eenheden

In januari 2016 bleek dat bepaalde eenheden voor Woerden hoger uitvielen voor 2015 (hogere eenheden = meer geld) dan ingeschat bij de begroting. Dit geldt met name voor aantal bijstandontvangers, aantal lage inkomens en aantal leerlingen. Deze hogere eenheden resulteren samen in een voordeel van € 371.000.

Verrekening voorgaande jaren

Eind 2015 bleek dat de nieuwe rijksberekeningen van afgelopen jaren een voordeel gaven van € 241.000. Oorzaak hiervan is met name dat de werkelijke rijksuitgaven in die jaren hoger uitgevallen waren. Door de 'trap-op-trap-af'-systematiek ontvangen gemeenten dan meer geld.

Algemene baten en lasten/onvoorzien

Dit onderdeel sluit met een incidenteel voordeel van € 205.000.

Deze batenpost valt hoger uit dan geraamd. Het incidentele voordeel wordt met name verklaard doordat de post onvoorzien in 2015 niet volledig aangesproken is. Een ander deel van het voordeel wordt veroorzaakt door verrekeningen/vervallen van overlopende verplichtingen uit voorgaande jaren.

Saldo van de productiemiddelen en productiecentra

Per saldo sluit dit product met een 'voordelig' saldo van € 568.000. Dit 'voordeel' wordt voornamelijk veroorzaakt door het saldo op de post van vacaturegelden (€ 1.9 miljoen) en de hieraan verbonden externe inhuur (€ 1.3 miljoen). Tegenover dit voordeel van € 568.000 staat tevens externe inhuur die rechtstreeks op de producten in de verschillende programma's wordt geboekt.

Mutaties reserves

Het onderdeel reserves laat per saldo een voordeel zien van € 6.273.159 ten opzichte van de begrotingsramingen. Dit betreft mutaties over alle programma's van de programmabegroting/-rekening 2015. Er is dus minder vanuit de reserves bijgedragen aan de exploitatie in 2015.

De belangrijkste verschillen zijn:

- de onttrekking uit de reserve Infrastructurele werken door lagere uitgaven dan geraamd aan de randwegen (zie programma 2, dat geeft op dit programma een fors voordeel). In 2015 zijn geen facturen ontvangen van de provincie Utrecht. Tevens is de toevoeging hoger als gevolg van het mutaties vanuit grondbedrijfcomplexen.
- het saldo van de reserve Samenwerking Woerden-Oudewater is vrijgevallen, omdat het budget niet nodig is. De betreffende reserve is per 31 december 2015 opgeheven.
- lagere onttrekking uit de reserve revitalisering wijken als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.
- lagere onttrekking uit de reserve Onderwijsachterstandenbeleid als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.
- lagere onttrekking uit de algemene reserve als gevolg van de overheveling van uitgaven naar 2016. Zie ook de bijlage Budgetreserveringen.

Onderstaande (verplicht op te nemen) tabel geeft het saldo weer van de jaarrekening 2015, inclusief mutaties reserves:

saldo voor mutaties reserves 2015	€	1.899.684
toevoegingen reserves 2015	€	6.396.805
onttrekkingen reserves 2015	€	9.597.801
saldo na mutaties reserves 2015	€	5.100.680

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Overzicht lasten en baten per programma

			Begroot primitief	Begroot incl. begrotingswijziging	Werkelijk	Verschil begroot -/ -werkelijk
1	Bestuur, dienstverlening en veiligheid	lasten	10.352.727	12.252.182	11.097.767	1.154.415
		baten	1.084.603	1.084.603	1.330.275	-245.672
		saldo	9.268.124	11.167.579	9.767.491	1.400.088
2	Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	lasten	27.810.642	28.139.809	24.849.111	3.290.698
		baten	12.546.248	12.903.973	13.452.776	-548.803
		saldo	15.264.394	15.235.836	11.396.334	3.839.502
3	Sociaal Domein	lasten	46.587.191	44.637.448	44.266.810	370.638
		baten	7.876.200	7.965.560	8.029.495	-63.935
		saldo	38.710.991	36.671.888	36.237.315	434.573
4	Cultuur, economie en milieu	lasten	5.696.367	5.644.548	5.230.345	414.203
		baten	1.159.133	1.170.133	1.155.622	14.511
		saldo	4.537.234	4.474.415	4.074.723	399.692
5	Sport en Onderwijs	lasten	14.179.383	14.432.093	13.869.179	562.914
		baten	2.630.594	2.649.620	2.762.989	-113.369
		saldo	11.548.789	11.782.473	11.106.190	676.283
6	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	lasten	8.106.374	24.891.967	26.848.567	-1.956.600
		baten	3.716.371	20.726.650	25.196.748	-4.470.098
		saldo	4.390.003	4.165.317	1.651.819	2.513.498
7	Algemene inkomsten	lasten	-819.678	2.255.202	2.397.495	-142.293
		baten	77.174.892	76.278.555	78.531.052	-2.252.497
		saldo	-77.994.570	-74.023.353	-76.133.557	2.110.204
	Totaal programma 1 t/m 7	lasten	111.913.006	132.253.249	128.559.272	3.693.977
		baten	106.188.041	122.779.094	130.458.956	-7.679.862
		saldo	5.724.965	9.474.155	-1.899.684	11.373.839

Algemene dekkingsmiddelen

		Begroot primitief	Begroot incl. begrotingswijziging	Werkelijk	Verschil begroot -/werkelijk
Lokale heffingen	lasten	247.467	247.467	256.971	-9.504
	baten	10.821.369	10.821.369	10.753.889	67.480
	saldo	-10.573.902	-10.573.902	-10.496.919	-76.983
Algemene uitkering gemeentefonds	lasten	9.454	9.454	9.454	0
	baten	61.813.587	60.896.488	61.756.632	-860.144
	saldo	-61.804.133	-60.887.034	-61.747.178	860.144
Dividenden	lasten	13.216	13.216	13.216	0
	baten	156.000	69.685	70.195	-510
	saldo	-142.784	-56.469	-56.978	509
Overige algemene middelen	lasten	-1.089.815	1.985.065	2.117.854	-132.789
	baten	4.383.936	4.491.013	5.950.336	-1.459.323
	saldo	-5.473.751	-2.505.948	-3.832.482	1.326.534
Totaal algemene dekkingsmiddelen	lasten	-819.678	2.255.202	2.397.495	-142.293
	baten	77.174.892	76.278.555	78.531.052	-2.252.497
	saldo	-77.994.570	-74.023.353	-76.133.557	2.110.204

Dotatie/vrijval reserves per programma

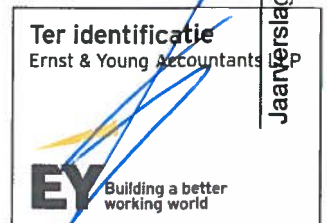
		Begroot primitief	Begroot incl. begrotingswijziging	Werkelijk	Vershil begroot -/ -werkelijk	
1	Bestuur, dienstverlening en veiligheid	Dotatie	0	0	0	0
		Vrijval	0	1.818.762	2.187.582	-368.820
		saldo	0	-1.818.762	-2.187.582	368.820
2	Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	Dotatie	1.035.100	972.287	959.906	12.381
		Vrijval	5.124.513	5.153.834	1.837.694	3.316.140
		saldo	-4.089.413	-4.181.547	-877.788	-3.303.759
3	Sociaal Domein	Dotatie	0	0	0	0
		Vrijval	18.000	185.048	153.798	31.250
		saldo	-18.000	-185.048	-153.798	-31.250
4	Cultuur, economie en milieu	Dotatie	0	0	7.500	-7.500
		Vrijval	50.000	210.120	129.419	80.701
		saldo	-50.000	-210.120	-121.919	-88.201
5	Sport en Onderwijs	Dotatie	15.764	15.764	20.427	-4.663
		Vrijval	300.000	397.849	459.263	-61.414
		saldo	-284.236	-382.085	-438.836	56.751
6	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Dotatie	0	613.699	2.426.846	-1.813.147
		Vrijval	201.651	1.969.051	1.815.732	153.319
		saldo	-201.651	-1.355.352	611.113	-1.966.465
7	Algemene inkomsten	Dotatie	925.380	2.411.104	2.982.126	-571.022
		Vrijval	2.007.045	3.752.345	3.014.312	738.033
		saldo	-1.081.665	-1.341.241	-32.186	-1.309.055
	Totaal programma 1 t/m 7	Dotatie	1.976.244	4.012.854	6.396.805	-2.383.951
		Vrijval	7.701.209	13.487.009	9.597.801	3.889.208
		saldo	-5.724.965	-9.474.155	-3.200.996	-6.273.159

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Topfunctionarissen, gewezen tofunctionarissen en toezichhouders

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Aard van de functie	Naam	Beloning*	Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar (indien van toepassing)	Datum einde dienstverband in het boekjaar (indien van toepassing)	Omvang dienstverband (in FTE)	Interim	Motivering overschrijding norm (indien van toepassing)
Gemeente Woerden	Griffier	Top-functionaris	E. Geldorp	€ 76.756	€ 38	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1	n.v.t.	n.v.t.
Gemeente Woerden	Gemeente-secretaris	Top-functionaris	M.H.J. van Kruijsbergen	€ 109.244	€ 343	n.v.t.	1-1-2015	n.v.t.	1	n.v.t.	n.v.t.

Overzicht van incidentele baten en lasten

	Begroot 2015	Werkelijk 2015	
Incidentele lasten			
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid:			
Citymarketing	75.000	75.000	
Uitvoering convenant Groene Hart	50.000	25.000	Budgetoverheveling naar 2016
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer:			
Baggerplan	312.000	312.000	
Cattenbroek	65.000	46.000	
3. Sociaal domein:			
Zachte landing decentralisaties	1.000000	312.000	Budgetoverheveling naar 2016
4. Cultuur, economie en milieu:			
geen			
5. Sport en onderwijs:			
Onderwijskeuzes	300.000	113.000	Budgetoverheveling naar 2016
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen:			
geen			
7. Algemene inkomsten			
Nadeel gebouwen	134.000	134.000	
BCF	96.000	96.000	
totaal incidentele lasten 2015	2.032.000	1.088.000	
Incidentele baten			
Algemene reserve	1.732.000	975.000	
Onderwijsachterstandenbeleid	300.000	113.000	
totaal incidentele baten 2015	2.032.000	1.088.000	
Saldo incidentele baten en lasten 2015	0	0	

Toelichting op de SiSa-verantwoording 2015

D9: Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2011-2016: De Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) is op 1 augustus 2010 in werking getreden. Op grond van deze wet is ook het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 inmiddels gepubliceerd in het Staatsblad. Met dit besluit ontvangen gemeenten middelen om, in het kader van het bestrijden van onderwijsachterstanden, voldoende voorschoolse educatie van goede kwaliteit te realiseren voor hun doelgroepkinderen. Het geld is ook bestemd voor andere activiteiten voor kinderen met een grote achterstand in de Nederlandse taal, zoals schakelklassen. Het kabinet heeft op 13 november 2013 besloten het besluit te verlengen: de gemeenten krijgen een jaar langer de tijd om de middelen te besteden. De gemeenten krijgen daarbij ook extra middelen om het taalniveau van de pedagogische medewerkers werkzaam in de VVE te verhogen. De besteding van de uitkering mag in de eerste jaren van de vijfjarige periode waarop dit besluit betrekking heeft, worden doorgeschoven naar een volgend jaar. Aan het eind van het vijfde jaar behoort het totaalbedrag te zijn besteed, een eventueel overschot wordt teruggevorderd. Het omgekeerde geldt niet: hogere gemeentelijke uitgaven in een van de eerste jaren kunnen niet worden bekostigd vanuit een uitkering in een later jaar. Het kabinet heeft op 13 november 2015 besloten het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 te verlengen. Deze wijziging is gepubliceerd in het Staatsblad nr. 391 en betekent dat 86 gemeenten extra middelen krijgen om het taalniveau van de pedagogisch medewerkers werkzaam in de VVE te verhogen. Alle gemeenten krijgen daarbij ook een jaar langer de tijd om de middelen te besteden die zij voor het OAB hebben ontvangen.

D11: Wet Participatiebudget

De verantwoording van het participatiebudget is veranderd vanwege de decentralisaties. Het educatiegedeelte van de verantwoording is overgegaan naar de regelingen D10 en D11. Regeling D11 wordt ingevuld door gemeenten die niet-bestede OCW-gelden uit 2014 binnen de grenzen van de reserveringsregeling voor educatie bij roc's hebben overgeheveld naar het kalenderjaar 2015 (jaar T). Via de indicatoren worden de bestedingen in 2015 van deze gereserveerde bedragen uit 2014 verantwoord.

Reserveringsregeling: De wet Participatiebudget en de daarop gebaseerde lagere regelgeving was in geheel 2014 nog van kracht en daarmee ook de mogelijkheid om in 2014 niet uitgegeven middelen te reserveren. Ook voor educatiemiddelen geldt een reserveringsregeling. Echter, de gereserveerde middelen (ook tot een maximum van 25%) moeten in 2015 aan educatie bij roc's worden besteed. Worden de gereserveerde middelen niet aan educatie bij roc's besteed (in 2015), dan worden de daarmee corresponderende bedragen teruggevorderd.

E27B: Brede doeluitkering verkeer en vervoer:

Glastuinbouw Harmelerwaard

Verloop van de regeling tot nu toe:

De BDU verkeer en vervoer is een financiële bijdrage die provincies en stadsregio's jaarlijks ontvangen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu voor de uitvoering van het verkeer-en- vervoersbeleid op lokaal en regionaal niveau. In 2003 is een subsidiebedrag beschikbaar gesteld voor de ontsluiting van het glastuinbouwgebied Harmelerwaard. Tot op heden hebben er nog geen bestedingen t.l.v. de subsidie plaatsgevonden. De provincie heeft in eerdere brieven aangegeven dat de subsidie tot uiterlijk 31 december 2010 beschikbaar werd gesteld. De provincie Utrecht is bereid gebleken de gestelde termijn op te schorten en de provinciale bijdrage te blijven reserveren als de gemeente uiterlijk 1 augustus 2011 een volledige dekking van het project zou overleggen aan de provincie. Op 30 juni 2011 heeft de raad ingestemd met de financiering voor de ontsluiting van het glastuinbouwgebied Harmelerwaard. Op 20 juli 2011 is de provincie Utrecht hiervan in kennis gesteld. Daarmee voldeed de gemeente Woerden aan de voorwaarde om voor 1 augustus 2011 een volledige dekking van het project te overleggen en daarmee de gereserveerde subsidie veilig te stellen. In april 2013 is er een RIB verzonden waarin is aangegeven dat een definitief tracé gekozen moet worden voor de ontsluiting, om daarna de gronden te kunnen verwerven en een bestemmingsplan op te stellen. Indien dit voortvarend zou kunnen worden doorlopen, zou de realisatie van het project in het voorjaar van 2015 van start hebben kunnen gaan. Er is hierover ook weer contact geweest met de provincie Utrecht, die heeft aangegeven dat de financiële reserve nog steeds gereserveerd staat, maar zich wel zorgen maakt over de planning. Het was op dat moment al 10 jaar na het subsidieverzoek en het zou ook nog even duren voordat het project feitelijk tot realisatie zou komen.

Op 23 september 2014 is van de provincie Utrecht een brief ontvangen waarin staat dat de financiële bijdrage voor het project gereserveerd blijft tot uiterlijk 1 juli 2019. De provincie is van mening dat deze termijn voldoende ruimte biedt voor de realisering van het project inclusief de daarbij behorende procedures.

Aanvulling 2015:

In 2015 is een rechtszaak gevoerd tussen de tuinders en de gemeente over het doortrekken van de Hugo de Vriesweg. De gemeente is op alle punten in het gelijk gesteld maar de tuinders hebben hoger beroep ingesteld. Dit hoger beroep moet nog plaatsvinden.

Door de gemeente is één woning aangekocht, Harmelerwaard 10a. De aankoop van de woning en de kosten voor de rechtszaak kunnen niet ten laste van de subsidie worden gebracht. Derhalve worden deze kosten verantwoord onder 'overige bestedingen'.

Programma Beter Benutten, project MNBB52 Verbetering fietsstructuur in de stationsomgeving

In het kader van het programma Beter Benutten Midden Nederland en de Bereikbaarheidsverklaring Midden Nederland ontvangt de gemeente Woerden BDU-gelden tot een bedrag van maximaal € 840.336 voor de verbetering van de fietsstructuur in de stationsomgeving en de aanleg van extra stallingen aan de zuidzijde van het station. Aan het project ligt een uitvoeringsvoorstel ten grondslag waarin o.a. de kosten van de deelprojecten zijn opgenomen. Het oorspronkelijke looptijd van het project was 1 januari 2013 - 31 december 2014. In 2014 heeft een inhoudelijke scopewijziging van het project plaatsgevonden, met lagere projectkosten als gevolg. Hierdoor is de maximale beschikbare rijksbijdrage naar evenredigheid aangepast naar € 768.159 (36,09% van de totale projectkosten van € 2.128.537). De duur van het project is ook aangepast, tot uiterlijk 31 december 2015. Dit betekent dat de laatste projectkosten verantwoord worden aan de hand van de SiSa-rapportage over 2015. In totaal is een bedrag van € 516.341 t.l.v. de subsidie uitgegeven. Van de provincie Utrecht is een voorschot ontvangen van € 585.992. Dit betekent dat een bedrag van € 69.651 aan de provincie terugbetaald moet worden.

G1A: Wet sociale werkvoorzieningen (Wsw): De uitvoering van de Wsw is ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) werkvoorzieningsschap Ferm Werk. Het Wsw-budget wordt aan de gemeente Woerden beschikbaar gesteld en doorgestort aan Ferm Werk. Met ingang van 2010 geldt een andere verantwoordingssystematiek. De GR moet via de Sisa-bijlage verantwoording afleggen aan de gemeente. De gemeente ontvangt deze gegevens van het Ministerie van BZK (via het CBS) en verantwoordt de gegevens het jaar daarop via de Sisa-bijlage aan het ministerie. Er zijn ook inwoners van de gemeente Woerden die niet bij een GR werkzaam zijn maar bij een Gemeentelijke Dienst (GD), namelijk UW Holding (gemeente Utrecht). Voor deze inwoners moet de gemeente Woerden wel zelf verantwoording afleggen.

G2/G2A: Gebundelde uitkering: Met ingang van 1 januari 2010 is de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten in werking getreden. Met deze wet worden de gemeentelijke middelen voor de IOAW, IOAZ, Bbz (voor zover betrekking op algemene bijstand aan startende ondernemers) en WWIK gebundeld met het WWB-inkomensdeel. Dit betekent dus één budget voor de bekostiging van genoemde uitkeringen. Met ingang van 1 januari 2014 is de uitvoering van deze wet ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Ferm Werk en geldt dezelfde verantwoordingssystematiek als bij de Wsw.

G3/G3A: Besluit Bbz 2004, excl. levensonderhoud: Voor de kosten van levensonderhoud van gevestigde zelfstandigen en voor bedrijfskapitaal van startende en gevestigde zelfstandigen blijft er een aparte financiering bestaan i.h.k.v. het Bbz 2004. Dit omdat het aantal personen dat als gevestigde ondernemer gebruikmaakt van het Bbz 2004 zich moeilijk laat voorspellen - het fluctueert sterk per jaar. De financiering op grond van het huidige Bbz 2004 en daarmee het Bbz 2004 als specifieke uitkering blijft op dit punt gehandhaafd. Met ingang van 1 januari 2014 is de uitvoering van deze wet ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Ferm Werk en geldt dezelfde verantwoordingssystematiek als bij de Wsw.

G5A: Wet Participatiebudget: Op 1 januari 2009 is de Wet Participatiebudget in werking getreden. Deze wet houdt in dat de ministeries van SZW, OCW en WWI de rijksbijdragen bundelen voor: reïntegratie op grond van het werkdeel van de Wet werk en bijstand, volwasseneneducatie op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs en inburgering op grond van de Wet inburgering. De gemeenten leggen via Sisa verantwoording af over het gehele budget. Met ingang van 2012 is een aantal wijzigingen in de verantwoording doorgevoerd. Zo zijn o.a. de indicatoren 'reserveringsregeling (overheveling overschot/tekort)' en 'terug te betalen aan het Rijk' vervallen, omdat dit niet strikt noodzakelijk zijn voor de financiële vaststelling. Het laten vervallen van deze indicatoren leidt tot een kleine administratieve lastenverlichting voor de gemeenten. Met ingang van 1 januari 2014 is de uitvoering van deze wet (met uitzondering van het onderdeel educatie) ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Ferm Werk en geldt dezelfde verantwoordingssystematiek als bij de Wsw.

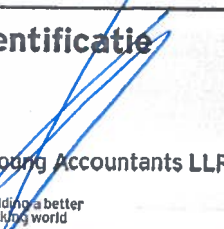
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverbreking SISA - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF

OCW	D9	Onderwijsachterstanden eind 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbe- leid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen (conform artikel 165, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve uitro- me (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 371.042	€ 94.423	€ 80.146	€ 125.032		
OCW	D11	Wet participatiebudget 2014 - overgangrecht 2015 reserveringsregeling deel educatie Wet participatiebudget Gemeenten	Besteding in 2015 van OCW- gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling	Baten in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling				
			Aard controle R Indicatornummer: D11 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D11 / 02				
			€ 120	€ 0				
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SISA tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
			1 WO FB20 2 BOEBC689	€ 0 € 9.832	€ 532.743 € 17.412	€ 0 € 0	€ 0 € 0	
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T). Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	
			1 WO FB20 2 BOEBC689	€ 0 € 516.340	€ 698.312 € 914.382	N.v.t. N.v.t.	Nee Ja	
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na controle)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T- 1), uitgedrukt in arbeidsjaren, inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde begeleide werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T- 1), uitgedrukt in arbeidsjaren, inclusief deel openbaar lichaam			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03			
			1 90632 Woerden	246,15	14,08			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2015 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o g v art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o g v art. 10d Participatiewet (excl Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_totaal 2014 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 05	
			1 60632 Woerden	€ 6.411.420	€ 183.594	€ 448.377	€ 5.514	

Ter identificatie

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 11 Januari 2016 DEFINITIEF								
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2A / 06	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2A / 07	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2A / 08	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2A / 09	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2A / 10	Baten (jaar T-1) WVK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.8 Wet werk en inkomens kunstenaars (WVK) Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2A / 11
1	60632 Woerden	€ 33.853	€ 0	€ 199.942	€ 58.496	€ 0		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentebel 2015 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Rhn) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bb als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3 / 09				
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2014 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3A / 01	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06
1	60632 Woerden	€ 123.249	€ 81.360	€ 4.509	€ 11.862	€ 25.274		
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3A / 07	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10			
SZW	G5A	Wet Participatiebudget (WPB)_totaal 2014 Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G5B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G5)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G5A / 01	Besteding (jaar T-1) participatiebudget inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G5A / 02	Waarvan besteding (jaar T-1) van educatie bij roc's inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G5A / 03	Baten (jaar T-1) (niet-Rijk) participatiebudget inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G5A / 04	Waarvan baten (jaar T-1) van educatie bij roc's inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G5A / 05	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G5A / 06
1	60632 Woerden	€ 850.953	€ 81.902	€ 64.659	€ 0	€ 120		

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

**Gemeente Woerden
Uitkomsten jaarrekeningcontrole
en overige informatie 2015**

Rapportage aan de gemeenteraad

De gemeenteraad van gemeente Woerden
T.a.v. griffier
Postbus 45
3440 AA WOERDEN

Utrecht, 23 september 2016

SBAR-AE3932/ib

Uitkomsten jaarrekeningcontrole en overige informatie 2015

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoeg u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Woerden.

Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ Conclusie
- ▶ Story of the audit
- ▶ Uitkomsten jaarrekeningcontrole
- ▶ Kwaliteit beheersorganisatie
- ▶ Rechtmatigheidsbeheer

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2015. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen, met u te kunnen delen.

Dit verslag wordt besproken met en toegelicht aan de portefeuillehouder Financiën en een ambtelijke afvaardiging. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van gemeente Woerden.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Inhoudsopgave

Conclusie	4
Story of the audit	8
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	13
Kwaliteit beheersorganisatie	28
Rechtmatigheidsbeheer	31

Bijlagen

1. Onafhankelijkheid en controleproces	35
2. Single information, Single audit (SiSa)	37
3. Actualiteiten BBV	38

Totaal aantal pagina's in dit rapport: 40

Conclusie

Opdracht

Conform de door u aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2015 van gemeente Woerden gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen van financiële verslaggeving, te weten het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten). Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Verklaring over de jaarrekening

Bij de jaarrekening 2015 van gemeente Woerden hebben wij een controleverklaring met beperking afgegeven. Dit betekent dat naar ons oordeel de jaarrekening van gemeente Woerden uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'Onderbouwing van het oordeel met beperking' een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2015, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'Onderbouwing van het oordeel met beperking' in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Onderbouwing van het oordeel met beperking

In de jaarrekening zijn lasten verantwoord van € 2.086.440 die

samenhangen met de door de gemeente verstrekte persoonsgebonden budgetten in het kader van de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De betalingen die samenhangen met deze persoonsgebonden budgetten vinden plaats via de Sociale Verzekeringsbank SVB. Wij hebben voor een bedrag van € 1.603.678 geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen om vast te stellen dat de zorg waarvoor door de Sociale Verzekeringsbank betalingen hebben plaatsgevonden daadwerkelijk is geleverd. Wij hebben niet op andere wijze de rechtmatige totstandkoming van deze lasten kunnen verifiëren.

Daarnaast zijn in de jaarrekening lasten verantwoord van € 9.310.403 die samenhangen met de door de gemeente ingekochte zorg bij zorgaanbieders in het kader van de Jeugdzorg en Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Wij hebben de betrouwbaarheid van de cliëntregistratie van de gemeente Woerden inzake de Jeugdzorg en de WMO niet kunnen vaststellen. De gemeente heeft geen zichtbare (aanvullende) beheersmaatregelen ingericht ter vaststelling van de rechtmatige toekenning van zorgvoorzieningen. Op basis hiervan hebben wij voor een bedrag ad € 9.310.403 geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen om de rechtmatigheid van deze lasten vast te stellen. Wij hebben niet op andere wijze de rechtmatige totstandkoming van deze lasten kunnen verifiëren.

Verklaring betreffende het jaarverslag en overige gegevens

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en verenigbaar is met de jaarrekening. Verder hebben wij vastgesteld dat de overige gegevens zijn toegevoegd.

Wij hebben op 23 september 2016 de controleverklaring verstrekt.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening opgenomen specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

WNT-verantwoording

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen verantwoording uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) gecontroleerd met inachtneming van de Beleidsregels toepassing WNT 2015. Op basis van onze controle, waaraan het door het ministerie van BZK opgestelde Controleprotocol WNT ten grondslag ligt, hebben wij na de doorgevoerde correcties geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd.

Automatisering en IT

Hoewel onze controle niet primair gericht was op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking, en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen, hebben wij geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking geconstateerd.

Decentralisaties

De gemeente heeft het inrichten van de bedrijfsvoering (inclusief interne controlemaatregelen) voor de (nieuwe en gewijzigde) taken in het sociale domein opgepakt en de inrichting van processen uitgewerkt, waardoor de gemeente (voor de zaken waar zij zelf regie op heeft) inzicht heeft in voortgang, bestedingen (financieel) en eventuele risico's. De afhankelijkheid van ketenpartners (zoals zorgaanbieders, SVB et cetera) heeft gezorgd voor een lange doorlooptijd om te komen tot afrekeningen van de geleverde zorg in 2015, waarbij een deel nog niet ontvangen is en ook onzekerheden geconstateerd zijn die meewegen in het oordeel bij de jaarrekening 2015.

Afsluitproces

De controle van de jaarrekening van gemeente Woerden is een lang en intensief proces geweest voor zowel de medewerkers van gemeente Woerden als voor de accountant. In dit licht geven wij gemeente Woerden onze waarneming mee waaruit noodzakelijke verbeterpunten voor de toekomst toe te onderkennen zijn:

- ▶ Binnen het afgesproken tijdspad was geen adequate jaarrekening en daarbij horend controledossier opgesteld. Druk op de personele bezetting binnen gemeente Woerden speelt in onze visie een belangrijke rol hierin. Wij vragen de gemeente expliciet (zoals ook eerder met u besproken en gerapporteerd) aandacht te hebben om de bezetting (en dus de bedrijfsvoering, waaronder de financiële controle) te verbeteren.
- ▶ De gemeente is binnen het proces van totstandkoming van de jaarrekening in sterke mate afhankelijk van een beperkt aantal personen. De gemeente verliest daarmee opbouw en behoud van de juiste kennis en ervaring. De totstandkoming van de jaarrekening zou naar onze mening breder in de organisatie moeten worden gedragen, waarbij binnen het proces van totstandkoming van de jaarrekening zichtbare controles worden uitgevoerd op de kwaliteit alsmede de volledigheid van de controledocumentatie.
- ▶ De implementatie van de decentralisaties en de daarmee gepaard gaande werkzaamheden hebben een zwaar beslag gelegd op de organisatie.
- ▶ Binnen het proces van het opstellen van de jaarrekening zijn meer en zichtbaardere interne controles noodzakelijk zodat de opgeleverde conceptjaarrekening en het balansdossier de minimaal benodigde kwaliteit hebben (dat wil zeggen, onderlinge aansluitingen, volledig concept van de jaarrekening, aanwezigheid en volledig zijn van de opgevraagde controle-informatie conform CAL et cetera).

- ▶ De omvang, diepgang en documentatie van de aangeleverde controledocumentatie verder doorontwikkelen. Er is nu op punten wellicht te veel aangeleverd terwijl op essentiële punten de documentatie niet volledig of onvoldoende gebleken is.
- ▶ Het zwaartepunt van het proces van totstandkoming van de jaarrekening lijkt te liggen bij financiën, maar zou (om een volwaardige jaarverantwoording op te kunnen maken) veel meer breed in de organisatie gedragen moeten worden.
- ▶ Het leggen van een relatie tussen de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden, de risico's die er zijn en ultimo boekjaar uit te voeren gegevensgerichte (detail)werkzaamheden.
- ▶ Tijdig oppakken en afstemmen van de in de managementletter onderkende aanvullende werkzaamheden (zoals aanbestedingen en grondexploitaties), waardoor lange doorloop vermeden kan worden.

Dit alles overziend concluderen wij dat er voor gemeente Woerden voldoende uitdagingen zijn om het proces om te komen tot een jaarrekening en de daaraan ten grondslag liggende controledocumentatie door te ontwikkelen.

Wij adviseren gemeente Woerden het controleproces intern te evalueren en te verbeteren. Onder andere gezien de personele ontwikkelingen/druk op capaciteit in 2016 zijn verbeterstappen wenselijk. Onze waarneming is dat een aantal personen (bijvoorbeeld binnen financiën) onder grote druk hebben gewerkt (aan het jaarrekeningproces) maar gezien bezetting/capaciteit in relatie tot het takenpakket wat zij in hun functie(s) moeten vervullen te weinig slagkracht hebben (ondanks hun grote inzet); wij zien dit als een belangrijk risico in het waarborgen van een duurzame, deskundige en verantwoorde financiële functie binnen gemeente Woerden.

Story of the audit

Fraude en naleving wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna: onregelmatigheden) berust zowel bij degenen belast met governance als bij het management. Het is van belang dat de gemeente, onder toezicht van gemeenteraad, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

Bevestiging onafhankelijkheid

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij bevestigen dat wij zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk van gemeente Woerden zijn. Zie tevens bijlage 1 inzake een gedetailleerdere uiteenzetting van de onafhankelijkheidsregels in de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO).

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Kwaliteit jaarverslag

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig de vereisten in het BBV is opgesteld en verenigbaar is met de jaarrekening. Verder hebben wij vastgesteld dat de verplichte paragrafen zijn opgenomen.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld op basis van een continuïteitsveronderstelling. Het is onze verantwoordelijkheid te beoordelen of de jaarrekening van gemeente Woerden terecht is opgesteld op basis van continuïteit. Gezien de financiële positie van de gemeente en de sluitende meerjarenbegroting, zijn wij van mening dat de jaarrekening terecht op basis van continuïteit is opgesteld.

Gehanteerde materialiteit

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) stelt de raad van gemeente Woerden de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. Deze is gesteld op 1% van de lasten voor fouten en 3% van de lasten voor onzekerheden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Op grond van de jaarrekening 2015 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 1,3 miljoen (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 3,9 miljoen (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Indien de goedkeuringstoleranties wel worden overschreden, heeft dit gevolgen voor de strekking van de jaarrekening. Op basis van BADO heeft dit de volgende gevolgen:

Overzicht gevolgen controleverklaring				
	Goed-keurend	Met beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% van lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% van lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Wij hebben de bepaalde materialiteit in onze planningsfase van de controle gedurende de controle geëvalueerd en hebben deze gedurende de audit aangepast naar de actuele cijfers. Voor afgifte van de controleverklaring zullen wij nogmaals de materialiteit evalueren.

Controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die gemeente Woerden heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Op de volgende pagina hebben wij een overzicht opgenomen van de ongecorrigeerde controleverschillen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen getrouwheid en rechtmatigheid		
Post/omschrijving van de toelichting	Bedrag in €	Fout/onzekerheid
Afrekening SVB (Sociale Verzekeringsbank) inzake de PGB (Persoonsgebonden budgetten) is te hoog verantwoord.	462.617	Fout
Te hoge verantwoording inzake ISV-verplichting uit 2009. Aangezien er geen sprake meer is van een verplichting dient bedrag vrij te vallen.	263.000	Fout
De gemeente heeft een opdracht onterecht niet Europees aanbesteed.	255.000	Fout
De gemeente heeft onder de overige schulden een verplichting opgenomen in verband met Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning). Aan deze verplichting ligt geen verdere onderbouwing ten grondslag en het bedrag dient derhalve vrij te vallen.	133.000	Fout
De gemeente heeft vanuit 2013 een vordering opgenomen in verband met de vergoeding wachtgeld die zij ontvangen voor de oud burgemeester. De vergoeding is in het verleden al ontvangen en verrekend met de voorziening. Derhalve is er ultimo 2015 geen sprake meer van een vordering.	75.000	Fout
De gemeente heeft een hoger bedrag aan zorglasten Jeugdzorg en WMO opgenomen in de jaarrekening dan de zorglasten zoals verantwoord door de zorgaanbieders middels hun productieverantwoordingen.	71.876	Fout
Omdat de gemeente Woerden niet over een betrouwbare cliëntregistratie beschikt, merken wij de totale lasten Jeugdzorg en WMO aan als onzekerheid v.w.b. de rechtmatigheid.	9.310.519	Onzekerheid (rechtmatigheid)
Niet aan alle lasten die in het kader van de decentralisaties zijn verantwoord ligt een afgestemde afrekening ten grondslag (gemeente en zorgleverancier hebben formeel afgerekend) dan wel een afrekening voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De lasten die niet voldoen aan deze voorwaarden worden als onzeker gekwantificeerd.	1.293.403	Onzekerheid (getrouwheid)

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen getrouwheid en rechtmatigheid		
Post/omschrijving van de toelichting	Bedrag in €	Fout/onzekerheid
Omvang PGB via SVB (geldstroom PGB gezien uitkomst controle bij SVB volledig als onzeker aan te merken).	1.603.678	Onzekerheid
Vordering waarbij de rentetypische looptijd langer dan één jaar als kortlopend is gepresenteerd terwijl deze vordering op basis van de bepalingen zoals opgenomen in het BBV als langlopende vordering gepresenteerd dient te worden. Dit wordt meegenomen als een presentatiefout	5.600.000	Presentatiefout (balanseffect)
De gemeente heeft in de jaarrekening niet de voorgeschreven schatkistbankieren verantwoordingen opgenomen. Hierdoor is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Een formele rechtmatigheidsfout heeft geen invloed op het oordeel bij de jaarrekening.		

**Uitkomsten
jaarrekeningcontrole**

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2015

Voordelig resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat (voor bestemming) 2015 volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bedraagt € 5,1 miljoen voordelig ten opzichte van een na gewijzigd begroot saldo van nihil. Om dit voordelig saldo te realiseren, waren per saldo onttrekkingen aan de reserves ter hoogte van € 9,5 miljoen begroot. Een saldo van onttrekkingen aan de reserves ter hoogte van € 3,2 miljoen is gerealiseerd.

Het resultaat over 2015 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Realisatie 2015	Afwijking
	€	€	€
Totale lasten	-/- 132.253	-/- 128.599	3.654
Totale baten	122.779	130.459	7.680
Totaal saldo van baten en lasten	-/- 9.474	1.900	11.334
Mutaties in reserves	9.474	3.201	-/- 6.273
Gerealiseerd resultaat	-	5.061	5.061

Kwaliteit van het resultaat

Het gerealiseerde saldo van baten en lasten (resultaat voor bestemming) bedraagt € 1,9 miljoen voordelig en wijkt daarmee € 11,3 miljoen voordelig af van de begroting na wijziging 2015, die is vastgesteld door de gemeenteraad.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening analyseert de gemeente het ontstaan van dit resultaat in voldoende mate, onder andere door daarbij onderscheid te maken naar verschillen die ontstaan uit hoofde van structurele en incidentele posten en activiteiten. Ook wordt per programma inzicht gegeven in hoeverre het saldo van baten en lasten, alsmede het resultaat worden beïnvloed door incidentele baten en lasten.

Uw begrotingsbeheer van voldoende niveau

De verschillen tussen de realisatie over 2015 en de gewijzigde begroting zijn afdoende toegelicht in de jaarstukken 2015 van de gemeente, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Wel constateren wij dat in ieder geval voor het derde jaar op rij het resultaat aanzienlijk positiever is dan op voorhand was begroot.

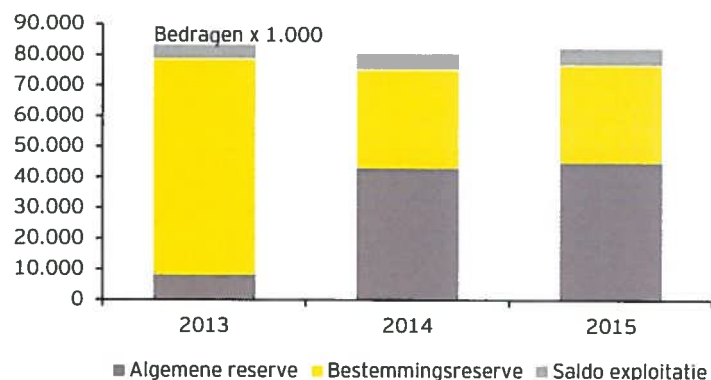
Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per jaareinde 2015 volgens de jaarrekening € 37,1 miljoen (ultimo 2014 € 34,5 miljoen) en heeft zich vanaf 2013 als volgt ontwikkeld:

Van de totale reserves ter hoogte van € 77,1 miljoen is € 45,0 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2014 gestegen met € 1,9 miljoen.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Dit in verband met het opnemen van financiële kengetallen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Als gevolg van dit wijzigingsbesluit dient de gemeente met ingang van de Begroting 2016 een aantal verplichte ratio's te vermelden en een afzonderlijke toelichting per kengetal op te nemen. Deze ratio's zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Relevante financiële kengetallen			
Ratio	2014 realisatie	2015 begroting	2015 realisatie
Nettoschuldquote	107%	89%	78%
Nettoschuldquote gecorr.	94%	76%	76%
Solvabiliteitsratio	41%	37%	37%
Grondexploitatie	4,95%	3,43%	-5,5%
Structurele exploitatieruimte	4%	0%	1,19%
Belastingcapaciteit	95,31%	95,53%	93,72%

Een afzonderlijk kengetal zegt nog weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie van de gemeente.

Ratio's

Algemeen

Onderstaande figuur geeft inzicht in de financiële ratio's op basis van de jaarrekening 2014, inclusief een vergelijking met het gemiddelde van de benchmarkgemeenten en alle gemeenten van Nederland.

Nettoschuld/gecorrigeerde schuld ratio (ratio's op basis van 2014)

De nettoschuld ratio laat zien wat de verhouding is tussen de nettoschuld (schulden minus monetaire activa) en de totale baten. De ratio van gemeente Woerden ligt met 99% in lijn met de benchmarkgemeenten (104%), wat betekent dat afgezet tegen de totale baten, gemeente Woerden ten opzichte van vergelijkbare gemeenten een vergelijkbare/iets lagere schuld heeft.

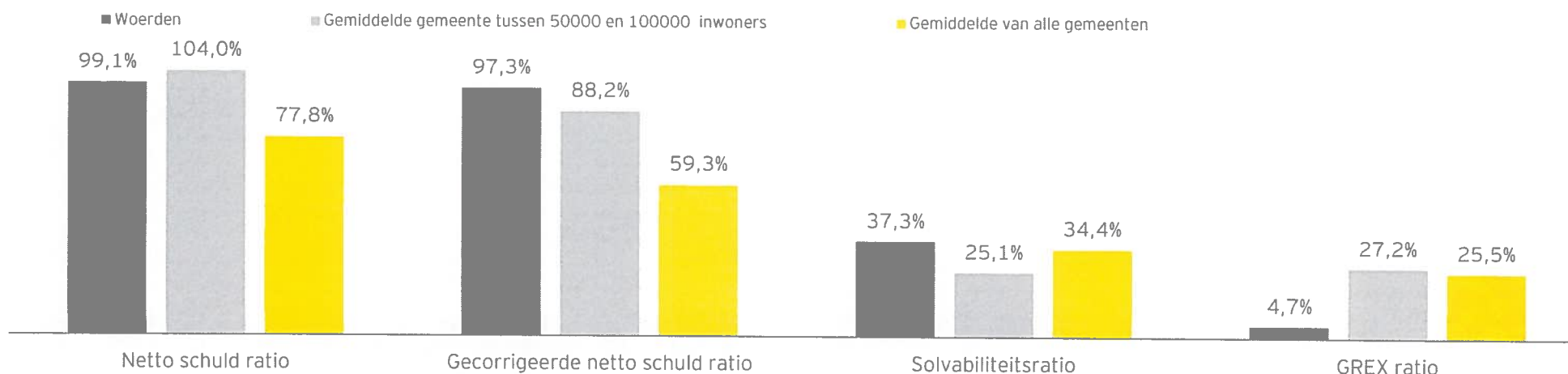
Solvabiliteitsratio (ratio op basis van 2014)

De totale vermogenspositie en het vermogen om vreemd vermogen (schulden) terug te kunnen betalen wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage is bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. De ratio van gemeente Woerden, zijnde 37%, ligt 12 procentpunt hoger dan het gemiddelde van de benchmarkgemeenten, ofwel de gemeente heeft ultimo 2014 minder schulden (ten opzichte van het balanstotaal) dan vergelijkbare gemeenten.

Grondexploitatieratio (ratio op basis van 2014)

De grondexploitatieratio toont de verhouding tussen de boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgrond (IEGG) en de niet in exploitatie genomen bouwgrond (NIEGG) in relatie tot de totale baten. De ratio laat zien dat gemeente Woerden met 5% onder de benchmark van 27% ligt.

Financiële ratio's gemeenten

Ons oordeel bij uw jaarrekening

Controleverklaring jaarrekening 2015

Wij hebben ongecorrigeerde controleverschillen of herrubriceringen geconstateerd (onzekerheden en fouten) die in totaliteit materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. Op grond hiervan zullen wij een controleverklaring met beperking verstrekken bij de jaarrekening. Dit onder voorwaarde dat de gemeenteraad de gecontroleerde jaarrekening 2015 ongewijzigd vaststelt en haar besluit notuleert.

Single information, Single audit (SiSa)

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het BADO in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500, indien omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10%, indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000, indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door de gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage 2 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen.

U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Wet normering topinkomens (WNT)

Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2015 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen verantwoording uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) gecontroleerd met inachtneming van de Beleidsregels toepassing WNT 2015. Op basis van onze controle, waaraan het door het ministerie van BZK opgestelde Controleprotocol WNT ten grondslag ligt, hebben wij vastgesteld dat de WNT in 2015 is nageleefd en dat de toelichting hierover in de jaarrekening na de doorgevoerde correcties geen fouten en/of onzekerheden bevat.

Jaarverslag, grondslagen en schattingen

Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Voor zover wij dat kunnen beoordelen, hebben wij geconcludeerd dat het jaarverslag 2015 verenigbaar is met de jaarrekening.

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college van burgemeester en wethouders gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schattingen van voldoende niveau

Het college is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Zij is van mening dat de significante veronderstellingen die zijn gehanteerd bij het maken van schattingen ten aanzien van de verantwoording en waardering van activa en passiva redelijk zijn. Wij hebben hieronder de gevoeligheid van jaarrekeningposten opgenomen. Dat wil zeggen, in welke mate liggen schattingen ten grondslag aan balansposten; hoe hoger de mate van schatting, hoe gevoeliger een post is voor afwijkingen (schatting versus realisatie).

- Sensitiviteit schattingen hoog, door onzekere (externe) omstandigheden
- Sensitiviteit schattingen is gemiddeld
- Sensitiviteit schattingen ligt laag

Belangrijke schattingen	Mate van schatting	Toelichting
Waardering grond en gebouwen, inclusief afschrijvingen		Het college is van mening dat er geen bijzondere waardeverminderingen dienen te worden doorgevoerd met betrekking tot vaste activa die in de balans zijn opgenomen. Wij kunnen ons vinden in de huidige balanswaardering van activa. Wel vragen wij de aandacht, gezien de grote omvang van de materiële vaste activa, om periodiek zichtbaar de juiste waardering te analyseren en vast te stellen.
Waardering van uw deelnemingen en langlopende uitzettingen		Waardering geschiedt tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop dit bepaald is.
Waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)		Voor de verlieslatende grondexploitatie is een voorziening getroffen of afwaardering verwerkt voor het per balansdatum verwachte verlies. De uitgangspunten die worden gehanteerd zijn naar onze mening plausibel. Desondanks blijven risico's aanwezig en is blijvende monitoring noodzakelijk.
Waardering van de debiteuren		Indien noodzakelijk heeft een afwaardering van openstaande vorderingen plaatsgevonden. Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop dit bepaald is.
Beoordeling toereikendheid van uw voorzieningen/overlopende passiva (verplichtingen sociaal domein)		Schattingselementen in voorzieningen en overlopende passiva zijn gemiddeld.

Overige aspecten jaarstukken

Financiering

In 2015 zijn er geen nieuwe langlopende leningen afgesloten. De gemeente heeft in het verleden ervoor gekozen om langlopende geldleningen aan te gaan. De gemiddelde rente die wordt betaald, bedraagt 3,52% en ligt daarmee boven de huidige rente waartegen gemeenten leningen kunnen aantrekken. Voor een nadere beschouwing ten aanzien van uw financieringspositie verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering van de jaarrekening 2015.

Vanaf 2014 dient in de toelichting op de balans ten aanzien van schatkistbankieren het volgende te worden vermeld:

- ▶ het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording afgelegd wordt;
- ▶ voor ieder kwartaal van het jaar dient het bedrag aan middelen toegelicht te worden dat "buiten de schatkist" is gehouden.

Wij hebben vastgesteld dat bovenstaande toelichting niet in overeenstemming met de vigerende regelgeving is opgenomen. Op grond hiervan is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout welke geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.

Tot slot hebben wij vastgesteld dat de kasgeldlimiet sinds 2 oktober 2015 wordt overschreden. Van deze overschrijding hoeft pas een melding te worden gemaakt nadat de limiet voor het derde kwartaal achtereen is overschreden. De verwachting van de gemeente is dat na het eerste kwartaal 2016 weer wordt voldaan aan de kasgeldlimiet. Ten aanzien van de renterisiconorm geldt dat deze gedurende het boekjaar niet is overschreden.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2015 is gevoerd.

De totaal beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 42,1 miljoen en is voldoende om de risico's ad € 3,6 miljoen af te dekken. De (netto)ratio weerstandsvermogen ligt tussen de 8,2 en 10 en is daarmee als zijnde voldoende te classificeren.

Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen in het jaarverslag 2015 voldoet nog niet volledig aan de voorschriften van het artikel 15 lid 2 van het BBV. We constateren dat de financiële positie van de verbonden partijen niet is opgenomen. Daarnaast vragen wij de aandacht om conform artikel 15 lid 1 in te gaan op de visie (in realisatie tot doelstelling) en op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Wij adviseren dit mee te nemen in verantwoording over verbonden partijen en eventueel ook te verwijzen naar relevante documenten, waarin visie en beleidsvoornemens zijn opgenomen. Ook het opnemen van de cijfers 2015 van verbonden partijen is een voorwaarde. Hier is door de gemeente echter niet volledig aan voldaan.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Decentralisaties

Gemeente Woerden werkt voor de taken in het sociale domein op verschillende terreinen samen met andere gemeenten en ketenpartners. Voor de (nieuwe) Wmo-taken en de jeugdzorg in de regio wordt samengewerkt met Utrecht West.

Ter voorbereiding op de invoering, en gedurende 2015 tot en met heden, is veel energie gestoken in het zorgen voor de continuïteit van zorgverlening, het inrichten of aanpassen van werkprocessen, het opstellen van beleid en het maken van afspraken met relevante ketenpartners en het komen tot een afrekening van de zorgkosten over 2015.

De gemeente heeft het inrichten van de bedrijfsvoering (inclusief interne controlemaatregelen) opgepakt. Zo is in kaart gebracht welke geldstromen, producten (zorgverlening), afgesloten contracten voor inkoop van zorg, invulling van beleid (normenkader) en welke wijze van afrekening over geleverde zorg plaatsvindt.

Interne controle

Op basis van deze kennis is een intern controleplan opgesteld waarmee de gemeente intern toetst of de taken verricht worden in overeenstemming met beleid (zoals verordening jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning gemeente Woerden) en wet- en regelgeving (zoals de Jeugdwet en de Wmo). Om zekerheid te verkrijgen over de juiste en rechtmatige uitvoering van taken die buiten de gemeente verricht worden (bijvoorbeeld door zorgaanbieders of andere ketenpartners), heeft de gemeente afspraken gemaakt over de verantwoording van geleverde zorg (deze wordt getoetst conform IZA-protocol).

Afhankelijkheid van derden

Voor de jaarrekening 2015 is tijdige aanlevering door de ketenpartners aan de gemeente een aandachtspunt voor het gemeentelijke jaarrekeningproces.

Over onder andere de volgende zaken is informatie door de gemeente ontvangen in kader van de jaarrekening 2015:

- ▶ Verantwoording inzake benutting (en betaling) trekkingsrecht PGB (te ontvangen van de SVB).
- ▶ Verantwoording door zorgaanbieder (per zorgaanbieder) over geleverde zorg (opgesteld en getoetst conform IZA protocol; controleverklaring wordt derhalve afgegeven bij de totale verantwoording op instellingsniveau); niet alles is ontvangen.
- ▶ Verantwoording inclusief controleverklaring (assurance-rapport) inzake geïnde bijdragen door het CAK.

Verwerking in jaarrekening

In de jaarrekening zijn diverse posten en geldstromen inzake de gedecentraliseerde taken binnen het sociaal domein verantwoord.

De totale lasten in de jaarrekening bedragen € 23,7 miljoen en zijn in te delen in de volgende stromen:

- ▶ Verantwoording door instellingen Wmo (ZiN) en verantwoording door instellingen Jeugd (ZiN) € 11,2 miljoen
- ▶ Persoonsgebonden budgetten (Wmo en Jeugd) € 2,4 miljoen
- ▶ Overige subsidies en kosten € 10,1 miljoen

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Deze posten en stromen zijn opgenomen in de conceptjaarrekening op basis van diverse interne analyses, waaronder:

- ▶ budgetten versus facturatie en controle van de facturen;
- ▶ bestandversgelijkingen (eigen cliëntregistratie versus productieopgaven van zorgaanbieders);
- ▶ interne controle (recht, hoogte en duur).

Daarmee heeft de gemeente een zo nauwkeurig mogelijke verantwoording opgesteld. Deze kan overigens nog bijstelling in 2016 behoeven ingeval de nog te ontvangen informatie voor afrekening over 2015 afwijking ten opzichte van de inschatting laat zien. Eventuele verschillen worden verwerkt in 2016.

Voor het verkrijgen van zekerheid over adequate prestatielevering door de zorgaanbieders over het jaar 2015 is de gemeente in grote mate afhankelijk van de zekerheid middels de verantwoordingen van de zorgaanbieders aan de gemeente.

Hierdoor zijn lasten waarvoor geen verantwoording (of een verantwoording met niet goedkeurende verklaring) van zorgaanbieders is ontvangen in de basis als onzekerheid meegenomen bij het bepalen van het oordeel.

Gemeente Woerden heeft gekozen om op basis van de ontvangen verantwoordingen en de daarbij ontvangen controleverklaringen te komen tot een afwikkeling met de zorgleverancier. Doordat de gemeente nog geen verantwoording en bijbehorende controleverklaring heeft ontvangen, is nog niet met alle zorgleveranciers finale overeenstemming bereikt. De lasten waarover (nog) geen overeenstemming is bereikt of geen verantwoording met goedkeurende controleverklaring ten grondslag ligt zijn als onzekerheid

meegenomen in de oordeelvorming. Deze onzekerheid ziet toe op het aspect getrouwheid en omdat getrouwheidsbevindingen (ongesaldeerd) meewegen in het rechtmatigheidsoordeel, zijn deze onzekerheden ook meegenomen in de evaluatie van het rechtmatigheidsoordeel.

Daarnaast hebben wij de betrouwbaarheid van de cliëntregistratie van de gemeente Woerden inzake de Jeugdzorg en de WMO niet kunnen vaststellen. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente onvoldoende zichtbare aanvullende beheersmaatregelen heeft ingericht cq. aanvullende zichtbare werkzaamheden heeft verricht ten aanzien van het vaststellen van de juiste en rechtmatige afgifte van de beschikkingen aan de zorgbehoevende. Hierdoor hebben wij het gehele bedrag zoals verantwoord voor Jeugdzorg en WMO aangemerkt als onzekerheid in het kader van rechtmatigheid.

In totaal zijn de onzekerheden (WMO/Jeugd) op de volgende pagina samengevat.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

In totaal zijn de onzekerheden (WMO/Jeugd) als volgt samen te vatten:

Toelichting geconstateerde onzekerheden	Omvang geconstateerde onzekerheden	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Totaalbedrag van de lasten inzake WMO en jeugdzorg als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de betrouwbaarheid van de cliëntregistratie	€ 9.310.519	€ 0	€ 9.310.519
Totaalbedrag waarbij geen controleverklaring en geen gewaarmerkte productieverantwoording ontvangen is *1	€ 593.073	€ 593.073	
Totaalbedrag waarbij wél een controleverklaring, maar geen gewaarmerkte productieverantwoording ontvangen is *1	€ 318.116	€ 318.116	
Totaalbedrag waarbij wél een gewaarmerkte productieverantwoording, maar geen controleverklaring ontvangen is *1	€ 7.281	€ 7.281	
Totaalbedrag waarbij een gewaarmerkte verantwoording en een controleverklaring met een oordeel met beperking, een afkeurend oordeel of een oordeelonthouding ontvangen is *1	€ 336.375	€ 336.375	
Totaalbedrag waarbij wel een controleverklaring en een gewaarmerkte productieverantwoording ontvangen is maar waarvan de gehanteerde controlematerialiteit hoger is dan de jaarrekening van gemeente Oudewater waardoor er alsnog onvoldoende zekerheid is verkregen. *1	€ 38.558	€ 38.558	
Totaal onzekerheden	€ 9.310.519	€ 1.293.403	€ 9.310.519

*1) Om te voorkomen dat deze lasten dubbel worden meegenomen als onzekerheid zijn deze hier niet opgenomen onder rechtmatigheid danwel in de optelling van het totaal. Deze lasten zitten reeds in het bedrag omtrent de ontoereikende cliëntregistratie.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Persoonsgebonden budgetten Jeugd/Wmo

Gebruikmaken van controleverklaring SVB

De sociale verzekeringsbank (SVB) treedt op als serviceorganisatie voor uw gemeente voor de behandeling en verwerking van deze PGB's.

Per 21 juni 2016 heeft de SVB de laatste realisatie in het systeem geactualiseerd. Op grond hiervan is de beste inschatting dat de voor gemeente Woerden gerealiseerde lasten in het kader van de PGB € 1,6 miljoen bedragen. Woerden heeft ultimo 2015 € 2,1 miljoen verantwoord in de jaarrekening. Hierdoor zijn de lasten € 462.000 te hoog verantwoord, wat als fout wordt meegenomen in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Wij merken hierbij het volgende op:

- ▶ Inherent aan de systematiek van de PGB-verstrekking is dat de budgethouder de levering van de prestatie controleert en bevestigt. De veronderstelling hierbij is dat de PGB budgethouder alleen facturen indient voor de zorg die hij daadwerkelijk heeft ontvangen. Voor 2015 was de verplichte formele autorisatie van de facturen door de budgethouder nog niet geregeld. Dit betekent dat niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat de prestaties daadwerkelijk zijn geleverd.
- ▶ De auditdienst SVB heeft de in 2015 gedane uitgaven gecontroleerd (kasbasis). De controle op de uitgaven in 2016 die betrekking hebben op 2015 (relevant vanwege baten-en-lastenstelsel bij gemeenten) is onderdeel van de accountantscontrole 2016 bij de SVB en heeft derhalve nog niet plaatsgevonden.
- ▶ Tot slot is er op dit moment onvoldoende controle informatie beschikbaar om de bevindingen van de SVB door te vertalen naar een individuele gemeente.

Dit betekent dat de verklaring van de SVB onvoldoende zekerheid geeft over de PGB lasten van uw gemeente. Wij hebben dan ook het volledige bedrag aan PGB middelen als onzekerheid opgenomen in ons overzicht van controleverschillen.

Op dit moment heeft de gemeente de totaal beschikte PGB's, rekening houdend met de onderuitputting, als last verwerkt (circa € 2,1 miljoen). Dit bedrag min het saldo dat als fout (€ 462.000) is gekwalificeerd in de controle is als onzekerheid meegenomen in ons totaaloverzicht van fouten en onzekerheden.

Inhoud controleverklaring SVB

De controleverklaring van de SVB is op 10 juni 2016 verstrekt. Wij geven u onderstaand op hoofdlijn inzicht in de uitkomsten bij de SVB. Hierbij valt op te merken dat dit geen volledig beeld geeft vanuit het perspectief van uw gemeente, maar slechts kan worden gezien als een indicatie van het landelijke beeld. Ook heeft hierbij geen controle op de prestatielevering plaatsgevonden, waardoor dit een onzekerheid geeft voor de verantwoorde PGB-middelen in de jaarrekening 2015 van uw gemeente.

<u>Controleverklaring SVB inzake WMO</u>	Totale fouten/onzekerheden
Rechtmatigheid	14,46%
Getrouwheid	4,46%
	Afkeurend oordeel
<u>Controleverklaring SVB inzake Jeugdzorg</u>	Totale fouten/onzekerheden
Rechtmatigheid	39,41%
Getrouwheid	17,58%
	Afkeurend oordeel

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. Gemeente Woerden heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2015 toegelicht.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties hebben wij in onze controle bij gemeenten als een aandachtspunt in onze controleaanpak aangemerkt, dit vanwege de mate van schattingonzekerheid (en daarmee mogelijke afwijkingen hierop in de toekomst) in deze jaarrekeningpost.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen plausibel. De post Voorraad is als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000	31 december 2015	31 december 2014
	€	€
Grond- en hulpstoffen:		
Niet in exploitatie genomen gronden	314	5.271
Overige grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk	-7.434	-200
Gereed product en handelsgoederen	-	-
Totaal	-7.120	5.070

Zoals uit het voorgaand overzicht blijkt, zijn de grondexploitaties nader onder te verdelen naar overige grond- en hulpstoffen, nog niet in exploitatie genomen bouwgronden en het zogenaamde onderhanden werk. Deze onderverdeling is afhankelijk van de formele status van de grondexploitatie:

- ▶ De gronden waar de raad geen stellig voornemen heeft deze te ontwikkelen, dienen geclassificeerd te worden als overige grond en hulpstoffen.
- ▶ Er is sprake van onderhanden werk op het moment dat er een vastgesteld exploitatieplan aanwezig is, waarbij de bestemming van de gronden definitief is vastgelegd.
- ▶ Als er nog geen vastgesteld exploitatieplan is, maar de raad heeft wel het stellige voornemen de gronden op afzienbare termijn te ontwikkelen, dan dienen de betreffende gronden te worden gepresenteerd als bouwgronden die nog niet in exploitatie zijn genomen. Hierbij is er dus nog geen zekerheid over de wijze waarop de bouwgrond in eigendom van de gemeente geëxploiteerd gaat worden.

Bij Woerden is er alleen sprake van niet in exploitatie genomen bouwgronden en onderhanden werk.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Toelichting belangrijkste grondexploitatieprojecten:

1. Fasering verkoop en realisatie grondprijzen
2. Belangrijkste risico (ingegeven door hogere boekwaarde)
3. Oplevering in 2015 danwel project nagenoeg afgerond
4. Project grotendeels gesubsidieerd of in opdracht van derden

De gemeente heeft risico's die vanwege de aard/omvang van een project (bijvoorbeeld grote, langdurige projecten) beoordeeld en maatregelen getroffen, bijvoorbeeld door het treffen van een voorziening voor verwachte tekorten.

Wij vestigen de aandacht op de waardering van de grondexploitaties in relatie tot de uitfasering die in de herzieningen is opgenomen en de resterende lange doorlooptijd van een aantal (deel)projecten. Tot en met 2028 (woningbouw) worden de uitgangspunten van gemeente Woerden onderbouwd door middel van actuele externe prognoses.

Totstandkoming grondexploitatie

Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat de totstandkoming van de geactualiseerde grondexploitatieberekening langer dan normaal op zich heeft laten wachten. Oorzaak hiervan is dat de gemeente bezig was de per 1 januari 2016 geldende vennootschapsbelastingverplichtingen en de per dat moment geldende wijzigingen in het BBV te verwerken in de berekening. Beide ontwikkelingen zijn zeker van belang en het is positief dat de gemeente deze zaken reeds oppakt om tijdig te kunnen anticiperen op de effecten hiervan echter voor de waardering per 31 december 2015 dienen beide ontwikkelingen nog buiten beschouwing te worden gelaten.

Bij het controleren van de grexen hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd. Wel vragen wij uw aandacht om het actualiseren van de grondexploitaties te betrekken in de verbijzonderde interne controle.

Wasserij CV

De gemeente Woerden heeft een overeenkomst gesloten met Wasserij CV inzake de ontwikkeling van het defensie eiland. Onderdeel van deze overeenkomst is de wijze waarop deze werkzaamheden worden gefinancierd. Aan deze financiering liggen de Voorwaarden financiering ten grondslag waarin is opgenomen dat er gedurende de financiering 6% rente per jaar vergoed dient te worden. De rentetypische looptijd is hiermee langer dan één jaar, waardoor de lening als langlopende vordering (financieel vast actief) in plaats van als kortlopende vordering gepresenteerd dient te worden. Op grond hiervan hebben wij een presentatiefout van € 5,6 miljoen onderkend.

Btw

De gemeente heeft in 2006 een tweetal gebouwen gerealiseerd welke na oplevering zijn doorverkocht aan een stichting. Naar aanleiding van de doorverkoop is er met de Belastingdienst discussie ontstaan of Woerden de btw voor de gemaakte kosten terug mag vragen. Tot en met ultimo 2015 heeft de gemeente geen btw bate verwerkt voor deze transacties. In navolging van de Hoge Raad heeft het Hof van Justitie EU gemeente Woerden d.d. 22 juni 2016 in het gelijk gesteld. Op grond van deze ontwikkeling zijn wij van mening dat er voldoende zekerheden zijn verkregen om de btw-bate ter grootte van circa € 2,0 miljoen in de jaarrekening 2015 te verwerken.

Er is sprake van een gebeurtenis na balansdatum (uitspraak van de rechter) die inzicht geeft in de waardering van een post die per balansdatum (31 december 2015) reeds bestond. Deze informatie dient derhalve te worden meegenomen bij het afwikkelen van de jaarrekening 2015. Vooralsnog heeft de gemeente de bate niet in de jaarrekening verwerkt waardoor er sprake is van een fout van € 2,0 miljoen.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Afgrenzing overlopende posten

Ultimo 2015 heeft de gemeente verschillende overlopende posten, zowel vorderingen als schulden. Bij de controle van deze overlopende posten hebben wij de volgende fouten geconstateerd:

1. Er is een vordering ad € 75.000 opgenomen inzake te ontvangen vergoeding wachtgeld voor een oud burgemeester. De gemeente is wettelijk verplicht om een wachtgeldvergoeding uit te betalen, echter de inkomsten die worden gerealiseerd in deze wachtgeldperiode komen ten goede aan de gemeente. Voor de inkomsten 2013 had de gemeente in dat jaar een vordering opgenomen. Bij de controle is vastgesteld dat dit bedrag reeds is ontvangen en ten gunste van de voorziening is gekomen maar dat de opgenomen vordering ten onrechte nooit is afgeboekt.
2. Er is een verplichting opgenomen ad € 263.000 inzake ISV (Investering Stedelijke Vernieuwing). Doordat het project reeds enige jaren is afgelopen en er geen verplichtingen zijn om de middelen terug te betalen is er feitelijk geen sprake meer van een verplichting ultimo 2015 en dienen de middelen derhalve vrij te vallen.
3. Er is een verplichting voor oude (fiscale) personele verplichtingen ad € 121.000 opgenomen. Bij navraag is vastgesteld dat er geen onderzoeken meer lopen vanuit de Belastingdienst of dat er vanuit andere regelingen/afspraken verplichtingen jegens het personeel zijn. Op grond hiervan is er geen sprake van een verplichting en dient de gevormde verplichting vrij te vallen.
4. Er is een verplichting opgenomen voor Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) ad € 233.000. Dit saldo is een som van verschillende grootboekrekeningen (veelal tussenrekeningen) welke betrekking hebben op Wmo. De saldi op deze grootboekrekeningen zijn door de gemeente nog niet volledig uitgezocht. Voor zover deze grootboekrekeningen wel is uitgezocht, is er geen sprake van een verplichting voor gemeente Woerden.

5. Op basis van de huidige ontvangen controle informatie kan gemeente Woerden niet aantonen dat er sprake is van een verplichting en dient het saldo vrij te vallen.

Pensioenvoorziening (voormalig) wethouders

In de jaarrekening van gemeente Woerden is conform BBV een voorziening voor de uitbetaling van pensioenen van huidige en voormalig wethouders opgenomen. Voor de berekening van de hoogte van de voorziening heeft de gemeente gebruikgemaakt van een externe partij. Wij hebben geconstateerd dat bij deze berekening een onjuiste rekenrente is gehanteerd. In de berekening is gebruikgemaakt van een rekenrente van 2,2%. Echter dient conform de circulaire d.d. 21 december 2015 van Directie Arbeidszaken Publieke Sector een rekenrente van 1,629% te worden gehanteerd. Deze rekenrente is vastgesteld door de Nederlandse Bank en is met name van belang op het moment dat er waardeoverdracht plaatsvindt aangezien dat tegen de 1,629% plaats zal vinden. Gemeente Woerden heeft een analyse opgesteld waarbij zij zijn nagegaan wat de kans op waardeoverdracht is voor de (voormalig) wethouders van Woerden. Deze kans wordt als klein ingeschat. Op grond hiervan hebben wij vastgesteld dat er geen sprake kan zijn van een materiële impact op de jaarrekening. Wel blijven wij u aandacht vragen om alle ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn bij het opstellen van de jaarrekening, te betrekken bij het opstellen.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Sociale zaken

Gemeente Woerden heeft de uitvoering van sociale zaken belegd bij de GR FermWerk. Ondanks dat de uitvoering op afstand is geplaatst willen wij benadrukken dat betreffende taken en financiële middelen de verantwoordelijkheid blijven van gemeente Woerden en derhalve de gemeente zelf verantwoordelijk blijft om de juiste uitvoering en getrouwheid en rechtmatigheid van deze activiteiten en middelen vast te stellen. Wij constateren dat de gemeente Woerden zich er terdege van bewust is dat zij voor de afwikkeling en verantwoording in hun jaarrekening afhankelijk is van de te ontvangen goedgekeurde en van controleverklaring voorziene jaarrekening.

Net als vorig jaar constateren wij dat de benodigde controle-informatie niet tijdig beschikbaar was. Dit alsmede het niet tijdig aanleveren van andere controle informatie heeft geleid tot aanzienlijke vertraging in de controle alsmede aanvullende werkzaamheden voor de accountant en de gemeente.

Wij adviseren de gemeente het proces rondom de beheersing van organisaties waar zij afhankelijk van zijn voor hun eigen jaarrekening te evalueren om te komen tot verbeterde afspraken (tijdslijnen) en de naleving van deze afspraken strakker te monitoren.

Europese aanbestedingen

In het normenkader voor uitvoering van de accountantscontrole is externe wetgeving opgenomen die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen voortvloeiend uit de Europese aanbestedingsrichtlijnen. In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) wordt uitgegaan van de rechtmatige toestand van onder andere lasten en balansmutaties. Wij hebben in het kader van de controle de volgende bevinding gedaan.

De gemeente Woerden neemt energie af bij Eneco Zakelijk B.V. De aanbesteding van deze levering is in het verleden uitgevoerd door het Bestuur Regio Utrecht (BRU). Het BRU heeft hierbij gefungeerd als inkoopcollectief voor meerdere gemeenten. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente niet kan aantonen of het BRU deze aanbesteding heeft uitgevoerd in overeenstemming met de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Wij willen graag benadrukken dat de gemeente te allen tijde de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt voor de rechtmatigheid van de lasten in haar jaarrekening. Dit geldt dus ook bij uitbestede aanbestedingsprocedures.

Waardering gemeentehuis

De gemeente Woerden heeft het principe besluit genomen om het huidige gemeentehuis te gaan vervangen door ver-/niewbouw. Op basis van deze informatie signaleren wij dat het pand alsmede de activa in het pand mogelijk minder waard is dan deze op dit moment is gewaardeerd in de balans van de gemeente. Om dit te kunnen bepalen zou de gemeente een impairmenttest uit moeten voeren om vast te stellen dat de directe of indirecte waarde van het gemeentehuis hoger is dan de boekwaarde.

Aangezien er sprake is van een principe besluit, de aanbesteding heeft op dit moment nog niet plaatsgevonden, hoeft er vooralsnog geen bijzondere waarde vermindering in de jaarrekening 2015 te worden verwerkt. Indien de verbouwing echter onherroepelijk wordt voor afwikkeling van de jaarrekeningcontrole 2015 is deze impairmenttest alsnog noodzakelijk.

Mocht de gemeente in de loop van 2016 het besluit nemen tot nieuwbouw en de aanbesteding definitief worden, waarbij onderdeel van het besluit is dat de restant boekwaarde wordt verlaagd tot nihil, dan is deze impairmenttest niet meer nodig.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2015 van de gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben er voor gekozen om ten opzichte van vorig jaar meer gegevensgerichte werkzaamheden uit te voeren en minder te steunen op interne beheersingsmaatregelen. Dit is primair ingegeven vanwege aangescherpte vereisten inzake steunen op interne beheersing.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2015, uitgebracht in januari 2016 aan het college van burgemeester en wethouders, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2015 opgenomen.

Wij constateren dat de personele bezetting het uitdagend maakt om de bevindingen tijdig en adequaat op te pakken. Wij zien hierin risico's voor gemeente Woerden en adviseren verbeteringen in te zetten tot het beter waarborgen van een duurzame, deskundige en verantwoorde financiële functie binnen gemeente Woerden.

Automatisering en IT

Automatisering

Artikel 2:393 lid 4 Burgerlijk Wetboek vereist dat de accountant in het kader van de controle van de jaarrekening verslag uitbrengt omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2015 hebben wij de IT-processen omtrent wijzigingsbeheer, logische toegangsbeveiliging en continuïteitsbeheer in opzet beoordeeld voor financiële administratie. In de hiernavolgende paragrafen gaan wij nader in op een aantal onderwerpen waarvoor wij uw aandacht willen vragen.

Actuele ontwikkelingen en IT-organisatie

Wetgeving meldplicht

Met de digitalisering van data binnen organisaties neemt het belang van cybersecurity steeds meer toe, zo ook voor gemeente Woerden. Daarnaast zorgen verandering in wet- en regelgeving ook voor een toenemend belang van het beschermen van digitale (persoons)gegevens. Op 1 januari 2016 is de wet Meldplicht datalekken in werking getreden. Deze wet verruimt de huidige Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en verplicht organisaties een datalek te melden. Het doel van de wet is de gevolgen van een datalek voor de betrokkenen zoveel mogelijk te beperken en op deze manier een bijdrage te leveren aan het behoud en herstel van vertrouwen in de omgang met persoonsgegevens. Op basis van deze nieuwe wet moet u in het geval van een datalek niet alleen melding maken bij de toezichthouder, het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), maar ook bij de betrokkene. Het niet naleven van deze regelgeving resulteert in een forse boete.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.

De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht die effect hebben op ons oordeel.

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2015 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het BADO en het controleprotocol 2015 van gemeente Woerden. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer
- ▶ de naleving van het voorwaarden criterium
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid
- ▶ de kredieten
- ▶ mutaties in de reserves
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij opneemregelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting. Wij constateren dat er geen overschrijdingen hebben plaatsgevonden van de begrote lasten.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de Raad geautoriseerde kredieten. Wij hebben vastgesteld dat verschillende kredieten worden overschreden. De totale omvang van de overschrijding bedraagt € 96.000. Middels het instemmen met de jaarrekening wordt indirect ook ingestemd met de kredietoverschrijdingen. Wel adviseren wij de gemeente werkafspraken te maken op welke wijze er met de kredieten moet worden omgegaan en wanneer overschrijdingen moeten worden gemeld.

Mutaties reserves

De mutaties in de reserves conform de exploitatierekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen (€ 1.000)/ (last)	Begroting na wijziging	Rekening 2015	Afwijking
Dotaties	-/-4.013	-/-6.397	2.384
Onttrekkingen	13.487	9.598	4.249
Per saldo	9.474	3.201	6.633

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De gemeente heeft beheersmaatregelen opgezet die fraudepreventie, handhaving en opsporing, alsmede de actualisatie van wet- en regelgeving en naleving daarvan ten doel hebben. De toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik is onder andere neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die van invloed zijn op de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag, en hebben hieruit geen afwijkingen geconstateerd die in het kader van de opdracht naar voren gebracht moet worden in deze rapportage.

Bijlagen

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing.

Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid
- ▶ samenloop van dienstverlening
- ▶ geschenken en giften

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 wordt een gewijzigde ViO van kracht vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Impact ViO op relatie gemeente Woerden en EY

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Per 17 juni 2016 moet de externe accountant roteren na een periode van vijf jaar, waarbij verder een afkoelingstermijn van drie jaar geldt. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. J.M.A. Drost RA (Extern Accountant), met ingang van de jaarrekeningcontrole 2012;
- ▶ J. Smit (Manager), sinds jaarrekeningcontrole 2015.

Dit betekent dat geen van onze teamleden de termijn van zeven jaren bij gemeente Woerden heeft overschreden.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is, geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is;
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assuranceteam twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Bijlage 1

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Wij hebben geen geschenken en/of persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven voornoemd bedrag verstrekt/ontvangen.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2015 van de gemeente gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het door de Raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Controleaanpak en -uitvoering

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen en onze risico analyse van de sector lokale overheid is een aantal punten met een verhoogd controlerisico voor de jaarrekening 2015 onderkend.

Dit betekent dat deze posten meer diepgang in de controle krijgen:

- ▶ verwerking decentralisaties
- ▶ aanbestedingen
- ▶ waardering materiele vaste activa
- ▶ WNT
- ▶ schattingen en toelichtingen in de jaarrekening
- ▶ waardering grondexploitaties

Wij rapporteren u over onze werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van onze aandachtspunten in dit accountantsverslag.

Single information, Single audit (SiSa)

Bijlage 2

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door cliënt samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2015	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
OCW D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB)	Geen	-	N.v.t.
OCW D11	Wet Participatiebudget 2014	Geen	-	N.v.t.
I&M E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Geen	-	N.v.t.
SZW G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014	Geen	-	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2015	Geen	-	N.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_Totaal 2014	Geen	-	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2015	Geen	-	N.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2014	Geen	-	N.v.t.
SZW G5A	Wet Participatiebudget (WPB)_totaal 2014	Geen	-	N.v.t.

Bijlage 3

Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Het definitieve Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV met de wijzigingen voortvloeiende uit het traject Vernieuwing BBV en uit de invoering van de Vennootschapsbelasting, is op 17 maart 2016 geplaatst in het Staatsblad. Deze wijzigingen hebben enerzijds effect op de begrotingsjaren 2017 en verder van gemeente Woerden. Anderzijds hebben deze wijzigingen ook op specifieke gebieden effect op de jaarrekening 2016. In het wijzigingsbesluit is geregeld dat met een ministeriële regeling nadere regels kunnen worden vastgesteld.

Daarnaast heeft de commissie BBV naar aanleiding van het wijzigingsbesluit een aantal geactualiseerde richtinggevende notities gepubliceerd.

Bijgaand informeren we u op hoofdlijnen over de effecten voor gemeente Woerden.

Wijzigingen begroting 2017

Met ingang van begrotingsjaar 2017 (voor openbare lichamen ingesteld op grond van de Wgr vanaf 2018) dient gemeente Woerden rekening te houden met de volgende belangrijke wijzigingen:

- ▶ Indeling en verantwoording naar voorgeschreven taakvelden, deze voorgeschreven taakvelden zijn bij ministeriële regeling bepaald.
- ▶ Invoering van voorgeschreven beleidsindicatoren, ook deze zijn bij ministeriële regeling bepaald.
- ▶ Opnemen van een apart overzicht kosten overhead en meer inzicht in toerekening overhead, onder andere in overzicht overhead en paragrafen financiering en lokale heffingen.
- ▶ Meer inzicht in prestaties verbonden partijen, door een betere koppeling tussen eigen taken en taken uitgevoerd door verbonden partijen.

- ▶ Voor de categorie Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vervalt de keuzemogelijkheid tot het wel of niet activeren. Deze investeringen dienen met ingang van 2017 te worden geactiveerd. Tevens is het niet langer toegestaan om reserves direct hierop in mindering te brengen of versneld af te schrijven.

Wij adviseren u bovenstaande zaken mee te nemen bij het opstellen van de begroting 2017.

Wijzigingen jaarrekening 2016

De eerder genoemde wijzigingen hebben pas effect op de begroting 2017 en de daarmee samenhangende jaarrekening 2017.

De jaarrekening 2016 wordt echter op een aantal vlakken al geraakt door de vernieuwing BBV:

- ▶ Het verplaatsen van de balanscategorie Bijdragen aan activa in eigendom van derden van de financiële vaste activa naar de immateriële vaste activa;
- ▶ Het vervallen van de categorie Niet in exploitatie genomen bouwgronden.
- ▶ Nadere uitsplitsing van de ontvangen en nog te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel naar verstrekker, te weten:
 - ▶ Europese overheidslichamen.
 - ▶ Het Rijk.
 - ▶ Overige Nederlandse overheidslichamen.
- ▶ Uitbreiding verplichte toelichting aangaande bouwgronden in exploitatie.

Wij adviseren u bovenstaande zaken mee te nemen bij het opstellen van de jaarrekening 2016.

Bijlage 3

Nieuwe notities Commissie BBV

De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties, zoals de wijzigende wet- en regelgeving (BBV, Omgevingswet en Vpb) en de forse afboekingen die de decentrale overheden hebben moeten nemen op haar grondexploitaties. Deze analyse heeft recent geleid tot het uitbrengen van een tweetal notities, te weten de notitie Grondexploitatie 2016 en de notitie Faciliterend grondbeleid. Beide notities treden per 1 januari 2016 in werking. De verwachting is dat de commissie op korte termijn met een herziening van de notitie Rente en een nieuwe notitie Overhead komt.

Gevolgen jaarrekening 2016 Notitie Grondexploitatie

De notitie Grondexploitatie bevat een aantal wijzigingen die effect hebben op het opstellen van de grondexploitaties en mogelijk de waardering van deze grondexploitaties. Onderstaand gaan we kort in op de belangrijkste wijzigingen en de gevolgen voor gemeente Woerden. Wellicht ten overvloede merken wij op dat de commissie BBV heeft bepaald dat deze voorschriften nog niet gehanteerd behoeven te worden in de jaarrekening 2015.

De definitie van de grondexploitaties is aangescherpt. Het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans. We constateren dat gemeente Woerden nog enkele bouwgrondexploitatie-achtige complexen onder de post voorraden heeft opgenomen. Dit is vanaf 2016 niet langer toegestaan. Wij adviseren u uw grondexploitaties te analyseren of deze aan bovengenoemde definitie voldoen.

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal tien jaar bedragen. Hier kan eventueel door middel van het treffen van aanvullende beheersmaatregelen op basis van een raadsbesluit van afgeweken worden.

Jaarlijks dient een herziening van de grondexploitatiebegroting plaats te vinden. Een actualisatie van het grondexploitatiecomplex en de grondexploitatiebegroting met planinhoudelijke wijzigingen, danwel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen, moet opnieuw door de raad worden vastgesteld. We adviseren u om met uw raad af te stemmen op welke manier invulling gegeven kan worden aan deze vereiste vanuit de commissie BBV, zeker aangezien een aantal uitgangspunten in de nieuwe notitie behoorlijke wijzigingen omvatten.

De toerekening van kosten aan de BIE wordt stringenter afgebakend:

- ▶ Enkel kosten zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening mogen nog worden toegerekend.
- ▶ De toe te rekenen rente moet worden gebaseerd op de werkelijk betaalde rente.
- ▶ Het is niet langer toegestaan eigen middelen (reserves) rechtstreeks ten gunste van de BIE te brengen.
- ▶ Het is niet meer toegestaan om vanuit de BIE toevoegingen aan de voorziening voor bovenwijkse voorzieningen te doen.

Gemeente Woerden houdt in de jaarrekening 2015 nog wel rekening met bijvoorbeeld de toevoeging aan voorziening bovenwijkse voorzieningen. We adviseren u vroegtijdig te analyseren wat de effecten van bovenstaande stellige uitspraak is en met de (financiële) effecten rekening te houden in de begroting/jaarrekening 2016.

Bijlage 3

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties wordt voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (2%).

Zoals in de wetwijziging aangegeven vervalt met ingang van 1 januari de categorie Niet in exploitatie genomen bouwgronden (NIEGG). De NIEGG's welke de gemeente op de balans per 31 december 2015 heeft opgenomen, dienen te worden geherrubriceerd naar de materiële vaste activa tegen dezelfde boekwaarde als opgenomen in de jaarrekening 2015.

Ten minste voor 1 januari 2020 dient gemeente Woerden deze NIEGG's, indien van toepassing, naar lagere marktwaarde tegen de dan geldende bestemming hebben teruggebracht. Voor een project wordt op dit moment nog rekening wordt gehouden met het toekomstige opbrengstpotentieel, voor de overige NIEGG wordt de waarde in huidige bestemming. Deze wetwijziging resulteert naar alle waarschijnlijkheid in een lagere marktwaarde. We adviseren u vroegtijdig te analyseren wat de effecten van bovenstaande stellige uitspraak is en met de (financiële) effecten rekening te houden in de begroting/jaarrekening 2016 en verder.

In de plaats van het hanteren van de categorie NIEGG wordt het activeren van voorbereidingskosten voor grondexploitaties, als kosten van onderzoek en ontwikkeling, onder de immateriële vaste activa wel toegestaan. Dit mag onder de volgende voorwaarden:

- ▶ De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Bro.
- ▶ De kosten mogen maximaal vijf jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie danwel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

- ▶ Plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit of - indien gedelegeerd - een collegebesluit.

Gevolgen jaarrekening 2016 Notitie Faciliterend grondbeleid

Naast een actieve grondexploitatie kan de gemeente ook in gevallen kiezen voor een faciliterend grondbeleid waarbij sprake kan zijn van kostenverhaal. De commissie BBV heeft ten aanzien van dit faciliterende grondbeleid een separate notitie uitgebracht. Hierin zijn de volgende belangrijke aanwijzingen gedaan. Wij adviseren u om in begrotingsjaar 2016 een deugdelijke analyse van uw grondexploitatieportefeuille te maken om een duidelijk onderscheid tussen actieve en passieve grondexploitatie te hebben in de jaarrekening 2016.

Kosten die gemaakt zijn in het kader van faciliterend grondbeleid en kunnen worden verhaald op derden, classificeren als vordering op de balans. Afhankelijk van de status van de vordering dient deze vordering op de balans van de gemeente tot uiting te komen als kortlopende vordering of overlopend actief. Bepalend voor de classificatie is de aanwezigheid van een getekende overeenkomst.

Als de kosten worden verhaald op basis van een exploitatieplan, maar verrekening nog niet kan plaatsvinden doordat nog geen omgevingsvergunning is aangevraagd of nog geen posterieure overeenkomst is gesloten, dienen de gerealiseerde nog te verhalen kosten te worden verantwoord als "nog te verhalen kosten" onder de overlopende activa. Hieraan zijn wel vergelijkbare voorwaarden, zoals aan de activering van voorbereidingskosten voor actieve grondexploitaties, gesteld.

Memo Concernzaken

Woerden, 26 september 2016

Aan: Raad
Van: College
Door: Paul Vonk (manager Concernzaken)
Onderwerp: Accountantsrapport jaarrekening 2015 gemeente Woerden

Inleiding:

Wij hebben vrijdag 23 september jl. de aanbiedingsbrief, de getekende controleverklaring met de gewaarmerkte jaarrekening (incl. erratum) en het getekende accountantsverslag 2015 ontvangen.

Kernboodschap:

De accountant heeft ten gevolge van de controle op de jaarrekening een “verklaring met beperking” afgegeven. Bij de behandeling van de jaarrekening 2015 in de Auditcommissie gaf de accountant nog aan af te stevenen op een goedkeurende verklaring, al werd aangegeven dat dit nog niet definitief was. Hieronder wordt ingegaan op de reden waarom er thans sprake is van een “verklaring met beperking”.

Reactie op “verklaring met beperking”

In de kern is deze verklaring terug te voeren op het sociaal domein en betreffen het de “landelijk bekende problemen” met betrekking tot de zekerheid over een adequate levering door de zorgaanbieders in 2015, waarover eerder in de auditcommissie is gesproken.

Met betrekking tot de betalingen die in het kader van de persoonsgebonden budgetten via de Sociale Verzekeringsbank plaatsvinden geeft de accountant aan dat zij voor een bedrag ad € 1.603.678 geen voldoende geschikte controle informatie hebben kunnen verkrijgen om vast te stellen dat de zorg daadwerkelijk is geleverd. Dit betreft een landelijk probleem omdat de SVB niet beschikt over een accountantsverklaring en het is juist die accountantsverklaring die hier een uitspraak over zou moeten doen. Wij kunnen niet anders dan ons baseren op de informatie van de SVB. Onze eigen controlemogelijkheden zijn beperkt.

Wij controleren aan de hand van de declaratie of zorgovereenkomst van de zorgaanbieder wel of de werkzaamheden passen binnen het verstrekte PGB budget. Of de zorg daadwerkelijk is geleverd, leiden wij – wegens gebrek aan de hiervoor genoemde accountantsverklaring - af aan de signalen die door de cliënten worden afgegeven. Daarnaast is in mei 2015 een breed cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd, waaruit ook geen signalen zijn ontvangen dat de zorg niet zou zijn geleverd. Tenslotte is de betaling van een eigen bijdrage een signaal met betrekking tot de geleverde zorg, immers de cliënt zou de eigen bijdrage niet betalen als de zorg niet blijkt te zijn geleverd.

Met betrekking tot de door de gemeente bij de zorgaanbieders ingekochte zorg in het kader van de Jeugdzorg en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning merkt de accountant op dat de gemeente voor het vaststellen van de daadwerkelijke levering afhankelijk is van de controle informatie van de zorgaanbieder en de gemeente niet van alle zorgaanbieders voldoende controle informatie heeft ontvangen. Zij stelt dat de gemeente zelf geen aanvullende beheersmaatregelen heeft ingericht ter vaststelling van de daadwerkelijke levering van de zorg en de volledige verantwoording van het onderhanden werk door de zorgaanbieder.

Daarnaast heeft de accountant de betrouwbaarheid van de cliëntenregistratie niet kunnen vaststellen. De gemeente heeft volgens de accountant geen zichtbare (aanvullende) beheersmaatregelen ingericht ter vaststelling van de rechtmatige toekenning van zorgvoorzieningen. De accountant heeft voor een bedrag ad € 9.310.403 geen voldoende en geschikte informatie kunnen verkrijgen om de rechtmatigheid van deze lasten vast te stellen.

Memo Concernzaken

Voor de controle op de daadwerkelijke levering zijn wij inderdaad afhankelijk van de accountantsverklaringen van de zorgaanbieders. Van een aantal zorgaanbieders hebben wij geen accountantsverklaring ontvangen. Ook dit betreft een probleem dat zich op landelijk niveau afspeelt.

Wij hebben overigens aan de accountant laten zien dat een technische controle wordt uitgevoerd door Utrecht West op het volledige bestand. Daarnaast zijn alle doorverwijzingen door huisartsen opgevraagd. Tenslotte hebben wij de accountant laten zien dat iedere cliënt in zorg wordt gecontroleerd in het Basis Registratie Personen (BRP) én dat het woonplaatsbeginsel wordt toegepast (dit geeft aan welke gemeente verantwoordelijk is voor de betaling van de geleverde zorg). Wanneer het gezag van kinderen bij derden ligt, wordt het gezagsregister bij de rechtbank geraadpleegd. We gaan er van uit dat het BRP de juiste persoons- en adresgegevens bevat en dat dit voldoende duiding van de betrouwbaarheid is.
